

JOTA®

ALÁ'A
AL-ASWÁNÍ
JAKOBIJÁNŮV
DŮM

JOTA 2012

Jakobijánův dům

Žádná část této knihy nesmí být reprodukována, uchována v rešeršních systémech nebo jakkoliv elektronicky, fotograficky či jinak přenášena bez předchozího písemného souhlasu majitele práv a nakladatele knihy.

Copyright © Alá'a al-Aswání, 2002
Všechna práva vyhrazena
Translation © Jitka Jeníková, 2012
© Nakladatelství JOTA, s. r. o., 2012

ISBN 978-80-7217-949-7

Pro mého anděla strážného... své ženě Ímán Tajmúr

Poděkování

TENTO ROMÁN BY NIKDY NEVZNIKL, NEBYT POMOCI MNOHA MÝCH PŘÁTEL: v prvé řadě mého přítele a učitele Alá' ad-Díba, jemuž vděčím za vše, čeho jsem na literárním poli dosáhl; dále Gamála al-Ghítáního, jenž s odvahou otiskl můj román v týdeníku *Achbár al-adab*, a Galála Amína, kterého kniha nadchla a doporučil ji vydavatelům. Nesmím zapomenout ani na další přátele: Bilála Fadla, Chálida as-Sirgáního, Ragaba Hasana, Makkáwího Sa'ída, Mahmúda al-Wardáního a Muhammada Ibráhíma Mab-rúka... Všem patří mé vřelé díky.

🎪 Úvod 🎪

V ROCE 1990 JSEM DOKONČIL SVŮJ PRVNÍ ROMÁN *LISTY O ASSÁMU ABD al-Átím*. Jeho hlavním hrdinou byl vzdělaný mladý muž, kterého trápí tyranie, korupce a pokrytectví egyptské společnosti. Jsou jako oslavné lživé projevy, jež chrlí vládní média o velkoleposti Egyptanů a jejich tisíce let staré kultuře. Román je psán v první osobě a hrdina jej s hořkým sarkasmem uvádí slavným citátem vůdce Mustafy Kámila: „Kdybych nebyl Egyptan, toužil bych se jím stát.“ Pravdou je, že mě při psaní románu vůbec nenapadlo, že by mohl způsobit nějaké potíže. Rukopis jsem odnesl do Státního nakladatelství egyptské knihy a v duchu jsem ho už dával do tisku. Byl jsem přesvědčený, že bude přijat se zájmem a možná i s nadšením. Všichni, kdo rukopis četli, tvrdili, že je můj román mnohem lepší než cokoliv, co komise vydávala. A tam, ve velkolepé budově knižní komise na nilském nábřeží, jsem poprvé narazil na instituci egyptské kulturní cenzury. Ukázalo se, že komise tradičně dělí spisovatele do tří skupin:

- Slavní spisovatelé; ti vydávají svá díla okamžitě.
- Spisovatelé, kteří mají doporučení od osoby, jež zastává ve státě významný post; ti svá díla vydají bez ohledu na jejich kvalitu nebo talent autora a záleží na vlivu, jaký doporučující osoba má.
- Do třetí skupiny spadá nejvíce autorů. Nikdo je nezná. Nejsou slavní a nemají žádné doporučení. Jejich knihy putují ke čtenářskému výboru. Je zvláštní, že v něm nesedí

profesoři literatury, ale obyčejní úředníci z různých odborů, například z účtárny nebo právního oddělení. Jejich vedoucí chtějí, aby jim lichotili, nebo touží po prémiech svých podřízených, a proto je přiřadí ke čtenářskému výboru, za což obdrží příplatek. Nějaký úředník z finančního nebo personálního oddělení pak rozhodne o tom, zda váš román půjde do tisku. Faktem je, že se vedení knižní komise o složení čtenářského výboru nijak zvlášť nezajímá, protože se před ni dostávají neznámí autoři bez vazeb na vysoce postavené osoby. Členové obou komisí se tak naučili „nebrat ohledy ani na sirotky“, jak praví jedno arabské přísloví. Jednoho dne snad dokážu začlenit do některého ze svých románů tuhle absurdní scénu: Seděl jsem před úředníkem z čtenářské komise, který listoval mým románem, jenž před ním ležel na stole. Pak najednou prohlásil:

„Nepřichází v úvahu, abych nechal tenhle román vydat.“

„Proč?“

„Protože pomlouváte Egypt!“

„Já Egypt nepomlouvám.“

„Vysmíváte se vůdci Mustafu Kámilovi.“

„Nevysmívám. Mám Mustafu Kámila moc rád a vážím si ho. Mustafu Kámilovi se vysmívá hlavní postava, Assám Abd al-Átí.“

„Chci, abyste dosvědčil, že s těmi slovy nesouhlasíte, i když jste je napsal.“

Začal jsem vysvětlovat, co jsme se učili v prvním ročníku střední školy o rozdílů mezi článkem a vyprávěním. O tom, která článek vyjadřuje stanovisko pisatele, kdežto vyprávění je fiktivním dílem o rozmanitých osobách, jejichž názory se nemusí nezbytně nutně shodovat s autorovými.

Úředník mlčel. Ponořen do své obhajoby jsem pokračoval:

„Kdybychom přistoupili na logiku, o níž tu mluvíte, stal by se ze spisovatele písečného zlodějů zloděj a zrádce vlasti, kdyby ve svém románu popisoval špiony. Touhle logikou byste od základů zničil literární fikci.“

Úředník dál mlčel. Pak se mu na tváři objevil vychytralý úsměv a povídá:

„Takže vy vůbec nesouhlasíte s tím, jaký má hlavní hrdina názor na Egypt?“

„Absolutně ne.“

„Jste si jistý.“

„Naprosto jistý.“

„Mohl byste to stvrdit písemně?“

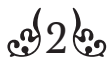
„Písemně?“

„Ano... Odsouhlasím vydání, pokud odsoudíte to, co říká hlavní postava románu o Egyptu a Egyptanech.“

„A jeho odsoudím také.“

Vzal jsem si od úředníka papír a pero a napsal: „Prohlašuji, že já, autor románu, naprosto nesouhlasím s názory hlavní postavy Isáma Abd al-Átího, jež představují přesný opak toho, co si myslím o Egyptu a Egyptanech“. A sám od sebe jsem ještě připsal: „Rád bych také zdůraznil, že hrdina tohoto románu je labilní hlupák, který je v závěru potrestán. A toto odsouzení jsem napsal na žádost čtenářského výboru knižní komise.“

Úředník si mé vyjádření pečlivě přečetl a s úlevou si oddechl. Poté mi slíbil, že román brzy vydají.

PROČ JSEM SOUHLASIL SE SEPSÁNÍM TOHO LEGRAČNÍHO ODSUDKU? Protože jsem v první řadě chtěl, aby můj román vyšel, a také proto,

že jsem usoudil, že poukážu na skandální míru zkorumpovanosti a ignorance v knižní komisi. Kvůli tomu jsem doplnil onu větu, že jsem to sepsal na základě jejich žádosti. Od této záležitosti uběhlo několik týdnů a já se znovu vydal ke knižní komisi, abych se zeptal na osud románu. Zastihl jsem tam jiného úředníka než předtím. Když jsem se zeptal, jak se věci mají, sáhl po složce mého románu (která se za celou dobu nepřesunula ze svého místa v šuplíku). Otevřel ji, pustil se do čtení odsudku a začal se tvářit znepokojeně. Chtěl vědět, o co jde, tak jsem mu celou situaci osvětlil.

„Ne. To jsou úplně zbytečné řeči,“ namítl.

A před mýma očima papír roztrhal.

„Poslyšte,“ řekl mi klidně, „my ten román vydáme, když z něj vyškrtnete první dvě kapitoly, co vy na to?“

Já na to přirozeně reagoval tak, že jsem mu vyškubl rukopis, vypochoďoval jsem z budovy komise a nikdy se tam nevrátil. Naprosto mě to zdeptalo. Časem jsem se ale sebral a rozhodl se, že román vydám na vlastní náklady. V té době jsem dokončil povídkovou sbírku, a tak jsem ji spojil s románem do jedné knihy s názvem *Ten, který přišel a vidí*. Vydal jsem jen tři sta kusů a podělil jimi kritiky a přátele. Knize se dostalo překvapivě vřelého přijetí a mnozí kritikové ji chválili. Tehdy jsem si všiml zajímavého jevu: totiž, že není spisovatele bez čtenáře. Kritici se na stránkách novin dohadovali o mé knize, ale ti, co jejich články četli a snažili se knihu sehnat, neuspěli. O pár let později se mé naděje splnily, když se mnou soukromý nakladatel podepsal smlouvu na vydání knihy.

Smůla mě však neopustila, ukázalo se, že onen nakladatel má velké finanční problémy. Byl odsouzen kvůli nějakým šekům, sebral se, zavřel nakladatelství a utekl. Kopie knihy během toho všeho zmizela a trvalo dalších deset let, než se znovu náhodou objevila. A tak jsem zůstával tím, čím jsem byl – spisovatelem bez čtenáře. V roce 1997 jsem dokončil novou sbírku povídek s názvem *Shromáždění čekající na vůdce*. Chtěl jsem, aby vyšla

v rámci série povídkových sbírek vydávané nakladatelstvím „Poklady kulturního bohatství“. Tentokrát jsem k tomu přistupoval optimisticky, neboť za vydávání byl zodpovědný známý spisovatel. Říkal jsem si, že mě nečeká dohadování s ignorantským úředníkem. Že je to spisovatel, jenž má bohaté zkušenosti s literaturou. Navíc narůstal počet těch, kteří mě na literárním poli podporovali. Někteří z nich se s oním spisovatelem spojili a sbírku mu doporučovali s tím, že ji četli a líbila se jim. On je ujistil, že se mu moje tvorba líbí. Vydání sbírky dostalo jistý příslib. Měl jsem obrovskou radost, konečně se mi podaří práci vydat, konečně si ji budou moci lidé přečíst. Pak přišel den, na který nezapomenu. Bylo to na moje narozeniny, 26. května, a já stanul před spisovatelem, jenž zodpovídal za vydávání, a ptal se ho na svou novou sbírku.

„Je mi líto,“ řekl mi tehdy. „Tuhle sbírku nevydám.“

„Proč?“

„Většina knižní komise ji zamítla.“

„Kdo v té komisi sedí?“

„Složení je tajné, nesmím vám říct jména jejích členů.“

„Existuje nějaká zpráva, která by obsahovala důvody zamítnutí?“

„My zprávy nepíšeme.“

„Nemá autor právo vědět, proč zamítli vydání jeho díla?“

„Ne..., my to za jeho právo nepovažujeme.“

„Pane, předsedáte radě státních vydavatelství, jež jsou placena z egyptských daní, a já mám právo vědět, proč mé dílo odmítáte vydat.“

„Poslouchejte, nevydám jediné vaše slovo a nedám vám ani žádnou zprávu. Na rovinu. Nevydám vás a koukejte se ovládat.“

A před mýma očima si vypnul naslouchátko. Dodnes jsem na to nepřestal myslet, na to, jak mě tu noc zaplavila narůstající vlna studu a šoku. Ačkoliv mi moje rodina připravila malou narozeninovou oslavu, seděl jsem tam s nimi a mlčel. Nemohl jsem se vzpamatovat z ponížení, jemuž mě před pár hodinami

vystavili. Když se vyptávali, bylo mi trapné vyprávět, co se stalo. Po pár dnech jsem se spojil s několika blízkými přáteli (mezi nimi byl i Muhammad al-Qaddúsi, Usáma Urábí a doktor Fahmí Abd as-Salám) a začali jsme s vydáváním nezávisle na státu. Sestavil jsem novou sbírku, s níž jsme začali. A tak vyšla antologie *Čekající na vůdce* stejně jako moje první dílo. Vydali jsme ji v nákladu pěti set kusů a rozeslali kritikům. Ti ji, jako vždy, přijali pozitivně. A já zůstával dál tím, čím jsem byl, spisovatelem bez čtenářů. Tentokrát mě navíc zasáhlo, jaká nepravost se mi přihodila. Připadalo mi, jako by mě to vrátilo na úplný začátek literární kariéry. Začal jsem se ptát sám sebe, co mi literatura přináší? Poté, co jsem ukončil lékařská studia na chicagské Illinoiské univerzitě, odmítl jsem zůstat ve Spojených státech a stejně tak jsem odmítal finančně lákavé nabídky na práci v nemocnicích v Perském zálivu. Všechno jsem to dělal kvůli literatuře. A co jsem na oplátku dostal od literatury kromě potíží, bolesti a ponížení? Ponížil by mě onen spisovatel stejným způsobem, kdybych se představil jako doktor? Nejednal se mnou tak, protože jsem byl v jeho očích jen jedním z desítek autorů, co u něj žebrají, aby je vydal, a on si s nimi může dělat, co chce? (Později jsem se dozvěděl, že žádná tajná čtenářská komise neexistuje – onen spisovatel povoluje a zakazuje knihy, jak se mu zachce.)

A pak... k čemu všechna ta energie, kterou jsem do psaní investoval, když nakonec nejsem schopen svou práci dostat do tisku? Nejsem jako všichni spisovatelé a nepíšu kvůli čtenářům? A kde jsou? Všechno mě to strašně frustrovalo. Sedl jsem si se svou ženou Ímán Tajmúr, abychom to všechno probrali, a společně jsme dospěli k jistému přesvědčení a rozhodnutí. Přesvědčení, že přede mnou zůstanou dveře literatury zavřené. V Egyptě se mi nikdy nepodaří dosáhnout toho, po čem v literatuře toužím. Rozhodli jsme se, že odejdeme do nějaké země, kde bude možné vést pohodlný život a bude tam dostatečné množství příležitostí spolupracovat s lidmi ve vzájemném

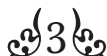
respektu a úctě. Zvolili jsme opravdovou emigraci. Rozhodl jsem se, že odjedeme na Nový Zéland. Proč na Nový Zéland? Možná proto, že je tak daleko a já se ve svém zoufalství chtěl dostat od Egypta co nejdál. Pustil jsem se do studia novozélandských imigračních zákonů. Vyplnil jsem žádost o souhlas s emigrací.

„Napadl mě námět na román,“ oznámil jsem po pár dnech ženě. „Chtěl bych ho napsat, než odjedeme.“

„Nebude to znamenat, že neodjedeme?“

„Záležitosti kolem emigrace se mohou vléct roky. Během té doby román dopíšu. Vydám ho stejně jako svoje ostatní knihy, v omezeném nákladu, a rozdám mezi kritiky. Potom odjedeme.“

Manželka s tím souhlasila. Pustil jsem se do posledního románu před odjezdem z Egypta. Kniha se jmenovala *Jakobijánův dům*.

JAKOBIJÁNŮV DŮM PATŘÍ K ROMÁNŮM, JEJICHŽ HLAVNÍM HRDINOU JE MÍSTO děje. A důležité románové postavy jsou definovány svým vztahem právě k tomuto místu. Někteří z největších světových romanopisců tento narativní postup používali: Angličané Charles Dickens a Lawrence Durrell, Francouz Honoré de Balzac, Jugoslávec Ivo Andrić, Nagíb Mahfúz a další.

Jakobiján se skutečně jmenuje jedna z budov v centru Káhiry. Můj otec, Abbás al-Aswání (ať odpočívá v pokoji), známý spisovatel a právník, si v Jakobijánově domě zřídil kancelář a já tam v dětství a během dospívání často chodíval. Když můj otec zemřel, byt mi odkázal a já si v něm před lety otevřel zubařskou ordinaci. K Jakobijánovu domu jsem si vytvářel vztah několik let. V románu jsem však použil jen jeho jméno, vše ostatní je

čirá fikce. Všechny osoby a události jsou smyšlené a místa, která v románu popisují, existují jen v mé fantazii. Jediné, co odpovídá skutečnosti, je historie výstavby domu, jméno majitele a počet pater. Románový Jakobijánův dům má s tím opravdovým společné jen jméno.

Jak jsem na námět románu přišel? Vzpomínám si na dvě události, které rozhodně stály u zrodu oné myšlenky:

Jednoho dne jsem se procházel po Garden City, čtvrti, v níž žiji, a v jedné z ulic jsem se stal svědkem zvláštní scény: americké velvyslanectví se chystalo strhnout jeden ze starých domů a nový prostor využít jako parkoviště pro svá auta. Vypadalo to, že dům strhnou moderním způsobem, který jsem nikdy předtím neviděl – rozřízli ho, jako kdyby nožem krájeli sýr. A mně se tak naskytl jedinečný pohled: odstranili vnější zdi a přede mnou zůstal odhalený vnitřek domu. Když obyvatelé dům opouštěli, nevzali si s sebou všechno. Nechali tam věci, které pro ně nebyly důležité – staré hadry a hračky, s nimiž si už nikdo nehraje. Dlouho jsem tam zůstal stát a o tom domě přemítal. Myslel jsem na to, jak jeho zdi celá léta sledovaly události lidských životů. Narození dítěte... Smrt starého nemocného člověka... První minuty manželství plné nervózního štěstí a ostychu... Středoškoláka, který si opakuje látku z hodiny, je zamilovaný do sousedky a nechává jí na balkoně nesmělá milostná psaníčka... Okamžiky plné hořkosti před rozvodem... Nekonečné vyprávění o lidských osudech, jemuž ony zdi přihlížely. Zvláštní pohled na rozříznutý dům ve mně zanechal hluboký dojem a poprvé jsem začal uvažovat o románu popisujícím fiktivní dům.

Druhá událost se seběhla asi takto: Na začátku devadesátých let jsem hledal v centru města větší ordinaci. A stejně jako většina lidí i já spoléhal na makléře. Denně jsem se s ním scházel, zaplatil jsem mu menší obnos jako honorář a vyrazili jsme na procházku centrem. Od prvního dne jsem cítil, že jsem objevil poklad. Sledoval jsem, jak střed města upadá. Střechy domů přetékal chudáky – pouličními prodejci, outsidersy a často

i těmi, kdo žili na hraně zákona. Staří cizinci, kteří odmítli opustit Egypt, čekali ve svých prostorných chátrajících bytech na smrt. Jedinéčné architektonické skvosty podobné těm nejhonosnějším pařížským a římským stavbám se změnilly ve skládky a útočiště podomních obchodníků. Myslím, že mě podoba centra natolik rozrušila, že jsem v makléřově doprovodu pokračoval v obchůzkách domů a lidí a úplně zapomněl na to, že hledám ordinaci. Zvláštní bylo, že makléř začal s postupem času o mém záměru pochybovat a jednoho dne se mnou odmítl jít. Podal jsem mu ruku plnou peněz.

„Poslyšte,“ vyjel na mě, „dělám makléře už čtyřicet let. Stačí mi jeden pohled, abych klienta odhadl. Vám nejde o ordinaci ani o nic podobného. S tím vám nikdo neporadí.“

Po téhle události jsem si položil důležitou otázku – jaké tajemství skrývá centrum města? Proč mi nepřipadá stejné jako ostatní káhirske čtvrti? Centrum ve skutečnosti není obyčejná obytná a obchodní čtvrt. Je mnohem víc, připomíná celou jednu epochu. Je v něm zachycená velkolepost Egypta, překvapivá schopnost porozumět příslušníkům různých národů, kultur a vyznání. Muslimům, koptům, židům, Arménům, Řekům a Italům. Tihle všichni žili v Egyptě po dlouhá staletí a považovali jej za svou skutečnou vlast. Centrum města platilo za útočiště ztělesňující úžasnou schopnost Egypta chápat různé kultury a přetavit je v kotli v jedno lidství. Pro mě navíc představuje model plánu modernizace Egypta, která začala za časů Muhammada Alího a skončila smrtí vůdce Gamála Abd an-Násira v roce 1970. Není divu, že centrum začalo chátrat poté, co ztratilo svůj někdejší význam. Kultura soužití zanikla a od osmdesátých let se Egypt ocitl pod saláfisticko-wahhábovským myšlenkovým útlakem, který zvrátil liberální výklad islámu. Plán přestavby a modernizace země dospěl od práce a výroby k obchodu a turistice a poté skončil u rozprodávání egyptských národních podniků za směšnou cenu každému, kdo si mohl dovolit zaplatit provizi. Změnila se i egyptská smetánka a objevila se nová vrstva

bohatých, kteří nevěděli, co centrum města znamená, a neměli k němu žádný vztah. Vystavěli v Káhiře nové čtvrti podle svého vkusu a požadavků. Centrum podle mě představuje všechno, co nám v Egyptě chybí. Modernizaci, národní plán, schopnost soužití, toleranci a liberální přístup k náboženství.

NEJSPÍŠ TO BYLA MÁ FRUSTRACE, NESCHOPNOST PUBLIKOVAT VLASTNÍ DÍLO a rozhodnutí emigrovat, co můj románový projekt přerostlo. Léto roku 1998 mě opravdu vyčerpalo. Během třech dní jsem odbyl veškerou práci v ordinaci, což znamenalo pracovat nepřetržitě dvanáct hodin denně. Pak jsem jel na tři dny do Alexandrie. Potřeboval jsem být sám. Dlouhé hodiny jsem seděl o samotě a znovu a znovu se pokoušel vejít do románového světa. Desetkrát jsem si zaznamenal románové obrazy a desetkrát jsem se pokusil román napsat, ale neúspěšně. Nebyl jsem ani za mák spokojený s tím, co vzniklo. Nevzdával jsem se. Byl jsem si jistý tím, že napsat skutečně živé dílo vyžaduje hodně práce a trpělivosti. Léto uběhlo, aniž bych napsal jediné slovo. Ve svém snažení jsem pokračoval v Káhiře.

Pak přišel den, na který nezapomenu. Stalo se to jednoho říjnového večera. Pročítal jsem na počítači, co jsem napsal. Probíral jsem se hrubým nástinem románu, který jsem přepracoval snad už stokrát, a cítil, jak mi slova proudí do mozku. Z ničeho nic jsem naráz napsal prvních deset stránek. Neudělal jsem si žádnou pauzu, nepřepisoval jsem je. Vypadalo to, jako kdyby se najednou zbortila hráz, která mi celé léto bránila psát, a rozproudily se nápady. Byl jsem opravdu šťastný, uvědomil jsem si, že jsem román konečně objevil. Psaní knihy se stalo otázkou času a úsilí. Nadšeně jsem se vrhl do práce. Každý den jsem

vstával v šest hodin ráno. Čtyři hodiny v kuse jsem pracoval. Trvalo mi víc než dva roky, než jsem román dopsal. Vytiskl jsem první verzi a dal ji třem velkým autorům, těm, kteří můj spisovatelský osud nejvíce ovlivnili: významnému autorovi Alá'a ad-Díbovi, mému profesoru a příteli, jenž mě vždy podporoval, povzbuzoval a radil; význačnému mysliteli Džalálu Amínovi, jenž mi pomáhal od chvíle, kdy jsem publikoval první povídky, a nepřestával mi dodávat kuráž, a spisovateli Gamálu al-Ghítánímu, který byl jedním z prvních, kdo o mně kdy napsal, a otiskl většinu mých povídek v časopise *Achbár al-adab*, jehož je šéfredaktorem. Alá'a ad-Díb si román přečetl, moc se mu líbil a řekl mi větu, na kterou nikdy nezapomenu: „Dokázal jsi něco velkého..., jsem na tebe pyšný.“

I Džalál Amín byl z románu nadšený, stejně jako Gamál al-Ghítání, který jej začal po kapitolách otiskovat v *Achbár al-adab*. Díky němu se brzy dostal do všeobecného povědomí. A já se znovu pustil do hledání vydavatele. Do státních nakladatelství jsem pochopitelně vůbec nešel. Mým prostředníkem se u vydavatelství, jež tiskne státní noviny, stal Alá'a ad-Díb. Reakce tamějšího pracovníka byla naprosto jasná: „Je to úžasný román, ale kdybych ho vydal, přišel bych o místo.“

Gamál al-Ghítání se pokoušel jednat se soukromým vydavatelem. Ten se ale omluvil s tím, že pro prodejnost knih je nejdůležitější slavný autor. Nakonec mi Džalál Amín zprostředkoval kontakt na libanonské nakladatelství Rijád ar-Rís a můj přítel, talentovaný spisovatel Bilál Fadl, jim rukopis odvezl. Neuplynul ani týden a volali mi z Rijád ar-Rís, že román vydají. Alá' ad-Díb a Gamál al-Ghítání mě před vydáním knihy v zahraničí varovali. Totiž, kdyby vyšla mimo Egypt, bylo by mnohem snazší ji v něm zakázat. Pokud by se ji naopak podařilo vydat v Egyptě, nemohla by ji vláda jen tak jednoduše zkonfiskovat. A pak mě moji přátelé Chálid as-Sirgání a Makáwá Saíd seznámili s vydavatelem Muhammadem Hášimem, majitelem nakladatelství Dár Merit, který se odvázně rozhodl román vydat.

V březnu 2002 vyšel román poprvé. Od prvního dne se děly nevídané věci. Distribuce přesáhla všechna očekávání. Kritika i čtenáři byli nadšení. *Jakobijánův dům* se na celých pět let stal nejprodávanější knihou v arabském světě a na druhé místo jej odsunul až v roce 2007 můj poslední román *Chicago*. Pak přišly na řadu překlady. Román vyšel v 17 jazycích a ve Francii a Itálii patřil k nejprodávanějším knihám. Za jeden rok se tam prodalo sto šedesát tisíc výtisků a francouzský časopis *Lire* jej zařadil na šesté místo žebříčku dvaceti nejvýznamnějších knih publikovaných roku 2006. Ve stejném roce jej americký časopis *Newsday* zvolil nejvýznamnějším překladovým románem ve Spojených státech. Poté sklidil román řadu významných arabských i světových ocenění: cenu Bášira Híla za arabský román; hlavní cenu za román na festivalu ve francouzském Toulonu; cenu za překladovou literaturu Grinzane Cavour v italském Turíně a cenu Kavafise za výjimečné dílo od řecké vlády.

Vše, o čem jsem snil, se splnilo a já si říkal: Celé roky jsem usiloval o to, aby mé dílo vydala státní nakladatelství, jež nestála o náklad vyšší než tisíc, možná dva tisíce kusů, v lepším případě. V Egyptě se mnou jejich představitelé jednali, jak se jim zachtělo. A teď přišel den, kdy moje práce vychází ve stotísíkových nákladech v arabském světě a dalších osmnácti zemích světa. Spolupracoval jsem s některými z největších světových nakladatelství, jako je newyorský HarperCollins, anglický Force Estate, italský Feltrinelli a francouzský Actes Sud. Když o tom všem přemýšlím, nikdy bych to nedokázal bez víry v Boha, jenž mě odměnil za všechno příkoří a nespravedlnost a celé roky mi pomáhal k největší a nejkrásnější odměně, jíž je pro mě uznání a obliba u čtenářů. Vděčím Bohu za to, že kdykoliv v Egyptě přijdu na nějaké veřejné místo, objeví se vždy několik lidí, kteří mi přijdou říct, jak mají mou knihu rádi. Denně si se svými čtenáři povídám a dostávám od nich e-maily. A když cestuji do zahraničí, nedokážu ani popsat, jak jsem šťastný, že jsem arabským a egyptským spisovatelem. Viděl jsem čtenáře v Evropě. Čekali

v dlouhé frontě na můj podpis. Stalo se mi, že jsem podepisoval svůj román na známém literárním festivalu v jihofrancouzském Mon Sarto a čtenáři stáli v řadě a čekali na autogram. Na řadu přišla stařenka. „Podepište se mi na kus papíru, zapoměla jsem si knížku doma,“ vysvětlovala. „Kde bydlíte?“ zeptal jsem se já. „Asi půl hodiny odtud.“ „Jestli chcete, počkám tu na vás, než si pro knihu zajdete.“ Stařenka se vydala domů a já na ni čekal. A když se vrátila se svým výtiskem, podepsal jsem jí ho a ona mi vřele děkovala. Na závěrečném večírku ke mně přišla ředitelka festivalu. „Chtěla bych vám poděkovat,“ řekla mi. „Slyšela jsem, že jste čekal na jednu čtenářku, než si přiveze z domova knihu, abyste ji mohl podepsat. To od vás bylo moc milé.“ „Víte,“ vysvětlil jsem jí, „já jsem na své čtenáře čekal dvacet let, nic mi neudělá, když na ně teď počkám dvacet minut.“

Nikdy nezapomenu na to, co se mi přihodilo ve francouzském Dijonu. Podepisoval jsem román a přistoupila ke mně jakási Francouzka, kterou jsem nikdy předtím neviděl. „Chci vám jen říct, že vás mám ráda,“ sdělila mi. „Děkuji.“ „Přinesla jsem vám malý dárek, abyste věděl, že to myslím vážně.“ „Děkuji.“ „Je to maličkost, kterou mi dal tatínek, když jsem byla malá, nedokázala jsem si představit, že bych ji někdy někomu věnovala. Ale vy si to zasloužíte,“ řekla a podala mi dárek: malou hrací skříňku, která když se natáhla, hrála píseň „La vie en rose“ od zpěvačky Edith Piaf, o níž jsem v *Jakobijánově domě* psal.

Vzal jsem si hrací skříňku a chvíli jsem nebyl vůbec schopen vyjádřit své pocity. „Práce na tomhle románu mi přinesla jedny z nejhorších a zároveň i nejkrásnějších okamžiků mého života,“ řekl jsem nakonec, „vy jste mi právě věnovala jeden z těch nádherných... Děkuji.“

KDYŽ VYŠLO ČTVRTÉ, BROŽOVANÉ ANGLICKÉ VYDÁNÍ *JAKOBIJÁNOVA DOMU*, jel jsem na několik autogramiád do skotského Edinburghu, irského Dublinu a do Londýna. Byly to dva týdny plné práce a vše naštěstí proběhlo dobře. Poslední noc před návratem do Egypta mě můj přítel z anglického vydavatelství Fourth Estate pozval na večeři na rozloučenou. Seznámil jsem se tam s jednou ženou, která mluvila anglicky se zvláštním přízvukem. Zeptal jsem se jí, odkud je. „Jsem z hodně vzdálené země, která by vás nejspíš nenapadla,“ odpověděla s úsměvem, „z Nového Zélandu.“

„Vaše země hrála v mém životě velice významnou roli.“

„Jak to?“

„To je na dlouhé vyprávění,“ smál jsem se.

A teď, můj milý čtenáři, toto je *Jakobijánův dům*, román, který změnil můj život. Držíš ho ve svých rukou a já doufám, že se ti bude líbit.

Alá'a al-Aswání
Jakobijánův dům

PAN ZAKÍ AD-DASÚQÍ TO MĚL ZE SVÉHO BYTU V BUHLARU DO KANCELÁŘE v Jakobijánově domě necelých sto metrů, přesto mu každé ráno trvala cesta hodinu. Musel se totiž pozdravit s přáteli v ulici: s majiteli obchodů s oděvy a obuví a jejich zaměstnanci obou pohlaví, s číšníky a zaměstnanci kina, se zakladateli obchodu s brazilskou kávou stejně jako s vrátnými, čistíči bot, žebráky a hlídkujícími vojáky. Všichni znali pana Zakího jménem, zdravili se s ním a ptali se, co je nového. Pan Zakí patřil k nejstarším obyvatelům ulice Sulajmána Paši. Přistěhoval se na konci čtyřicátých let po návratu z Francie a nikdy už nikam neodjel. Pro obyvatele ulice ztělesňoval oblíbenou folklorní postavičku. Bez ohledu na roční dobu se před nimi vždy objevil v obleku šitém na míru a z kapsy vesty, jež barevně ladila s kravatou, mu vykouval pečlivě vyžehlený kapesník. Proslul zejména svým doutníkem, v dobách největší slávy to byl luxusní kubánský, dnes však místní výroby, který nechutně páchl. Starou, vrásčitou tvář zdobily silné dioptrické brýle a zářivé umělé zuby. Prořídlé vlasy si barvil na černo a česal je od levého ucha k pravému ve snaze zakrýt velkou pleš. Jednoduše řečeno, Zakí ad-Dasúqí byl svým způsobem legendou, za což vděčil své fascinující a takřka neuvěřitelné existenci (jako kdyby se skrýval v každém okamžiku nebo jako by byl herec, jenž hraje svou roli – všichni věděli, že se se poté převlékne ze svého kostýmu do normálního oblečení). A když k tomu přidáme ještě jeho veselou povahu a záplavu hrozných vtipů a překvapivý dar bavit se naprosto s každým

jako se starým přítelem, pochopíme v tu chvíli tajemství vřelých pozdravů, jimiž častoval kompletní osazenstvo ulice. Dodejme, že jakmile se kolem desáté ráno objevil pan Zakí na ulici, začalo se odevšad ozývat přání dobrého rána a často k němu spěchali z obchodů mladí učňové, aby se ho žertem vyptali na záležitosti milostného života, v nichž neměli jasno. Pan Zakí toho věděl o sexu skutečně hodně a (podrobně, s chutí a pořádně nahlas) popisoval mladíkům tajemství pohlavního života. Obvykle ještě požádal o papír a tužku, které mu v mžiku někdo obstaral, aby mohl mladíkům názorně nakreslit všechny podivné polohy, jež sám vyzkoušel v době, kdy byl mladý.

Několik důležitých informací nám o Zakím ad-Dasúqím ještě chybí.

Narodil se jako nejmladší syn význačného politika Abd al-Ála Paši ad-Dasúqího, který zastával několikrát post ministra a před revolucí patřil mezi největší boháče. On a jeho rodina spravovali více než pět set feddánů té nejkvalitnější zemědělské půdy. Pan Zakí vystudoval na Pařížské univerzitě ve Francii architekturu a pochopitelně se od něj očekávalo, že bude hrát v Egyptě důležitou politickou roli, k níž mu dopomůže otcův vliv a bohatství. Jenže nečekaně přišla revoluce a situace se změnila: Abd al-Ála Pašu zatkli a postavili před revoluční soud. Obvinění z politické korupce sice nebylo prokázáno, nicméně Paša přišel krátce po svém zatčení o většinu majetku, který byl následně v rámci zemědělské reformy přerozdělen mezi rolníky. Paša brzy po těchto nepříjemných událostech zemřel. Otcova tragédie dopadla na syna: architektonické studio, jež si v Jakobiánově domě otevřel, zanedlouho zkrachovalo. Postupně se změnilo v místo, kde pan Zakí trávil přes den volný čas, četl si noviny, popíjel kávu, setkával se s přáteli a milenkami nebo celé

hodiny vysedával na balkoně a sledoval chodce a auta na ulici Sulajmána Paši.

Krach kariéry architekta Zakího ad-Dasúqího nezavinila jen revoluce, spíš za ním stál nedostatek ctižádosti a sklon oddávat se rozkoším. Celých pětadesát let jeho dosavadního života se všechny radosti i strasti točily kolem jediného bodu: ženy. Patřil k těm mužům, kteří existují jen a pouze pro sladkou nadvládu ženských pout. Ženy pro něj nepředstavovaly jen touhu, jež na chvíli vzplane a po uspokojení vyhasíná, ale celý svět tvořený svůdností, jež se znovu a znovu zjevovala v nekonečné záplavě rozmanitých a okouzlujících obrazů: plná pevná prsa se vzdouvajícími se bradavkami jako sladké hroznové víno, měkké, poddajné poskakující zadečky, které jako by zezadu očekávaly překvapivý prudký útok, namalované rty vpíjející se v polibcích a sténající rozkoší, vlasy, které mu řekly vše (dlouhé a volně splývající nebo divoce rozcuchané dlouhé copánky, rodinné typy s vlasy po ramena či krátké, pečlivě upravené účesy připomínající mladé chlapce s ženskými rysy), a oči... Ach, od pohledů očí pravdomluvných či falešně prolhaných přes neřestné nebo stydlivé po kárající plné odsouzení a zlosti, jež si neuvědomují, jak jsou krásné...

Největší láskou pana Zakího byly ženy. Znal je všechny. Na začátku byla sestřenice někdejšího krále, šlechtična Kámila, která ho naučila zvykům a rituálům královských ložnic: svíčkám hořícím celou noc, sklenicím francouzského vína, jež rozněcuje touhu a zahání stud, a teplým koupelím před milováním, po nichž se tělo natřelo krémem a voňavkou. Od nesmírně vášnivé aristokratky Kámily se naučil, jak začít a kdy přestat, a kterak delikátně požádat francouzsky o další nestydatou polohu. Pan Zakí spal se ženami ze všech vrstev. S orientálními tanečnicemi, cizinkami, dámami z vyšší společnosti, manželkami vysoce postavených mužů, vysokoškolačkami a středoškolačkami, ale i s prostitutkami, rolnicemi a služebními. Každá chutnala jinak. Často se smíchem porovnával ložnici šlechtičny

Kámily, kde vládl protokol, s žebračkou, kterou jedné noci v opilosti naložil do svého buicku a odvezl do bytu v pasáži Buhlar. Když ji vzal do koupelny, aby ji vlastnoručně umyl, zjistil, že byla tak chudá, že jí jako spodní prádlo sloužil prázdný pytel od cementu. Se směsí něhy a smutku stále vzpomínal na to, jak byla nervózní, když si sundala prádlo, na němž bylo velkými písmeny napsáno „Portlandský cement Tura“. Rozpomínal se také, že patřila k těm nejkrásnějším a nejmávnivějším, jaké kdy poznal.

Tyto bohaté zkušenosti činily ze Zakího ad-Dasúqího skutečného odborníka na ženy. Ve „vědě o ženách“ – jak ji sám nazýval – přišel s několika zvláštními a kuriózními teoriemi: vysledoval například, že skutečně krásná žena bývá obvykle chladnou milenkou, zatímco středně hezké dívky nebo dokonce i trochu ošklivé jsou naopak často mnohem vášnivější, protože po lásce skutečně touží a snaží se ze všech sil milence uspokojit. Pan Zakí se dále domníval, že míru vášnivosti je možné vyvodit ze způsobu, jakým žena vyslovuje „s“. Podle toho, zda žena vyslovovala slovo „sladkost“ nebo „slast“ třesoucím se hlasem, poznal, jestli má nebo nemá nadání pro postelové radovánky. Zároveň věřil, že každou ženu obklopuje jakési neviditelné a neslyšitelné éterické pole, které ho znovu a znovu rozechvívalo. Cítil ho jen matně, ale dokázal v onom chvění číst natolik, aby podle něj poznal, nakolik ženu sexuálně uspokojil. Důležitá byla i ženina důstojnost a stud – pan Zakí dokázal vycítit hlad po sexu z toho, jak se jí třásl hlas nebo jak se přehnaně nervózně smála. A pak tu máme ještě žár vyzařovaný při podávání ruky. Existovaly ženy, které ovládaly neukojitelné ďábelské touhy – pan Zakí jim francouzsky říkal „osudové ženy“ –, tyto záhadné ženy se cítily skutečně naživu jen při sexu, jemuž se podle nich žádná jiná slast v životě nevyrovnala. Tyto nebohé bytosti vedla neuhastitelná žízeň po rozkoši k hroznému, nevyhnutelnému osudu. Podle Zakího ad-Dasúqího byla jedna jako druhá, jen jejich tvář se měnila. Tvrdil, že by si ti, kdo o tom

pochybují, měli dobře prohlédnout fotografie žen otištěné v novinách, jež byly odsouzeny k smrti za spoluúčasť na vraždách manželů, které spáchaly se svými milenci. Po chvílce pozorování přijdeme na to, že se všechny tváří úplně stejně. Smyslné plné rty mívají pootevřené, nikoli semknuté, z jejich vzhledu číší hrubá žádostivost a lesknoucí se oči bývají prázdné jako oči hladového zvířete.

Neděle: Dveře obchodů v ulici Sulajmána Paši se zavřou a bary a kinosály se zaplní prvními návštěvníky. Ulice vypadá se zamčenými obchody a vznešenými budovami vystavěnými v evropském stylu prázdně, jako součást nějakého smutného romantického zahraničního filmu. Starý vrátný aš-Šázil si brzy ráno přenesl židli od výtahu na chodník před Jakobijánův dům, aby měl přehled o tom, kdo do domu během volného dne vchází a vychází. Zakí ad-Dasúqí dorazil do kanceláře krátce před polednem. Sluha Abascharún okamžitě pochopil, o co jde. Po dvaceti letech práce pro pana Zakího mu stačil jediný pohled, aby poznal, proč do kanceláře přišel. Oblékl se přehnaně elegantně a kolem něj se vznášel oblak luxusního parfému, který používal jen příležitostně. Vypadal napjatě, nervózně poposedával, vstával a přecházel sem a tam. Nedokázal se uklidnit a přerývaně, podrážděně vzdychal. Obvykle to znamenalo, že ho čeká první schůzka s novou milenkou. Abascharún se proto nezlobil, když na něj byl pán bezdůvodně hrubý. Jen zavrtěl hlavou tak, že bylo jasné, že ví, o čem běží. Kvapně zametl halu, vzal si své dřevěné hole a rychle jimi hlasitě bušil do dlažby dlouhé vstupní chodby, dokud se nedostal k velkému pokoji, v němž pan Zakí seděl.

„Vaše Excelence má společnost?“ zeptal se. Díky mnoha zkušenostem dokázal mluvit naprosto neutrálním tónem. „Mám zařídít pro Vaši Excelenci vše potřebné?“

Zakí se na něj podíval, na chvíli se zamyslel, jako by se rozhodoval, co mu odpoví. Prohlížel si jeho bavněnou pruhovanou galábíji, která byla na pár místech roztržená, hole a místo, kde končila amputovaná noha, starou tvář, bradu s rašícími šedivými vousy, úzké mazané oči a prosebný, bojácný úsměv, který ho nikdy neopouštěl.

„Budu mít společnost, zaříd' rychle vše potřebné...“ prohlásil stručně a vyšel na balkon.

„Společnost“ v jejich společném slovníku znamenalo, že za panem Zakím dorazí do kanceláře dámská návštěva. Zatímco „vše potřebné“ označovalo rituály, které Abascharún prováděl na Zakím těsně před milostnou akcí: začínal injekcí „Tri B“ zahraniční provenience do zadku, což ho vždycky bolelo tak, že nahlas úpěl a proklínal hlupáka Abascharúna a jeho hrubé, nemalené ruce. Poté následoval šálek černé zrnkové kávy s muškátovým oříškem, kterou Zakí pozvolna popíjel, a pod jazykem převaloval malý kousek opia. Celý obřad zakončoval velký talíř salátu, jemuž uprostřed stolu dělala společnost láhev whisky Johnnie Walker Black Label a dvě prázdné skleničky spolu s kovovým kýblem na šampaňské naplněným až po okraj kostkami ledu.

Abascharún se rychle pustil do zařizování všeho potřebného a pan Zakí se zatím posadil na balkon vedoucí na ulici Sulajmána Paši, zapálil si doutník a sledoval kolemjdoucí. Nadcházející schůzka v něm probouzela rozporuplné pocity. Kromě silné touhy tu byla nejistota, zda jeho milovaná Rabáb skutečně dorazí. Pokud ne, celý měsíc nadbíhání přijde vniveč. Zamíloval se do ní, jen co ji spatřil v baru „Cairo“ na náměstí at-Taufíqíja, kde pracovala jako servírka. Úplně mu učarovala a on se denně do baru vracel, aby ji znovu spatřil. Starému příteli ji popsal takto: „...je ztělesněním prosté krásy v celé její vulgárnosti a rajcovnosti, jako kdyby zrovna vystoupila z jednoho z obrazů Mahmúda Sa'ída.“ A pak ještě dodal, aby to bylo naprosto jasné: „Pamatuješ se na tu služebnou u vás doma? Tu, o které se

ti zdály erotické sny, když jsi byl v pubertě? Jak jsi šlel touhou chytit ji pořádně za měkký zadek a tisknout její veliká hebká prsa, když myla v kuchyni ve dřezu nádobí?! A ona se pak ohne tak, aby ses k ní přitiskl ještě pevněji, a provokativně, odmítavě ti zašeptá předtím, než se ti úplně odevzdá: ‚To ne, pane, to nesmíte.‘ V Rabáb jsem našel podobný poklad.“

Jenže najít poklad ještě neznamená ho vlastnit. A miláček Rabáb se Zakího něco natrápila: trávil celé noci na malém špinavém, špatně osvětleném a bídně větraném místě, jakým byl bar „Cairo“. Oblaka cigaretového dýmu hrozila, že ho každou chvíli udusí, a téměř ohluchl z přehrávače, který bez přestání chrлил mizerné, oplzlé písně. Navíc všechny ty agresivní hádky a pěstní potyčky štamgastů, mezi nimiž převažovali řemeslníci, pochybné existence a cizinci. Panáky příšerné brandy, které musel každý den spolykat, ho pálily v žaludku. A pak tu byly ještě hrozné podvody s účtem, jež přehlížel, a ještě nechával pořádné spropitné. Kromě něj navíc přidával zvláště štědré dýško Rabáb, které jí strkal za výstřih do štěrbin mezi ňadry. Jakmile se prsty dotkl jejích plných, dmoucích se ňader, cítil, jak se mu vaří krev v žilách, a zaplavila ho mocná, skoro až bolestná vlna touhy. Všechno tohle pan Zakí kvůli Rabáb snášel. Nepřestával ji zvát, aby se s ním sešla někde mimo bar. Odmítala s ním koketovat, ale Zakí ji nadále přemlouval ke schůzce a neztrácel naději. Včera konečně souhlasila, že ho navštíví v jeho kanceláři, a on měl takovou radost, že jí zastrčil do výstřihu dvě padesátilibrové bankovky, a vůbec toho nelitoval. Přistoupila k němu tak blízko, až ucítil na tváři její horký dech. Kousla se do spodního rtu. „Zítřa... se ti, miláčku, odměním za vše, co jsi pro mě udělal...“, zašeptala vzrušujícím hlasem, který ho připravil o poslední zbytky nervů.

Pan Zakí protrpěl bolestivou injekci Tri B, dopřál si opium a v klidu začal popíjet první sklenici whisky, po níž následovala druhá a třetí. Brzy ho nervozita opustila a nahradilo ji uvolnění. Hlavou se mu jako něžné melodie honily příjemné představy.

Rabáb měla přijít v jednu. Hodiny na zdi odbily druhou a pan Zakí se už vzdával naděje. Najednou ale uslyšel, jak Abascharúnova hůl tluče do dlažby vstupní haly, a za chvíli se ve dveřích objevila jeho hlava. Rozrušeně lupal po dechu, jako kdyby ho ta zpráva opravdu potěšila.

„Vaše Excellence, madam Rabáb je tu.“

V roce 1934 napadlo milionáře Hágoba Jakobijána, představitel někdejší arménské emigrantské komunity v Egyptě, postavit obytný dům, jenž by nesl jeho jméno. Vybral pro něj nejvýznamnější místo v ulici Sulajmána Paši a domluvil se se slavným italským architektonickým studiem. To navrhlo krásný projekt – deset tyčících se pater v luxusně provedeném evropském klasickém stylu: balkony zdobené sochami s řeckými tvářemi vytesanými z kamene, sloupy, schodiště a chodby z přírodního mramoru a poslední model výťahu značky Shindler. Stavba domu trvala celé dva roky. Architektonický skvost překonal všechna očekávání do té míry, že majitel požádal italské architekty, aby nechali zevnitř na vstupní dveře vyrýt velkými písmeny latinou jméno „Jakobiján“, které v noci ozařoval neon. Jeho jméno se tak stalo nesmrtelným a navíc ve spojení s onou výjimečně nádhernou budovou.

V té době žila v Jakobijánově domě společenská smetánka: ministři a nejvýznamnější držitelé lén, zahraniční průmyslníci a dva židovští milionáři (jeden z nich pocházel ze slavné rodiny Mosseri). V přízemí se nacházely velké garáže, do nichž vedla vrata ze zadní části budovy. Tam obyvatelé domu parkovali své automobily, převážně luxusní vozy jako rolls royce, buick nebo chevrolet. V přední části se nacházel veliký obchod přes tři nároží, v němž Jakobiján vystavoval stříbrné výrobky ze své továrny. Předváděné zboží si po čtyři desetiletí vedlo velice dobře,

pak se ale situace začala postupně zhoršovat a nakonec krám koupil hádždž Muhammad Azzám a začal v něm prodávat oděvy. Na velké střeše budovy byly vyčleněny dvě místnosti, v nichž měli bydlet vrátní s rodinami. Na druhé straně střechy vyrostlo padesát malých kójí, jejichž počet odpovídal množství bytů v domě. Nebyly větší než dva krát dva metry, stěny i dveře z pevného plechu, které se zavíraly na petlici. Klíče vlastnil majitel bytu. Původně sloužily plechové místnůstky k mnoha účelům: skladovaly se v nich potraviny, na noc se tam zavírali psi (pokud byli velcí nebo zlí), pralo se tam oblečení, o něž se v době, než se rozšířily automatické pračky, staraly pradleny. V místnosti prádlo vypraly a čisté oblečení věšely na dlouhé šňůry natahané po celé střeše. Tehdy plechové kotce nikdy nesloužily jako místo, kde by spalo služebnictvo. Snad proto, že obyvatelé budovy pocházeli z aristokratických kruhů a ze zahraničí a nedokázali si představit, že by mohl někdo spát v takhle úzké místnosti, zatímco oni jsou ve svých velikých, luxusních bytech (jež měly obvykle osm nebo deset pokojů, které většinou spojovalo schodiště zbudované uvnitř bytu). Služebnictvo mívalo vyčleněn zvláštní pokoj.

V roce 1952 přišla revoluce a všechno se změnilo. Židé a cizinci začali odcházet z Egypta. Majitelé bytů emigrovali a nechali je opuštěné, až je nakonec zabrali důstojníci ozbrojených sil, kteří tehdy platili za vlivné osoby. Pak přišla šedesátá léta a polovinu bytů obývali důstojníci různých hodností od prvních poručíků a čerstvě ženatých kapitánů po generály, co se do domu nastěhovali i se svými velkými rodinami. Generálu ad-Dakrúrímu, svého času vedoucímu kanceláře prezidenta Muhammada Nagíba, se dokonce podařilo získat dva velké sousední byty v desátém podlaží. V jednom žil se svou rodinou a ve druhém si zřídil kancelář, kde se odpoledne scházel se svými kumpány.

Manželky důstojníků začaly využívat plechové komory na střeše jiným způsobem a poprvé se z nich stalo místo, kde

přebývali číšníci, kuchaři a mladinké pomocnice v domácnosti přivezené z venkova, které měly být rodinám důstojníků k ruce. Některé z žen důstojníků pocházely z nižších společenských vrstev a nevidilo jim chovat drůbež (králíky, kachny a slepice) v plechových kójích. Na obecním úřadu Káhiry-Západ se objevila spousta stížností starousedlíků, ti požadovali, aby byl chov drůbeže na střeších zakázán. Nic se ale nezměnilo. Obyvatelé si nakonec stěžovali u generála ad-Dakrúrího, jenž mohl vzhledem ke svému postavení u důstojnictva tento nehygienický jev zakázat.

Pak přišla sedmdesátá léta a politika otevřených dveří – *infítáh*. Z centra se začali boháči stěhovat do Muhandisínu a Madínat Nasr. Někteří z nich si koupili byty v Jakobijánově domě, jiní z nich udělali kanceláře a ordinace pro své čerstvě vystudované syny, nebo je vybavené pronajímali arabským turistům. Tím se pouto mezi boudami a byty v budově pomaličku přetrhávalo. Služebné a staré pomocnice se za nějaký ten peníz vzdaly svých plechových domovů ve prospěch nových chudáků, kteří přišli z venkova nebo pracovali v centru města a potřebovali bydlet blízko a lacině. Hladkému průběhu prodeje kójí napomohla smrt arménského správce budovy pana Grigora, jenž se staral o majetek milionáře Hágoba Jakobijána s maximální obezřetností a precizností. Každý rok v prosinci posílal výnos do Švýcarska, kam Jakobijánovi dědici po revoluci emigrovali. Jeho nástupcem na postu správce se stal advokát, pan Fikrí Abd aš-Šahíd, který byl ochoten udělat za peníze cokoliv. Bral vysoké procento od těch, kdo plechové budky opouštěli, stejně jako od nově příchozích. Posléze začal za místnosti vybírat nájemné.

Na střeše tak vznikla úplně nová společnost naprosto nezávislá na zbytku budovy. Pár starousedlíků si pronajalo dvě sousední místnosti a zbudovali z nich malé vylepšené bydlení se záchodem a koupelnou, zatímco další (mnohem chudší) zřizovali společnými silami koupelnu, o kterou se dělily tři nebo čtyři kóje. Na okraji střechy pobíhaly bosé a skoro nahé

děti, ženy trávily dny přípravou jídla, vysedávaly na sluníčku, klevetily a často se hádaly. Během takových hádek si strašlivě nadávaly a pronášely nactiutrhačná obvinění. Vždycky se pak rychle usmířily a všechno se urovnalo, jako by se ani nic nestalo. Jedna druhé navíc tiskla horké polibky na tváře a z návalu dojetí a lásky jim tekly slzy.

Muži se o spory mezi ženami nijak zvlášť nezajímali. Považovali je za další důkaz nedostatku rozumu, o němž hovořil Prorok. Muži ze střechy sváděli každý den těžký a hořký boj o denní chleba. Vracívali se vyčerpaní pozdě večer a toužili po svých třech prostých radostech: dobrém teplém jídle, několika kuličkách jemného tabáku a hašiše na uvolnění, který kouřivali o samotě z vodní dýmky, anebo zůstávali do noci vzhůru, aby si za letní noci zakouřili na střeše společně. Třetím potěšením byl sex, kterého si obyvatelé střechy dopřávali v hojné míře a vždycky se o něm otevřeně bavili do té míry, jak to jen bylo dovolené. Vznikal tak zvláštní paradox, kdy se muž žijící na střeše styděl, stejně jako většina prostých mužů, vyslovit před ostatními jméno své ženy a mluvil o ní jako o „té a té“ nebo jí říkal „matka toho a toho“. Řekl třeba „Matka toho a toho vařila molochéju“ a všichni věděli, že mluví o své ženě. Ten stejný muž ale neměl problém při sedácích s ostatními popisovat svůj manželský sexuální život do nejmenších detailů. Téměř všichni muži na střeše znali podrobnosti o intimních životech těch ostatních.

Ženy se bez ohledu na svou zbožnost a morálku věnovaly sexu s chutí. Šeptaly si o všem, co se v posteli odehrávalo, a když byly o samotě, nahlas se tomu až nemravně smály. Milovaly sex nejen proto, že tišil vášně, ale i kvůli tomu, jak po nich jejich muži při milování toužili a ony si navzdory vši chudobě, jíž trpěly, připadaly stále krásné a žádoucí. Nebylo snad jejich povinností vyhovět muži v té chvíli, když přicházel ve čtvrté večer domů v povznesené náladě z hašiše a dožadoval se své manželky? Samozřejmě až poté, co se vykoukala, upravila

a navoněla a děti po večeři a modlitbě usnuly. V domě bylo dost jídla na déle než týden, dokázali ušetřit pár drobných na nečekané výdaje a místnost, v níž všichni žili, byla čistá a uklizená. Nepřinášely jí tyhle krátké hodiny štěstí důkaz, že je ve svém mizerném životě navzdory všemu šťastná?

Potřebujeme šikovného malíře, který by zachytil, jak se manželka žijící na střeše tváří v pátek ráno, kdy její muž odejde k páteční modlitbě a ona pere pozůstatky lásky. Poté vyjde na střechu, aby vyprané prostěradlo pověsila. V té chvíli vypadá s mokřými vlasy, červenou kůží a laskavým pohledem jako růže, kterou skropila ranní rosa, aby mohla rozkvést.

Temnotu noci zahánělo ranní volání k modlitbě a z okna boudy vrátného aš-Šázilího ozařoval střechu mdlý proužek světla. Jeho mladý syn Táha měl za sebou neklidnou, bezesnou noc. Za úsvitu se pomodlil jednu modlitbu navíc, posadil se v bílé galábíji na postel a četl si ve výkladové *Knize proseb*, jimiž se věřící obrací k Bohu.

„Toužebně prosím,“ opakoval pokorně šeptem, „aby byl tento den dobrý, abys mě uchránil před nenasytností a zlem, jež se v ní skrývá. Toužím být pod ochranou tvého oka, které nikdy nespí a dokáže odpouštět, odpusť mi a já nebudu zatracen. Ty jsi má naděje. Můj vznešený Bože, obrátil jsem k tobě svou tvář, zahrň mě svou štědrostí, upřímným odpuštěním a velkorysostí. Usměj se na mě a buď ke mně milosrdný.“

Táha si četl v knize, dokud do boudy nepronikly první ranní paprsky světla a v plechových místnostech pomalu nezačal vládnout ranní mumraj: hlasy, křik, smích, kašel, otevírání a zavírání dveří, vůně vařící se vody, čaje a kávy, uhlí a tabáku... Pro obyvatele střechy to byl běžný začátek nového dne, ale Táha aš-Šázilí si uvědomoval, že se brzy rozhodne o jeho osudu. Už

jen pár hodin a předstoupí před kádrovou komisí na policejní akademii. Ta představovala poslední překážku, která ho dělila od naplnění jeho dávného přání. Od dětství snil o tom, že se stane policejním důstojníkem, a udělal všechno, aby svůj sen uskutečnil. Na státní střední škole se tak ponořil do učení, že na humanitní větvi získal v hodnocení 98 procent, aniž by bral soukromé hodiny (s výjimkou několika doučovacích kroužků ve škole, na něž jeho otec jen stěží sehnal peníze).

Během letních prázdnin docházel do mládežnického centra v Ábidín (za deset liber měsíčně) a poctivě posiloval celé tělo. Chodil tam tak dlouho, až získal dostatečnou kondici, aby zvládl fyzické testy na policejní akademii. Během cesty za naplněním svého snu se Táha postupně spřátelil se všemi místními policejními důstojníky, jak z oddělení Qasr an-Níl, tak podřízeného střediska Kotsika. Díky nim znal Táha všechny důležité podrobnosti o přijímacích zkouškách k policii a věděl také o jistém úplatku v hodnotě dvaceti tisíc liber, jimž zajišťovali boháči svým dětem přijetí na akademii (kolikrát si přál, aby ty peníze měl). Táha snášel na své cestě za snem také aroganci a zášť obyvatel domu. Od dětství pomáhal otcí. Když se ukázalo, že je bystrý a nadto i vynikající student, přistupovali k tomu obyvatelé domu různým způsobem: někteří ho povzbuzovali k učení, byli k němu štědrí a předpovídali mu zářnou budoucnost, kdežto jiným (a těch byla většina) vadila představa, že by nad nimi mohl syn vrátného nějakým způsobem vynikat, a snažili se jeho otce přesvědčit, aby ho po základní škole dal někam do učení. „Když bude umět nějaké řemeslo, bude užitečný sobě i vám,“ tvrdili starému aš-Šázilímu a tvářili se, kdovíjak to s ním nemyslí dobře.

Táha vynikal i na střední škole a ve zkouškovém období ho vždy tihle obyvatelé domu pověřili nějakou vyčerpávající prací, která zabrala spoustu času. Dávali mu veliké spropitné, aby ho zviklali, a hluboko uvnitř si zákeřně přáli, aby se jim ho podařilo odtrhnout od učení. Táha takovou práci přijímal, protože

potřeboval peníze, ale kvůli studiu se dokázal obětovat natolik, že často den nebo dva nespál. A výsledky na střední škole se dostavily – v celkovém součtu byl lepší než všechny ostatní děti z domu. Tehdy začali reptalové otevřeně říkat, co si myslí. Jeden z nich se setkal s druhým před výtahem a jízlivě se ho zeptal, jestli poblahopřál vrátnému, že má lepšího syna než on. Syna vrátného brzy přijmou na policejní akademii a stane se z něj důstojník se dvěma zlatými hvězdičkami na rameni, dodal posměšně. V té chvíli dal druhý jasně najevo, že ho tohle téma rozčiluje, a pochválil Táha za jeho píli a morální zásadovost. Pak ale naprosto vážně prohlásil (jako kdyby šlo o nějaký princip a ne o konkrétního člověka), že je nezbytné, aby posty policistů, soudců a vůbec všechny ostatní citlivé funkce zastávaly jen děti lidí, kteří něco znamenali, protože kdyby dostala moc děcka vrátných, spodiny a jim podobných, budou si jen kompenzovat nedostatky a léčit mindráky, které v nich klíčí od samotného začátku. Na závěr svého monologu proklel Abd an-Násira, jenž obnovil bezplatné školství, případně citoval jeden z Prorokových hadíthů: „Nevzdělávejte děti lidí nehodných...“

Po zveřejnění výsledků se tihle obyvatelé domu snažili Táha vyprovokovat. Peskovali ho kvůli naprostým banalitám, třeba za to, že při mytí auta zapomněl vrátit koberečky na místo, chvílku se při dlouhých pochůzkách zdržel nebo z tržičky přinesl deset věcí, které si vyžádali, a na jednu zapomněl. Úmyslně a nepokrytě ho ponižovali a snažili se ho vyprovokovat, aby jim řekl, že se od nich nenechá urážet, protože je vzdělaný člověk. V tu chvíli by měli perfektní příležitost mu sdělit, že ve skutečnosti je jen pouhým vrátným, nic víc, nic míň, a jestli se mu jeho práce nelíbí, měl by ji přenechat někomu, kdo ji potřebuje... Jenže Táha jim tuhle příležitost nikdy nedal. Jejich výbuchy snášel mlčky se skloněnou hlavou a lehkým úsměvem. Na jeho pohledné snědé tváři bylo vidět, že s tím, co mu říkají, nesouhlasí a že by dokázal na urážky svých zaměstnavatelů bez problémů reagovat, ale bránila mu v tom upřímná úcta.

V podobných situacích, kterých nebylo málo a z nichž koulaly potíže, používal Táha přesně takové obranné mechanismy, jednak aby dal najevo, co cítí, a zároveň vyjádřil, že nestojí o žádné problémy. Ve chvílích, kdy se pustil do předstírání, dokázal být opravdu přesvědčivý. Nerad například sedával na lavičce vrátného, protože z ní musel uctivě vstávat, kdykoliv prošel nějaký nájemník. Jestliže zrovna na lavici seděl a zahlédl některého z nájemníků, rychle se zaměstnal něčím, co mu znemožnilo, aby splnil svou povinnost a postavil se. Zvykl si mluvit s nájemníky s přesně vypočítanou dávkou úcty, spíš jako zaměstnanec se svým nadřízeným než jako sluha s pánem. K dětem nájemníků, které mu byly věkově blízké, se choval jako k sobě rovným. Oslovoval je jen jménem, bavil se s nimi a popichoval je jako blízké přátele. Půjčoval si od nich učebnice, jež ani nepotřeboval, aby jim připomněl, že je stejně tak vrátný jako jejich spolužák.

Jeho všední, každodenní život tvořila chudoba, únavná práce, arogance nájemníků a smotaná pětilibrová bankovka, kterou mu v sobotu dával otec a kterou otočil tisíckrát v ruce, aby mu vystačila na celý týden, a obraz jemné teplé ruky jednoho z nájemníků, který ji líně a blahosklonně natáhl z okénka auta, aby mu dal spropitné. Samozřejmě, že v tu chvíli zvedl ruku na pozdrav a za onu štědrost zcela upřímně a nahlas poděkoval. A pak tu byl ten pohled plný neomalené satisfakce nebo naopak shovívavého soucitu z trapnosti oné „situace“, jenž se objevil v očích jeho spolužáků, kdykoliv ho některý z nich přišel navštívit a zjistil, že žije v chatrči vrátného „na střeše“. Ta nenáviděná ponižující otázka, kterou mu vždy položili ti, kteří v domě nežili: „Ty jsi vrátný?!“ Nájemníci schválně zpomalili, když vcházeli do domu, a počkali si, až k nim přiběhne a vezme jim, co zrovna nesli (i když to byla nějaká lehká drobnost). Po dnech plných utrpení si v noci vlezl do postele, vždy rituálně omytý po večerní modlitbě, k níž přidával ještě dvě prostrace navíc, a dlouho se díval do tmy v budoucím. Pak začal

pomalinku stoupat výš a výš, až si dokázal sám sebe představit jako policejního důstojníka v krásné uniformě s měděnými hvězdičkami na rameni a služební pistolí za opaskem, která mu dodávala ještě větší důstojnost. Snil i o tom, že se ožení se svou láskou Busajnou as-Sajjid a přestěhují se do příhodného bytu v nějaké hezké čtvrti daleko od hluku a špíny téhle střechy. Pevně věřil, že mu Bůh všechny sny splní, protože je za prvé bohobojný, snaží se dodržovat všechny náboženské povinnosti, nedopouští se velkých hříchů, a Bůh svým věrným služebníkům ve verších Koránu pravil: *„Kdyby byli obyvatelé měst těchto uvěřili a bohobojní byli, byli bychom pro ně zajisté požehnání nebes i země otevřeli.“* A za druhé o Bohu smýšlel jen v dobrém a byl přesvědčený o jeho síle a velikosti zachycené v jednom z hadíthů: „Jsem takový, jakého mě věřící vidí, pokud dobrého, pak dobrý, pokud zlého, pak zlý.“ Bůh dodržel svůj slib a pomohl mu uspět na střední škole a díky Bohu složil na policejní akademii všechny zkoušky a teď už ho čekala jen kádrová komise a s Boží pomocí projde i přes ni.

Táha vstal, pomodlil se dopolední modlitbu a ještě jednu, v níž prosil Boha o pomoc. Umyl se, oholil a začal se oblékat. Kvůli komisi si koupil nový šedý oblek, zářivě bílou košili a hezkou modrou kravatu. Když se na sebe naposledy podíval do zrcadla, připadal si opravdu elegantně. Políbil matku na rozloučenou a ona mu položila ruku na hlavu, tiše zamumlala zařikání a začala se za něj tak vroucně modlit, až se mu z toho rozbušilo srdce. U dveří do domu spatřil otce, jak sedí jako vždy na lavici v tureckém sedu. Starý muž se pomalu zvedl, chvíli si Táha prohlížel a poté mu položil ruku na rameno. Usmál se, bílý knír se mu zkroutil a odhalil bezzubá ústa. „Předem gratuluji, pane důstojníku,“ prohlásil pyšně.

Bylo po desáté a ulici Sulajmána Paši zalilo moře aut a chodců a většina obchodů už měla otevřeno. Táha uvažoval, že má do začátku zkoušky hodinu, a rozhodl se jet taxíkem, protože se bál, že by si mohl v tlačenci v hromadné dopravě

zmačkat oblečení. Přál si, aby mohl zbývající čas strávit s Busajnou. Dohodli se, že když uvidí Táha projít kolem obchodu s oděvy Šannon, kde pracovala, požádá majitele obchodu, pana Talála, jestli by nemohla zaskočit pro něco do skladu. Pak se sejdou na jejich oblíbeném místě u nového parku na náměstí at-Taufíqíja. Táha provedl domluvený signál a teď už čtvrt hodiny seděl a čekal, až se Busajna objeví. Sotva ji spatřil, cítil, jak se mu rozbušilo srdce. Miloval její chůzi, její drobné, pomalé kroky. Blížila se k němu se sklopenou hlavou, jako by se styděla nebo něčeho litovala. Nebo jako by velmi opatrně kráčela po lesknoucím se křehkém povrchu, který by mohla rozbít. Všiml si, že má na sobě upnuté červené šaty, které zdůrazňovaly každický detail jejího těla a odhalovaly žlábek mezi plnými ňadry. Rozčílilo ho to a uvědomil si, že už se s ní před časem pohádal, protože nechtěl, aby ty šaty nosila, ale potlačil vztek, aby ten okamžik nezkažil. Usmála se a ukázala malé pravidelné, zářivě bílé zuby a vedle koutků úst s plnými rty namalovanými tmavě rudou rtěnkou se jí objevily dva nádherné dolíčky. Sedla si vedle něj na nízkou mramorovou zídku zahrady, otočila se k němu a prohlížela si ho velkýma, jakoby překvapenýma medovými očima. „Tobě to ale sekne,“ prohlásila.

„Jdu před komisi a chtěl jsem tě vidět,“ zašeptal vřele.

„Bůh tě prováže.“

Popřála mu s upřímnou něžností, až mu poskočilo srdce. Tak moc si přál ji v tu chvíli obejmout.

„Bojíš se?“

„Vše je na Bohu, a co učiní, přijmu s pokorou,“ vychrlil ze sebe, jako kdyby měl odpověď předem připravenou nebo se snažil přesvědčit sám sebe. Na chvíli zavládlo ticho a pak se jí zadíval do očí.

„Pomodli se za mě...,“ požádal ji tiše.

„Bůh ti pomůže uspět, Táha,“ vyhrkla upřímně. „Musím už jít, pan Talál na mě čeká,“ dodala, jako by měla pocit, že dala najevo příliš mnoho citů.

Zvedla se, pokusil se ji zadržet, ale podala mu na rozloučnou ruku a vyhnula se jeho pohledu. „Hodně štěstí,“ popřála mu formálně.

Táha pak v taxíku přemýšlel, jak se Busajmino chování k němu změnilo a že to už nemůže dál ignorovat. Znal ji opravdu dobře a na to, aby pronikl do hloubi její duše, mu stačil jediný pohled. Všechny její nálady zná z paměti: její tvář zářící štěstím nebo potmělou smutkem, srdečné úsměvy a studem zčervenalé tváře, rozzlobené pohledy a vztekle zamračený výraz (který jí nijak neubíral na kráse). Miloval, když se na ni mohl dívat ve chvíli, kdy se zrovna probudila, a sledovat stopy ospalosti na její tváři, díky nimž se podobala klidnému, poddajnému děvčátku. Miloval ji, měl spoustu vzpomínek na dobu, kdy si s ním jako malá hrávala na střeše. Běhával za ní, schválně se k ní tiskl a nechával se v nose lechtat mýdlem, po němž jí voněly vlasy. Dokázal si ji vybavit jako školačku, která chodila na obchodní akademii v bílé košili, modré sukni, nízkých bílých školních ponožkách a černých botách. Kráčela s taškou pevně přitisknutou na hrudníku, jako by se svých dospělých prsou bála. A pak tu byly další krásné vzpomínky na společné procházky na hrázi v al-Qanátir al-Chajrjja a v zoologické zahradě a na den, kdy si vyznali lásku a domluvili se, že se vezmou. Připoutala se k němu a vyptávala se ho, co přes den dělal, jako kdyby byla jeho malá ženuška, která se o něj stará. Domluvili se na všem, co je v budoucnosti čeká, včetně počtu dětí a jejich jmen a podoby jejich prvního bytu po svatbě. Pak se ale najednou změnila. Její zájem o něj uvadl a o „jejich plánech“ mluvila netečně a s výsměchem. Hodně se s ním hádala a ze setkání pod různými záminkami utíkala. Krátce předtím jí zemřel otec.

Proč se změnila? Byla jejich láska jenom pubertální záležitostí, z níž vyrostou? Nebo se zamilovala do někoho jiného? Tahle myšlenka ho rozdírala do krve jako ostn. Představoval si pana Talála as-Súrího (majitele obchodu, v němž pracovala), jak ji bere za ruku a obléká se na svatbu.

Táha cítil, jak mu na srdci přistál obrovský kámen. Tok myšlenek mu přetrhl taxík, který zastavil před budovou policejní akademie. V tom okamžiku mu připadala tak důstojná a stará jako pevnost osudu, jež měla určit další běh jeho života. Znovu dostal strach ze zkoušky, a jak se blížil k bráně, začal si šeptem recitovat verš Trůnu.

O Abascharúnově mládí toho víme opravdu jen velmi málo:

Nevíme, co dělal před čtyřiceti lety ani za jakých okolností přišel o nohu. Všechno, co o něm víme, začíná oním deštivým zimním dnem před dvaceti lety, kdy přijel do Jakobijánova domu černým chevroletem, za jehož volantem seděla Madame Saná' Fánús, bohatá koptská vdova z Horního Egypta. Měla dva syny, jejichž výchově se po smrti manžela naprosto bezvýhradně věnovala. Kromě veškeré péče věnované dětem se čas od času poddávala tělesným touhám. Se Zakím ad-Dasúqím se seznámila v automobilovém klubu a nějaký čas se spolu scházeli. Ačkoliv si ten vztah užívala, nepřestávalo ji trápit zbožné svědomí a často se stávalo, že po milostných chvílích v náručí pana Zakího propukala v bolestný pláč. Pocity hříchu nejvíce mírnila církevní dobročinnost. Když zemřel starý sluha Bur'í, který se staral o kancelář pana Zakího, naléhala na něj, aby zaměstnal Abascharúna, jehož jméno se v kostele objevilo na seznamu pomocníků. A tak se objevil Abascharún. Na první schůzce s panem Zakím se krčil jako myš. Abascharúnův otrhaný zevnějšek, amputovaná noha a hole, jimiž připomínal žebřák, vůbec neodpovídaly očekávání Zakího ad-Dasúqího.

„Drahoušku,“ sarkasticky sdělil Saná' francouzsky, „já ale vedu kancelář, ne charitu.“

Ona ale nepřestávala žadonit a snažila se ho obměkčit lichotkami. Nakonec neochotně souhlasil, že Abascharúna zaměstná.

V duchu si plánoval, že jí udělá na pár dní radost a potom ho vyžene, ale zlaté oči, které to viděly. Abascharún od prvního dne předváděl svou jedinečnou schopnost: bez ustání tvrdě pracoval a každý den Zakího žádal, aby mu k seznamu povinností přidal další práci. Díky své pronikavé inteligenci, bystrosti a mazanosti se dokázal zachovat v jakékoliv situaci správně, navíc byl naprosto diskrétní, neviděl ani neslyšel nic z toho, co se před ním dělo, i kdyby šlo o vraždu. Tyto vynikající vlastnosti způsobily, že se po pár měsících nedokázal pan Zakí bez Abascharúna obejít ani hodinu. Dokonce mu nechal do kuchyně v bytě vyrobit nový zvonek, aby ho mohl zavolat, kdykoliv jej potřeboval. Vyměřil mu štědrý plat a dovolil bydlet v kanceláři (což nikdy předtím neudělal). Abascharún měl Zakího přčetného od prvního dne. Poznal, že jeho pán je zhýčkaný, roztržitý a náladový cholerik, který jen výjimečně nebývá pod vlivem nějakých opiátů. Abascharún ze svých bohatých životních zkušeností věděl, že tenhle typ muže se velice snadno rozčílí a mívá vznětlivou povahu, zároveň ale většinou nijak neublízuje a nejhorší, čeho se jednomu od takového člověka mohlo dostat, bylo pár ostrých nadávek. Abascharún se zařekl, že se nikdy nebude se svým pánem hádat ani polemizovat o jeho přáních a vždycky to bude on, kdo se jako první omluví a bude naléhat tak dlouho, až si získá jeho náklonnost. Nikdy ho neosloví jinak než „Vaše Excellence“ a tenhle výraz bude používat v každé větě. Když se ho Zakí například zeptal „Kolik je hodin?“, odpověděl Abascharún: „Pět hodin, Vaše Excellence.“

To, jak se Abascharún přizpůsobil práci v kanceláři, popravdě připomínalo jakýsi biologický proces. V bytě vládlo ticho, šero a letitá zatuchlina, ve které se mísil zápach starého nábytku, vlhkosti a koncentrovaného fenolu, na jehož používání jakožto čisticího prostředku na koupelnu pan Zakí trval. Když se potom z nějakého kouta vynořil Abascharún se svými holemi, věčně špinavou galábijí, starým ztrápeným obličejem a podlézavým úsměvem, byl tam jako tvor pohybující se ve svém přirozeném

prostředí (jako ryba ve vodě nebo havěť v odpadu). A pokud musí z nějakého důvodu vyjít z Jakobijánova domu, působí jeho přítomnost na sluncem zalité ulici plné chodců a hluku aut nepatřičně a mimořádně jako netopýr za bílého dne. Uklidní se, až když se vrátí zpátky do kanceláře, kde v šeru a vlhku strávil v ústraní dvě desetiletí.

Nesmíme se nechat zmást a považovat Abascharúna za pokorného sluhu. Ve skutečnosti je v něm mnohem víc. Za pokorným chatrným zevnějškem se skrývá pevná vůle a jasné cíle, za jejichž dosažení je schopný odvážně a tvrdošíjně bojovat. Vychoval tři dcery a zajistil jim vzdělání, navíc se ještě stará o svého mladšího bratra Maláka a jeho početnou rodinu. Je nám asi jasné, co dělá každý večer, když se ocitne o samotě ve svém malém pokoji. Z kapsy galábíje vyndá svůj denní zisk, každíčkový kuruš a zmuchlanou propocenou bankovku, které získal buď přímo jako dýško nebo které se mu podařilo ulít z nákupů potřeb pro kancelář. Abascharúnovy metody obstarávání všeho potřebného by mohly sloužit jako vzor zručnosti a preciznosti. Nenavyšuje amatérsky ceny nakupovaného zboží, protože ty jsou známé nebo je možné si je kdykoliv zjistit, ale každý den ukrade trochu kávy, čaje a cukru. Takové množství, jež není možné poznat, a potom je znovu zabalí a prodá panu Zakímu. Předloží mu při tom skutečné účtenky, ty získává díky zvláštní dohodě s jedním starým hokynářem z ulice Ma' ruf.

Večer než jde do postele, Abascharún dvakrát pečlivě přepočítá peníze, vyndá malé inkoustové pero, které nosí vždycky za uchem, a zapíše si aktuální stav svých financí. Odečte částku na spoření (kterou v neděli vloží na svou vkladní knížku a už se jí nikdy nedotkne) a pak v duchu uvažuje, jak ze zbytku zaplatí potřeby své velké rodiny a jestli mu poté něco zbude nebo ne. Abascharún jakožto věřící křesťan neusne, dokud neodzpívá děkovnou modlitbu Bohu. Nočním tichem se nese jeho hlas. „...neboť ty mě, můj Pane, sytíš a sytíš i mé děti a já jsem ti

vděčný a velebím tvé jméno na nebesích... Ámen.“ Šeptá před krucifixem pověšeným na zdi kuchyně s upřímnou zbožností.

Musíme se zmínit i o Malákovi.

Každý prst na ruce vypadá jinak, ale spolupracují, aby splnily nějaký úkol, stejně tak záložník přihrává balon, aby co nejpřesněji přistál u nohy útočníka, který bude moct vstřelit gól. A na stejném principu úžasné harmonie fungoval vztah Abascharúna a jeho bratra Maláka.

Malák se vyučil krejčířem v krejčovské dílně šijící košile, kde pracoval od dětství, takže na něm nezanedala práce sloužícího stopy hanby jako na jeho bratrovi. Pravdou je, že na první pohled jeho malá postava v tmavých prostých šatech s mohutným břichem a starou nepohlednou tváří nevyvolávala příjemné pocity. Dokázal však rychle při jakémkoliv setkání převzít iniciativu a s širokým úsměvem si s dotyčným vřele potřásl rukou, důvěrně k němu mluvil, lichotil mu, choval se k němu s úctou a souhlasil s veškerými jeho názory (pokud se nějak nedotýkaly jeho osobních zájmů). Pak na něj naléhal, aby si od něho vzal jednu kleopatru z pomačkané krabičky, kterou opatrně vyndal z kapsy a ujistil se, že je v pořádku, jako by to byl nějaký šperk. Tahle jeho extrémní laskavost má i opačnou stránku. Pokud je to potřeba, dokáže se Malák rychle a bez jakýchkoliv obtíží chovat velice vulgárně, což se dá od člověka, kterého vychovala převážně ulice, očekávat. Mísí se v něm dva protiklady: zlomyslnost a zbabělost. Zběsilá touha ublížit protivníkovi a hrůza z možných následků. Zvykl si používat ve svých bitvách všechny možné prostředky, a pokud nenarazí na odpor, vede svůj útok naprosto nemilosrdně a beze strachu. Pokud se ale jeho protivník opravdu brání, na nic nečeká a z boje se stáhne. Když se k Malákovým úžasným schopnostem přidá Abascharúnova

chytrost a mazanost, vytvoří spolu dvojici fungující v naprostém souladu, schopnou skutečně neuvěřitelných věcí.

Bratři chtěli získat jednu z plechových budek na střeše. Plánování a realizace celé akce jim zabraly měsíce a teď se přiblížil den a hodina jejího uskutečnění. Ve chvíli, kdy k panu Zakímu dorazila Rabáb, stanul Abascharún mezi dveřmi a uklonil se. „Vaše Excellence,“ pravil s prohnáním úsměvem, „dovolil byste mi vyřídit jednu rychlou pochůzku?“ Než stihl doříct celou větu, Zakí, plně zaujatý svou milenkou, na něj mávl, aby odešel. Opatrně zavřel dveře, a jak tloukl dřevěnou holí do dlažby vstupní haly, jako by se jeho tvář změnila. Prosebný, ponížený úsměv vystřídal vážný nervózní výraz.

Zamířil do malé kuchyně vedle vchodových dveří. Obezřetně se kolem sebe rozhlédl, pak se zapřel o hůl a natáhl se, jak jen mohl, až se mu podařilo sundat ze zdi obrázek Panny Marie, který za sebou ukrýval malý výklenek. Zашmátral v něm rukou a vyndal několik tlustých svazků bankovek, jež si opatrně schoval do vesty a kapes. Vyrazil z bytu a tiše, ale rozhodně za sebou zavřel dveře.

Ve vstupní hale domu si pomohl holí a zahrnul doprava k budce vrátného, ze které se okamžitě vynořil jeho bratr Malák, jenž už na něho čekal. Bratři se domluvili jediným pohledem a za pár minut už přecházeli ulici Sulajmána Paši a mířili do automobilového klubu na schůzku s advokátem Fikrím Abd aš-Šahídem, správcem Jakobijánova domu. Probírali tohle setkání a připravovali se na něj celé měsíce a všechno už bylo řečeno. Kráčeli mlčky, jen Abascharún si mumlal prosby k Panně Marii a Spasiteli, aby jim zajistili úspěch. Malák si zatím lámal hlavu s výběrem nejhodnějších frází, jimiž by zahájil rozhovor s panem Fikrím. Posledních pár týdnů strávil tím, že o něm sháněl všemožné informace. Věděl, že pro peníze udělá cokoli, že má rád alkohol a ženy. Ještě než vůbec začal o tématu plechové boudy u vstupu na střechu, zašel za ním do jeho kanceláře v ulici Qasr an-Níl a přinesl mu jako dárek láhev výborné

whisky Old Parr. Místnost zůstávala prázdná od smrti jejího majitele, prodavače novin Atíji, který žil a zemřel sám. Vrátila se tudíž zpátky do rukou vlastníka domu. Malák snil o tom, že si tam otevře obchod s košilemi, od doby, kdy mu bylo třicet, a pořád ještě putoval jako malý kluk z obchodu do obchodu.

Když o tomhle tématu začali mluvit, požádal je pan Fikrí o nějaký čas na rozmyšlenou. Na naléhání Maláka a jeho bratra souhlasil, že jim dá místnost k dispozici za šest tisíc liber, ani o libru méně, a domluvil si s nimi schůzku v automobilovém klubu, kam chodíval každou neděli na oběd.

Bratři dorazili do klubu a luxusní prostředí Abascharúna znervózňovalo. Prohlížel si přírodní mramor na zdech a podlaze a měkký červený koberec natažený až k výtahu. Jako by to Malák vycítil, položil mu ruku na paži a povzbudivě mu ji stiskl. Potom vykročil k vrátnému klubu, vřele mu potřásl rukou a zeptal se na Fikrího Abd aš-Šahída. V rámci přípravy na tento den se Malák během posledních dvou týdnů seznámil se zaměstnanci automobilového klubu a komplimenty a několika bílými galábíjemi, které jim daroval, si je získal. Číšníci a ostatní zaměstnanci se proto předháněli v tom, kdo oba bratry přivítá a odvede je do restaurace ve druhém patře, kde pan Fikrí obědval se svou tělnatou bílou přítelkyní. Samozřejmě nebylo vhodné, aby tam bratři jen tak vtrhli. Poslali proto někoho, aby dal panu Fikrímu vědět, že na něj čekají ve vedlejší místnosti.

Fikrí Abd aš-Šahíd se objevil během pár minut. Tlustý, plešatý s bledým obličejem jako cizinec. Oběma bratrům bylo při pohledu do jeho zarudlých očí a z mírných obtíží s artikulací okamžitě jasné, že to přehnal s alkoholem. Poté co se přivítali a vyměnili si zdvořilostní fráze, spustil Abascharún dlouhou litanii na oslavu pana Fikrího o jeho dobrotě a přirovnával jeho chování k Ježíši Kristu. Pokračoval vyprávěním (a jeho bratr Malák poslouchal s předstíraným okouzlením), kterak pan Fikrí zastupuje svoje klienty zdarma, když zjistí, že se jim stala nějaká křivda, jsou chudí a nemohou si dovolit zaplatit.

„A víš, Maláku, co říká pan Fikrý svým chudým klientům, když se mu snaží zaplatit?“ zeptal se Abascharún. „Říká jim...,“ okamžitě sám odpovídal, „jdi a pokloň se našemu pánu Ježíši, protože on za tebe všechny náklady uhradil.“ Malák si kousal spodní ret, položil si propletené ruce na vzdouvající se břicho a sklonil hlavu, aby bylo jasné, jak je dojatý. „Takový má být skutečný křesťan,“ prohlásil.

Jenže pan Fikrý navzdory své opilosti moc dobře sledoval, kam se debata ubírá, a znervózňoval ho její skrytý význam. „Přinesli jste peníze, jak jsme se dohodli?“ zeptal se vážně, aby celou záležitost uzavřel. „Samozřejmě, Vaše Excellence,“ zvolal Abascharún a podal mu dva papíry. „Tady je smlouva, na níž jsme se dohodli, a Bůh jí žehnej,“ dodal. Pak sáhl do vesty a vyndal peníze. Měl u sebe dohodnutých šest tisíc, ale rozdělil je na dvě části. Každou si dal do jiné části oděvu, aby mu zůstal manévrovací prostor. Nejprve vytáhl čtyři tisíce liber a podal je Fikrímu. „Co to má být?“ zařval vztekle. „Kde je zbytek?“ V tu chvíli oba bratři spustili naráz, jako by dvouhlasně zpívali nějakou píseň, a začali prosit: Abascharún chraplavě, udýchaně a Malák pištivým, vysokým hlasem. Mleli jeden přes druhého, takže se dalo jen pochopit, že se snaží pana Fikrího obměkčit tím, že mu vykládali, jak jsou chudí a že se zadlužili a při živém Ježíši nejsou opravdu schopní zaplatit víc než tohle. Fikrího ale neuprosili ani v nejmenším, naopak byl čím dál naštvanější. „Tohle je naprosto dětinské!“ hulákal na ně. „To na mě nefunguje!“ Zvedl se a chtěl zamířit zpátky do restaurace, ale Abascharún, který tenhle vývoj očekával, se na Fikrího vrhl takovou silou, že se až zapotácel. Jen co nabyl ztracenou rovnováhu, sáhl Abascharún rychle do kapsy galábíje, bleskově vytáhl tisíc liber a strčil je ke zbývajícím penězům Fikrímu do kapsy. Ten se navzdory svému vzteku nijak nebránil a nechal peníze vklouznout do své kapsy. Abascharún se znovu pustil do doprošování, několikrát se pokusil políbit Fikrímu ruku a své úpěnlivé žadonění zakončil speciálním pohybem, který si šetřil pro případ nouze. Nečekaně

se předklonil, zvedl si špinavou otrhanou galábíji a odhalil amputovanou nohu s bezútešnou tmavou protézou. „Vaše Excellence,“ řekl chraplavě, aby vzbudil soucit, „ať Bůh uchová vaše děti... Jsem mrzák, nemám nohu... Mrzák, co živí hromadu děcek, a Malák má na krku čtyři děti a ještě manželku. Jestli, pane, milujete Ježíše Krista, nepošlete mě pryč...“ Tohle už pan Fikrí nedokázal snést a za chvíli všichni tři seděli a podepisovali smlouvu. Fikrí Abd aš-Šahíd měl vztek, že se nechal citově vydírat, jak posléze celou scénu popsal své přítelkyni. Malák přemýšlel o prvních krocích, které je v boudě na střeše čekají. A Abascharún si dokázal udržet výraz, který jim zajistil vítězství: nešťastný, zlomený pohled, jako by si na sebe naložil víc, než kdy dokáže unést, ale v duchu byl šťastný, že se jim podařilo smlouvu na budku podepsat a také že se mu podařilo zachránit tisíc liber. Cítil, jak ho v levé kapse galábíje příjemně hřejí.

Střed města platil přinejmenším sto let za hospodářské a společenské centrum Káhiry, kde jste našli největší banky, zahraniční firmy, nákupní domy, ordinace známých lékařů a kanceláře věhlasných právníků, kina a luxusní restaurace. Někdejší egyptská smetánka vybudovala centrum Káhiry tak, aby vypadalo jako evropská čtvrť, takže v každém hlavní městě v Evropě najdete ulice, které se jí podobají. Stejně architektonické styly a stopy dávných dějin.

Centrum města si svůj evropský charakter uchovalo do začátku šedesátých let a starousedlíci si všechnu tu eleganci stále ještě pamatují. Nehodilo se, aby se lidé v centru procházeli v galábíjích. V takovém prostém oblečení se nesmělo do restaurací, jako byly Groppi, l’Americaine, Union, a dokonce ani do kin Metro, Saint James nebo Radio a na další místa, jež od svých návštěvníků vyžadovala v případě mužů oblek a u dam večerní

šaty. V neděli a během všech katolických svátků, jako jsou Vánoce nebo Nový rok, měly všechny obchody zavřeno. Centrum města bylo v té době vyzdobené jako kterákoliv jiná západní metropole. Výlohy obchodů dekorovala přání napsaná anglicky a francouzsky, vánoční stromky a postavičky Santa Clausů. Restaurace a bary přetékaly cizinci a šlechtou, kteří oslavovali se skleničkou v ruce, zpívali a tančili.

V centru vždycky stávala spousta malých barů, kde si mohl člověk během volna dát pár skleniček a dobré mezze za rozumnou cenu. Ve třicátých a čtyřicátých letech začaly některé bary kromě alkoholických nápojů nabízet i zábavu, o níž se starali řečtí či italští muzikanti nebo skupiny židovských tanečnic z ciziny. Na konci šedesátých let stálo jen na ulici Sulajmána Paši deset malých barů. Pak přišla léta sedmdesátá a centrum města začalo postupně ztrácet svůj význam a srdce Káhiry se přesunulo s novou elitou do Muhandišínu a Madínat an-Nasr. Egypťskou společnost zasáhla drtivá vlna zbožnosti a pití alkoholu přestalo být společensky přijatelné. Egypťské vlády jedna po druhé reagovaly na rostoucí náboženský tlak (možná se snažily nabídnout víc než opoziční islamistický proud) a omezily prodej lihovin na hotely a velké restaurace. Odmítaly také vydávat licence novým barům. V případě, že starý majitel baru (většinou cizinec) zemřel, sebrala vláda jeho dědicům licenci a požadovala, aby změnili druh svého podnikání. K tomu všemu se ještě přidalo nekonečné tažení policie proti barům, při němž důstojníci kontrolovali štamgasty, pozorně si prohlíželi jejich doklady a občas je odvedli na stanici k výslechu.

Na začátku osmdesátých let zůstalo v centru jen tu a tam pár malých barů, jejichž majitelé dokázali vydržet náboženský a vládní tlak. Dařilo se jim to dvěma způsoby: pomocí utajení nebo úplatků. Žádný z barů v centru města nedával o své přítomnosti nijak vědět. Slovo bar na vývěsním štítu vystřídalo označení „restaurace“ nebo „kavárna“. Majitelé barů a skladů alkoholu záměrně natírali okna svých obchodů tmavou barvou,

aby nebylo vidět, co se uvnitř děje, případně vystavovali ve výlohách papírové kapesníky nebo jiné zboží, které neprozrazovalo skutečný účel těchto míst. Nikdo ze zákazníků nesměl popíjet alkohol na chodníku před barem ani u otevřeného okna vedoucího na ulici. A poté, co řadu obchodů s alkoholem vypálili mladí příslušníci islamistického proudu, byla přijata přísná opatření.

Těch pár zbývajících majitelů barů muselo navíc dávat pravidelně horentní úplatky tajným policistům a místním úředníkům, aby mohli ve své práci pokračovat. Prodej levného alkoholu místní proveniencí nevynášel ale dost peněz na zaplacení všech úplatků a majitelé barů museli hledat jiný způsob, jak svůj příjem zvýšit. Z některých se stali pasáci, kteří zaměstnávali jakožto servírky prostitutky (jako tomu bylo v baru Cairo v at-Taufíqíji a v barech Mido a Pussy Cat v Imád ad-Dínu), jiní začali pálit alkohol v provizorních palírnách, aby ho nemuseli kupovat a znásobili tak zisky (což se stalo v baru al-Hálgiján v ulici al-Antikchána a v baru Jamajka v ulici Šaríf). Neuměle pálený nekvalitní alkohol měl na svědomí vážná neštěstí. Nejznámější z nich se přihodilo mladému malíři, jenž přišel o zrak poté, co vypil nekvalitní brandy v baru al-Hálgiján. Státní zastupitelství tehdy přikázalo bar zavřít, ale jeho majiteli, který věděl, jak na to, se ho podařilo znovu přivést k životu.

A tak se z někdejších malých čistých barů, kde si mohl člověk oddechnout, stala špatně osvětlená a bídne větraná doupata, do nichž chodila především všemožná chátra a různé pochybné existence. Existovaly vzácné výjimky, jako bar Maxime v průchodu mezi ulicemi Qasr an-Níl a Sulajmána Paši nebo bar Chez Nous pod Jakobijánovým domem.

Chez Nous znamená francouzsky „U nás doma“. Nachází se několik schodů pod úrovní ulice a dokonce i během dne je tu

díky tlustým závěsům šero. Nalevo stojí velký bar a prostor je hustě zastavěný stoly, jež připomínají spíš lavice z přírodního dřeva natřené tmavou barvou. Staré lampy ve vídeňském stylu, umělecké dřevoryty a mědiryty pověšené na zdech, latinkou psané nápisy na papírových ubrusech a velké sklenice na pivo, to vše dodává baru vzhled anglické hospody. Jen co v létě vejdete do baru Chez Nous a necháte za sebou ulici Sulajmána Paši se vším jejím hlukem, horkem a tlačenicí a posadíte se, abyste si vychutnali ledově vychlazené pivo v klidném klimatizovaném prostředí a příjemném pološeru, máte najednou pocit, že se vám podařilo se tak nějak „schovat“ před každodenním životem. Tenhle pocit soukromí je nejvýraznějším rysem baru Chez Nous, jenž je známý především jako místo, kde se schází homosexuálové (pod touto hlavičkou se dostal i do několika zahraničních turistických průvodců).

Majitel baru se jmenuje Azíz a říká se mu Angličan (tuhle přezdívku získal proto, že svou bledou pleť, blondatými vlasy a modrými očima připomíná Angličana). Je homosexuálně orientovaný a tvrdí se o něm, že měl poměr s někdejší majitelem baru, starým Řekem, jenž ho miloval a podnik mu před smrtí daroval. Říká se o něm také, že pořádá orgie, na které vodí pro arabské turisty homosexuály. Prostitučníky gayů mu prý vynášejí tolik peněz, že bez problémů platí úplatky, a tudíž se nemusí vůbec obávat policejní šikany. Je to inteligentní člověk se silnou osobností, pod jehož dohledem a péčí se v baru Chez Nous schází homosexuálové, navazují přátelství a osvobozují se od společenského tlaku, jenž jim brání v tom, aby se veřejně přiznali ke své orientaci.

Návštěvníci míst, kde se schází homosexuálové, jako jsou hašišové kavárny nebo gamblerská douputa, pochází ze všech společenských vrstev a věkových skupin. Najdete mezi nimi řemeslníky i úředníky, mladíky stejně jako starce a všechny spojuje odlišnost jejich sexuální orientace. Homosexuálové si, stejně jako lupiči, kapsaři a všechny podobné skupiny balancující

na hraně zákona nebo obecného povědomí, vytvořili vlastní jazyk, aby se mezi ostatními lidmi mohli spolu domluvit, aniž by jim někdo rozuměl. Pro pasivního homosexuála slouží označení „kudjána“. Dostává ženské jméno, pod kterým je pak obecně známý: jako Su'ád, Angie, Fátima a tak podobně. Aktivní homosexuál je „barghal“, a pokud je jednoduchý a nevzdělaný, říká se mu „ztvrdlý barghal“. O sexu mluví jako o „spojení“. Navzájem se mezi sebou znají a dokážou se spolu potají bavit posunky rukou. Pokud jeden druhému stiskne při podání ruky pevně dlaň a něžně mu při tom přejeďe palcem po zápěstí, znamená to, že po něm touží. Když při rozhovoru sepne dva prsty a zahýbe jimi, vyzývá svého společníka ke „spojení“. Pokud si jedním prstem ukáže na srdce, dává tak najevo, že jeho společník je pánem jeho citů a tak dále.

Angličan Azíz si přeje, aby se zákazníci v Chez Nous cítili dobře a byli spokojení, zároveň ale nedovoluje, aby jejich chování překračovalo určitou hranici. S pokročilou noční hodinou a stoupající hladinou alkoholu jsou hosté čím dál hlučnější a stejně jako ve všech ostatních barech se překřikují a chtějí, aby je ostatní poslouchali. Jenže opilci v Chez Nous vedle alkoholu cloumá i touha. Flirtují spolu, vypráví si sprosté vtipy, a jakmile některý z nich natáhne ruku, aby si pohrál s tělem svého přítele, Angličan okamžitě zakročí a všemi možnými prostředky se postará o to, aby se ruka vrátila tam, kde původně byla – od decentního šepotu po vyhrožování vyhazovem zákazníkovi, který v baru narušuje pořádek. Často se stává, že se Angličan rozčílí natolik, že zrudne. „Poslouchej,“ křičívá pak na homosexuála, jenž dal průchod své touze, „dokud jsi v mém podniku, budeš se chovat slušně. Jestli se ti tvůj kámoš líbí, jděte spolu ven, ale tady ho ochmatávat nebudeš!“

Angličanova přísnost samozřejmě nepramení z jeho touhy po ctnosti, on jen počítá možné zisky a ztráty. Do baru často chodívají důstojníci v civilu. Ano, většinou jim stačí situaci pozorovat z dálky a nijak zákazníky neobtěžují (za což dostávají

tučné úplatky), ale kdyby se v baru stali svědky nějakého skandálního chování, posloužilo by jim jako páka na Angličana, aby z něj dostali ještě víc peněz.

Chvilí před půlnocí se otevřely dveře baru a v nich se objevil Hátim Rašíd se snědým mladíkem mezi dvaceti a třiceti s vojenským sestřihem a v prostých šatech. Přítomní byli už notně podnapilí, překřikovali se a hlasitě zpívali, ale když vešel Hátim, ztichli a prohlíželi si ho se směsí zvědavosti a obav. Věděli, že je kudjána, ale přirozené zábrany jim znemožňovaly chovat se k němu familiérně a dokonce i ti nejvulgárnější, nejnestydatější štamgasti s ním jednali s úctou, a to hned z několika důvodů: Hátim Rašíd byl známý novinář, šéfredaktor novin *Le Caire*, které vycházely v Káhiře francouzsky. Pocházel ze starobylé aristokratické rodiny, jeho matka byla Francouzka a otec, doktor Hasan Rašíd, věhlasný právník, jenž v padesátých letech zastával post děkana na právnické fakultě. Hátim je navíc, pokud se to tak dá říct, konzervativní homosexuál: na rozdíl od mnohých kudján se nikdy neponižuje, nepudruje se a provokativně se nepředklání. V jeho vzhledu a chování se vždy šikovně mísí elegance se zženštilostí. Dnes večer má například na sobě sytě vínový oblek, kolem štíhlého krku si uvázal žlutý šátek a většinu z něj si zastrčil pod růžovou košili z přírodního hedvábí, jejíž široký límec má položený na vestě. Elegancí, postavou a jemnými francouzskými rysy by připomínal oslnivou filmovou hvězdu, nebýt vrásek, které na jeho tváři zanechal bouřlivý život, a temného, nešťastného a odpudivého výrazu, jež mívá většina homosexuálů. Angličan Azíz se přišel s Hátimem pozdravit, ten mu vřele potřásl rukou a elegantním pohybem ukázal na svého mladého přítele.

„Můj přítel, Abd Rabbih, slouží u Státní bezpečnosti,“ představil ho.

„Vítejte,“ pozdravil ho Azíz s úsměvem a prohlížel si mladíkovo dobře stavěné tělo. Poté oba hosty odvedl ke klidnému stolu v zadní části baru a zapsal si jejich objednávku: gin tonik pro Hátima a láhev piva z dovozu pro Abd Rabbih spolu s několika teplými mezze. Zájem hostů o nově příchozí pomalinku upadal a znovu se rozproudily debaty a hlučný smích.

Vypadalo to, že jsou oba muži pohroužení do dlouhého, vyčerpávajícího rozhovoru. Hátim mluvil tiše a díval se na svého přítele, jako by se ho snažil o něčem přesvědčit. Abd Rabbih ho ale poslouchal bez špetky sympatií, poté něco zostra namítl a Hátim na chvíli zmlkl, sklopil hlavu a pak se znovu pustil do přemlouvání. Rozhovor pokračoval tímhle způsobem další půlhodinu, během které vypili dvě piva a tři sklenice ginu, a Hátim se nakonec opřel o židli a zabodl pohled do Abdoých očí.

„Je to tvé poslední slovo?“

„Jo,“ vyhrkl Abdo nahlas. Alkohol mu do hlavy stoupal velice rychle.

„Abdo, zůstaň se mnou dneska v noci a ráno si o tom promluvíme.“

„Ne.“

„Abdo, prosím tě.“

„Ne.“

„Dobře, můžeme to probrat v klidu? Krot' trochu ten svůj temperament...“ šeptal Hátim koketně a dotkl se prsty ruky svého přítele, kterou měl položenou na stole. Všechno to naléhání začínalo Abda dusit. Odtáhl ruku a ztěžka vzdychl.

„Už jsem vám řekl, že u vás nemůžu spát,“ prohlásil, „minulý týden jsem se kvůli vám zpozdil už třikrát. Velitel mi za to uložil disciplinární trest.“

„Tím se netrap, našel jsem někoho, kdo za tebe u velitele ztratí dobré slovo.“

„Tsssch,“ odfrkl Abdo našťavaně a odstrčil půllitr s pivem, který se s rachotem převrhl. Vyskočil z místa, vztekle šlehl

pohledem po Hátimovi a pospíchal ke dveřím. Hátim vylovil z peněženky pár bankovek, hodil je na stůl a vyrazil za přítelem.

Bar na chvíli úplně ztichl a pak začali opilci celou scénu komentovat.

„Hele, chlapi, balvan, neví, čím je.“

„Chudák ten, kdo miluje a jeho láska není opětována.“

„Je mi to jasný, miláčku, došly prachy, tak je konec.“

Návštěvníci baru se smáli a znovu začali nadšeně hulákat jakousi příšernou píseň tak hlasitě, až musel Angličan Azíz zasáhnout a nastolit pořádek.

Stejně jako spousta jiných Egyptanů, kteří přišli z venkova, trpěl Muhmmad as-Sajjid (pomocný kuchař v automobilovém klubu) dlouhá léta bilhariózou. Způsobovala mu záněty a posléze vedla k selhání jater, v jehož důsledku v padesáti letech zemřel. Jeho nejstarší dcera Busajna si velice dobře vzpomínala na onen ramadánový den, kdy rodina po západu slunce povečeřela po celodenním půstu v plechové boudě o dvou pokojích a koupelně na střeše Jakobijánova domu a otec odešel vykonat večerní modlitbu. Najednou zaslechli zvuk, jako kdyby spadlo na zem něco těžkého. Busajna si pamatovala, jak její matka vyděšeně křičela: „Běžte pomoci otci!“ Všichni se k němu rozběhli. Busajna, Sausan, Fátin a malý Mustafá. Otec ležel nehybně s mrtvolně promodralou tváří v bílé galábiji na posteli. Zavolali záchranku a lékaře, zmatený mladík, otce rychle prohlédl a oznámil jim smutnou zprávu. Děvčata začala křičet a matka se tloukla do tváře tak silně, až spadla na zem.

Busajna v té době studovala na obchodní akademii a ani v nejmenším nepochybovala, že by se její sny o budoucnosti neměly vyplnit: dostuduje, a až její láska, Táha aš-Šázilí, absoluuje policejní akademii, vezmou se. Budou žít v bytě velkém

tak akorát, daleko od střechy, a budou mít jen dvě děti, chlapce a holčičku, aby je mohli dobře vychovat. Měli všechno naplánované, ale otec nečekaně zemřel a poté, co uplynulo období smutku, se rodina ocitla bez prostředků. Zanedbatelný důchod nemohl pokrýt náklady na studium, jídlo, oblečení a nájemné. Matka se rychle změnila. Nosila jen černou, zhubla a seschla a její tvář získala ostré, přísné, až mužské rysy, které mívají chudé vdovy. Začala být protivná a často se hádala s dcerami, dokonce malému Mustafovi nadávala a bila ho. Po každé takové hádce mívala dlouhé záchvaty pláče. Přestala o zesnulém mluvit s vroucí láskou, jako tomu bylo v prvních dnech po jeho smrti, ale spíše s určitou hořkostí a zklamáním, jako by se ji rozhodl opustit z vlastní vůle a zanechal ji v téhle bídě. Pak začala na dva tři dny v týdnu mizet. Odcházela ráno a vracívala se pozdě večer, vyčerpaná, zamlklá a ztracená v myšlenkách. Nosívala s sebou pytlíky s různým uvařeným jídlem (ryží, zeleninou, malými kousky masa nebo kuřete), které ohřívala a dávala jim ho.

V den, kdy Busajna dokončila školu a získala diplom, čekala na matku dlouho do noci. Všichni už spali a ony spolu vyšly ven na střechu. Byla teplá letní noc, pár mužů kouřilo vodní dýmku a povídalo si a několik žen sedělo na vzduchu ve snaze uniknout před vedrem panujícím v těsných plechových boudách. Matka se s nimi pozdravila, vzala Busajnu za ruku a odvedla ji do vzdáleného kouta, kde zůstaly stát u zdi. Busajna si vzpomíná, jak té noci, když se dívala dolů ze střechy, vypadala auta a světla na ulici Sulajmána Paši. Stejně tak si vybavuje zamračenou tvář matky, její přísné, pátravé pohledy, chraplavý hlas, který nepoznávala, když vykládala o starostech, jež jí nechal nebožtík na bedrech a jež musí sama snášet. Sdělila jí, že pracuje u dobrých lidí na Zamálku a že to tají, aby tím v budoucnu nějak neovlivnila možnost Busajny a jejích sester vdát se, až se lidé dozvědí, že jejich matka pracuje jako služebná. Poté matka Busajnu požádala, aby si hned druhý den ráno začala hledat práci. Busajna mlčela, chvíli si matku prohlížela

a uvědomovala si, jak moc ji miluje. Objala ji, a když ji líbala na tvář, všimla si, jak její pleť seschla a zhrubla a že voní jinak, zvláště. Byl to zápach potu smísený s prachem, tak typický pro těla služebných.

Od dalšího dne se Busajna ze všech sil snažila najít si práci a během následujícího roku dělala všechno možné: sekretářku v advokátní kanceláři, asistentku dámského kadeřníka, zaučovala se na sestřičku u zubaře. Ze všech míst ale ze stejného důvodu odešla, poté, co se opakoval tentýž scénář: vřelé přijetí zaměstnavatelem, obrovský, žhavý zájem, pak vstřícné zacházení, dárky a malé finanční příspěvky, to vše doprovázené narážkami, že může dostat mnohem víc. Busajna to slušně odmítala (aby nepřišla o práci), ale její zaměstnavatel v tom pokračoval, dokud se situace nevyhrotila. Následovala poslední scéna, kterou nenáviděla a bála se jí, ale která stejně vždycky přišla: starší muž se ji pokusil násilím políbit v prázdné kanceláři nebo se k ní pevně přitiskl anebo si před ní začal rozepínat poklopec, aby jí vysvětlil, o co ve skutečnosti jde. Tehdy ho odstrčila a vyhrožovala mu, že bude křičet a ztropí skandál. Šéf poté ukázal svou pomstychtivou tvář, vyhodil ji a posmíval se jí, že je „Chadra aš-Šarífa“. Občas se tvářil, že jen zkoušel její morální hodnoty, a ujistil ji, že ji miluje jako vlastní dceru, a pak jen čekal na příležitost (až vyprchá nebezpečí skandálu), aby ji mohl bezdůvodně propustit.

Během roku se toho Busajna hodně naučila: uvědomila si například, že má krásné vzrušující tělo nebo že její velké medové oči, plné rty, oblá prsa, kulatý natřásající se zadek a jemné hýždě pro ni mají při jednání s lidmi obrovskou cenu. Utvrdilo ji to v tom, že se všichni muži, bez ohledu na důstojný vzhled a vysoké postavení, stávali tváří v tvář krásné ženě naprostými slabochy. To ji přivedlo ke zlomyslným, ale zábavným pokusům. Když potkala nějakého úctyhodného starého muže, připadalo jí zábavné otestovat si ho, začala tedy mluvit jemným hlasem, předkláněla se, aby zdůraznila svoje plná prsa, a okamžitě

si mohla vychutnat pohled na ctihodného starce, který roztál, celý se rozechvěl a oči se mu zastřely touhou. To, že po ní muži toužili, v ní probouzelo radost, která se podobala pocitu uspokojení z vykonané pomsty a škodolibosti. Během toho roku se také utvrdila v tom, že se její matka úplně změnila. Když odešla Busajna z práce kvůli obtěžování, přivítala matka onu zprávu mlčením, které nemělo daleko k vzteku, a když se to opakovalo, matka se zvedla, aby odešla z místnosti. „Tvoji sourozenci potřebují každý kirš, který vyděláš,“ sdělila Busajně, „a chytré děvče dokáže ochránit sebe i svou práci.“ Tahle slova Busajně hodně ublížila, byla bezradná. „Jak si mám uchránit čest,“ ptala se sama sebe, „když si přede mnou šéf rozepne kalhoty?“ V téhle bezradnosti se topila dlouhé týdny, dokud nepotkala Fifi, dceru žehlíře Sábira, jejich souseda ze střechy. Věděla, že Busajna hledá práci, a přišla za ní s tím, že by mohla dělat prodavačku v oděvech Šannon. Když jí Busajna řekla, jaké měla problémy s předchozími zaměstnavateli, Fifi vzdychla a dloubla ji do prsou. „No nejsi ty blbá!“ vmetla jí nevěřičně do tváře. Fifi jí ujistila, že tohle dělá dívkám, které pracují, víc než devadesát procent zaměstnavatelů. Pokud je dívka odmítne, vyhodí ji, protože na její místo čeká stovka jiných děvčat. „Á, dáma vystudovala management na Americký univerzité, co?“ posmívala se Fifi Busajně, která se jí pokoušela odporovat. „I žebráci na ulici mají diplom z obchodní akademie jako ty!“

Fifi jí vysvětlovala, že na to musí jít chytře, aby udržela zaměstnavatele v „patříčných mezích“, a že realita je jedna věc a to, co vidí v egyptských filmech, druhá. Ujistila ji také, že zná spoustu děvčat, která během let v obchodu Šannon pracovala a která držela jeho majitele, pana Talála, v „patříčných mezích“ a teď jsou šťastně vdaná, mají děti, domácnosti a manžele, kteří je moc milují. „Ale proč se hnát tak daleko dopředu?“ zeptala se řečnický Fifi a jako příklad uvedla sebe samu. V obchodě pracovala dva roky, její plat činil sto liber, ale vydělala si třikrát tolik, protože byla „chytrá“ a k tomu se přičetly ještě nějaké

ty dárky. Navíc se o sebe dokázala postarat, byla pořád ještě panna, a kdyby měl někdo nějaké řeči o její pověsti, vyškrabala by mu oči. Tisíc chlapů by si ji chtělo vzít, obzvláště teď, když pracuje, má družstevní spoření a šetří si na výbavu.

Následující den šla Busajna s Fifi do obchodu za panem Találem. Ukázalo se, že je to muž po čtyřicítce s bílou pleť, modrýma očima a pleškou, při těle, s tupým nosem a černým hustým knírem, který mu visel kolem koutků úst. Talál byl naprosto neatraktivní muž a Busajna se dozvěděla, že je mezi samými dcerami jediný syn háždže Šannona as-Súrího, který přišel v době Sjednocené arabské republiky, usadil se v Egyptě a otevřel si tento obchod. Když zestárl, svěřil obchod svému jedinému synovi. Dozvěděla se také, že je ženatý s krásnou Egyptankou, s níž má dvě děti. Navzdory tomu je jeho hlad po ženách neukojitelný. Talál si potřásl s Busajnou rukou (pevně jí stiskl dlaň) a celou dobu, co s ní mluvil, hltal očima její prsa a tělo. Za chvíli získala novou práci.

Fifi ji během následujících pár týdnů naučila všechno, co bylo potřeba: jak se starat o svůj vzhled, jak si lakovat nehty na rukou a nohou, jak nosit trochu odhalený výstřih a zúžit si šaty tak, aby jí zdůrazňovaly zadek. Ráno otvírala obchod, s kolegyněmi vytřely, pak si srovnala oblečení a stála ve dveřích obchodu (tohle byl známý způsob, jak do všech oděvnictví přilákat zákazníky). A když přišel zákazník, musela se k němu chovat mile, vyhovět jeho požadavkům a přesvědčit ho, aby si koupil co nejvíc zboží (dostávala půlprocentní provizi z jeho hodnoty). Když ji zákazníci obtěžovali, musela to samozřejmě ignorovat, bez ohledu na to, jak nepřístojné to bylo.

To se týkalo jejího zaměstnání, pokud jde o „tu druhou záležitost“, s tou začal pan Talál třetí den po jejím nástupu. V době odpolední modlitby nebyl v obchodě žádný zákazník a Talál ji požádal, aby s ním šla do skladiště, chtěl jí ukázat jednotlivé druhy zboží. Busajna ho mlčky následovala a všimla si ironického úsměvu na tváři Fifi a ostatních děvčat. Jako skladiště

sloužil veliký byt v přízemí v domě vedle restaurace À l'Americaine v ulici Sulajmána Paši. Talál uvedl Busajnu dovnitř a zamkl za nimi. Rozhlížela se kolem sebe: bylo to vlhké, špatně větrané a ještě hůř osvětlené místo, zaskládané až ke stropu krabicemi se zbožím. Věděla, co ji čeká, a celou cestu do skladu se na to připravovala. Opakovala si v duchu matčina slova: „Tvoji sourozenci potřebují každý kirš a chytré děvče dokáže ochránit sebe i svou práci.“ Talál k ní přistoupil a ona cítila, jak jí zmítají protichůdné pocity: odhodlání vytěžit z téhle příležitosti co nejvíc a strach, který ji navzdory všemu drtil, nutil ji lapat po dechu, až měla pocit, že bude zvracet. Kromě toho tu byla ale skrytá, plíživá zvědavost zjistit, co s ní bude pan Talál dělat: bude s ní flirtovat a říkat jí třeba, že ji miluje, nebo se ji rovnou pokusí políbit? Odpověď dostala velice rychle. Talál se na ni vrhl ze zadu, pevně ji stiskl, až to zabořilo, začal se o ni třít a ochmatával ji, aniž by řekl jediné slovo. Byl hrubý a snažil se co nejrychleji dospět k vyvrcholení. Celé to netrvalo déle než dvě minuty. Ušpinil jí šaty. „Koupelna je vzadu vpravo,“ zašeptal zadýchaně.

Když si prala šaty, uvažovala o tom, že je to mnohem snazší, než si myslela. Jako kdyby se na vás někdo přitiskl v autobusu (což se jí stávalo dost často). Vzpomněla si, co jí Fifi radila, že má udělat, až bude po všem. Vrátila se za Találem. „Potřebovala bych od vás dvacet liber,“ řekla mu a ze všech sil se snažila, aby její hlas zněl svůdně a příjemně. Talál si ji chvíli prohlížel, pak rychle zalovil rukou v kapse, jako kdyby tu žádost čekal.

„Ne,“ řekl obvyklým tónem a podal jí stočenou bankovku, „deset liber stačí. Až ti uschnou šaty, vrať se do krámu.“ Pak se otočil k odchodu a zavřel za sebou dveře.

Pokaždé dostala deset liber a Talál ji vodíval do skladu dvakrát třikrát týdně. Fifi ji naučila, jak dát čas od času najevo, že se

jí v obchodě líbí nějaké šaty, a jak na Talála zatlačit, aby jí je daroval. Vydělávala a začala nosit hezké šaty. Její matka byla spokojená. Peníze, které od ní dostávala, ji uklidňovaly. Ukládala si je do záhradní a vroucně jí žehkala. Busajny se při tom vždycky zmocňovala nejasná zákeřná touha naznačit matce, co se mezi ní a Találem ve skutečnosti odehrává. Matka to ale ignorovala. Busajna začala dělat čím dál víc narážek, dokud nezačalo být zřejmé, že je matka přehlíží. Busajnu to uklidňovalo, jako kdyby se jí tím podařilo strhnout matce masku falešné naivity a potvrdilo se tak její spolupachatelství.

To, co se odehrávalo s Találem ve skladišti, ji začalo postupně ovlivňovat způsobem, který by si nikdy nedokázala představit. Přestala se ráno modlit, což bývala jediná náboženská povinnost, již plnila. Vnitřně se v duchu styděla předstoupit před „našeho Pána“, protože se cítila nečistá, bez ohledu na to, kolikrát se rituálně omyla. Začala mít noční můry, probouzela se vyděšená. Bývala celé dny smutná a upadala do depresí. Jednou se vydala s matkou navštívit Husajnovu hrobku, a jen co tam vešla a obklopila ji vůně kadidla a světla, pocítila onu hluboce zakořeněnou skrytou přítomnost, jež naplňuje celé srdce, a propukla v nečekaně dlouhý záchvat pláče.

Ale na druhou stranu, co se stalo, nedalo se odestát a ona odmítala trpět pocitem viny a postavila se mu na tuhý odpor. Vybavovala si matčin obličej, když jí řekla, že pracuje jako služebná, a znovu si připomínala Fifina slova o světě a tom, jak to v něm chodí. Často si v obchodě prohlížela bohaté, elegantní zákaznice. „Zajímalo by mě, kolikrát musela tahle žena dát své tělo k dispozici, než se dostala k těmhle penězům?“ ptávala se v duchu škodolibě.

Busajnin tvrdý odpor proti pocitu viny vedl k tomu, že se zatvrdila a zatrpkla. Přestala důvěřovat lidem nebo je omlouvat. Často ji napadlo (a pak prosila za odpuštění), že ji Bůh nechal schválně padnout. Kdyby to tak nechtěl, stvořil by ji jako bohatou nebo o několik let pozdržel smrt jejího otce – nic

jednoduššího pro něj být ani nemohlo. Postupně se začala mstít na svém miláčkovi Táha. Zmocnil se jí plíživý pocit, že je mnohem silnější než on. Že je dospělá a světaznalá a on je jen mladý, naivní snílek. Jeho optimistický pohled na budoucnost ji začal dusit a mívala na něj vztek. „Myslíš si, že jsi Abd al-Halím Háfíz,“ pošklebovala se mu, „pilný chudý chlapec, kterému se splní všechny sny, když za ně bude bojovat.“

Táha nechápal, kde se všechna ta zatrpkllost bere. Nechával se jejími posměšky vyprovokovat a často se hádali. A když ji jednou požádal, aby přestala pracovat u Talála, protože má špatnou pověst, vyzývavě se na něj zadívala. „Jak si přejete, pane,“ sykla. „Dej mi dvě stě padesát liber, které si vydělám u Talála, a budu ukazovat svůj obličej jenom tobě.“ Chvíli se na ni díval, jako by tomu, co řekla, nerozuměl. Pak se naštvál a strčil do ní. Vykřikla, začala mu nadávat a hodila po něm stříbrný prstýnek, který jí kdysi koupil. Z hloubi duše si přála, aby se rozešli, aby se zbavila toho bolestivého pocitu viny, který ji trýznil, kdykoliv se s ním viděla. Zároveň ho ale nedokázala opustit. Milovala ho, byli spolu tak dlouho a prožili spolu krásné chvíle. Když si všimla, že je smutný nebo nervózní, na všechno zapoměla a zaplavila ji silná vlna upřímné něhy, jako by byla jeho matka. Ať se hádali sebevíc, vždycky mu odpustila, vrátila se k němu a znovu prožívali vzácné a krásné okamžiky plné štěstí. Mraky se ale vždycky brzy vrátily.

Busajna si celý den vyčítala, že na něj byla ráno tak tvrdá, když od ní potřeboval povzbudit před zkouškou, na kterou, jak věděla, čekal celé roky. To od ní bylo opravdu kruté. Copak by jí ublížilo, kdyby se na něj usmála a řekla mu něco povzbudivého? Kéž by s ním strávila víc času... Po práci si uvědomila, jak moc ho chce vidět, a vydala se na náměstí at-Taufíqíja. Posadila se na zahradní zídku, kde se scházeli každý večer, a čekala na něj. Setmělo se, náměstí bylo plné chodců a prodavačů. Seděla tam sama a neustále ji někdo obtěžoval. I tak na něj čekala skoro půl hodiny. Když se neukázal, říkala si, že se na ni určitě

zlobí za to, jak se k němu ráno chovala. Zašla do jeho boudy na střeše. Dveře jejích kóje byly otevřené a uvnitř seděla jen jeho matka, starou tvář staženou neklidem. Objala Busajnu, políbila ji a posadila se vedle ní na gauč.

„Mám velký strach, Busajno,“ vzdychla. „Táha odešel ráno na zkoušku a ještě se nevrátil. Bůh ho ochraňuj, děvče.“

Nebýt pokročilého věku a dnů strádání, které na něm zanechaly své stopy, vypadal by hádždž Muhammad Azzám jako filmová hvězda nebo korunovaný král. Je vysoký, naprosto vyrovnaný, elegantní a bohatý. Má zdravím kypící kulatou tvář a lesklou, zářivou pokožku zásluhou schopných odborníků v salonu krásy La Gaité v Muhandisiínu, kam jednou týdně chodí. Má víc než sto obleků těch nejluxusnějších značek a denně si bere jiný spolu s překrásnou kravatou a elegantními botami z dovozu.

Každý den dopoledne se jeho červený mercedes šine ulicí Sulajmána Paši k À l’Americaine a on sedí na zadním sedadle, velebí Boha a přebírá malý jantarový růženec, který nedává z ruky. Svůj den začíná kontrolou majetku: dvou velkými obchody s oděvy, jeden z nich stojí proti À l’Americaine a druhý v přízemí Jakobijánova domu, kde má také kancelář. Dále vlastní dva autosalony a obchody s náhradními díly v ulici Ma’arúf, kromě toho mu patří mnoho nemovitostí v centru města a další spousty rozestavěných budov, jež se budou brzy tyčit vysoko k nebi a ponese jméno Azzáma Obchodníka.

Pomalou jedoucí vůz zastavoval před každým obchodem. Po každé se kolem něj srotili zaměstnanci, srdečně hádždže zdavili a on jim odpovídal pokynutím rukou tak nepatrně a decentně, že byste si toho skoro nevšimli. Vedoucí nebo nejstarší zaměstnanec okamžitě přiskočí k okýnku auta, nakloní se k hádždžovi a informuje ho o dění v obchodě nebo ho v případě potřeby

požádá o radu. Hádždž Azzám pozorně naslouchá s nakloněnou hlavou, svrašťelým hustým obočím a semknutými rty. Úzké šedé liščí oči (které má vždycky trochu zarudlé vlivem hašišu) upírá napjatě do dálky, jako by pozoroval něco na horizontu. Nakonec se ozve. Má hluboký, rozhodný hlas a moc toho nenařeká. Nesnáší řečičky ani jakýkoli odpor. Někteří si jeho lásku k tichu vysvětlují tím, že se ve své zbožnosti řídí hadíthem, který praví: „Ten, kdo hovoří, nechť mluví rozumně nebo mlčí.“ Vzhledem ke svému obrovskému bohatství a silnému vlivu toho nemusí ve skutečnosti moc napovídat, protože jeho slovo je obvykle tím posledním a je potřeba ho poslechnout. Má navíc velké životní zkušenosti, díky nimž dokáže některé věci odhadnout na první pohled.

Stárnoucí milionář, který už překročil práh šedesátky, začal budovat svou kariéru před třiceti lety, kdy přišel jako obyčejný námezdní dělník z provincie Sohága do Káhiry za výdělkem. Staří obyvatelé ulice Sulajmána Paši si stále pamatují, jak sedával na zemi v pasáži À l'Americaine v galábji, vestě a turbanu a před sebou měl malou dřevěnou bednu. Tam začínal jako čistič bot. Nějaký čas pracoval jako uklízeč v knihkupectví Bábek, pak na víc než dvacet let zmizel, aby se najednou objevil i se svým bohatstvím.

Hádždž Azzám tvrdí, že pracoval v Perském zálivu, ale lidé v ulici mu to nevěří a povídá se, že byl ve vězení za obchodování s drogami. Někteří si myslí, že v tom pokračuje i teď, a jako důkaz jim slouží jeho obrovský majetek, který neodpovídá množství prodaného zboží v jeho obchodech a zisku jeho firem. Dokazuje to, že jeho obchodní aktivity jsou pouhou zástěrkou pro praní peněz.

Kdyby to, co se povídá, byla pravda, stal se z hádždže Azzáma v ulici Sulajmána Paši bezesporu velice důležitý člověk. Lidé se na něj obraceli, aby jim pomohl vyřešit jejich záležitosti nebo urovnal spory. Nedávno svůj vliv ještě posílil, když vstoupil do Národní strany a jeho nejmladší syn Hamdí získal post

zástupce prokurátora. Hádždž Azzám strašně rád nakupuje ne-
movitostí a obchody, obzvláště v centru města, jako by chtěl
zdůraznit svoje postavení ve čtvrti, která si ho pamatuje z doby,
kdy byl ještě chudý.

Jsou to skoro dva roky, co se hádždž Azzám probudil, aby
se jako vždy za úsvitu pomodlil, a všiml si, že má mokré prá-
dlo. Necítil se dobře, a tak ho napadlo, jestli není nemocný, ale
když přišel do koupelny, aby se umyl, zjistil, že ona vlhkost je
obyčejná poluce, a vybavil se mu nejasný, vzdálený obraz nahé
ženy, o které se mu zdálo. Překvapilo ho, že se něco takového
stává mužům po šedesátce. Během dne měl tolik práce, že na to
zapomněl, jenže se to začalo opakovat a on musel každé ráno
před modlitbou za úsvitu provádět velké rituální omytí. Tím
to ale nekončilo. Přistihl se, že pokukuje po tělech svých za-
městnankyň v obchodě. Některé z nich instinktivně jeho touhu
vycítily, a aby ho svedly, začaly se před ním koketně natrásat
a mluvit svůdně, až je musel několikrát napomenout.

Tenhle nečekaný příval obrovské touhy hádždže Azzáma
dost obtěžoval. V prvé řadě proto, že se k muži jeho věku ne-
hodil, a za druhé byl celý život pravověrným muslimem do-
držujícím všechny náboženské povinnosti. Věřil, že veškerého
svého úspěchu dosáhl jen proto, že je bohabojný a nečiní nic,
čím by mohl Boha rozhněvat: nikdy nepil alkohol. Pokud jde
o hašiš, který kouřil, ten většina náboženských učenců považo-
vala pouze za zavrženíhodný, nebyl nečistý ani zakázaný, pro-
tože neovlivňoval rozum a neponoukal člověka k tomu, aby se
dopouštěl hrozných věcí nebo i zločinů, jako to dělal alkohol,
ale naopak tišil nervy, přinášel člověku klid a zostřoval mysl.
Hádždž se v životě nedopustil cizoložství. Chránil se před ním
brzkým sňatkem, který byl u Hornoegyptanů obvyklý. Během
svého dlouhého života navíc poznal spoustu bohatých mužů,
kteří se poddali svým vášním, jež je nakonec připravily o veš-
keré jmění. Hádždž se se svým problémem svěřil několika sta-
rým přátelům a ti ho ujistili, že to, co se mu děje, je zvláštní

a určitě nebude trvat dlouho a navždy to zmizí. „To je přebytek energie,“ objasnil mu se smíchem jeho přítel háždž Kámil, prodejce cementu.

Jenže místo aby touha s postupujícími dny mizela, narůstala, až začala háždžovi vážně cukat nervy. Navíc se kvůli ní často hádal se svou manželkou, háždžou Sálihou, která byla o pár let mladší než on a kterou jeho nečekaný rozpuk vášně překvapil a potom ji začal obtěžovat, protože ho nedokázala uspokojit. Několikrát mu vynadala, že z jejich dětí jsou dospělí muži a že oni by se jakožto stárnoucí manželé měli chovat náležitě důstojně.

Háždžovi nezbylo než si o svém trápení promluvit s šejchem Samánem, známým znalcem islámského práva a předsedou Islámské dobročinné společnosti. Azzám ho považuje za svého imáma a duchovního vůdce ve věcech světských i náboženských do té míry, že nikdy neučiní žádné závažné pracovní nebo osobní rozhodnutí, aniž by za ním předtím nezašel. Dává mu k dispozici desetitisíce liber, aby je s jeho vědomím utratil na dobročinnost, a navíc hodnotné dary pokaždé, když díky jeho modlitbám a požehnání uzavře dobrý obchod.

Po páteční modlitbě a hodině náboženství, kterou šejch Samán pořádal každý týden v mešitě as-Salám v Madínat Nasr, ho háždž Azzám požádal, zda by si mohli promluvit o samotě. Popsal mu svůj problém. Šejch ho vyslechl a chvíli nic neříkal.

„Bůh budiž pochválen, háždži,“ prohlásil se zápalem, který neměl daleko k hněvu, „proč si, bratře, děláš těžkou hlavu s něčím, co ti Bůh usnadnil? Proč otvírat dveře Satanovi, abys upadl do hříchu? Musíš sám sebe ochránit, jak Bůh přikázal. A Bůh ti dovoluje, aby ses oženil s vícero ženami, pokud se k nim budeš chovat stejně. Spolehej na Boha a rychle učiň to, co je dovoleno, než se dopustíš zakázaného!“

„Jsem starý muž, bojím se, co řeknou lidé, když se ožením.“

„Kdybych nevěděl, že jsi bohabojný a přímý, myslel bych si o tobě jen špatné. Čeho je třeba se víc bát? Toho, co řeknou lidé,

nebo hněvu Milosrdného, Mocného, Velkolepého? Chceš zakazovat to, co Bůh dovolil? Jsi silný muž, těšíš se dobrému zdraví a v duši toužíš po ženách. Ožeň se a chovej se k oběma ženám spravedlivě. Bůh je rád, když dobře využiješ to, co dovolil.“

Hádždž o tom dlouze přemýšlel (nebo to tak alespoň vypadal), ale šejch Samán trval na svém tak dlouho, až se mu jej podařilo přesvědčit. Vysvětlil to také – a za to mu budiž díky – Azzámovým třem synům, Fauzímu, Qadrímu a Hamdímu. Mladšího a nejmladšího syna otcovo přání podruhé se oženit překvapilo, ale přijali ho jako fakt. Na nejstarším synovi Fauzím, otcově pravé ruce, bylo vidět, že s tím nesouhlasí, avšak nijak neprotestoval. „Pokud se musí hádždž oženit,“ vysoukal nakonec ze sebe, „musíme zajistit, aby si vybral dobře a neskončil s nějakou čubkou, která by mu zkomplikovala život.“

Takže se stanovila kritéria a začalo hledání vhodné manželky. Hádždž pověřil důvěryhodné známé, aby pro něj našli přijatelné děvče, a během několika následujících měsíců viděl spousty kandidátek. Bohaté zkušenosti ho ale vedly k tomu, že odmítl každou, na jejímž chování mu něco vadilo. Jedna byla opravdu krásná, ale nezahalovala se a byla drzá, a takové nemohl svěřit svoji čest. Další byla příliš mladá a rozmazlená a vysávala by ho svými požadavky. Jiná zase bažila po penězích. Hádždž takhle odmítal jednu kandidátku za druhou, dokud se nesešel se Su'ád Gábir, prodavačkou z obchodního domu Hannaux v Alexandrii. Byla rozvedená a měla jednoho syna, a jen co ji hádždž spatřil, naprosto mu učarovala. Byla to krásná plnoštíhlá žena se světlou pletí a hidžábem na hlavě, zpod kterého jí vykukovaly rozpuštěné prameny černých jemných vlasů. Měla velké černé okouzlující oči a plné, smyslné rty. Byla čistá a jako většina žen z Alexandrie věnovala velikou pozornost detailům svého vzhledu. Nehty na rukou a nohou měla pečlivě ostříhané, neměla pod nimi špínu ani si je nelakovala (aby lak nebránil vodě dostat se při rituálním omývání úplně všude). Měla jemné, hebké ruce natřené krémem a dokonce i paty měla

úplně čisté, opečovávané, nepopraskané a lehce začervenalé od toho, jak je drhla pemzou.

Su'áďina křehkost a atraktivita zanechaly stopy v háďždžově srdci. Nejvíc se mu ale zamlouvala ona kajícnost, kterou v ní vypěstovala chudoba a těžký život. Přemýšlel o tom, že na její minulosti není vůbec nic ostudného: vdala se za malíře a porodila mu syna, on ji posléze opustil a odcestoval do Iráku, načež od něj přestaly přicházet zprávy a soud ji rozvedl z obavy, aby se nedostala do nějakých problémů. Háďždž tajně poslal pár lidí, aby se na ni vyptali v práci a v okolí jejího bytu a všichni vychvalovali její pevnou morálku. Při modlitbě prosil Boha, aby vedl jeho kroky, a Su'ád Gábir se mu zjevila ve snu v celé své kráse (v jeho snu byla ale decentně oblečená, ne nahá a vulgární jako ty ženy, o nichž se mu většinou zdálo). Háďždž Azzám se tedy nechal od tohoto okamžiku vést Bohem a navštívil Su'áďinu rodinu v Sídí Bišr. Sešel se s jejím nejstarším bratrem, rajjiseem Hamíded, kavárníkem z al-Manšíje, a všechno spolu probrali. Háďždž Azzám mluvil jako vždy, když uzavíral smlouvu: jasně, na rovnu a jednoznačně. Se Su'ád Gábir se ožení za těchto podmínek:

1. Su'ád se za ním přestěhuje do Káhiry a svého malého syna Támira nechá u své matky v Alexandrii. Bude ho navštěvovat, „kdykoliv to bude možné“.
2. Jako zásubní dar jí koupí šperky v hodnotě deseti tisíc liber a za nevěstu zaplatí dvacet tisíc liber. V případě rozvodu nedostane Su'ád víc jak pět tisíc liber.
3. Manželství bude drženo v tajnosti a je jasně dáno, že pokud se o jeho sňatku dozví háďždža Sáliha, jeho první žena, bude se muset se Su'ád okamžitě rozvést.
4. Budou oddáni v souladu s náboženskými předpisy stanovenými Bohem a jeho Prorokem, ale nepřeje si, aby se svazku vzešly nějaké děti.

Na poslední podmínce háďždž Azzám trval a jasně Hamídovi vysvětlil, že mu jeho věk a okolnosti nedovolují, aby se nyní stal

otcem. A pokud by Su'ád otěhotněla, vedlo by to neprodlené ke zrušení jejich dohody.

„Copak se děje?“

Leželi v posteli. Su'ád v modré noční košili, která odhalovala její plná, dmoucí ňadra, stehna a nádherně bílé paže, a háždž Azzám rozvalený vedle ní na zádech v bílé galábíji. Tohle byla jejich hodina. Háždž se každý den pomodlil v kanceláři odpolední modlitbu a vystoupal do sedmého patra, kde kvůli ní koupil luxusní byt. Naobědval se, pak s ní souložil až do večerní modlitby, kdy odcházel a nechával ji až do dalšího dne samotnou. Jedině tak se s ní mohl vídávat, aniž by to narušilo jeho rodinný život. Dnes byl ale neobvykle vyčerpaný a nervózní. Přemýšlel nad záležitostmi, která ho zaměstnávala celý den. Ze všeho toho zvažování byl už unavený, bolela ho hlava a z ručně balených cigaret, které vykouřil po jídle, se mu zvedal žaludek. Přál si, aby ho Su'ád nechala trochu se prospat. Ona místo toho vzala jeho hlavu do měkkých dlaní, které příjemně voněly parfémem, a zadívala se na něj svýma velkýma očima.

„Copak se děje, miláčku?“ zašeptala.

„Hromada starostí v práci,“ zamumlal háždž a usmál se.

„Chvála Bohu, že jsi zdravý. To je nejdůležitější.“

„Chvála Bohu.“

„Přisahám při Bohu, že celý svět nestojí za vteřinu obav.“

„Máš pravdu.“

„Řekni mi, co tě trápí, háždži.“

„Copak nemáš svých starostí dost?“

„Povídej... Copak jsou moje problémy důležitější než tvoje?“

Háždž se usmál a vděčně se na ni podíval. Pak se k ní přisunul, políbil ji na tvář a hlavu kousek odtáhl.

„S Božím svolením,“ řekl vážným hlasem, „bych chtěl kandidovat do Lidového shromáždění.“

„Do Lidového shromáždění?“

„Ano.“

Na chvíli ji to vyvedlo z rovnováhy, protože tohle nečekala. Ale rychle se vzpamatovala a začala se šťastně usmívat.

„To je úžasný den, hádždži,“ zašveholila vesele, „mám radostí zatrylkovat nebo udělat něco jiného?“

„Dá-li Bůh, zvolí mě.“

„Dá-li Bůh.“

„Víš, Su’ád, kdybych se dostal do parlamentu..., mohl bych získat přístup k milionovému obchodu.“

„Jistěže se dostaneš, copak by mohli najít někoho lepšího, než jsi ty?“

Pak našpulila pusu. „Jenže já še, šluníčko, bojím,“ šišlala na něj jako na malé děcko, „že až še objevíš v televizi a všichni uvidí, jak jší krásný jako měsíček, tak mi tě unešou.“

Hádždž se rozesmál a ona se k němu přitiskla, aby cítil žár jejího roztouženého těla. Natáhla k němu ruku a dlouho, zkušeně a trpělivě se s ním mazlila, což nakonec přineslo své ovoce. Když viděla, jak se mu ve snaze co nejrychleji si svléknout galábiji zasekla ve výstřihu hlava, rozpustile se zasmála.

Bylo to, jako když se díváte v kině na film, ponoříte se do děje, necháte se do něj vtáhnout a na konci se rozsvítí světla a vy se vrátíte do reality. Vyjdete z kina a na ulici plné aut a chodců vás ovane studený vzduch a všechno kolem se vrátí do své normální podoby a vy víte, že to, co jste viděli, byl jen film, jen hraní, nic jiného.

Přesně takhle si Táha aš-Šázilí vybavoval události onoho dne: kádrová komise, dlouhá chodba s měkkým červeným kobercem,

veliká místnost s vysokým stropem a masivním stolem, který se jako soudcovský stolec tyčil na pódiu nad místností, nízké kožené křeslo, do něž se posadil, a tři bachratí generálové v bílých uniformách s lesklými měděnými knoflíky, hodnostmi a blýskavými medailemi na prsou a ramenou. Předsedající generál ho přivítal přesně vypočítaným zdrženlivým úsměvem a pokynul svému kolegovi po pravici. Ten se opřel rukama o stůl, naklonil k němu plešatou hlavu a začal mu klást otázky. Ostatní ho zkoumali pohledem, jako by posuzovali každé jeho slovo a hlídali každý výraz, co se mu objevil na tváři.

Otázky šly po sobě přesně, jak čekal. Přátelé důstojníci ho ujistili, že se kádrová komise ptá vždycky na to samé a všeobecně se to ví. Celá zkouška není nic jiného než formalita, během které jsou na základě zpráv tajné služby vyřazeny extremistické elementy a šťastlivcům s protekcí je oznámeno, že byli přijati. Táha se otázky i „modelové“ odpovědi naučil nazpaměť a komisi odpovídal vyrovnaně a klidně. Řekl jim, že při závěrečných zkouškách na střední škole získal tolik bodů, že by se mohl zapsat na jakoukoliv fakultu na univerzitě, ale on si vybral policejní akademii, aby mohl sloužit své vlasti jako policejní důstojník. Zdůraznil, že práce policisty se netýká jen bezpečnosti, jak se mnozí domnívají, ale má i sociální a humánní stránku, a uvedl několik příkladů. Poté mluvil o preventivní bezpečnosti, o tom, co znamená a jak je možné ji realizovat. Na tvářích zkoušejících bylo vidět, že jsou s ním spokojeni, a předseda komise dokonce dvakrát pokýval hlavou, aby dal najevo, že s jeho odpovědí souhlasí. Pak poprvé promluvil a zeptal se Táha, co by dělal, kdyby měl zatknout zločince a zjistil, že je to jeho přítel z dětství? Táha tuhle otázku čekal a měl na ni připravenou odpověď, ale tvářil se, že chvíli přemýšlí, aby udělal na komisi co nejlepší dojem.

„Pane,“ prohlásil potom, „povinnost nezná přítele ani příbuzného, policista je jako voják v bitvě, plní svou povinnost bez ohledu na všechno ostatní. Pro dobro své vlasti a Boha.“

Předsedající generál se usmál a s upřímným úžasem přikývl. Rozhostilo se ticho a Táha čekal, až dostane pokyn, aby odešel. Předseda komise se ale náhle zadíval do papírů, jako by něco objevil, dokonce si papír i trochu zvedl, aby se ujistil, že čte správně.

„Co dělá tvůj otec, Táha?“ zeptal se nakonec a uhnul pohledem, aby se nemusel dívat Táha do očí.

„Je státním zaměstnancem, pane.“ (To také napsal do přihlášky a podplatil sto librami představitele místní samosprávy, aby to potvrdil.)

Generál si znovu prohlédl papír.

„Státním zaměstnancem, nebo vrátným?“

Táha chvíli mlčel. „Můj otec je vrátný, pane,“ řekl nakonec tiše.

Předsedající generál se na něj rozpačitě usmál. Sklonil se nad papíry a něco do nich pečlivě poznamenal. Pak zvedl hlavu. „Děkujeme, chlapče. Můžeš odejít.“ Vyzval ho se stejným úsměvem.

Matka povzdechla. „*Je však možné, že je vám nepříjemné něco, co je pro vás dobré.*“ Odrecitovala verš z Koránu.

„Co je tak skvělého na policejním důstojníkovi?“ zvolala Busajna. „Je jich víc než písku v poušti. Co bych měla z toho, že bys nosil uniformu, kdybys vydělal pár drobných?“

Táha strávil den chozením po ulicích, dokud na něj nepadla únava a nevrátil se domů na střechu. Seděl se svěřenou hlavou na gauči ve stejných šatech, v jakých ráno odcházel a které ztratily všechnu svou krásu. Oblek na něm visel a vypadal lacině a obnošeně.

„Chlapče, vidíš to moc černě,“ snažila se ho matka povzbudit, „je spousta jiných dobrých oborů, není jen akademie.“

Táha dál seděl mlčky se sklopenou hlavou. Zdálo se, že tahle

záležitost je mnohem větší, než aby na ni její slova stačila. Matka odešla do kuchyně a nechala ho s Busajnou, která se posadila vedle něj na gauč.

„Netrap se tím tak, Táha,“ zašeptala něžně.

Busajnin hlas ho rozlítostnil. „Jsem naštvaný kvůli té zbytečné námaze,“ zaúpěl hořce, „kdyby hned na začátku stanovili, jaké zaměstnání musí mít otec, bylo by mi to jasné. Kdyby řekli, že děti vrátných neberou. To, co udělali, je protizákonné. Mluvil jsem s právníkem a ten mi řekl, že kdybych na ně podal žalobu, vyhrál bych.“

„Žádné soudy a žádná lítost. Víš, co si myslím? Se svým hodnocením se zapíšeš na nejlepší fakultu na univerzitě, odpromuješ mezi nejlepšími, odejdeš si vydělat peníze do nějaké arabské země, a až se vrátíš, budeš si žít jako král.“

Táha se na ni na chvíli zadíval a pak znovu svěřil hlavu.

„Podívej, Táha,“ pokračovala, „jsem o rok mladší než ty, ale pracuju a práce mě hodně naučila. Táha, tahle země není naše, patří těm, kdo mají peníze. Kdybys měl dvacet tisíc liber a někoho jimi podplatil, zajímalo by je, co dělá tvůj otec? Vydělej peníze, Táha, a budeš si moct pořídit všechno, co chceš, ale když zůstaneš chudý, udupají tě.“

„To jim nemůže projít, musím si stěžovat.“

Busajna se trpce zasmála. „Stěžovat si, na co a komu? Poslechni, co ti říkám, a nech těch hloupých nápadů. Snaž se a získkej titul a nevracej se sem, dokud nebudeš bohatý. Nejlepší asi bude, když se nevrátíš vůbec.“

„Takže bych měl odjet do nějaké arabské země?“

„Určitě.“

„A pojedese se mnou?“

Ta otázka ji překvapila. „Dá-li Bůh,“ zamumlala a snažila se uhnout pohledem.

„To, co ke mně cítíš, se změnilo, Busajno, vím to.“

Busajna poznala, že se schyluje k další hádce. „Jsi unavený,“ řekla a vstala, „jdi spát, ráno si promluvíme.“

Odešla, ale on neusnul. Zůstal vzhůru a přemýšlel. Postě se mu před očima vybavila tvář předsedajícího generála, kterak se ho rozvážně ptá, jako by ho to ponížení těšilo: „Tvůj otec je vrátný, chlapče?“ Vrátný. Zvláštní slovo, nikdy o něm nepřemýšlel a vůbec ho nečekal. To slovo je celý jeho život. Prožívá s ním celé roky, trpí pod jeho tlakem, bojuje s ním na život a na smrt a snaží se od něj odříznout. Vynaložil obrovské úsilí, aby proklouzl otvorem, který představovala policejní akademie, do dostatečně důstojného života, jenže to slovo, „vrátný“, na něj čekalo na konci toho těžkého závodu, aby všechno v poslední chvíli zničilo. Proč mu to neřekli rovnou? Proč si ho ten generál nechal až nakonec a tvářil se, že se mu jeho odpovědi líbí, a pak ho zničil posledním úderem? „Zmiz mi z očí, synu vrátného! Ty chceš k policii, synu vrátného? Syn vrátného chce být důstojníkem? No to je fór!“

Táha rázoval po pokoji a usoudil, že musí něco udělat. Nemůže přece mlčet, když ho takhle ponížili. Všechna jeho snaha nemůže přijít v jediném okamžiku vniveč. Pomalinku si začal představovat scénáře neskutečných odplat: viděl se třeba, jak stojí před generály z komise a káže jim o rovnosti příležitostí, pravdě a spravedlnosti, které nám dal Bůh a jeho Prorok, a mluví jim do duše tak dlouho, až se začali ve všem tom studu topit, omluvili se mu a oznámili, že jej na akademii přijali. V další scéně držel předsedajícího generála za límec a křičel mu do obličeje: Co ti je do toho, co dělá můj otec? Ty zkorumpovaný podvodníku! Pak mu dal pár pořádných ran pěstí, až zakrvácený spadl na zem. Takové věci si představoval vždy, když se ocitl v těžké situaci, s níž se nedokázal vypořádat. Jenže plánování pomsty mu tentokrát nepomáhalo. Dál ho drtil pocit ponížení, pak ho něco napadlo. Ta myšlenka mu hlodala v hlavě, až si sedl ke svému malému stolku, sáhl po papíru a peru a velkými písmeny do záhlaví napsal: „Ve jménu Boha milosrdného, slitovného, Jeho Excelenci

prezidentu republiky...“ Na chvíli se zastavil, zaklonil hlavu a cítil, jak ho vznešenost a vážnost onoho vyjádření uklidňuje. Pak se pustil do psaní.

Nechal jsem tento prostor prázdný, protože jsem nevěděl, co sem napsat...

Stavy obyčejného štěstí a smutku je možné popsat slovy, ale okamžiky obrovského štěstí, třeba takového, které prožíval Zakí ad-Dasúqí se svou milenkou Rabáb, pero zachytit nedokáže. Navzdory nešťastné události bude pan Zakí vždycky vzpomínat na Rabábinu krásu, její okouzlující bronzovou tvář, velké černé oči a plné karmínové rty. Na to, jak si rozpustila vlasy, které jí splývaly na záda, jak před ním seděla, upíjela whisky a svůdným hlasem s ním flirtovala. Jak poté požádala, zda by mohla odejít do koupelny, a vrátila se převlečená do krátké noční košilky, která odhalovala její vnady. A ten hravý úsměv, s nímž se zeptala: „A kde budeme spát?“ A obrovská rozkoš, kterou v něm probouzelo její teplé, měkké tělo. Zakí si vzpomíná na každý detail úžasného milování, pak se mu ale v hlavě začínají obrazy plést, prudce se proplétají, a nakonec jako když utne, jen tma a prázdno, šílená migréna a žaludek na vodě. Poslední, co si pamatuje, je tiché syčení a zápach, který ho štípál v nose. Rabáb ho v tu chvíli začala sledovat zvláštním pohledem, jako by na něco čekala, a od toho okamžiku si pan Zakí na nic nevzpomíná.

Probouzel se ztěžka, bolela ho hlava, jako by mu v ní bušilo obrovské kladivo. Vedle něj stál Abascharún a tvářil se zoufale.

„Vaše Excelence je nemocná,“ šeptal naléhavě, „mám zavolat doktora?“

Zakí s obtížemi zavrtěl těžkou hlavu. Musel se pekelně soustředit, aby se mu podařilo dát dohromady střípky myšlenek. Měl za to, že dlouho spal, a chtěl vědět, kolik je hodin. Podíval se na svoje zlaté náramkové hodinky, ale na ruce nebyly. Stejně tak na stolku vedle něj neležela peněženka, kterou si tam odložil. V tu chvíli už věděl, že ho okradli, a pomalu začal zjišťovat, o co všechno přišel: kromě zlatých hodinek a pěti set liber, jež měl v peněžence, postrádal pan Zakí nepoužitou sadu zlatých per Cross i s pouzdrém a sluneční brýle Persol. Největší

katastrofou byla ale krádež diamantového prstenu jeho starší sestry Daulat ad-Dasúqí.

„Abascharúne, okradli mě... Rabáb mě okradla!“ opakoval pan Zakí a nahý seděl na okraji pohovky, která ještě před chvílí sloužila jako hnízdo lásky. V bílém spodním prádle, se svým drobným tělem a prázdnými ústy (vyndal si protězu, aby se mohl se svou milenkou líbat), připomínal nešťastného komika odpočívajícího mezi scénami. Držel si hlavu v dlaních a cítil se strašně nešťastně. Abascharún, rozrušený závažností situace a nervózní jako pes držený na řetězu, rázoval sem a tam, tloukl holí do podlahy a nakonec se sklonil ke svému pánovi.

„Vaše Excellence,“ oslovil ho, „udáme tu děvku na policii?“

Zakí o tom chvíli přemýšlel, pak zavrtěl hlavou a dál mlčky seděl.

„Vaše Excellence,“ zašeptal Abascharún a přisunul se k němu ještě blíže, „nešoupla vám něco do pití nebo nenastříkala vám něco do obličeje?“

Zakí tuhle otázku potřeboval, aby dal průchod svému vzteku, a začal nebohému Abascharúnovi nadávat. Nakonec ho ale stejně požádal, aby mu pomohl vstát a obléct se, protože se rozhodl odejít.

Bylo už po půlnoci, obchody v ulici Sulajmána Paši měly zavřeno. Zakí se sotva vleče, migrénou a vyčerpáním se mu pletou nohy a pomalu v něm narůstá zuřivost. Vybavilo se mu všechno to úsilí a peníze, které na Rabáb padly spolu s cennostmi, jež mu ukradla. Jak se mu to mohlo stát? Jeho, samotného Zakího ad-Dasúqího, svůdce žen a milence princezen, obalamutí a okrade prostá coura. A teď možná dává svému milenci sluneční brýle Persol a zlatá pera Cross (která ani nepoužil) a spolu se posmívají bezejmennému staříkovi, který jí skočil na špek.

Měl o to větší vztek, že nemohl jít na policii, protože se bál skandálu, jenž by se nevyhnutelně donesl k jeho sestře Daulat. Stejně tak nemohl Rabáb pronásledovat nebo si na ni jít stěžovat do baru Cairo, kde pracuje, neboť moc dobře ví, že majitel

baru stejně jako všichni jeho ostatní zaměstnanci jsou ostřílení, trestaní kriminálníci. Možná stojí za tou krádeží oni. Každopádně nepřichází v úvahu, že by se postavili proti Rabáb, a je velice pravděpodobné, že by ho zbili tak, jak je dřív viděl tlouct problémové zákazníky.

Nezbývalo mu, než na to všechno zapomenout, což bylo dost těžké a bolestné. Nemluvě o tom, že se v něm krčila malá dušička kvůli sestřinu ukradenému prstenu. Začal sám sobě vyčítat: proč sis ten prsten poté, cos ho opravený vyzvedl v klenotnictví u Papasiana, nechával v kanceláři? Proč jsi ho hned neodnesl zpátky Daulat? Co teď budeš dělat? Nemohl si dovolit koupit jí nový prsten, a i kdyby, Daulat znala své šperky jako svoje děti. Setkání s Daulat se bál víc než čehokoliv jiného. Bál se tak moc, že když přišel k domu, zůstal nerozhodně stát před vchodem v pasáži Buhlar. Napadlo ho, jestli by neměl jít přespat k některému z přátel, a skoro to udělal. Bylo ale pozdě, migréna ho vyčerpávala, a tak začal stoupat vzhůru po schodech.

„Kdepak jeho milost byla?“

Spustila na něj Daulat, jen co vešel do bytu. Seděla v křesle v hale přímo proti dveřím a čekala na něj. Kaštanově obarvené vlasy měla namotané na natáčkách, vráscitý obličej pokrytý vrstvou pudru a z koutku úst jí visela zapálená cigareta v malé zlaté špičce. Měla na sobě modrý župan, v němž se její hubené tělo úplně ztrácelo, a na nohou papuče ve tvaru bílých králíků. Něco pletla a jehlice jí v rukou bez přestání mechanicky a nelítostně kmitaly, jako by ani nepatřily k jejímu tělu. Dokázala naráz kouřit, plést a mluvit.

„Dobrý večer,“ pozdravil ji Zakí rychle a rovnou zamířil do svého pokoje, ale Daulat na něj zaútočila.

„Kdo si myslíš, že jsi?“ křičela mu zblízka do obličeje. „Žiješ v hotelu, co? Měl bys na mě, bratře, brát ohled! Už tři hodiny chodím od okna ke dveřím. Chystala jsem se volat na policii. Myslela jsem, že se ti něco stalo. Styď se, jsem nemocná ženská... Chceš mě zabít? Bože, smiluj se nade mnou... Bože, vezmi si mě k sobě na věčný odpočinek...“

Tohle byl krátký úvod k hádce o čtyřech dějstvích, která se mohla protáhnout až do rána. „Moc se omlouvám, Daulat,“ prohlásil Zakí a rychle přešel halu. „Jsem strašně unavený. Vyspím se a ráno ti povyprávím, co se stalo.“ Jenže Daulat pochopila, že se z toho pokouší vyvléct, odhodila jehlice a vyrazila za ním. „Z čeho jsi, ty chudinko, unavený?“ ječela na něj, co jí síly stačily. „Z těch svých ženských, za kterými pořád čenicháš jako pes? Vzpamatuj se! Můžeš kdykoliv umřít! Až staneš před naším Pánem, co mu řekneš? No, pane?!“

S posledním výkřikem praštila Daulat Zakího do zad tak silně, až zavrával. Sebral ale síly a podařilo se mu dostat do pokoje. Daulat se mu v tom snažila zabránit, stihl však zamknout dveře a klíč si strčil do kapsy. Daulat nepřestávala křičet a lomcovat klikou, ale Zakí věděl, že jí unikl, a říkal si v duchu, že se brzy unaví a nechá toho. Natáhl se oblečený na postel, byl unavený a smutný. Začal přemítat o tom, co se ten den stalo, a francouzsky zamumlal: příšerný den. Pak přemýšlel o Daulat a musel se sám sebe ptát, jak se z jeho milované sestry stala takhle příšerná, nesnášenlivá ženská?

Je jen o tři roky starší než on a stále si ji pamatuje jako krásné štíhlé děvče oblečené ve žluto-modré uniformě školy Mère de Dieu, které se učilo nazpaměť úryvky z La Fontainových bajek o zvířatech a po večerech hrávalo v jejich starém bytě na Zámálku na piano v hale, které paša po revoluci prodal. Hrála tak dobře, že její učitelka z hudební školy, madame Šadíd, navrhla pašovi, že by se Daulat mohla zúčastnit mezinárodní amatérské soutěže v Paříži. Paša ale odmítl a Daulat se brzy provdala za kapitána leectva Hasana Šaukata, s nímž měla dvě

děti, Háního a Dínu. Pak přišla revoluce, která pro Šaukata znamenala odchod do důchodu, neboť měl pevné vazby na královskou rodinu. Zanedlouho poté ve svých pětáctyřiceti letech nečekaně zemřel.

Daulat se vdala ještě dvakrát, ale žádné další děti už neměla. Obě manželství se rozpadla a ona z nich odešla zahořklá, nervózní a závislá na cigaretách. Dcera vyrostla, provdala se a emigrovala do Kanady. Když syn odpromoval na lékařské fakultě, pustila se Daulat do divokého boje, chtěla zabránit tomu, aby také odešel ze země. Plakala, křičela a úpěnlivě prosila všechny příbuzné, aby ho přesvědčili, ať s ní zůstane. Jenže mladý doktor (jako většina příslušníků jeho generace) nenáviděl poměry vládnoucí v Egyptě. Byl rozhodnutý odejít a navrhl matce, aby odjela s ním. Odmítla a zůstala sama. Pronajala svůj zařízený byt v Garden City a odstěhovala se k Zakímu do centra města.

Od prvního dne spolu oba staří lidé bojovali a hádali se, jako kdyby byli zapřisáhlí nepřátelé. Zakí si zvykl na svou nezávislost a svobodu a bylo pro něj těžké pustit si někoho do svého života: musel dodržovat časový harmonogram spánku a jídla a říkat Daulat předem, když se chystal zůstat v noci venku, a nemohl si kvůli ní zvat do bytu milenky. Snahu vměšovat se do jeho soukromých záležitostí nijak nezastírala a neustále se ho pokoušela ovládat. Daulat se samotou užírala. Byla nešťastná a zoufala si, že by měla odejít ze života, aniž by něčeho dosáhla nebo něco dokázala, poté co se jí rozpadla dvě manželství a děti odešly a nechaly ji na stáří samotnou. Neskutečně ji rozčilovalo, že se Zakí ani v nejmenším nechová jako vetřelý stařec čekající na smrt. Místo toho se voněl a běhal za ženskými. Jen co ho přistihla, jak si před zrcadlem rovná šaty, usmívá se a pobrukuje si, nebo si všimla, že je šťastný a má dobrou náladu, dostala vztek a neuklidnila se, dokud se s ním nepohádala a pořádně mu nevyřádala. Dětinskost a rozmary mu nevyčítala proto, že by nějak urážely její morálku. Zakího životní styl odporoval jejímu pocitu zoufalství a její výbuchy se podobaly zlosti, kterou

by měli truchlíci na muže, jenž by se rozchechtal uprostřed pohřebního obřadu.

Oba staří lidé byli navíc popudliví a netrpěliví, což jsou vlastnosti, jež jdou ruku v ruce s věkem. K tomu všemu se ještě přidávalo napětí, které vzniká, když spolu dva lidé žijí ve větší blízkosti, než je nutné: když je jeden příliš dlouho v koupelně a ten druhý tam potřebuje, když jeden vidí zamračený obličej druhého, co se zrovna probudil, když jeden chce, aby bylo ticho, a druhý trvá na tom, že si budou povídat... iritující přítomnost druhého, který je s tebou dvacet čtyři hodin, zírá na tebe, nenechá tě na pokoji, chytá tě za slovo a při jídle tě provokuje tím, že skřípá zuby, když žvýká, a otravuje cinkáním lžice o talíř.

Pan Zakí ad-Dasúqí ležel natažený na posteli a přemýšlel o všem, co se ten den událo. Pomalu se ho začínala zmocňovat ospalost, ale ten hrozný den ještě neskončil. Brzy začal balancovat na hranici spánku a bdění. V tu chvíli uslyšel, jak v zámku něco zarachotilo. Daulat věděla o náhradním klíči. Přiskočila k němu s očima rozšířenýma vztekem.

„Kde je můj prsten, Zakí?“ zařvala na něj rozčileně.

A tak Vaše Excelence, pane prezidente, vidíte, že jsem se já, váš syn, Táha Muhammad aš-Šázilí, stal obětí nespravedlnosti a mohl za to pan generál předsedající kádrové komisi na policejní akademii. Prorok v jednom z hadíthů řekl: „Vaši předci by urozeného, kdyby kradl, nechali jít, ale kdyby kradl chudý, potrestali by ho. Při Bohu, kdyby kradla Fátima, Muhammadova dcera, usekl bych jí ruku.“

Pane prezidente, stálo mě spousty sil a snahy, abych získal při závěrečných zkouškách na střední škole s humanitním zaměřením 98 procent, a s Boží pomocí jsem uspěl u všech přijímacích zkoušek na policejní akademii. Copak je, pane prezidente, spravedlivé, abych se nesměl přidat k policii jen proto, že můj otec, čestný a chudý muž,

pracuje jako vrátný? Copak není práce vrátného slušná a nezasluhuje stejný respekt jako každá jiná poctivá práce, pane prezidente? Pane prezidente, prosím vás, abyste na tuto stížnost pohlížel okem milujícího otce, který by nikdy nesouhlasil s tím, aby se někomu z jeho dětí dělo nějaké příkoří. Pane prezidente, má budoucnost závisí na rozhodnutí Vaší Excelence a já věřím, že s Božím svolením se z Vašich ctěných rukou dočkám spravedlnosti.

At Vás Bůh zachová pro islám a muslimy.

Váš oddaný syn

Táha Muhammad aš-Šázilí

Občanský průkaz č. 19578, Qasr an-Níl

Adresa: Jakobijánův dům, ulice Tal'at al-Harb 34, Káhira

Jako vítězný vojevůdce vstupující po těžké bitvě v triumfálním průvodu do dobytého města stanul Malák Chilla, šťastný a hrdý, na střeše Jakobijánova domu, aby převzal svou novou boudu. Na sobě měl prostý modrý oblek, který si šetřil na zvláštní příležitosti, a kolem krku si pověsil dlouhý krejčovský metr, který podle něj, stejně jako vojenská hodnost důstojníka nebo dobrá pověst lékaře, oznamoval jeho profesní status jakožto mistra krejčíře. To ráno s sebou přivedl skupinku dělníků, kteří měli boudu připravit: kovář, elektrikář, instalatér a pár mladíků na výpomoc.

Mistr Malák zamumlal děkovnou modlitbu k Panně Marii a Spasiteli Ježíši a natáhl ruku, aby poprvé otevřel boudu. Vzduch uvnitř byl zatuchlý, protože místnost zůstala zamčená celý rok od chvíle, kdy Atíja, prodavač novin, zemřel (Malák objevil pár jeho věcí a přikázal chlapcům, aby je posbírali do velké papírové krabice).

Malák teď stojí uprostřed místnosti, otevřel okna a prostor zaplavilo slunce, a vysvětluje jasně a podrobně dělníkům, co

musí udělat. Občas se tam zastaví některý obyvatel střechy a mezi dveřmi vyzvídá, co se děje. Někteří chvíli zvědavě nakukují a posléze odchází a jiní Maláka v jeho nové boudě přivítali, potřásl si s ním rukou a popřáli mu hodně štěstí.

Ne všichni obyvatelé střechy jsou ale takhle slušní. Během půl hodiny se novinka rozšířila po střeše a ve dveřích místnosti se záhy objevily dvě postavy, které se nově příchozího zřejmě vítat nechystají: pan Hámid Hawwás a řidič Alí.

První z nich pracuje ve státním podniku odpadních vod. Jeho nadřízený na něj dostal vztek a přeložil ho z jeho rodné Mansúry do Káhiry, kde si pronajal místnost na střeše, v níž žije sám. Už víc než rok se usilovně snaží, aby se mohl vrátit domů. Pan Hámid Hawwás je jedním z největších pisatelů oficiálních stížností. Při výběru předmětu stížnosti, který poté s náležitou pečlivostí formuluje, prožívá pocit opravdového štěstí. Píše úhledným rukopisem, který se snadno čte, a vždy své stížnosti dovede až do konce bez ohledu na to, jak moc mu to komplikuje život, protože sám sebe považuje za osobu odpovědnou za spořádané fungování všech veřejných zařízení v oblasti, v níž momentálně žije nebo kterou třeba jen prochází. Každý den si udělá čas, aby mohl zajít na místní úřad, gubernorát a oblastní policii, kde podává své stížnosti a zarytě sleduje, co se s nimi děje. Zaměřuje se na pouliční prodavače, kteří sice stojí na ulici daleko od jeho bydliště, ale on považuje za svou povinnost pronásledovat všechny, kdo porušují zákon. Neúnavně a vytrvale na ně podává jednu stížnost za druhou, dokud nezačne oblastní policie jednat, nezatkne je a nezkonfiskuje jim zboží. Tyhle scény pozoruje pan Hámid z povzdálí a v tu chvíli cítí úlevu, protože se mu podařilo splnit do puntíku svou povinnost.

Šofér Alí je alkoholik, je mu přes padesát a nikdy se neoženil. Pracuje jako řidič ve farmaceutické holdingové společnosti a každý den míří z práce do baru Urábí v at-Taufíqíji, kde se nabědvá, a pak do sebe lije až do půlnoci chlast. Samota a laciný alkohol, na kterém je závislý, z něj udělaly zlého, brutálního

jedince. Často vyhledává spory, v nichž by mohl uvolnit svou agresivní energii.

Pan Hámíd Hawwás přešel k Malákovi a pozdravil ho.

„Příteli, co se téhle místnosti týče,“ spustil uhlazeně, „uzavřel jsi smlouvu s majitelem domu, která tě opravňuje k jejímu užívání ke komerčním účelům?“

„Samozřejmě že mám smlouvu,“ odpověděl se zápalem Malák a vyndal ze své malé kožené tašky kopii smlouvy, již podepsal s Fikrím Abd aš-Šahídem. Hámíd si od něj papír vzal, nasadil si brýle a pečlivě ho začal zkoumat. Pak ho Malákovi podal zpátky. „V téhle podobě je smlouva neplatná,“ oznámil mu s klidem.

„Neplatná?“ zopakoval po něm Malák nešťastně.

„Jistě, neplatná. Střecha je dle zákonného rozhodnutí veřejně prospěšným prostorem sloužícím obyvatelům a veřejně prospěšný prostor není možné pronajímat ke komerčním účelům.“

Malák nerozuměl ani slovo a vztekle na pana Hámida zíral. „Několik takových případů už prošlo kasačním soudem a tato záležitost je uzavřená,“ pokračoval Hámíd sebejistě, „smlouva je neplatná a vy nemáte právo tuhle místnost používat.“

„Dobře, vy všichni tu na střeše bydlíte, proč ne já?“

„My v boudách bydlíme a to je souladu se zákonem, ale vy ji chcete využívat pro komerční účely, a to je nelegální a já to nikdy nedopustím...“

„Stačí, jděte si stěžovat k majiteli domu, protože on mi dal tuhle smlouvu.“

„Ani náhodou. Vám zakazuje boudu užívat samotný zákon a my jakožto poškození obyvatelé vám v tom musíme zabránit.“

„Co tím chcete říct?“

„Že by sis měl sbalit svých pár švestek a vypadnout!“ zavrčel na něj chraplavým hlasem řidič Alí a vyzývavě si Maláka měřil pohledem. Pak mu výhruzně položil ruku na rameno. „Poslouchej, frajere, na střeše bydlí slušný rodiny, nemůžeš si tu jen tak

otevřít krám, kam budou chodit zaměstnanci a zákazníci a budou očumovat přicházející a odcházející ženy. Je ti to jasné?”

„Vážený pane,“ odvětil rychle Malák, který si uvědomoval závažnost celé situace, „všichni moji zaměstnanci jsou, díkybohu, naprosto kompetentní. Jsou to taktíci a chápaví lidé a k obyvatelům střechy a jejich ženám se budou chovat s maximální úctou.“

„Poslouchej, dost řeči, sbal si svoje krámy a vypadni.“

„Panebože, o co tu jde? To má být šikana nebo co?“

„Přesně tak, maminčin mazánku, šikana,“ přitakal řidič. Popadl Maláka za límec a dal mu facku, která měla oznámit začátek bitky. Spory vedl s lehkostí a zručně, jako kdyby dělal něco zcela samozřejmého nebo hrál svou oblíbenou hru: jako první dal Malákovi pořádnou ránu do hlavy, pak dvě do břicha a třetí silný úder směřoval na nos. Malákovi začal po tváři téct pramínek krve a snažil se bránit, pokusil se symbolicky udeřit protivníka do obličeje, ale minul. Dál na něj dopadaly tvrdé rány a on se na protest rozkřičel. V nastalém zmatku se vypařili dělníci, kteří se nechtěli dostat do žádných problémů, a odevšad se vyrojili lidé, aby se na celou scénu podívali. Najednou se na střeše objevil Abascharún a dal se do křiku, naříkal a prosil o pomoc. Rvačka pokračovala, dokud se řidiči Alímu nepodařilo vyhnat Maláka z boudy. Pan Hámíd Hawwás zmizel hned na začátku a z telefonu v trafice naproti Jakobijánovu domu zavolal na pomoc policii. Zakrátko dorazil mladý policejní důstojník, několik uniformovaných příslušníků a pár policistů v civilu a zatkli všechny účastníky sporu: Maláka, jeho pomocníky, Abascharúna a řidiče Alího. Hámíd Hawwás přistoupil k důstojníkovi a pozdravil ho.

„Vážený pane, vy jste studoval právo,“ začal vysvětlovat, „tady bratr (a ukázal na Maláka) si chce na střeše otevřít obchod a střecha je společný prostor všech obyvatel a nesmí se využívat komerčně. A jak, vážený pane, samozřejmě víte, právo tento trestný čin klasifikuje jako neoprávněný zásah

do práv obyvatel domu a hrozí za něj trest odnětí svobody až na tři roky.“

„Vy jste právník?“ zeptal se důstojník pana Hámida.

„Ne, pane,“ odpověděl sebejistě, „já jsem, pane, Hámid Hawwás, náměstek ředitele kontrolního útvaru státního podniku odpadních vod v mansúrské pobočce. A jsem jedním z poškozených obyvatel, kteří byli omezeni ve svých právech na užívání střechy jakožto veřejně prospěšného prostoru. Jak může, vážený pane, majitel pronajímat střechu ke komerčním účelům? To je do očí bijící útok na společné prostory obyvatel. To by pak mohl pronajímat i výtah nebo vchod do domu! To si v téhle zemi už může každý dělat, co chce?“ ptal se pan Hámid dramaticky a provokativně se zadíval na shromážděné obyvatele, kteří začali mumlat na protest. Mladého důstojníka to zjevně zmátlo a chvíli přemýšlel. „Tak jo, jdeme, všichni na stanici,“ prohlásil po chvíli znechuceně.

Doktor Hasan Rašíd byl považován za jednu z nejvýznamnějších právnických kapacit v Egyptě i celém arabském světě. Podobal se Táha Husajnovi, Alímu Badawímu, Zakímu Nagíbu Mahmúdovi a dalším. Jeden z velkých intelektuálů čtyřicátých let, kteří vystudovali vysokou školu v zahraničí a vrátili se do své vlasti, aby na Egyptské univerzitě beze zbytku uplatnili všechno, co se naučili. Pro tyto lidi byl „pokrok“ v podstatě synonymem „Západu“ se všemi klady a zápory. Všichni chovali posvátnou úctu k velkým západním hodnotám: demokracii, svobodě, spravedlnosti, tvrdé práci a rovnosti. Stejně tak do jednoho přehlíželi vlastní kulturní odkaz a pohrdali zvyky a tradicemi, jež považovali za okovy, které nás spoutávají. A pokud se chceme obrodit, musíme se jich zbavit.

Doktor Rašíd se během svých studií v Paříži seznámil s Francouzskou Jeanette a zamiloval se do ní. Odvezl si ji s sebou

do Egypta, kde se vzali a narodil se jim jediný syn, Hátim. Rodina vedla západní styl života tělem i duší. Hátim si nevzpomíná, že by někdy viděl svého otce, doktora Rašída, modlit se nebo postit. Vždycky měl v ústech dýmku, na stole nikdy nechybělo francouzské víno, domem se rozléhaly nejnovější desky z Paříže a hovořilo se převážně francouzsky. I rodinný život se řídil západními způsoby a vše se odehrávalo ve stanovený čas a podle plánu. Doktor Rašíd si dokonce každý týden vyčlenil zvláštní hodiny pro setkání s přáteli a rodinou a pro psaní osobní korespondence. Byl mimořádně intelektuálně nadaný a navíc se dokázal až překvapivě nepřetržitě věnovat práci. Během dvou dekád se mu podařilo dosáhnout ve výuce egyptského občanského práva opravdového pokroku. S postupem času jeho hvězda zářila víc a víc, až se stal děkanem právnické fakulty Káhirské univerzity a posléze byl zvolen Mezinárodní právnickou společností v Paříži jedním ze sta nejvýznamnějších právníků na světě.

Protože byl neustále ponořený ve svém výzkumu a přednáškách a jeho manželce Jeanette zabírala práce tlumočnice na francouzské ambasádě veškerý čas, prožíval jejich syn Hátim smutné a osamělé dětství. Na rozdíl od všech ostatních dětí miloval školní dny a nenáviděl dlouhé letní prázdniny, které trávil sám bez kamarádů, s nimiž si hrával. K bolestivé samotě se přidával navíc ještě pocit odcizení a zmatenost, kterými trpívají děti ze smíšených manželství.

Malý Hátim trávil spoustu času se služebnictvem. Jeho věčně zaměstnaní rodiče ho často v doprovodu některého z nich posílali do Klubu Džazíra nebo do kina. Ze všech zaměstnanců v domě měl malý Hátim nejraději sluhu Idríse s jeho bílým plandavým kaftanem, širokým rudým opaskem a vysokým fezem. Idrís byl vzrostlý, štíhlý a silný, měl snědou pohlednou tvář, jiskrné inteligentní oči a zářivý úsměv, v němž ukazoval dokonale bílé pravidelné zuby. Idrís sedával s Hátimem v jeho velkém pokoji s okny obrácenými na ulici Sulajmána Paši,

hrával si s ním s jeho hračkami, vyprávěl mu bajky, zpíval mu krásné núbijské písně a vysvětloval, co znamenají. Když začal vyprávět o své matce, sourozencích a vesnici, odkud ho jako malého chlapce odvedli, aby sloužil v domech boháčů, leskly se mu v očích slzy. Hátim Idrise miloval a jejich vztah začal být tak silný, že spolu trávili každý den dlouhé hodiny. A když ho začal Idrís líbat na tváře a na krk a šeptat mu „Jsi krásný... miluji tě...“, necítil Hátim odpor ani strach. Vroucí dech přítelů naopak jeho tělo rozpaloval neznámým žářem a nesmírně ho vzrušoval. Dál si vyměňovali polibky, až ho Idrís jednoho dne požádal, aby si sundal šaty. Hátimovi bylo v té době devět let, styděl se a byl z toho zmatený, nakonec ale přítelovu naléhání podlehl. Hátimovo bílé jemné tělo Idrise vzrušovalo tak, že během styku sténal rozkoší a šeptal nesrozumitelná núbijská slova. Přes veškerou svou touhu a nedočkavost vnikl do Hátimova těla opatrně a něžně, a žádal ho, aby mu řekl, kdyby ho to, byť jen nepatrně, bolelo. Tato metoda byla natolik úspěšná, že když dnes Hátim vzpomíná na první styk s Idrísem, vrací se mu ten podivný pichlavý pocit, jaký onoho dne prožíval, ale nevybavuje si žádnou bolest.

Když dosáhl Idrís vyvrcholení, otočil se k Hátimovi, vášnivě ho políbil na rty a zadíval se mu do očí. „Udělal jsem to proto, že tě miluji,“ zašeptal. „Jestli i ty miluješ mě, nikomu o tom neřekneš. Kdybys to udělal, zbili by tě, mě by vyhnali a tvůj otec by mě nechal zavřít do vězení nebo by mě zabil a nikdy bys mě už neviděl.“ Vztah mezi Idrísem a Hátimem trval celá léta, až doktor Rašíd nečekaně zemřel na krvácení do mozku z přepracování a vdova se musela kvůli výdajům zbavit velké části služebnictva. Idrís odešel a nikdo o něm nic nevěděl. Hátima jeho odchod natolik zdrtil, že toho roku měl špatné výsledky při závěrečných zkouškách na střední škole.

Poté se vrhl po hlavě do bouřlivého homosexuálního života. Když za dva roky zemřela i jeho matka, uvolnila se poslední pouta, která svazovala jeho choutky. Zdědil stabilní příjem,

který mu spolu se slušným platem v novinách zajišťoval pohodlný život. Pustil se do renovace velkého, tradičně zařízeného bytu v Jakobijánově domě. Když s ní skončil, podobal se byt spíš uměleckému bohémскому studiu než domovu respektované rodiny. Mohl si teď zvat milence do postele a hostit je celé dny a někdy i měsíce.

Hátim poznal mnoho mužů a opouštěl je z různých důvodů, avšak jeho tajnou, hříšnou touhou zůstával sluha Idrís. Jako nepřestávají někteří muži hledat ve všech ženách obraz své první milenky, s níž poznali rozkoš, hledal Hátim ve všech mužích Idríse. Jednoduchého, neotesaného a společností neuhlazeného muže se vši tou tvrdostí, hrubostí a drsností. Nikdy nepřestal na Idríse vzpomínat. Často se mu s lahodně palčivou něhou vracival ten pocit, kdy lehával na podlaze pokoje na břicho jako malý králík. Poddával se svému osudu s pohledem zabodnutým do vzorů v perském koberci, zatímco bylo jeho tělo neoddělitelně spojeno s horkým pevným tělem Idríse, který se na něj tiskl a rozpouštěl se v něm. Zvláštní na jejich pohlavních stycích bylo, že se vždycky odehrávaly na podlaze pokoje, ani jednou si nevlezli do postele. Nejspíše proto, že se Idrís jako sluha nedokázal přinutit, aby použil postel svého pána, i když s ním zrovna souložil.

Před pár měsíci se Hátim opil a dostal obrovskou chuť na sex. Odešel z bytu kolem desáté a motal se po centru. V té době se střídají policejní hlídky, což ví každý místní homosexuál, a snaží se v tu chvíli sbalit nějakého policajta. Hátim si prohlížel řadové policisty, kterým zrovna končila služba, a pak spatřil Abd Rabbíha, jenž se neskutečně podobal Idrísovi. Podařilo se mu ho dostat do auta, dal mu peníze a tak dlouho s ním žertoval, až se mu ho podařilo svést. Abd Rabbih se poté mnohokrát usilovně snažil jejich vztah ukončit. Hátim měl bohaté zkušenosti s homosexuální láskou a věděl, že se začínající aktivní homosexuál jako Abd Rabbih často cítí hrozně provinile a tyto emoce se rychle mění v zášť a nenávisť vůči pasivnímu homosexuálovi,

jenž ho svedl. Stejně tak z praxe věděl, že s opakovanou rozkoší se u aktivního homosexuála krůček po krůčku znovu dostaví prvotní touha, i když se jí ze začátku brání a je jí znechucený. Vztah mezi Hátimem a Abdem proto oscilloval mezi pokusy o rozchod a následnými návraty.

Včera Abdo před Hátimem utekl z baru Chez Nous. Potom ho však Hátim dostihl a hučel do něj tak dlouho, až s ním Abdo odešel k němu do bytu a před milováním s ním vypil celou láhev silného francouzského vína. Teď se Hátim rozvaluje ve vaně a vychutnává si silný proud horké vody tryskající ze sprchy, který se mu po těle rozlévá jako sladká armáda mravenců. S úsměvem si znovu v hlavě přehrává minulou vášnivou noc s Abdem, jehož touhu ještě podpořil alkohol a několik orgasmů v krátkém sledu ho úplně vyčerpalo. Hátim se utřel před zrcadlem, pečlivě si očistil rozkrok a natřel se voňavým krémem. Poté si oblékl červený kašmírový župan a odešel z koupelny do ložnice. Zadíval se na spícího Abda: na jeho čokoládovou tvář, plné rty, tupý černošský nos a husté obočí, které dodávalo jeho obličejí přísný výraz. Naklonil se nad něj a polibkem ho probudil. Abdo pomalu otevřel oči.

„Dobré ráno! Bonjour!“ zašeptal něžně Hátim a usmál se na Abda, který se lehce nadzvedl a opřel se o pelest postele. Odhalil tak svůj mohutný tmavý hrudník porostlý hustými chlupy a Hátim ho zasypal polibky. Abdo mu ale odstrčil tvář rukou a svěsil hlavu.

„Pane Hátime,“ hořce zanařikal, „jsem fakt v průšvihů. Důstojník mě zítra potrestá.“

„Ach jo, Abdo... Musíme zase mluvit o tom důstojníkovi? Už jsem ti říkal, aby sis s tím nelámal hlavu. Znáš někoho, kdo se za tebe přimluví, je to opravdu vlivný generál na ministerstvu.“

„Než si s ním promluvíte, budu hnít v base. Pane, moje žena i malý syn žijí na vesnici jen z toho, co vydělám. Kéž bych mohl z armády ještě dneska odejít, jestli mě zavřou, je moje rodina vyřízená.“

Hátim se na něj zamilovaně podíval, pomalu sáhl do peněženky a vyndal z ní stolibrovou bankovku. Podal ji Abdovi.

„Ber!“ houkl na něj. „Pošli je ženě a synkovi. Kdyby něco potřebovali, řekni a já to zařídím. Zítra se sejdu se svým příbuzným, generálem, a promluvíme si o tobě s důstojníkem. Jen se tím, prosím, Abdo, už netrap.“

Abdo svěsil hlavu a zašeptal, že děkuje. Hátim se k němu tiskl, až se jejich těla pevně spojila a se rty těsně u Abdových si v duchu francouzsky řekl: „Jaký krásný den!“

*Občanu Táha Muhammadovi aš-Šázilímu
Jakobijánův dům, ulice Tal'at al-Harb 34, Káhira*

*Srdečné pozdravy,
v návaznosti na Vaši stížnost prezidentu republiky ve věci neúspěšně složených přijímacích zkoušek na policejní akademii Vám oznamujeme, že jsme po přezkoumání celé záležitosti s panem generálem, ředitelem policejní akademie, shledali Vaši stížnost neopodstatněnou. Přejeme Vám mnoho úspěchů.*

S nejvyšší úctou

*Generál Hasan Bázara'a,
ředitel Odboru občanských stížností Kanceláře prezidenta republiky*

Sousedí byli na hádky Zakího ad-Dasúqího a jeho sestry Daulat zvyklí. Docházelo k nim často a nikoho už nepřekvapovaly ani nezajímaly. Ale tahle hádka se od ostatních lišila, připomínala spíš hrozivý výbuch. Křik, příšerné nadávky a facky se nesly

k sousedům, kteří otevírali dveře, vycházeli na chodbu a snažili se zjistit, co se děje. Někteří si šeptali a chystali se zasáhnout.

„Ztratil jsi můj diamantový prsten, ty šmejde?“ vřískala vztekle Daulat.

„Ovládej se, Daulat.“

„Vůbec by mě nepřekvapilo, kdybys ho dal nějaký kurvě!“

„Říkal jsem ti, aby ses ovládala!“

„Já se i navzdory tomu, co děláš, naprosto ovládám! Jsi všem pro legraci! Vypadni z mého bytu, ty zkurvysynu, ty fetišáku!“

„Tohle je můj byt!“ vyčerpaně zakřičel Zakí.

„Ne, zlatíčko, to je byt mého otce, důstojného paši, kterého jsi zneuctil svými špinavostmi!“

Následoval další vzteklý křik a zvuky zápasu, pak se otevřely dveře a Daulat z nich strkala Zakího na chodbu.

„Vypadni!“ řvala na něj. „Už nikdy tě nechci vidět, rozumíš? Ven!“

Pan Zakí se ocitl přede dveřmi. „Jak si přeješ, Daulat,“ prohlásil, když si všiml sousedů, „odcházím.“

Daulat za ním práskla dveřmi. Slyšel, jak je zamkla. Sousedi přistoupili k Zakímu a začali mu vysvětlovat, že to, co se stalo, bylo naprosto nevhodné a že je ostudné, že se slušní lidé, jako je on a jeho sestra Daulat, takhle hádají. Pan Zakí smutně pokýval hlavou, usmál se a dal se na ústup. „Všem se moc omlouvám,“ oslovil smířlivě sousedy, „je to jen nedorozumění, dá-li Bůh, všechno se vyřeší.“

Spousta toho, co se o Kamálovi al-Fúlím povídá, potvrzuje, že pochází z chudé rodiny z Šibín al-Kúm z provincie Munufíja. Přestože byl chudý, byl také velice ambiciózní a inteligentní. V roce 1955 dokončil státní střední školu s jedním z nejlepších výsledků v celé zemi a do politického života se zapojil záhy

poté, co začal studovat na právnické fakultě. Kamál al-Fúlí se postupně stal členem všech vládnoucích politických organizací: Organizace osvobození, Národního svazu, potom Socialistického svazu a Pokrokové organizace, poté Platformy středu a Strany Egypta a nakonec Národní strany. Během všech těchto přesunů byl vždycky plně oddaný principům vládnoucí strany a hlasitě je obhajoval. Za abd an-násirovské éry přednášel a psal díla o nezbytnosti a historické nevyhnutelnosti socialistické přestavby. Jen co se země obrátila ke kapitalismu, stal se jedním z nejzapálenějších stoupců privatizace a volného trhu. Zpod kupole parlamentu vedl věhlasnou zuřivou kampaň proti veřejnému sektoru a totalitním myšlenkám jako takovým. Je to jeden z mála egyptských politiků, kterému se podařilo udržet si své křeslo v parlamentu déle než třicet let.

Pravdou je, že egyptské volby bývají zmanipulovány ve prospěch vládnoucí strany, stejně tak je ale pravda, že al-Fúlí má velký politický talent, který by mu v demokratické společnosti pomohl obsadit nejvyšší funkce v zemi. Jenže tenhle talent, jako se to stalo v Egyptě už mnohokrát, upadl, zdeformoval se a prorůstal lží, přetvářkou a intrikami, až se jméno Kamál al-Fúlí stalo pro Egyptany synonymem korupce a pokrytectví.

Stoupal ve stranické hierarchii, až se stal tajemníkem Národní strany a šéfem celostátní volební komise. Libovolně jmenuje a odstraňuje stranické kandidáty a osobně dohlíží na pádění voleb od Alexandrie pro Aswán. Za zajištění výsledků ve prospěch určitých kandidátů bere tučné úplatky a korupci rovnou všemožně maskuje nejrůznějšími úlevami a výhodami, z nichž proudí vysoce postaveným politikům miliony. Al-Fúlí si také schovává zprávy tajné služby a utajené dokumenty, které dokazují poklesky významných funkcionářů a poslouží mu v případě potřeby k jejich vydírání nebo likvidaci. Když mluví al-Fúlí, a je jedno, jestli je to v Lidovém shromáždění nebo v Národní straně, všichni ztichnou. Jediným přísným pohledem dokáže kterémukoliv funkcionáři nahnat strach.

V této souvislosti kolují historky o tom, jak zlikvidoval muže na významných postech, kteří prohlásili něco, co se mu nelíbilo. Jako příklad může posloužit ničující tažení, jež před lety vedl kvůli několika vysoce postaveným funkcionářům proti doktoru Ghamráwímu, guvernérovi Centrální banky, a jež skončilo jeho odvoláním. Čerstvějším příkladem je událost z minulého roku, která se týkala ministra náboženských nadací, jenž se těšil jisté popularitě, což v něm vyvolávalo pocit moci a vlivu. Vystoupil na schůzi výkonného výboru strany a ostře zaútočil na politikou korupci. Požadoval, aby se strana očistila a zbavila korupčníky a kšeftáře jejich pozic. Al-Fúlí naznačil ministrovi, aby svůj projev ukončil, ten ale pokračoval, jako by si ničeho nevšiml.

„No páni, copak to do vás vjelo, pane ministře?“ přerušil ho al-Fúlí posměšně a dramaticky se obrátil na ostatní přítomné. „Jestli chcete, vážený pane, tak moc bojovat s korupcí, měl byste, drahý bratře, nejspíš začít u sebe. Půjčil jste si deset milionů liber z Rozvojové banky a už pět let je odmítáte splácet. Když už jsme u toho, představitelé banky se s vámi chtějí soudit a udělat z toho skandál.“

Ministr zbledl a beze slova se za posměchu a poznámek ostatních posadil.

Hádždž Azzám tohle všechno moc dobře věděl, a jakmile se rozhodl, že chce kandidovat do Lidového shromáždění, pokusil se sjednat si s Kamálem al-Fúlím schůzku. Ten ho nechal několik týdnů čekat a nakonec mu oznámil, že se sejdou v kanceláři jeho syna, advokáta Jásira al-Fúlího v ulici Šiháb v Muhandísínu. Po páteční modlitbě se hádždž Azzám se svým synem Fauzím vypravil na schůzku. V kanceláři byla jen ochranka, Kamál al-Fúlí a jeho syn Jásir. Azzám se s al-Fúlím objali, pozdravili se, vzájemně si zalichotili a zavtipkovali. Chovali se jako staří

přátelé, kteří se mají rádi, rozumí si a jeden druhého si váží. Po dlouhém rozhovoru o všem možném, který měl posloužit jako úvod, přešel Azzám k věci a začal mluvit o své lásce k lidem, o tom, jak jim chce sloužit, a odcitoval několik hadíthů o odměně, která náleží těm, co se snaží uspokojit potřeby muslimů. Al-Fúlí při jeho proslovu souhlasně pokyvoval hlavou.

„A proto jsem žádal Boha, aby vedl mé kroky, zcela na něj spoléhám,“ dospěl Azzám do finále svého projevu, „a s Božím svolením bych chtěl v příštích volbách kandidovat za svůj okrsek, Qasr an-Níl. Doufám, že bude Národní strana s mojí kandidaturou souhlasit, a jsem vám, pane Kamále, plně k dispozici.“

Al-Fúlí se tvářil, že o tom opravdu přemýšlí, i když to, co Azzám řekl, čekal. Al-Fúlí zanechával v lidech, kteří ho viděli, rozporuplné pocity: na jedné straně tu byla jeho inteligence, blesková intuice a despotické chování a na straně druhé otlé tělo s pořádným pupkem, vždy trochu povolená kravata, neladící, ohavně barevné obleky, ledabyly obarvené vlasy, tučný, rozteklý obličej, zlý, prohaný a drzý pohled a primitivní způsob vyjadřování, kdy před sebe natahoval ruce, kýval prsty a pohazoval rameny a břichem a mluvil jako trhokyně. Díky tomuhle všemu vypadal svým způsobem komicky, jako kdyby hrál nějakou scénku pro pobavení přihlížejících, a zároveň v člověku vzbuzoval odpor.

Al-Fúlí požádal své asistenty o papír a pero a začal na něj něco kreslit. Čas utíkal a on se plně věnoval malování, až hádž-dže Azzáma napadlo, že se někde musela stát chyba. Ale al-Fúlí brzy obrázek dokončil a obrátil papír tak, aby na něj Azzám viděl. Toho překvapilo, že na papíru byl namalovaný veliký zajíc, a chvíli zůstal zticha.

„Nechápu, co tím chcete říct, pane?“ zeptal se po chvíli přátelsky.

„Chcete uspět ve volbách,“ odpověděl al-Fúlí bez váhání, „a ptal jste se, co je pro to nutné udělat, a já vám to nakreslil.“

„Celého králíka? Milion liber, pane Kamále? To je opravdu hodně.“ Azzám tu částku očekával, ale zkoušel smlouvat, co kdyby.

„Poslyšte, hádždži,“ prohlásil al-Fúlí, „Bůh je mi svědkem!“

„Není boha kromě Boha,“ odrecitovali všichni přítomní sborem.

„Za menší okrsky, než je Qasr an-Níl, si беру jeden a půl, dva miliony. Tady můj syn Jásir vám to potvrdí. Ale mám vás doopravdy rád, hádždži, a přísahám Bohu, chci, abyste byl v parlamentu s námi. Navíc tahle částka není jen pro mě, já jsem jen pošťák, převezmu to od vás a doručím jiným, sám nejlíp víte, jak to chodí.“

Hádždž Azzám se tvářil, jako by ho něco trochu znervózňovalo. „Takže, pokud tu částku zaplatím, pane Kamále, dá-li Bůh, ve volbách zvítězím?“ zeptal se.

„Že se nestydíte, hádždži! Mluvíte s Kamálem al-Fúlím! S parlamentem mám třicetiletou zkušenost! Dá-li Bůh, žádný kandidát v Egyptě neuspěje, pokud si to nebudeme přát.“

„Slyšel jsem, že za Qasr an-Níl chce kandidovat několik velkých ryb.“

„S tím si nelamte hlavu. Pokud se dohodneme, pak s Božím požehnáním v Qasr an-Níl zvítězíte, i kdyby proti vám kandidoval sám ďábel. Umím v tom chodit, hádždži.“

Al-Fúlí se zasmál, opřel se a pohladil si rukou velké břicho. „Naivní lidé se domnívají, že manipulujeme volby,“ vysvětloval. „Tak to ale vůbec není. Celé kouzlo tkví v tom, že velmi dobře známe duši egyptského lidu. Náš Pán stvořil Egyptany pod ochranou vlády. Žádný Egyptan se proti svojí vládě nemůže postavit. Existují lidé, kteří mají od přírody tendenci revoltovat a bouřit se, ale Egyptan se celý svůj život sklání, aby si mohl sníst chleba. Tahle slova napsaly dějiny, na světě neexistuje jiný národ, který by se ovládal tak snadno jako Egyptané. Jakmile se dostaneš k moci, podřídí se ti, poníží se před tebou a můžeš si s nimi dělat, co budeš chtít. Jakákoliv politická strana, která

pořádá volby a je u moci, musí vyhrát, protože Egypťané potřebují podporovat vládu. Náš Pán je takové stvořil.“

Azzám předstíral, že je zmatený a ničemu z toho, co al-Fúlí říká, nevěří, a pak se zeptal, jakým způsobem má zaplatit.

„Budiž požehnaný Prorok, hádždži, pokud budete platit hotově, převezmu částku já,“ vysvětloval přímočaře, „pokud to bude šekem, vypíšete jej na jméno advokáta Jásira al-Fúlího a uzavřete spolu smlouvu na jakýsi soudní spor, v němž by vás měl zastupovat. Je vám jistě jasné, že jsou to jen formální opatření.“

Hádždž Azzám chvíli mlčel, pak vyndal šekovou knížku a otevřel zlaté pero. „Dobře,“ prohlásil, „s Božím požehnáním, vypíši šek na polovinu částky, a pokud s Boží pomocí zvítězím, doplatím zbytek.“

„To ne, můj drahý, to byste mě rozzlobil. Tohle vykládejte školákům. U mě to funguje tak, že nejdřív zaplatíte a pak teprve dostanete. Zaplatte celou částku a já vám pogratuji k místu v parlamentu a rovnou spolu přečteme Fátihu.“

Tohle byl poslední Azzámův pokus o smlouvání, a když nevyšel, kapituloval a vypsál šek na milion liber. Jako vždy ho pozorně zkontroloval a natáhl ruku k al-Fúlímu, který ho od něj převzal a předal svému synovi.

„Gratuluji, hádždži,“ radoval se rozzářeně, „přečteme Fátihu, a necht' je k nám Bůh milosrdný a dopřeje nám úspěch. Smlouva s Jásirem je nachystaná.“

Všichni čtyři, al-Fúlí, Azzám a jejich synové, zavřeli oči, pokorně rozpráhli ruce a začali šeptem odříkávat Fátihu.

Hádždž Azzám zaplatil al-Fúlímu a myslel si, že tím má volby v kapse, ale nebyla to tak docela pravda. V okrsku Qasr an-Níl se rozhořel boj mezi podnikateli, kteří chtěli v parlamentu

získat křeslo ústavně vyhrazené příslušníku dělnické třídy. Nejtvrďšími konkurenty byl hádždž Azzám a hádždž Abú Hamída, majitel známého oděvního obchodního řetězce „Radost a světlo“.

Tak jako se v přírodě odpuzují stejné póly, vyvěrá nenávisť obou hádždžů, Azzáma i Abú Hamídy, v zásadě z toho, že jsou si oba v mnoha směrech podobní. Stejně jako Azzám i Abú Hamída začínal jako obyčejný dělník v přístavu Port Said. Během necelých deseti let získal obrovský majetek a stal se jedním z nejbohatších egyptských milionářů.

Lidé o Abú Hamídovi slyšeli poprvé před lety, když otevřel velký obchodní řetězec v Káhiře a Alexandrii. Noviny a televizi tehdy zaplavila reklama, v níž inzeroval, že se zavazují k tomu, že každé ženě věnují několikery decentní šaty a barevné šátky na hlavu, pokud se dotyčná rozhodne nosit hidžáb a do obchodu na důkaz vážnosti svého rozhodnutí přinese výměnou své staré šaty odhalující vnady. Lidi tahle podivná výzva překvapila a ještě víc je překvapilo, když se v obchodech „Radost a světlo“ začaly hromadit staré šaty desítek žen, jež si místo nich zdarma odnesly nové, drahé islámské oblečení. Vznešený záměr ale nezabránil tomu, aby se několik žen, které už hidžáb nosily, nepokusilo využít možnosti získat oblečení bezplatně. Předstíraly, že se nezahalují, a přišly do obchodu ve vyzývavých šatech, jež jim nepatřily, a chtěly si za ně vyzvednout nové oblečení. Obchody „Radost a světlo“ si na tenhle trik začaly dávat pozor a ve všech pobočkách vyvěsily oznámení, v němž tyto podvodnice varovaly před zákonným trestem, neboť smlouva o nošení hidžábu, již ženy v obchodě podepisovaly, obsahovala doložku popisující trest, který by je stihl, kdyby neposkytly pravdivé informace.

I přes tyto potíže zaznamenal podnik obrovský úspěch a tisíce muslimek se díky němu začalo zahalovat. V novinách se objevily (zaplacené) reportáže o tomto projektu, v nichž se hádždž Abú Hamída zavazoval, že věnuje obrovskou sumu

na dobročinné účely v naději, že v něm Bůh nalezne zalíbení. Po konzultaci s náboženskými učenci dospěl k názoru, že svůj slib nejlépe naplní tak, že pomůže muslimkám k cudnosti, jakožto prvnímu kroku na cestě k úplnému dodržování Božích předpisů. Když byl dotázán, kolik ho rozdávaní tisíců nových šatů stálo, odmítl Abú Hamída odpovědět s tím, že tuto částku mu snad jednou Bůh, Milosrdný Slitovný, připočítá k dobru. Akce s hidžáby Abú Hamídu proslavila a udělala z něj v Egyptě společenskou hvězdu. Brzy se ale začalo ve velkém povídat, že Abú Hamída je jedním z největších překupníků heroinu a jeho islámské projekty jsou jen zástěrkou pro praní špinavých peněz a na svobodě zůstává jen díky obrovským úplatkům, které putují mocným funkcionářům.

Abú Hamída udělal všechno, co mohl, aby jej Národní strana nominovala jako kandidáta za Qasr an-Níl, a když strana oznámila, že se jejím kandidátem stává hádždž Azzám, strašně se rozzlobil. Naléhal na vysoce postavené jedince, ale marně. Al-Fúlího slovo znamenalo víc. Dokonce i jeden z blízkých přátel Abú Hamídy zastávající významnou funkci si vyslechl jeho stížnosti na al-Fúlího a jen se usmál.

„Poslouchej, Abú Hamído,“ vysvětloval mu, „víš, že tě mám rád a záleží mi na tvém dobru. Nehroť svoje spory s al-Fúlím. Jestliže se nedostaneš do Lidového shromáždění tentokrát, povede se ti to s Boží pomocí příště. Nikdy si to ale nerozházej u al-Fúlího, protože má větší podporu a konexe, než si dokážeš představit. Navíc je mazaný, a kdybys ho naštvál, zavařil by ti tak, že si to ani nedovedeš představit.“

Ale Abú Hamída neustoupil, místo toho oficiálně kandidoval jako nezávislý. Volební obvod Qasr an-Níl zaplavily stovky předvolebních plakátů s jeho obličejem, jménem a volebním symbolem (židli). Každý večer nechával v centru postavit velké předvolební stany, kde se scházeli jeho stoupenci a kde pronášel projevy útočící na hádždže Azzáma, jeho nezákonně získaný majetek a požitkářství (čímž poukazoval na jeho druhé

manželství). Tahle poznámka Azzáma rozzuřila a vypravil se za al-Fúlím.

„Co mám z toho,“ vysypal na něj bez obalu, „že jsem stranickým kandidátem, když tím nezabráním tomu, aby mě noc co noc veřejně uráželi?“ Al-Fúlí zavrtěl hlavou a slíbil, že s tím něco udělá. Další den vydal prohlášení, které otiskly všechny noviny na první straně. Stálo v něm: „Národní strana má v každém okrsku jednoho kandidáta a je stranickým úkolem, aby se všichni její členové za tohoto kandidáta stoprocentně postavili. Pokud se některý ze členů rozhodne kandidovat proti stranickému kandidátovi, bude postaven před stranický soud a po volbách ze strany vyloučen.“

Prohlášení evidentně mířilo proti Abú Hamídovi, který se jím nenechal zastrašit a pokračoval ve své agresivní kampani proti Azzámovi. Každý den znovu vyrůstaly stany a obyvatelé čtvrti dostávali stovky dárečků. Obě strany se snažily všemi možnými způsoby získat co nejvíce stoupců a přívrženců. Denně docházelo k násilným střetům, jež měly za následek mnoho zraněných. Vzhledem k vlivu, který oba protivníci měli, zůstávaly bezpečnostní složky nezaujaté. Policie většinou na místo potyček dorazila až poté, co šarvátka skončila, nebo symbolicky zatkla pár účastníků a odvezla je na stanici, aby je následně bez jakéhokoliv vyšetřování propustila.

Fakulta ekonomie a společenských věd bývá z nějakého důvodu spojována s elegancí a bohatstvím. Jestliže se někdo studenta zeptá, jakou fakultu studuje, sebevědomě odpoví: „Ekonomii a společenské vědy.“ Řekne to pyšně a ledabyle, jako kdyby říkal: „Ano, jak vidíte, my jsme ti nejlepší.“ Nikdo nezná tajemství glorioly, jež tuto fakultu obklopuje. Možná je to tím, že vznikla samostatně o mnoho let později než ostatní fakulty a to

jí dodává zvláštní ráz. Nebo možná proto, že ji vláda nechala zřídit, jak se povídá, jen proto, aby na ní mohla studovat dcera prezidenta Gamála abd an-Násira. Anebo je to tím, že studium politických věd vyžaduje od těch, kteří se mu věnují, aby byli v každodenním kontaktu se světovými událostmi, což ovlivňuje jejich uvažování a chování. Možná v tom hraje svou roli i to, že fakulta platila velmi dlouho za královskou bránu k práci na ministerstvu zahraničních věcí a smetánka brala její studium jako první krok na cestě do diplomatických služeb.

Nic z toho Táha aš-Šázilího nenapadlo, když lepil na první místo přihlášky štítek ekonomické fakulty. Jeho naděje na studium policejní akademie se rozplynuly v nenávratnu a chtěl svoje výborné známky maximálně využít. O nic víc nešlo.

Když první den procházel pod univerzitními hodinami a slyšel jejich pověstné zvonění, zmocnila se ho bázeň a pocit majetátnosti. Vešel do auly a obklopil ho hlasitý šum stovek povídajících si a smějících se studentů, kteří se začali seznamovat a vyprávět si veselé historky. Táha si připadal naprosto nicotný uprostřed obrovského davu, jenž se podobal tisícíhlavé bájné nestvůře, která na něj upírala všechny své oči a prohlížela si ho. Uvědomil si, že stoupá vzhůru a sedá si do poslední, nejvyšší řady, jako by se chtěl schovat na bezpečném místě, odkud by všechny viděl, ale nikdo by nemohl vidět jeho. Oblékl si modré džíny a bavlněné bílé tričko. Když odcházel z domova, měl pocit, že vypadá elegantně, ale když viděl svoje spolužáky, uvědomil si, že to, co má na sobě, není vůbec takové, jaké by mělo být, a že jeho džíny nejsou nic jiného než mizernou napodobeninou originálu. Rozhodl se, že přesvědčí otce, aby mu koupil alespoň jednu sadu oblečení v Muhandisínu nebo na Zamálku a ne v obchodě „Radost a světlo“, kde normálně nakupoval svoje laiciné oblečení.

Táha si umínil, že se nebude s nikým seznamovat, protože při seznamování se vyměňují osobní informace. Mohl by se ocitnout uprostřed skupinky spolužáků (a možná by mezi nimi

byly i dívky) a někdo by se zeptal na to, co dělá jeho otec, co by jim řekl? Pak ho posedla zvláštní představa, že mezi studenty v aule sedí syn některého z obyvatel Jakobijánova domu, kterému Táha někdy koupil krabičku cigaret nebo umyl auto. Začal si představovat, co by se asi stalo, kdyby syn onoho neznámého nájemníka zjistil, že syn vrátného je jeho kolegou na fakultě.

Přemýšlel o tom během přednášek, až se ozvalo polední volání k modlitbě a několik studentů se zvedlo. Táha šel za nimi do fakultní mešity a potěšilo ho, když si všiml, že jsou stejně chudí jako on. Vypadalo to, že pochází z venkova.

„Jsi v prváku?“ odvážil se po modlitbě zeptat jednoho z nich.

„S Božím svolením,“ odpověděl dotyčný s úsměvem.

„Jak se jmenuješ?“

„Chálid Abd ar-Rahím, jsem z Asijútu a ty?“

„Táha aš-Šázilí, já jsem odtud, z Káhiry.“

Tak se Táha poprvé seznámil. A jako se okamžitě oddělil olej od vody a vytvoří na ní izolovanou vrstvu, separovali se od prvního okamžiku bohatí studenti od chudých a vznikaly tak různé uzavřené skupinky absolventů jazykových škol, kteří měli vlastní auta, oblečení z dovozu a kouřili zahraniční cigarety. Takoví přitahovali ty nejkrásnější a nejelegantnější dívky. Pokud jde o chudé studenty, ti se k sobě přimkli jako vyděšené myši a nesměle si spolu šeptali.

Během necelého měsíce se Táha spřátelil se všemi, kdo docházeli do mešity. Nejraději měl Chálida Abd ar-Rahíma s jeho drobnou, štíhlou a šlachovitou postavou, která připomínala stéblo cukrové třtiny, tmavě snědou pletí a lacinými dioptrickými brýlemi s černými obroučkami, jež jeho tváří propůjčovaly seriózní vzhled. Ve svém prostém, klasickém oblečení připomínal čerstvého absolventa učitelského institutu. Táha ho měl tolik rád snad proto, že byl stejně chudý jako on nebo snad ještě chudší, o čemž svědčily zaštopované ponožky, kterých si vždycky během modlitby všiml. Měl ho rád i kvůli jeho hluboké zbožnosti. Když se modlili, stál a skutečně vzýval Boha,

tiskl si sepjaté ruce na srdce, v naprosté pokoře skláněl hlavu, že by mohlo každému, kdo by ho v tu chvíli viděl, připadat, že kdyby vedle něj začalo hořet nebo by kolem něj létaly kulky, nemohlo by ho to od modlitby ani na chvíli vyrušit. Táha si tolik přál, aby měl stejnou víru a lásku k islámu jako Chálid. Jejich přátelství bylo čím dál pevnější, jednali spolu naprosto otevřeně a svěřovali si svá tajemství. Oba odsuzovali to, co měli denně před očima: povrchnost některých bohatých spolužáků a jejich odklon od pravého náboženství, a styl oblékání některých spolužaček, které chodily do školy, jako kdyby vyrážely někam na diskotéku. Chálid seznámil Táha se svými přáteli z koleje. Všechno to byli přátelští, zbožní a chudí chlapci z venkova. Táha je začal každý čtvrteční večer navštěvovat a společně se modlivali večerní modlitbu. Dlouho do noci si povídali, debatovali a on si z těchto debat hodně odnesl. Poprvé si uvědomil, že egyptská společnost není islámská, že se nachází ve stavu nevědomosti, který islámu předcházela, protože jejich vůdce brání praktikování Božího práva, Boží pravidla se veřejně porušují a zákon země povoluje alkohol, cizoložství a lichvu. Dozvěděl se také, co je to komunismus, že je protináboženský, a o strašných zločinech, kterých se abd an-násirovský režim dopustil na muslimských bratrech. Čítal s nimi knihy Abú l-A'lá al-Maudúdího, Sajjida Qutba, Júsúfa al-Qaradáwího a Abú Hámida al-Ghazzá-lího. Po několika týdnech přišel den, kdy se s ním po příjemně stráveném večeru kamarádi z koleje jako obvykle loučili. „Kam se chodíš v pátek modlit, Táha?“ zeptal se ho Chálid Abd ar-Rahím nečekaně.

„Do malé mešity kousek od domova.“

Chálid si vyměnil pohled s přáteli. „Poslyš, Táha, rozhodl jsem se, že si díky tobě získám zásluhu u Boha,“ sdělil mu ve-sele. „Zítra se sejdem v deset hodin na náměstí Tahrír před kavárnou Alí baba. Pomodlíme se společně v mešitě Anase ibn Málíka a s Božím svolením tě představím ctihodnému šejchu Šákirovi.“

Už dvě hodiny před voláním k páteční modlitbě zaplnili věřící mešitu Anase ibn Málíka do posledního místa. Všechno to byli islamističtí studenti, pár z nich si vzalo západní šaty, ale většina měla na sobě pákistánský oděv: bílou nebo modrou galábíji pod kolena, pod ní kalhoty stejné barvy a bílý turban, jehož uvolněný konec jim spadl na krk. Všichni patří k obdivovatelům a stoupencům šejcha Muhammada Šákira. Mnozí přichází v pátek do mešity hodně brzy, aby si zabrali místo, než se přihrne dav. Čas si krátí tím, že se seznamují s ostatními, čtou v Koránu a debatují o víře. Přichází čím dál víc lidí, až se všichni do mešity nevejdou a zaměstnanci mešity musí rozložit desítky koberců na plácku před mešitou. I ty se zaplní do posledního místa modlícími a úplně tak zastaví dopravu. Horní patro mešity je vyhrazeno studentkám. Ačkoliv nejsou vidět, hlasitý šum, který odtamtud vychází, svědčí o tom, že i balkon je do posledního místa plný.

Někdo zapnul mikrofon a ozvalo se pronikavé zapískání. Pak se zvuk rozjasnil a jeden ze studentů začal příjemným hlasem plným pokory recitovat Korán. Ostatní ho zaujatě poslouchali. Atmosféra byla pohádková, plná upřímnosti a čistoty a celý ten neuhlazený, prostý výjev připomínal první dny islámu. Pak náhle někdo nahlas zvolal: „Není boha kromě Boha“ a „Bůh je převeliký“ a studenti vstávali a tlačili se na sebe, aby si mohli potřást rukou s šejchem Šákirem, který konečně přišel. Byl to zhruba padesátiletý podsaditý muž s řídkými vousy obarvenými henou, docela pohlednou tvář a velkýma uhrančivýma medovými očima. Na sobě měl islámský oděv jako studenti a přes něj přehozený černý plášť. Většinu studentů, kteří se kolem něj shromáždili, znal a potřásal si s nimi rukou. Objímal se s nimi a vyptával se, jak se jim daří. Uběhla spousta času, než vystoupal na kazatelnu, vyndal si z kapsy siwák a vyčistil si s ním zuby.

Pronesl: „Ve jménu Boha milosrdného, slitovného,“ a mešita se otrásla hlasitým zvoláním: „Bůh je převeliký“, jež se rozléhalo do všech stran. Šejch dal rukou znamení a okamžitě zavládlo ticho. Kázání začal děkováním Bohu a jeho chválou.

„Moji milovaní synové a dcery,“ prohlásil potom, „chtěl bych, abyste si všichni položili otázku: Kolik let prožije člověk na tomto světě? Odpověď zní: V nejlepším případě netrvá lidský život v průměru déle než sedmdesát let. A když o tom přemýšlíme, uvědomíme si, že je to opravdu krátká doba. Člověk může také kdykoliv onemocnět nebo ho postihne nějaká nehoda a zemře. Kdybyste se rozhlédli v okruhu svých známých a přátel, našli byste alespoň jednoho člověka, který nečekaně zemřel mladý. A nikoho z mladých lidí by nikdy nenapadlo, že jejich život skončí. Když se nad tím zamyslíme, zjistíme, že člověk má na tomto světě jen dvě možnosti, žádná další není: buď se bude plně soustředit na svůj krátký, pomíjivý pozemský život, který může kdykoliv nečekaně skončit, a bude se podobat muži, jenž si chtěl vystavět honosný, elegantní dům, a tak jej postavil z písku na břehu moře a jakákoliv větší vlna ho mohla snadno zničit. Takle možnost vede vždy k nezdaru. K druhé variantě nás vybízí náš Pán, budiž pochválen a veleben. Podle ní by měl muslim přistupovat k životu na tomto světě jako ke krátké, přechodné etapě věčného života duše. Ten, kdo žije život tímto způsobem, získá najednou život pozemský i ten druhý, je vždy šťastný a spokojený v duši i myslí a nebojí se ničeho, kromě Boha, budiž pochválen a veleben. Skutečný věřící se smrti nebojí, protože ji nevnímá na rozdíl od materialistů jako konec bytí. Pro věřícího je smrt jen přechodem duše z pomíjivého těla k věčnému životu. Tohle je skutečná víra, která umožnila prvním muslimům porazit vojska největších říší té doby – Peršanů a Byzantinců. Tito prostí muslimové dokázali vztyčit korouhev islámu na celém světě díky víře a upřímné lásce ke smrti na Boží stezce a hluboce pohrdali dočasnými radostmi tohoto světa. Bůh nám nařídil, abychom povznášeli jeho slovo. Džihád

je stejnou islámskou povinností jako modlitba a půst, džihád je dokonce nejdůležitější povinností, ale zkorumpovaní panovníci ženoucí se za penězi a světskými požitky, kteří vládli islámskému světu v době úpadku, s pomocí pokryteckých duchovních záměrně vyškrtli džihád z náboženských povinností, protože si uvědomovali, že pokud by lidé zachovávali džihád, vedlo by to k jejich svržení a ztrátě trůnu. Zrušením džihádu vzali islámu jeho skutečný smysl a z našeho úžasného náboženství se stal soubor vyprázdněných zvyků bez hlubšího významu, jež muslim provádí jako nějakou rozcvičku, jsou to jen bezduché pohyby. Když se muslimové vzdali džihádu, stali se z nich otroci pozemských slastí a zbabělci, které dělala smrt. Jejich nepřítelé je porazili, podrobili si je a Bůh jim přisoudil prohru, zaostalost a chudobu, protože porušili smlouvu, kterou s Ním, budiž pochválen a veleben, uzavřeli.“

„Moji milovaní synové a dcery, naši vůdcové tvrdí, že uplatňují islámské právo, a zároveň zdůrazňují, že nám vládnou demokraticky. A Bůh ví, že v obojím lžou. Islámské právo v našem zhrouceném státě neplatí, řídíme se francouzskými sekulárními zákony, které povolují opilství, cizoložství a perverze v případech, že s nimi obě strany souhlasí. Náš stát dokonce vydělává na hazardních hrách a prodeji alkoholu a svoje špinavé peníze pak pumpuje ve formě platů do muslimů, které tak postihne prokletí toho, co je zakázané, a Bůh jim neprokáže milost. Údajně demokratický stát falšuje volby, zatýká nevinné a mučí je, aby mohli ti, co nám vládnou, sedět na svém trůnu navěky. Lžou, lžou a lžou a chtějí, abychom jejich odporným lžím věřili. Na to jim pořádně nahlas odpovíme: nechceme, aby byl náš národ socialistický ani demokratický, chceme, aby byl islámský, islámský. Budeme bojovat a vynaložíme na to celou duši a vše, co je nám drahé, dokud nebude Egypt znovu islámský. Islám a demokracie jsou protiklady, které nebude nikdy možné sloučit. Jak smísit oheň s vodou nebo světlo s tmou? Demokracie znamená, že si lidé vládnou sami, islám zná jen vládu Boha. Chtějí předložit

Boží zákon Lidovému shromáždění, aby vážení páni poslanci rozhodli, jestli je aplikace Božího zákona prospěšná, nebo ne. Jak hrozné je slovo, jež z jejich úst vychází, a nic jiného než lež oni neříkají. O zákoně Pravdy, Velikého a Vznešeného se nediskutuje a nezkoumá se, vykonává se silou a okamžitě, i kdyby to mělo vyvolat nelibost u těch, jimž se to protiví. Pojdte, mé děti, pozvěme všichni Boha do našich srdcí. Zavažme se na tomto našem pozeňnaném shromáždění Mocnému, Velkému a Vznešenému, že osvobodíme víru, že budeme bojovat na Jeho stezce každým zrnkem našeho bytí, že obětujeme své ubohé duše, dokud nezavládne Jeho slovo.“

Začalo se ozývat skandování a provolávání „Bůh je převeliký“, až se sloupy mešity otřásaly. Šejch se odmlčel a mírně sklopil hlavu.

„Mé děti,“ pokračoval, když znovu zavládlo ticho, „dnešní islámská mládež má za úkol vrátit džihádu jeho význam a zasadit jej do myslí a srdcí muslimů. Přesně toho se bojí Amerika a Izrael a s nimi i naši zrádní vůdcové. Třesou se strachy před velkým islámským procitnutím, které denně v naší zemi nabírá na síle a moci. Několik bojovníků Hizballáhu a hnutí Hamás dokázalo porazit obrovskou Ameriku a neporazitelný Izrael, zatímco obrovská násirovská vojska byla rozdrčena, protože bojovala za tento svět a zapomněla na víru.

Šejchův zápal dosáhl vrcholu. „Džihád džihád džihád,“ provolával. „Děti Abú Bakra, Umara, Chálida a Sa'ada, naděje islámu jsou dnes svázány s vámi, jako byly kdysi spjaty s vašimi velkolepými předky. Bojujte na Boží stezce a zapudte tento svět, jako ho zapudil imám Alí ibn Abú Tálib, necht' v něm Bůh nalezne zalíbení. Bůh vidí, zda naplníte dohodu, již jste s Ním uzavřeli, stůjte pevně, neustupujte, a nebudete patřit k poraženým! Miliony muslimů, kteří trpí pod sionistickou okupací, jež pošlapala jejich čest, vás vyzývají, abyste jim jejich zmařenou čest vrátili! Mladí islámu, sionisté se opíjí a cizoloží s prostitutkami na nádvoří mešity al-Aqsá! Co s tím děláte?“

Studenti byli čím dál rozrušenější a někdo z první řady vstal a otočil se ke shromáždění. „Islámský, islámský... ne východní, ne západní!“ zajíkávě vykřikoval v návalu nadšení. Jeho zvolání zopakovaly stovky hrdel a všichni studenti začali jedním hlasem burácejícím jako hrom zpívat hymnu džihádu a z balkonu vyhrazeného studentkám se rozléhal nadšený trylek. „Při Bohu vidím, že toto místo je čisté, požehnané a obklopují ho andělé,“ burácel šejch Šákir s vrcholným zanícením, „při Bohu vidím ve vás islámský stát, jenž bude vzkříšen se vši svou silou a hrdostí, a vidím nepřátele náboženské obce, jak se třesou strachy před silou naší víry. S Božím dovolením leží spravedlivý konec našich patolízalských zrádných vůdců, přísluhovačů křížáckého Západu, ve vašich čistých, rituálně omytých rukou.“

Pak začala modlitba a stovky studentů se za ním shromáždily, zatímco on vemlouvavým, příjemným hlasem předčítal ze súry Rod Imránův:

A to jsou ti, kdož řekli o bratřích svých, zatímco sami se neúčastnili: „Kdyby nás byli poslechli, nebyli by zabiti.“ Rci: „Odežňte tedy od sebe smrt, jste-li pravdomluvní!“

A nepokládej ty, kdož na stezce Boží byli zabiti, za mrtvé! Naopak, oni jsou živí a u Pána svého odměnu svou užívají a radují se z toho, co Bůh jim z přízně Svě uštědřil, a radují se, že ti, kteří je následují, avšak dosud se k nim nepřipojili, nemusí se ničeho obávat a nebudou zarmouceni.

A radují se z přízně Boží a laskavosti Jeho a z toho, že Bůh nedopustí, aby ztratila se odměna věřícím patřící.

A z těch, kdo odpověděli na výzvu Boha a posla poté, co byli utrpěli zranění – těm, kdož dobré konali a bohabojní byli, dostane se odměny nesmírné.

A když jim lidé řekli: „Lidé se proti vám shromáždili, bojte se jich!“ tu zvětšila se ještě víra jejich a zvolali: „Nám postačí Bůh, a jak výtečný On je ochránce!“

A tak se vrátili díky přízni a laskavosti Boží a nestalo se jim nic zlého. A usilovali o to, co se líbí Bohu, a Bůh pánem je laskavosti nesmírné.

A Bůh pravdivě promluvil.

Po modlitbě se šli studenti pozdravit se šejchem Šákirem. Pak se rozptýlili ve čtyřčlenných skupinkách po nádvoří mešity, vzájemně se představovali, recitovali Korán a společně jej studovali. Šejch Šákir prošel malými nízkými dveřmi za kazatelnu do své kanceláře, která byla až do posledního místečka přeplněná studenty, co s ním chtěli z různých důvodů mluvit. Nahrnuli se k němu, objímali ho a někteří mu chtěli políbit ruku, kterou jim ale rezolutně vytrhl. Posadil se za stůl a se zájmem každého z nich vyslechl. Poté se spolu tiše bavili a student vzápětí odešel.

Nakonec zůstalo v místnosti už jen pár studentů, mezi nimi i Chálid Abd ar-Rahím a Táha aš-Šázilí. Všichni patřili do šejchova nejužšího kruhu. Jednomu z nich pokynul, student vstal a zamkl dveře kanceláře. Jako první si vzal slovo tělnatý student s dlouhými vousy. „Mistře, tohle nemá být provokace bezpečnostních složek,“ vysvětloval šejchovi horlivě, „to oni zaútočili na nás, zatkli naše kolegy a drží je, aniž by cokoliv spáchali. Nechci nic jiného než se proti tomu nějakou formou ozvat. Uspořádat protest nebo demonstraci za propuštění našich zatčených bratrů.“

„Bratr Táhir,“ pošeptal Chálid Táha a ukázal na statného studenta, „vůdce Gamá'y pro celou Káhírskou univerzitu, je v posledním ročníku medicíny.“ Šejch mladíka vyslechl a na chvíli se zamyslel. „Není dobré, abychom teď proti sobě štváli bezpečnost,“ odpověděl klidně a nepřestával se usmívat, „režim se spojil s Amerikou a sionisty pod záminkou osvobození Kuvajtu. Během několika dní vypukne nespravedlivá bezbožná

válka, v níž budou pod americkým velením vraždit egyptští muslimové své irácké bratry. Tehdy lid egyptskou vládu svrhne a s Božím svolením jej povede islamistické hnutí. Myslím, že už to teď chápeš, můj synu. Státní bezpečnost se nás snaží vyprovokovat, a pokud zareagujeme, poskytneme jim záminku, aby zasadili islamistům zdrcující ránu. To sis nevšiml, že jsem se dnes při kázání spokojil s obecným vyjádřením a o nadcházející válce se otevřeně nezmínil? Kdybych zaútočil na členství Egypta v koalici, zítra by mešitu zavřeli, a já ji potřebuji, abych měl kam svolávat mládež, až vypukne válka. Ne, můj synu. Není moudré vydat se jim teď na milost. Nech to být, dokud nezačnou vraždit naše muslimské bratry v Iráku pod vedením bezvěrců a sionistů, a pak na vlastní oči uvidíš, co s Božím svolením uděláme.“

„A kdo tvrdí, že nás nechají být, než začne válka? Jak si můžete být tak jistý? Dnes zatkli dvacet čelných představitelů islamistického hnutí, a když se jim nepostavíme, zatknou zítra i ostatní,“ ostře se ohradil mladík. Rozhostilo se ticho, atmosféra byla napjatá a šejch se na mladíka káravě zadíval.

„Modlím se k Bohu, aby ses jednoho dne zbavil téhle své vznětlivosti, můj synu. Dobrý věřící se umí ovládat, když má zlost, jak nás to učil náš milovaný Prorok, Bůh mu zehnej. Víím, že tvá zlost pramení z lásky k bratrům a z dychtivé víry. Ale ujišťuji tě, můj synu, a přísahám při Nejvyšším a Nejmocnějším, že s Božím svolením tenhle bezbožný režim zničíme, ale až ve správný čas.“ Šejch se na chvíli odmlčel a potom se na mladíka zadíval. „Tohle je moje poslední slovo,“ dodal rozhodně, „s Božím svolením udělám všechno proto, aby se zatčení dostali na svobodu. Díkybohu máme přátele všude. S protestem nebo demonstrací momentálně nesouhlasím.“

Mladík svěsil hlavu a bylo na něm vidět, že ho trápí, že musí držet jazyk za zuby. Po chvíli požádal o svolení odejít, potřásl si s přítomnými rukou, a když došel k šejchovi, sklonil se nad ním a dvakrát ho políbil na hlavu, jako by chtěl urovnat předchozí

spor. Šejch se na něj vlídně usmál a přátelsky ho poplácal po rameni. Studenti jeden po druhém odcházeli, až tam zůstal jen Táha a Chálid Abd ar-Rahím.

„Mistře,“ přistoupil Chálid k šejchovi, „tohle je bratr Táha aš-Šázilí, můj spolužák z fakulty ekonomie, o kterém jsem vám vyprávěl.“

„Vítej, vítej,“ pozdravil jej šejch, „jak se máš, můj synu? Tvůj přítel Chálid o tobě hodně vyprávěl...“

Boj se na policejní stanici rozhořel ještě intenzivněji.

Hámid Hawwás obvinil Maláka Chillu v úředním protokolu z toho, že si místnost přivlastnil neprávem, a požadoval, aby ho postavili před soud. Malák k protokolu připojil kopii nájemní smlouvy a trval na sepsání dalšího protokolu, v němž by obvinil Hámida Hawwáse a řidiče Alího z fyzického napadení, a požadoval, aby zaprotokolovali jeho zranění. Byl proto v doprovodu jednoho policisty poslán do nemocnice Ahmada Máhira, odkud se vrátil s lékařskou zprávou, kterou také přiložili k protokolu. Šofér Alí rezolutně popřel, že by Maláka napadl, a obvinil ho, že svoje zranění jenom předstírá.

Tolik k právnímu sporu. Pokud jde o psychologickou válku, do té se každý pustil po svém. Hámid Hawwás bez přestání předkládal zákonné důkazy o tom, že se jedná o společný prostor obyvatel střechy, a citoval rozsudky kasačního soudu, zatímco Abascharún kvílel a úpěnlivě důstojníka prosil, a jak bylo v krizových situacích jeho zvykem, zvedal si galábíji a ukazoval amputovanou nohu.

„Slitování, Vaše Excellence,“ křičel, „slitování! Chceme si jen vydělat na živobytí a oni nás bijí a vyhánějí!“

To, jak se Malák na policejní stanici choval, bylo unikátní. Už dávno pochopil, že policejní důstojníci hodnotí jakéhokoliv

obyvatele podle třech základních kritérií: zjevu, povolání a vyjadřování. A podle tohoto hodnocení s dotyčným buď jednájí s úctou, nebo ho uráží a bijí. Protože měl Malák na sobě prostý lidový oblek, kterým nemohl udělat na důstojníka žádný velký dojem, a jeho profese krejčího šijícího košile mu žádnou velkou úctu nezaručovala, zbýval mu jen způsob vyjadřování. Malák si proto zvykl, že kdykoliv přišel z jakéhokoliv důvodu na policejní stanici, začal se okamžitě chovat jako podnikatel zaměstnaný jakousi neodkladnou, důležitou záležitostí, kterého maximálně obtěžuje, že mu někdo takovýmhle způsobem v této činnosti brání. S důstojníky mluvil spisovným jazykem, což je zrazovalo od toho, aby s ním jednali neuctivě. Cokoliv řekl, doplnil výkřikem důstojníkovi přímo do obličeje: „Pane, vy to víte stejně jako já! Ctěný pan ředitel stanice to ví také! A je to známo i váženému řediteli policejního okrsku!“ Kombinace spisovného jazyka se zmíenkou o policejním řediteli (o němž mluvil jako o člověku blízkém, s nímž se může kdykoliv spojit) představovala účinnou metodu, která důstojníkům bránila, aby Malákovi dělali problémy a uráželi ho.

A tak tu je Abascharún, Malák a Hámid Hawwás, stojí před důstojníkem, nepřestávají se překřikovat a za zády mají opilce řidiče Alího, který jako zkušený hráč na kontrabas ví, jaká je jeho role v orchestru. „Vaše Excellence, na střeše žijí ženy a děti. Nemůžeme připustit, aby řemeslníci obtěžovali naše rodiny! Vaše Excellence!“

Důstojník na ně začínal mít pořádný vztek, kdyby se nebál následků, nařídil by tajným, aby je svázali a předvedli jim pořádnou baštonádu. Nakonec ale do protokolu zapsal, že se případ přesouvá na státní zastupitelství. Všichni účastníci sporu zůstali přes noc v cele předběžného zadržení a následující den rozhodl zástupce prokurátora, že Malák může místnost používat a „poškození se mají obrátit na soud“.

Malák se vrátil na střechu jako vítěz, dobrosrdeční lidé jej nakonec s jeho dvěma protivníky, řidičem Alím a Hámidem

Hawwásem, usmířili (Hámid se jen tvářil, že se smírem souhlasí, ale nepřestával posílat na Maláka stížnosti a pozorně sledoval, co se s nimi děje). Rozhodnutí prokuratury bylo ale pro Maláka rozhodující, během jediného týdne celou místnost z gruntu přestavěl: zadělal dveře vedoucí na střechu a vyboural nové, které směřovaly do domu, nad ně pověsil velký plastový vývěšní štít, kam latinkou i arabsky napsal „Košile Malák“. Uvnitř stál velký stříhačský stůl a několik křesílek pro čekající zákazníky. Na zed připevnil obrázek Panenky Marie a zarámovaný, anglicky psaný článek z amerických novin *New York Times* s titulkem „Malák Chilla, úžasný egyptský krejčí“. Americký novinář v něm popisoval zručnost, s jakou pan Malák šije košile. Uprostřed stránky byla veliká fotka Maláka s metrem pověšeným kolem krku naprosto zabraného do stříhání kusu látky, jako by vůbec netušil, že ho někdo fotí.

Když se ho někdo na ten článek zeptal, vyprávěl mu Malák, že za ním jednoho dne přišel jakýsi cizinec (z něhož se posléze vyklubal káhirský dopisovatel *New York Times*) a chtěl, aby mu ušil pár košil. Maláka překvapilo, když se další den vrátil s dalšími cizinci, fotografy, a napsal o něm tenhle článek, protože byl ohromen jeho krejčovskými schopnostmi. Malák vypráví tuhle historku nenuceně a pokradmu sleduje posluchače. A když si všimne, že si pochybovačně mumlají pod vousy, přejde k jinému tématu, jako kdyby ani nic neřekl. Pokud je ale vidět, že mu věří, pokračuje Malák a tvrdí, že na něj cizinec hodně naléhal, aby s ním odjel do Ameriky, kde by šil košile za plat, jenž by si sám určil. On tu nabídku samozřejmě odmítl, protože cizinu nesnáší. „Všeobecně se ví,“ prohlásil nakonec pyšně a sebejistě Malák, „že se všechny tyhle zahraniční země snaží vyčmuchtat šikovné krejčí.“

Skutečnost se má ale tak, že fotograf Basjúní z náměstí Ataba dokáže každému vytvořit novinový článek o jeho úžasných schopnostech, v jakýchkoliv novinách si bude přát: deset liber za arabské noviny, dvacet za zahraniční. Basjúnímu stačí jenom název novin a obrázek klienta. Reportáže má hotové, redaktoři

v nich popisují, jaké obrovské překvapení na ně čekalo v ulicích Káhiry v podobě dílny geniálního krejčího XY nebo obchodu skvělého kebabáře YX. Basjúní tohle všechno naskládá v určitém pořadí do kopírky a výsledkem je obrázek, který opravdu vypadá jako novinový článek.

Ale... co vlastně Malák Chilla ve svém novém obchodě dělá? Samozřejmě šije košile, to však tvoří jen zlomek jeho každodenních aktivit. Stručně řečeno dělá vše, z čeho mohou být nějaké peníze: od obchodování s valutami a pašovaným alkoholem, přes šmelení s nemovitostmi, půdou a zařízeními byty a dojednávání sňatků starých Arabů s mladými venkovankami, které zprostředkovatelé vozí z určitých vesnic v Gíze a Fajjúmu, až po obstarávání dělníků do Zálivu, za což si účtuje dva jejich měsíční platy.

Všechny jeho aktivity vedou k tomu, že Malák prahne po informacích o lidech a snaží se zjistit všechna jejich tajemství, protože všichni jsou neustále kandidáty na případnou obchodní spolupráci. I drobná informace může v určitém okamžiku pomoci a může mít rozhodující vliv na to, zda k onomu obchodu dojde a smlouva bude vypadat tak, jak si Malák přeje. Každý den od dopoledne do deseti hodin v noci přichází do Malákova obchodu různí lidé: chudí i bohatí zákazníci, staří Arabové, makléři, služby a děvčata kvůli zařízeným bytům, drobní i větší obchodníci. A uprostřed toho všeho pobíhá Malák, povídá si s nimi, křičí, směje se, žertuje, zlobí se a hádá, stokrát se falešně zapřísahává a uzavírá dohody. Jako uznávaný brilantní herec, který si vychutnává svou divadelní roli v inscenaci, již nacvičoval tak dlouho, až ji mistrně ovládl.

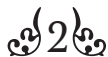
Malák vídával Busajnu as-Sajjid každý den dvakrát – když odcházela a když se vracěla z práce. Okamžitě ho zaujala,

protože byla krásná a měla přitažlivé tělo. Zároveň v něm ale vzbuzovala i jiné, těžko popsatelné pocity, které ho utvrzovaly v tom, že její vážný výraz je falešný a velmi chatrný a že není tak počestná, jak se tváří. Sháněl si o ní informace a dozvěděl se o všem, co se stalo. Začal ji zdravit, ptát se na zdraví její zbožné matky a jestli v oděvnictví Shannon, kde pracovala, nepotřebují dodávku košil za skvělou cenu (z čehož by, samozřejmě, měla provizi) a tak dále a tak dále. Pomalu se s ní začal bavit o všem možném: o počasí, susedech a manželství. Busajnu Malák ve skutečnosti znervózňoval, ale nedokázala se mu vyhýbat, protože kolem něj dvakrát denně chodila a byl to jejich sused. Vždycky se k ní choval slušně, takže neměla důvod se na něj zlobit. Mluvívala s ním i proto, že ji k tomu nutilo cosi slídivého a pronikavého v jeho chování. Ať se s ním bavila o čemkoliv, tón jeho hlasu a způsob, jak se na ni díval, jí sděloval: „Nedělej slušnou, já všechno vím.“

Tenhle nevyřčený vzkaz byl tak jasný a důrazný, až se začala sama sebe ptát, jestli Talál o jejich tajném vztahu někde nevykládal. Malák se k ní choval čím dál důvěrněji, až ji jednoho dne nečekaně zastoupil cestu a pomalu sjížděl pohledem její plná prsa a krásné tělo. „Kolik ti platí Talál Shannon měsíčně?“ zeptal se jí drze.

Strašně ji to rozčílilo a byla rozhodnutá, že tentokrát mu odpoví opravdu hodně nevybíravě. Ale pak si uvědomila, že uhýbá pohledem a říká mu: „Dvě stě padesát liber.“ Její hlas zněl chraplavě a cize, jako kdyby za ni mluvil někdo jiný. Malák se zasmál a přistoupil k ní ještě blíže. „Ty jsi ale hloupá,“ zaútočil ještě ostřeji. „To jsou drobáky. Poslouchej, můžu ti sehnat práci, kde si měsíčně vyděláš šest set liber. Neodpovídej mi hned, po-
přemýšlej o tom den dva a pak se za mnou zastav.“

V BARU MAXIME SE ZAKÍ AD-DASÚQÍ CÍTÍ SKVĚLE.

Jakmile přejde náměstí Sulajmána Paši a ocitne se v malém průchodu naproti automobilovému klubu, zatlačí do dřevěných dveří se skleněnou výplní a vejde dovnitř, připadá si, jako by ho kouzelný stroj času odnesl zpátky do krásných padesátých let: jasně bílé zdi, na nichž visí obrazy významných umělců, tlumené osvětlení, o něž se starají vkusné nástěnné lustry, stoly se sněhobílými ubrusy, na nichž jsou ve francouzském stylu vyrovnané talíře, stočené ubrusky, lžíce, nože a sklenice všech velikostí. Vstup na toalety je schovaný za velkým modrým paravánem, v nejzajímavějším koutě stojí malý elegantní bar a nalevo od něj staré piano, na něž hrává majitelka restaurace, jeho přítelkyně Christine. V Maxime nese všechno otisk graciézní minulosti, stejně jako staré automobily rolls royce, dlouhé bílé dámské rukavice, klobouky zdobené peřím, gramofony s ozvučnicí a zlatou jehlou a staré černobílé fotografie v tmavých dřevěných rámečcích, které si věšíme do obývacích pokojů a zapomínáme na ně, aby v nás, když si je čas od času prohlédneme, mohly vzbudit láskyplné, nostalgické pocity.

Majitelce baru Maxime, Řekyni madame Christine Nikolasové, je něco přes šedesát a narodila se a vyrostla v Egyptě. Krásně kreslí a hraje na klavír a housle a moc hezky zpívá. Několikrát se vdala a vedla rozpustilý, bouřlivý život. Její vztah se Zakím ad-Dasúqím začal v padesátých letech vášnivou láskou, která posléze vyhasla a nahradilo ji hluboké, pevné přátelství.

Občas je Zakí tak zaneprázdněný, že se nevidí celé měsíce, ale jakmile ho popadne úzkost nebo se mu nedaří, jde za Christine a ona ho vždycky přijme, se zájmem ho vyslechne, upřímně mu poradí a mateřsky ho polituje.

Jakmile ho dnes viděla procházet dveřmi baru, zaradovala se, objalo ho a políbila na obě tváře. Pak mu položila ruce na ramena, zaklonila hlavu a chvíli si ho prohlížela modrýma očima. „Vypadáš ustaraně, příteli,“ konstatovala.

Zakí se smutně usmál, chystal se něco říct, ale nakonec zůstal zticha. Christine zavrtěla hlavou, jako by pochopila, posadila se k jeho oblíbenému stolu vedle piana a objednala láhev růžového vína a studené mezze. Tak jako si usušená květina zachová něco ze své staré vůně, jsou na Christine stále ještě patrné stopy její někdejší krásy. Má pevnou, elegantní postavu, obarvené vlasy si sčesává dozadu a decentní líčení přidává její vrásčité tváři na důstojnosti a kultivovanosti. A když se směje, občas se v jejím výrazu plném něhy a pochopení, jaký mívají dobré babičky, objeví někdejší svůdnost, která se na chvíli vrátí, zatřpytí se a zase zmizí. Christine ochutnala víno, jak velí tradice stolování, a pokynula starému nubijskému vrchnímu, jenž jim nalil dvě vrchovaté sklenice. Zakí popíjel víno a vyprávěl jí, co se stalo. Se zájmem ho vyslechla.

„Přeháníš, Zakí,“ prohlásila nevěřičně se svou typickou, příjemně melodickou francouzskou výslovností, „jen jste se jako vždycky pohádali.“

„Daulat mě vyhodila.“

„Strašně se rozčílila a unáhlila se. Za den dva se jí dojdeš omluvit. Daulat je temperamentní, ale má dobré srdce. A nezapomínej, že jsi ztratil její drahocenný prsten. Kterákoliv žena na světě by tě za to vyhodila,“ rozpustile konstatovala Christine. Jenže Zakí zůstával zamlklý.

„Daulat už nějaký čas plánovala, že mě z bytu vyhodí,“ promluvil smutně, „a ztracený prsten jí posloužil jako záminka. Navrhl jsem jí, že jí koupím nový, ale nechtěla.“

„Nechápu to.“

„Daulat chce získat byt pro sebe.“

„Proč?“

„Má drahá přítelkyně, jak víš, nejsem pobožný a jsou věci, o kterých jsem nikdy nepřemýšlel, třeba dědictví a rozdělení pozůstalosti.“

Christine se na něj tázavě zadívala. „Neoženil jsem se,“ vysvětloval dál Zakí a nalil si další sklenici, „nemám děti, a až umřu, připadne můj majetek Daulat a jejím dětem. A ona si chce pro svoje děti všechno pojistit už teď. Včera mi během hádky řekla: ‚Nedovolím, abys nám vzal, na co máme právo!‘ Představ si... naprosto jasně! Podle ní mají na všechno, co vlastním, nárok její děti. Jako kdybych já byl jenom nějaký hlídač majetku. Chce po mně dědit, ještě než umřu. Teď už to chápeš?“

„Zakí, to ne!“ zvolala Christine, která začínala být trochu opilá. „Nepřichází v úvahu, že by Daulat takhle uvažovala!“ skočila Zakímu zprudka do řeči.

„To jsi pořád tak naivní? Proč tě zlo překvapuje? Uvažuješ jako dítě: myslíš si, že hodní lidé jsou usměvaví a veselí a zlí jsou škaredí a mají huňaté rozčepýřené obočí. Život je mnohem, mnohem složitější. Zlo je i v těch nejhodnějších a nejbližších lidech.“

„Přeháníš, můj drahý filozofe. Poslouchej, vsadíme se o velkou láhev black label. Dneska večer zavolám Daulat a urovnám to mezi vámi. Pak mi budeš muset tu láhev koupit a už žádné řečičky!“

Zakí odešel z baru Maxime a bezcílně se procházel po centru. Nakonec se vrátil do kanceláře. Abascharún, který věděl, co se stalo, ho přivítal s adekvátně nešťastným výrazem. Laskyplně mu přichystal pití a mezze, jako by mu tím vyjadřoval svou soustrast. Zakí si vzal sklenici na balkon a pořád v něm zůstávala naděje, že se to s Daulat nějak urovná. Říkal si, že je to koneckonců jeho sestra a nemůže mu ublížit. Za půl hodiny zazvonil telefon.

„Zakí, mluvila jsem s Daulat,“ ozval se na druhém konci Christinein rozpačitý hlas, „mrzí mě to, zdá se, že se úplně pomátla a chce tě vyštvať z bytu. Řekla mi, že nechala vyměnit zámky a zítra ti pošle oblečení. Nemůžu uvěřit tomu, co se děje. Představ si, že mluvila o zákonných opatřeních, která se proti tobě chystá podniknout!“

„Jaká zákonná opatření?“ zeptal se Zakí a cítil, jak se mu bolestně sevřelo hrdlo.

„To mi neřekla, ale dávej si pozor, Zakí... Ona je schopná všeho!“

Další den se objevil Abascharún s jedním chlapcem z ulice, který nesl velikou tašku, do níž Daulat sbalila Zakímu všechno jeho oblečení. Vzápětí dorazilo předvolání na policejní stanici, kde sepsali s Daulat několik protokolů, aby mohla prokázat svá vlastnická práva k bytu. Požadovala, aby se Zakí zavázal, že ji nebude obtěžovat. Pár přátel se snažilo sourozence usmířit, ale Daulat to bojkotovala. Zakí se jí několikrát pokoušel dovolat, ale vždycky mu telefon položila. Nakonec celou záležitost konzultoval s právníkem, který mu sdělil, že jeho situace není ani dobrá, ani zlá, protože byt je pronajatý na jméno jejich otce, a Daulat má tudíž právo ho užívat. Zdůraznil ale, že prosazování zákona je vždycky na dlouhé lokty a nejrozumnější by v tomhle případě bylo použít násilí. Je to hrozné, ale měl by si najmout pár gaunerů, kteří Daulat vyhodí z bytu a zabrání jí, aby se do něj vrátila, ať se na soudy obrátí ona. Takovéhle spory se jinak řešit nedají. Zakí s právníkem souhlasil a navrhl, že by mohli vylomit dveře a vyměnit zámek v neděli ráno, kdy Daulat chodívá do banky. Ujistil právníka, že ani domovník, ani nikdo z nájemníků nebude uskutečnění plánu bránit.

Mluvil zaníceně a vážně, ale v hloubi duše moc dobře věděl, že nic z toho neudělá. Nejmenší si gaunery, nevyhodí Daulat z bytu ani se s ní nebude soudit. Nemohl to udělat. Báł se jí? Možná. Nikdy se jí neodvážil postavit, vždycky ustoupil. Neměl náuru bojovníka, odmalička neměl rád spory a problémy a za každou cenu se jim vyhýbal. Navíc ji nevyhodí, protože je to jeho sestra. I kdyby se mu podařilo získat zpátky byt a vyhnat ji na ulici, neměl by z toho radost. Byl smutný, protože ať udělala, co udělala, nedokázal o ní přemýšlet jako o zlém, zákeřném člověku. Nedokázal zapomenout na to, jaká bývala a jakou ji miloval – křehkou a stydlivou. Jak se změnila. Bylo mu líto, že se jeho vztah s jedinou sestrou takhle vyhroutil, uvažoval o tom, co mu udělala, a ptal se sám sebe, kde se v ní tahle krutost vzala? Jak ho mohla vyhnat před sousedy? Jak si mohla sednout před důstojníka na policejní stanici a sepsat protokol proti vlastnímu bratrovi? To jí ani jednou nenapadlo, že je její bratr a že jí nikdy neudělal nic tak strašného, za co by zasluhoval takovýhle trest? Jak může nějaký majetek vyvážit ztrátu člena rodiny? Je pravda, že cena půdy, o jejíž vrácení po pozemkové reformě žádal, několikrát stoupla, ale všechno po jeho smrti stejně připadne Daulat a jejím dětem, tak proč ty potíže a neúcta?

Zakí cítil, jak v něm pomalu narůstá smutek, jenž vrhal na jeho život černý stín. Nemohl usnout, celé noci až do rána proseděl na balkoně, pil, kouřil a vzpomínal na dávné časy. Často přemýšlel o tom, že už od narození neměl moc štěstí. Narodil se ve správné době. Kdyby přišel na svět o padesát let dříve, vypadal by jeho život úplně jinak. Kdyby revoluci potlačili, kdyby král Fárúq po vypuknutí revoluce kvapem zatkl svobodné důstojníky, jejichž jména znal, mohl vést Zakí ad-Dasúqí život, jakého byl hoden, on, syn Abd al-Ála Paši ad-Dasúqího. Určitě by získal ministerské křeslo a možná by se stal i premiérem. Takovýhle úžasný život by se k němu hodil mnohem víc než tohle tápání a hanba. Omámí a okrade ho prostitutka, vyžene

ho vlastní sestra a zostudí jej před sousedy, a on musí spát nakonec v kanceláři s Abascharúnem. Má prostě smůlu, nebo je to nějaká porucha v jeho osobnosti, která ho nutí neustále dělat chybná rozhodnutí? Proč zůstal po revoluci v Egyptě? Mohl odjet do Francie a začít nový život, jako spousta dětí z významných rodin. Určitě by tam získal významné postavení, jako jeho přátelé, které ve všech směrech převyšoval. Jenže on zůstal v Egyptě. Přizpůsoboval se poměrům, až klesl na samotné dno. A pak, proč se nikdy neoženil? Když byl mladý, toužilo po něm mnoho krásných bohatých žen, jenže on sňatek odmítal, až svou příležitost propásl. Kdyby se oženil, měl by teď dospělé děti, které by se o něj zajímaly, a vnoučata, s nimiž by si hrál a miloval je. Kdyby měl jedno jediné dítě, Daulat by mu tohle všechno neprovedla. Kdyby se oženil, nikdy by nepoznal tuhle bolestnou, úmornou samotu, ten temný pocit z blížící se smrti, jenž se ho zmocnil, kdykoliv se doslechl, že některý z jeho přátel zesnul. Otázka bez odpovědi, která ho pronásledovala po každé, když si večer lehl do postele: kdy a jak zemře? Právě teď vzpomínal na přítele, jenž si předpověděl vlastní smrt. Seděli na balkoně Zakího kanceláře, on se na něj najednou zastřeně podíval, jako by zahlédl něco na obzoru.

„Brzy zemřu, Zakí,“ pronesl klidně, „cítím podivnou vůni smrti.“

Zvláštní bylo, že tenhle jeho přítel skutečně za pár dní zemřel, aniž by trpěl nějakou chorobou. Po téhle události, když byl sklíčený nebo nešťastný, se často ptal sám sebe, jestli má smrt nějakou zvláštní vůni, kterou vydávají lidé, jejichž život se krátí, a kterou mohou cítit a vědí tak, že je jejich bytí u konce? Jak vypadá konec? Podobá se smrt dlouhému spánku, z něhož se člověk nikdy neprobudí? Nebo je tu vzkříšení, odměna a trest, jak předpokládají věřící? Bude ho Bůh po smrti mučit? Není věřící, nemodlí se ani se nepostí. To je pravda. Ale za celý život nikomu neublížil, nepodváděl, nekradl, nezkrátil nikoho na jeho právech a vždycky pomáhal chudým. Je přesvědčený,

že kromě alkoholu a žen se žádného skutečného hříchu nedopustil.

Takovéhle skličující myšlenky ovládaly Zakího celé dny. Strávil skoro tři týdny v kanceláři. Tři týdny plné starostí a trápení ukončilo jednou ráno příjemné překvapení. Smutek se jako mávnutím kouzelného proutku rozplynul jak dlouhá noc. Zakí stále vzpomínal na ten šťastný výjev, který si stokrát přehrál v hlavě a doplnil veselou hudbou. Seděl na balkoně, popíjel ranní kávu, kouřil a sledoval ruch na přeplněné ulici, když se najednou vynořil Abascharún. Belhal se se svou holí a na tváři mu místo obvyklého prosebného výrazu pohrával záhadný prohnáný úsměv.

„Co chceš?“ zavrčel na něj Zakí varovně. Cosi mimořádného a konkrétního ale dodalo Abascharúnovi neobvyklou sebedůvěru, a tak přistoupil blíž ke svému pánovi. „Vaše Excellence,“ naklonil se k němu a zašeptal, „já a můj bratr Malák bychom s vámi chtěli něco probrat.“

„Co jako?“

„Jde o vás, Vaše Excellence, totiž...“

„Mluv, ty osle, nemám na tvoje hlouposti náladu, o co jde?“

„Máme pro vás ‚sekretářku‘, Vaše Excellence,“ sklonil se k němu Abascharún ještě blíž a zašeptal, „je to mladé slušné děvče. Vaše Excellence, nezlobte se na mě, ale za těchto nepříznivých okolností potřebuje Vaše Excellence ‚sekretářku‘, která se o něj postará.“

Zakí ho začal vnímat a probodl Abascharúna zkoumavým pohledem, jako kdyby od něj právě obdržel zvláštní šifru nebo vyslechl větu v tajném jazyce, jemuž rozuměl.

„Proč ne,“ odvětil rychle. „Kdy ji uvidím?“

Abascharún chvíli mlčel, aby učinil zadost nutkání trochu svého pána potrápít. „Takže by ji Vaše Excellence chtěla vidět?“ zeptal se pomalu.

Zakí rychle přikývl a tvářil se, že si prohlíží ulici, aby skryl své rozrušení. Jako kouzelník, který na konci svého triku přijde s překvapením, otočil se Abascharún a s bušením hole o zem

na deset minut zmizel. Pak se vrátil s ní. Na tenhle okamžik Zakí nikdy nezapomene. Když ji uviděl poprvé, měla na sobě bílé šaty s velkými zelenými květy, které jí obepínaly tělo a zdůrazňovaly každý jeho detail, a krátké rukávy odhalovaly její jemné, kypré paže.

„Slečna Busajna as-Sajjid,“ prohlásil Abascharún a přitáhl ji za ruku, „její zesnulý otec byl dobrý člověk, bydlel s námi na střeše, Bůh mu žehnej, byl pro nás s Malákem víc než bratr.“ Busajna k němu udělala několik krátkých, váhavých houpavých kroků.

„Dobré ráno, Vaše Excelence,“ pozdravila ho s úsměvem, kterým Zakímu ukradla srdce.

Ti, kdo znali Táha aš-Šázilího dřív, by ho teď poznali jen stěží. Úplně se změnil, jako kdyby své staré já nahradil nějakým novým. Nejde jen o to, že místo evropského oblečení začal nosit muslimské šaty, nechává si růst plnovous, který ho dělá důstojnějším, vážnějším a starším, a zřídil si vedle výtahu ve vstupní hale domu malý koutek, v němž se při volání k modlitbě střídá s vousatým bratrem, studentem techniky z pátého patra. Tohle všechno jsou vnější změny. Uvnitř ho ovládlo úplně nové já, silné a energické. Začal chodit, sedět a mluvit s lidmi z domu novým způsobem. Ta tam byla někdejší pokora, bázeň a poníženost při jednání s nájemníky. Teď k nim přistupuje sebevědomě, je mu jedno, co si myslí, nenechá si od nich vůbec nic vyčítat a netoleruje žádné urážky. Už ho nezajímají ty drobné bankovky, které mu dřív dávali a jež střídal, aby si mohl koupit něco nového. Jednak pevně věří tomu, že se o něj Bůh postará, a jednak ho šejch Šákir zapojil do prodeje náboženských knih. Jednoduché pochůzky, které provádí ve volném čase, mu vynáší rozumný obnos.

Učí se lidi milovat a nenávidět v Bohu. Od šejcha se naučil, že lidé jsou příliš ubozí a mrzcí, než abychom je milovali nebo nenáviděli kvůli jejich světským vlastnostem. Musíme se ve svých citech k nim řídit tím, jak dodržují Boží zákon. Takhle se změnil jeho názor na spoustu věcí: míval rád několik nájemníků, protože se k němu chovali hezky a byli štedří, ale v Bohu je nenáviděl, protože se nemodlili a někteří pili alkohol. Své bratry z al-Gamá'a l-islámíja miloval do té míry, že by za ně položil život. Všechny jeho dřívější světské hodnoty se zhroutily jako starý rozpadající se dům a jejich místo zaujal správný islámský přístup k lidem a věcem. Síla víry mu naplnila srdce a vytvořila z něj novou bytost zbavenou strachu a špatnosti. Už se neděsí smrti, nebojí se vůbec nikoho bez ohledu na to, jak mocný či vlivný dotýčný je. Nemá z ničeho strach, jen z neposlušnosti vůči Bohu a Jeho hněvu.

Zásahu na tom má Bůh, Mocný a Převeliký, a také šejch Šákir, jenž při každém setkání posiluje jeho víru v Boha a rozšiřuje jeho znalosti o islámu. Táhá ho má moc rád a je mu oddán. Podařilo se mu dostat se mezi jeho blízké a šejch mu nakonec dovilil, aby ho kdykoliv navštívil u něj doma. Takový vřelý vztah má jen s nejužším kruhem svých přívrženců.

V Táhově nitru ale zůstává jedna věc z minulosti: láska k Busajně. Usilovně se snažil ovládnout to, co k ní cítil, v souladu se svým novým způsobem myšlení, ale neúspěšně. Pokoušel se ji tedy přesvědčit, aby se stala správnou muslimskou. Přinesl jí knihu „Hidžáb – myšlenka na Soudný den“ a nutil ji, aby si ji přečetla. Tlačil na ni tak dlouho, až s ním jednou šla do mešity Anase ibn Málíka a poslechla si kázání šejcha Šákira. K jeho velkému překvapení a zklamání na ni ale kázání neudělalo žádný dojem, naopak, tvrdila mu, že se jí zdálo nudné, a on se s ní kvůli tomu pohádal. Kdykoliv se teď sešli, hodně se hádali. Provokuje ho tak dlouho, až se poštekají a on se rozčílí a odejde. Pokaždé je rozhodnutý, že se s ní definitivně rozejde, a vybavuje se mu šejchův klidný zářivý úsměv,

s nímž se na něj dívá, když mu o Busajně vypráví, stejně jako jeho slova: „Můj synu, na správnou cestu nemůžeš přivést ty, které miluješ, to může jen Bůh s těmi, jež si sám zvolí.“ V duchu si opakuje, co mu šejch řekl, a slibuje, že už se s ní víckrát neuvidí. Stačí pár dní a bere svůj slib zpátky, je smutný a touží se s ní znovu setkat. Pokaždé, když se s ní po hádce udobřuje, připadá mu to zbytečné. Dneska dokonce nešel na univerzitu, jen aby ji viděl. Čeká na ni u vchodu do domu a ona právě odchází.

„Dobré ráno, Busajno,“ oslovil ji. „Chtěl bych s tebou mluvit, jestli máš chvílku.“

„Nemám,“ odsekla chladně. Dál si ho nevsímala a pokračovala v cestě. Táha se ale neovládl, chytil ji za ruku a přitáhl ji k sobě. Chvilí se s ním přetahovala, a pak to vzdala. „Pusť mě, nedělej scény,“ zašeptala vyděšeně. Mlčky, napjatě kráčeli vedle sebe, míjeli kolemjdoucí, až došli k jejich oblíbenému místu na náměstí at-Taufíqíja.

„Co ode mě chceš?“ začala na něj našťavaně křičet, jen co si sedli. „Musíš dělat dennodenně problémy?“

Bylo zvláštní, že jeho zlost okamžitě vyprchala, jako kdyby ji ani nikdy necítil. Chvilí vyčkával. „Busajno, prosím tě,“ snažil se mluvit klidně, jako kdyby se s ní chtěl udobřit, „nezlob se na mě.“

„Ptala jsem se tě, co chceš?“

„Chci, abys mi potvrdila něco, co jsem slyšel.“

„Potvrzuju.“

„Jak to myslíš?“

„Tak, že všechno, co jsi slyšel, je pravda.“ Provokovala ho a hnala rozhovor do krajnosti.

„Odešla jsi z Találova obchodu?“

„Přestala jsem dělat pro Talála a teď pracuju u Zakího ad-Dasúqího. Je to špatné nebo zakázané, úctyhodný šejchu?“

„Zakí ad-Dasúqí má špatnou pověst,“ vysoukal ze sebe př škrceně.

„Ano, má špatnou pověst a běhá za ženskými, ale platí mi šest set liber měsíčně. Vzhledem k tomu, že živím rodinu a vy, drahý pane, mi nemůžete zaplatit školné a jídlo a pití, tak mi do toho, pane, nemáte co mluvit.“

„Boj se Boha, Busajno. Jsi dobrý člověk. Ať na tebe nepadne Boží hněv. Dělej to, co je správné, a Bůh se o tvé živobytí postará.“

„Přesně tak, Bůh by se měl postarat o živobytí, jenže my nemáme co jíst.“

„Mohl bych ti najít důstojnou práci.“

„Najdi ji sám sobě, zlato. Já jsem s tou svojí spokojená.“

„Opravdu?“

„Jo, opravdu. Ještě něco?“ zeptala se ho posměšně. Rozčílilo ji to, zvedla se a zůstala před ním stát. „Táha, poslouvej,“ oslovila ho, srovnala si vlasy a chystala se k odchodu, „řeknu ti to na rovinu, mezi námi je konec. Každý si jdeme svou cestou. Není důvod, abychom se dál vídali.“

„Ty dokonce nosíš vousy a dodržuješ Boží předpisy,“ posmála se, když odcházela, „a já chodím v krátkých šatech bez šátku. Nehodíme se k sobě.“

Byt šejcha Šákira je malý a skromný. Dvoupatrový domek z červených cihel stojí v úzké uličce v Dár as-Salámu. Ve dvou pokojích s halou žije šejch Šákir se svou ženou a sedmi dětmi různého věku, všechny ještě chodí do školy. Se studenty, kteří ho navštěvují, se šejch dohodl na hesle, podle něhož je pozná. Táha aš-Šázilí třikrát pomalu zaklepal na dveře. „Už jdu,“ ozval se zevnitř šejchův hlas. Pak uslyšel zvuky, podle nichž poznal, že ženy odešly do zadního pokoje, a šejchovy pomalé, těžké kroky. Slyšel, jak si odkašlal, a hned nato se otevřely dveře a šejch pronesl „ve jménu Boha milosrdného, slitovného“.

„Táha, vítej, můj synu,“ pozdravil ho.

„Omlouvám se, že vás obtěžuji, ale potřeboval bych si trochu popovídat.“

„Pojď dál, nešel jsi dnes do školy?“

Táha se posadil na pohovku vedle okna a převyprávěl, co se odehrálo mezi ním a Busajnou. Nevynechal vůbec nic, popsal šejchovi i to, jak se cítil. Ten ho pozorně poslouchal, probíral se korálky růžence a přerušil ho, jen když vstal, aby přinesl konvici s čajem. Poté naslouchal, dokud Táha nedomluvil. Chvilí zamýšleně mlčel.

„Pravé náboženství lásku nezakazuje, pokud je legitimní a nevede k hříchu,“ vysvětloval, „i nejušlechtilejší Boží bytost, Prorok Muhammad, Bůh mu žehnej, miloval sajjidu Á'íšu a mluvil o ní v několika tradicích, o jejichž pravosti panuje všeobecná shoda. Potíží je v tom, aby sis vybral ženu, jež bude hodna tvé lásky. Jaké vlastnosti by měla mít? Prorok Boží, Bůh mu žehnej, řekl: ‚Ožeňte se s ženou pro její krásu, peníze a zbožnost. Vezmi si zbožnou ženu a bude ti požeňáno.‘ Prorok Boží mluvil pravdivě. Správná islámská výchova by zabránila tomu, abys teď musel zápasit s takovými problémy. Stejně jako ostatním dětem tvé generace ani tobě se nedostalo řádné islámské výchovy, protože jste vyrůstali v sekulárním státě a dostalo se vám sekulárního vzdělání. Zvykli jste si uvažovat způsobem, jenž vylučuje náboženství. V srdci jste se vrátili k islámu, ale vaší myslí bude ještě nějaký čas trvat, než se odstříhne od sekularismu a očistí se pro islám. Nauč se, jak jsem ti už několikrát říkal, jak milovat a nenávidět v Bohu, jinak tvá víra nebude nikdy úplná. Tíseň, která tě teď trápí, je přirozeným a nevyhnutelným důsledkem toho, že ses vzdálil od Boha, i když jen v jedné oblasti života. Kdyby ses hned na začátku svého vztahu se svou přítelkyní zeptal sám sebe, jak moc je zbožná, kdybys jako jednu z podmínek tohoto vztahu stanovil její oddanost islámu, nikdy by ses nedostal do situace, v jaké jsi teď.“

Šejch nalil dva šálky čaje a jeden podal Táha. Poté položil konvici na dávno vybledlý kovový podnos. „Bůh ví, jak moc tě mám, můj synu, rád,“ pokračoval šejch a beze spěchu upíjel čaj. „Opravdu mi vadí, že přicházíš za svým šejchem smutný a on ti tu dává kázání, místo aby tě utěšil. Ale při Bohu, upřímně ti radím: zapomeň na to děvče, Táha, protože ona zbloudila, kdežto ty jsi pravověrný zbožný mladý muž. K tobě se víc hodí muslimka, jako jsi ty. Přinut se zapomenout, spoléhej na pomoc modlitby a četby Koránu. Zpočátku to bude těžké, ale s Boží pomocí to bude časem snazší. A pak, zapomněl jsi na svou víru? Kde je džihád, Táha? Kde je tvá povinnost vůči islámu a muslimům? Včera vypukla chladná, špinavá válka. Naši vůdcové se nechali přimět k zabíjení muslimů pod velením bezvěrců. A je povinností všech mladých egyptských muslimů postavit se téhle bezbožné vládě. Odepřeš svou pomoc muslimům, Táha, kterých denně umírají tisíce, a raději se budeš zabírat zbloudilým děvčetem, jež tě opustilo a dalo přednost bezbožným hanebnostem? Bůh, on je Mocný a Převeliký, se tě v Soudný den nebude ptát na Busajnu, ale bude tě soudit podle toho, co jsi vykonal pro islám. Co řekneš Bohu v den Velkého shromáždění?“

Táha sklopil hlavu a zdálo se, že to na něj hodně zapůsobilo. „Už víckrát jsem Bohu slíbil, že na ni zapomenu,“ vysvětloval smutně a zahanbeně, „jenže na ni bohužel začnu vždycky znovu myslet.“

„Satan se tvé duše nevzdává snadno a ty se nestaneš zbožným v jediném okamžiku. Táha, džihád, který vedeme ve svém nitru, je ten největší, jak pravil Prorok Boží, Bůh mu žehnej.“

„Co mám dělat, mistře?“

„Modli se a čti Korán. Vytrvej v tom, dokud Bůh neotevře tvé srdce. Slib mi, Táha, že už se s tím děvčetem za žádnou cenu nebudeš vídat.“

Táha se zadíval na šejcha a mlčel.

„Tahle dohoda je mezi námi, Táha, a já věřím, že ji s Božím svolením dodržíš.“

Šejch poté vstal a otevřel zásuvku starého stolu, vyndal z ní fotografie vystřižené ze zahraničních novin a hodil je Táha do klína. „Podívej se na ty fotky,“ vyzval ho, „dobře si je prohlédni. To jsou naši muslimští bratři v Iráku, jejichž těla roztrhaly bomby svržené z koaličních letadel. Podívej se, jak roztrhaly jejich těla, jsou mezi nimi i ženy a děti. Tohle dělají muslimům a jejich dětem, a naši proradní vládcové se na jejich zločinech podílejí.“ Šejch zvedl jednu fotku a podržel ji Táha před očima. „Podívej se na tvář tohoto iráckého děvčátka, které roztrhaly americké bomby. Nejsem za tuhle nevinnou holčičku zodpovědný úplně stejně jako za svou matku nebo sestru? Co jsi udělal, abys jí pomohl? Ještě pořád zůstává v tvém srdci místo pro smutek nad zbloudilou přítelkyní?“

Fotografie znetvořeného děvčátka byla neskutečně traumatizující. „Muslimské děti jsou vražděny takovýmhle příšerným způsobem,“ pronesl Táha hořce, „zatímco egyptská televize svolala přední azharské učence, aby potvrdili, že stanovisko egyptské vlády je podle islámského práva správné. Prohlašují, že spojenectví s Amerikou a zásah v Iráku jsou v souladu s islámem.“

„Tihle znalci jsou pokrytci a hříšníci,“ rozčílil se poprvé šejch, „jsou to zaprodanci režimu,“ zvýšil hlas, „a mají veliký hřích před Bohem.“ Islám ani v nejmenším nedovoluje, abychom se z jakýchkoliv důvodů účastnili boje proti muslimům po boku nevěřících. Legitimní dokumenty, které o tom hovoří, zná každý student prvního ročníku islámského práva.“

Táha na souhlas s šejchovými slovy přikývl. „Poslyš,“ vyhrkl šejch najednou, jako kdyby si na něco vzpomněl, „dá-li Bůh, budou zítra tvoji bratři na univerzitě organizovat velkou demonstraci. Doufám, že se jí zúčastníš.“

Pak se na chvíli odmlčel. „Nemohu demonstraci vést osobně,“ pokračoval, „ale dá-li Bůh, stane zítra ve vašem čele bratr Táhir. Sraz je po polední modlitbě před auditoriem.“

Táha přikývl, potom se zvedl a požádal o svolení odejít. Šejch ho ale poprosil, aby ještě vydržel. Na chvíli odešel, vrátil

se a s úsměvem podával Táha malou knížku. „To je ‚Charta islámské akce‘,“ objasnil mu, „chci, aby sis ji o samotě přečetl, a potom si o ní spolu popovídáme. Dá-li Bůh, Táha, pomůže ti tahle kniha zapomenout na všechny černé myšlenky, které tě pronásledují.“

V pátek ráno obětovali zvířata – tři tučná telata, která strávila noc vedle výtahu ve vstupní hale Jakobijánova domu. Když se za úsvitu ozvalo volání k modlitbě, vrhlo se na ně pět řezníků, svázali je a podřezali. Pak jim několik hodin trvalo, než je stáhli z kůže, naporcovali je a naskládali do tašek přichystaných k distribuci. Když skončila páteční modlitba, provoz na ulici Sulajmána Paši zhoustl a skupinky lidí se přetlačovaly před Azzámovými obchody. Byli to naprostí chudáci: žebráci, vojenští odvedenci, bosí chlapci a ženy v černém, které nesly nebo za sebou vláčely malé děti. Ti všichni přišli, aby dostali svůj podíl z obětovaných zvířat, jež nechal hádždž Azzám porazit u příležitosti svého vítězství ve volbách. Před hlavním vchodem do obchodu stál nejstarší syn hádždže Azzáma Fauzí v bílé galábíji a vlastníma rukama zvedal tašky s masem a házel je mezi lidi, kteří se mačkali a strkali do sebe, jen aby je chytili. Rozhořely se spory a došlo i ke zraněním. Zaměstnanci obchodu museli nakonec vytvořit kordon a tlouct tlačící se lidi opasky, dokud se jim je nepodařilo odstrkat od skleněných výloh, které by se mohly pod nápořem těl rozbít. Uvnitř, uprostřed všeho dění, seděl hádždž Azzám v elegantním modrém obleku, bílé košili a červené vzorované kravatě a radostí jen zářil.

Výsledky voleb byly oficiálně vyhlášeny ve čtvrtek večer a hádždž Azzám získal „dělnické“ křeslo v Lidovém shromáždění za okrsek Qasr an-Níl. V souboji s Abú Hamídou, jenž získal jen pár hlasů, dosáhl drtivého vítězství. Al-Fúlí se rozhodl,

že jeho porážka musí být totální a rezonující, aby se stala poučením pro ty, kteří by se nechtěli řídit jeho pokyny. Hádždž Azzám cítil upřímný, hluboký vděk k převelikému Bohu, budiž pochválen, jenž ho zahrnul svou milostí a zajistil mu nezpochybnitelné vítězství. Od chvíle, kdy se to dozvěděl, pronesl minimálně dvacet děkovných modliteb a nařídil, aby porazili telata. Anonymně také rozdal víc než dvacet tisíc liber chudým rodinám, jež se osobně rozhodl podporovat. Dalších dvacet tisíc daroval při této příležitosti šejchovi Samánovi, aby je věnoval jeho jménem na dobročinné účely, a přidal k nim ještě dvacet zlatých liber.

Když hádždž Azzám myslí na Su'ád, kupí se v jeho srdci další pocity. Jakpak s ní dnes v noci oslaví své úžasné vítězství? V duchu se mu znovu vybavilo její horké měkké tělo a měl pocit, že ji doopravdy miluje. Říkal si, že Prorok, Bůh mu zehnej, měl pravdu, když považoval ženy za nositelky dobra. Některé ženy jsou skutečně požehnané, a jakmile se s nimi člověk ožení, zaplaví ho štěstí. A Su'ád je jednou z nich. Přinesla mu vítězství a milost. A teď je tady, triumfující a připravený vstoupit do Lidového shromáždění. Jak podivuhodné jsou cesty Boží. On teď bude zastupovat obyvatele okrsku Qasr an-Níl, kteří mu kdysi nastavovali boty, aby jim je vyčistil, dívali se na něj spatra a blahosklonně mu dávali své kirše. Teď se z něj stal vážený a ctihodný poslanec požívající imunitu, teď ho žádný úřad nesmí stíhat bez souhlasu parlamentu. Od nynějška se budou jeho fotky objevovat v novinách, bude vystupovat v televizi a každý den se bude setkávat s ministry a bude si s nimi třást rukou jako rovný s rovným. Už není jen bohatý podnikatel, patří teď k představitelům země, a podle toho musí s ostatními jednat. Odteď se pustí do velkých činů, které ho katapultují mezi velicí. Další krok ho zavede na vrchol, stane se jedním z pěti, šesti hlavních představitelů celé země. Kdyby se mu podařilo uzavřít naplánované obchody, přesunul by se z kolonky milionářů mezi miliardáře a možná by se stal i nejbohatším Egypťanem

a ministrem. Ano, ministrem! Proč ne? Pokud si to Bůh přeje, nic není nemožné. Copak nesnil o tom, že se stane poslancem Lidového shromáždění? Peníze bourají překážky a přibližují to, co je daleko. Jednoho dne se stane ministrem, stejně jako se stal poslancem.

Zůstal ponořený v myšlenkách, dokud se neozvalo volání k odpolední modlitbě. Jako obvykle vedl při modlitbě zaměstnance obchodu. Během ní se ale v duchu několikrát zatoulal k Su'ádinu tělu (kvůli čemuž prosil Boha za odpuštění), a jen co skončil s modlitbou a velebením Boha, kvapně zmizel v Jakobiánově domě. Vyjel výtahem do sedmého patra. S jak palčivou, naléhavou a sladkou touhou otáčel klíčem ve dveřích, za nimiž stála Su'ád, přesně taková, jakou ji očekával: v rudém županu zvýrazňujícím její úchvatné vnady. Vůně parfému mu pronikla do nosu a podráždila smysly. Přešla k němu houpavým krokem. Zmocnila se ho touha a poslouchal, jak župan šustí o zem. Objala ho.

„Gratuluji, miláčku,“ zašeptala a rty si pohrávala s jeho uchem, „tisíckrát gratuluji.“

Ve vzácných a výjimečných chvílích se Su'ád chová přirozeně. Jako blesk se jí v očích mihne krátký, úsečný pohled a její tvář získá svou někdejší podobu. Přesně jako se herec stane sám sebou poté, co dohraje svou roli, svlékne si kostým a setře make-up. Stejně vážný pohled, který v sobě má jistou tvrdost a neústupnost, se pomalu objevuje na Su'ádině tváři a odhaluje, jaká ve skutečnosti je. Může se jí to stát kdykoliv: když s háždžem jedí, povídají si nebo dokonce i když jsou spolu v posteli, převrací se mu v náručí a snaží se vzrušit jeho zvadlé mužství. Záblesk v jejích očích prozradí, že její mysl nepřestává pracovat ani ve chvílích mocné vášně. Často i ji samotnou překvapuje

vlastní schopnost vžívat se do role. Nikdy předtím neuměla lhát. Celý život se řídila tím, co na srdci, to na jazyku. Kde se všechno to herectví vzalo? Šikovně vykonává roli milující, žádoucí, soucitné a žárlivé manželky a stejně jako profesionální herci i ona má své city naprosto pod kontrolou: kdykoliv se rozhodne, pláče, směje se nebo se zlobí.

Právě teď se hrávala v posteli s háždžem Azzámem hereckou etudu: manželku, kterou překvapila mužnost jejího manžela, poddává se mu a on díky své neobyčejné síle dělá s jejím tělem, co se mu zlíbí. Má zavřené oči, vzdychá a sténá a jediné, co cítí, je tření. Prostě jen studené nepříjemné tření dvou nahých těl. Její pronikavé vědomí, jež se krčí kdesi vzadu a ani na chvíli si nedá pokoj, přemítá o háždžově vyčerpaném těle, které se během prvního měsíce manželství naposledy vzepjalo a následně nadobro ochablo. Vyhýbá se pohledem jeho bledé, vrásčité, stařecké kůže, zbytkům chlupů na prsou a malým tmavým bradavkám. Kdykoliv se ho dotkne, zvedá se jí žaludek, jako by sahala na ještěrku nebo odpornou lepkavou žábu. Vždycky si vzpomene na pevné, štíhlé tělo prvního manžela Mas'úda, s nímž poprvé poznala milování. Byly to krásné dny, usmívá se, když si vybaví, jak moc ho milovala a toužila s ním být. Jeho dotyk a horký dech na krku a prsou rozpalovaly celé její tělo. Vášnivě se s ním milovala, rozpouštěla se ve slastném nevědomí, a když si to uvědomila, začala se stydět. Odvracela od něj tvář a nějakou dobu se mu vyhýbala pohledem. „Ale no tak, copak, ty malá stydlivko,“ smál se a říkával jí svým chraplavým mužným hlasem, „děláme snad něco špatného? Náš Pán tohle dovoluje, moje hloupá!“

Jak krásné to byly časy a jak jsou vzdálené. Milovala svého muže a na celém světě si nepřála nic jiného, než aby s ním mohla žít a společně vychovávat syna. Při všemohoucím Bohu nechtěla peníze ani nic jiného. Byla šťastná v malém bytě v al-Asáfira Kiblí vedle železniční tratě. Vyprala, uvařila, nakrmila Támira, vytřela, potom se vykoukala, upravila se a čekala,

až Mas'úd večer přijde. Jejich domov jí připadal prostorný, čistý a jasný, jako by to byl hrad. Když jí oznámil, že získal pracovní smlouvu v Iráku, smetla to ze stolu, zuřila, hádala se s ním a několik dní ho nepustila k sobě do postele, jen aby si tu cestu rozmyslel.

„Odjedeš do zahraničí a necháš nás tady samotné!“ křičela mu do obličeje.

„Jen na rok nebo dva, a pak se vrátím se slušnou hromádkou peněz.“

„To říkají všichni a nikdo se nevrátí.“

„Takže se ti líbí být chudá? Žijeme ze dne na den. To chceš, abychom si celý život půjčovali?“

„Časem bude líp.“

„Ale ne v téhle zemi. Všechno je tu naruby. Mocní jsou ještě mocnější a chudák padá na hubu. Peníze plodí peníze a z chudoby je jen chudoba.“

Mluvil neklidně, jako člověk, který se už rozhodl. Jak teď lituje, že ustoupila. Kéž by bojovala až do konce. Kdyby se rozčílila a odešla z domu, couvl by a cestu odložil. Miloval ji a nesnesl by, kdyby od něj odešla. Jenže ona se příliš snadno vzdala a nechala ho odjet. Vše je dílem osudu. Mas'úd odjel a nikdy se nevrátil. Je přesvědčená, že padl ve válce, pohřbili ho tam a prohlásili za pohřešovaného. Spoustě rodin z Alexandrie, které znala, se stalo to samé. Nepřicházelo v úvahu, že by od ní Mas'úd odešel a opustil syna. To nikdy! Určitě zemřel, odešel k Bohu a nechal ji trpět samotnou. Období lásky, opravdových vroucích citů, studu a krásných chvil skončilo. Bylo to pro ni těžké. Hladověla, aby mohla vychovávat syna. Všichni muži, ačkoliv se jejich tváře, těla a šaty lišily, se na ni dívali jen jedním pohledem: sáпали se na ni, svlékali ji a slibovali jí modré z nebe, jen aby souhlasila. Odhodlaně a s obtížemi odolávala. Bála se, že ji to jednoho dne unaví natolik, že kapituluje. Její práce v obchodě Hannaux byla náročná a plat mizerný. Výdaje na chlapce narůstaly a břemeno, které vláčela, ji tížilo jako hora. Všichni

její příbuzní, dokonce i její bratr Hamído, měli stejně hluboko do kapsy jako ona, nebo to byli mizerové, kteří by jí pomohli akorát tak hezkými slovy a vykrucovali se a vymýšleli si, aby jí nemuseli půjčit.

Prožila si těžké roky, málem ztratila víru v Boha, několikrát se u ní projevila slabost a ze všeho toho zoufalství a nouze se skoro dopustila těžkého hříchu. A když ji hádždž Azzám požádal v souladu s Božími předpisy o ruku, pečlivě si to promyslela. Dá hádždžovi své tělo a on bude výměnou za to financovat chlapcovu výchovu. Věna, jež jí Azzám dá, se ani nedotkne, uloží ho na Támirovo jméno do banky a během deseti let se jeho hodnota ztrojnásobí. Skončil čas lásky a teď je třeba počítat – něco za něco, podle dohody a ke vzájemné spokojenosti. Každý den bude dvě hodiny spát s tímhle starcem, syna nechá v Alexandrii a dostane za to peníze.

Ano, srdce jí puká touhou po Támirovi, v noci ho často hledá vedle sebe v posteli a prolévá hořké slzy. Jednou ráno procházela kolem základní školy, viděla děti ve školních uniformách a vzpomněla si na něj. Rozplakala se a celé dny ji sužovaly smutek a touha. Viděla se, jak zvedá jeho malé teplé tělíčko z postele, jak mu v koupelně myje obličej a obléká školní uniformu, jak mu chystá snídani a zkouší to na něj tak dlouho, až vypije celou sklenici mléka. Pak spolu jedou tramvají do školy. Kde teď je? Tolik se o něj bojí. Je úplně sám a tak daleko, a ona je v tomhle velkém studeném ohavném městě, v němž nikoho nezná. Žije sama v obrovském bytě, ve kterém jí vůbec nic nepatří. Schovává se před lidmi, jako kdyby byla nějaká zlodějka nebo cizoložnice. Jedinou náplní jejího života je sex s tímhle starým mužem, který ji každý den zalehl a otíral se o ni zvadlým kouskem masa a odporným tělem. Nechtěl, aby jezdila za Támirem, a když o něm mluvila, mračil se, jako by na něj žárlil. V každíčkém okamžiku toužila po svém synovi. Moc si přála, aby ho mohla v tuhle chvíli vidět, pevně ho obejmout, cítit jeho vůni a pohladit jeho černé jemné vlásy. Kéž by ho jen mohla

přivést, aby s ní žil v Káhiře. Hádždž Azzám by s tím ale nikdy nesouhlasil. Od samého začátku si kladl podmínku, že chlapec zůstane, kde je, a jasně jí řekl: „Beru si jen tebe samotnou, bez dětí. Platí?“ Vybavuje se jí krutý, chladný výraz jeho tváře v tom okamžiku a z hloubi duše ho nenávidí. Znovu ale přesvědčí sebe samu, že to všechno dělá pro Támirovo dobro a kvůli jeho budoucnosti. Co by měl z toho, že by žil v matčině objetí, kdyby museli chodit žebrot k příbuzným i cizím?

Měla by Azzámovi poděkovat a být k němu shovívavá a ne ho nenávidět. Přinejmenším se s ní právoplatně oženil a hradí její výdaje. Tenhle praktický, jasně daný koncept určuje běh jejich vztahu. Podle zákonné dohody je právoplatným vlastníkem jejího těla. Může k ní kdykoliv přijít a ona musí být vždy připravená, upravená a navoněná, a denně na něj musí takto čekat. Nesmí z její strany pocítit žádný chlad a ona nemá právo dávat mu v posteli najevo, že je starý nebo impotentní. I teď používá trik, který si instinktivně osvojila, aby se necítil trapně: sténá, zarývá mu nehty do zad a předstírá orgasmus. Obejme jeho vyčerpané tělo a položí mu hlavu na hrud', jako by ji všechna ta slast unavila. Po chvíli otevře oči a začne ho líbat na bradu, krk a hladí mu prsa.

„Mimochodem,“ zašeptala něžně, „kde je odměna u příležitosti tvého úspěchu ve volbách?“

„Samozřejmě, že pro tebe něco mám. Úžasný dárek.“

„Bůh mi tě uchovej, miláčku. Podívej, na něco se tě zeptám a ty mi upřímně odpověz.“

Hádždž se opřel zády o pelest postele a s rukou položenou na jejím nahém rameni se na ni se zájmem zadíval. „Miluješ mě?“ zeptala se.

„Moc tě miluju, Su'ád, a Bůh to ví.“

„Takže kdybych tě požádala o cokoliv na světě, udělal bys to pro mě?“

„Jistě.“

„Dobře, tak na to nezapomínej.“

Nechápavě se na ni díval, ale ona se rozhodla, že dnes v noci mu ještě nic neprozradí. „Příští týden,“ oznámila mu, „ti povím něco důležitého, dá-li Bůh.“

„Ne, řekni mi to teď.“

„Ne, miláčku, nejdřív si tím musím být jistá.“

„Je to hádanka?“

„Ano,“ políbila ho a svůdně zašeptala, „hádanka.“

Říká se, že homosexuálové vynikají v profesích, kde jde především o kontakt s lidmi, jako je PR, herectví, makléřství a advokacie. Stejně tak se tvrdí, že jsou v těchto profesích úspěšní proto, že se na rozdíl od jiných nestydí a díky tomu si nenechávají ujít příležitosti. Homosexuální styl života plný neobvyklých experimentů s různými lidmi jim také umožňuje mnohem lépe poznat lidskou přirozenost a dokážou jiné lidi ovlivnit. Stejně tak excelují homosexuálové v profesích spojených se vkusem a představitostí, jako je designérství a módní návrhářství. Je všeobecně známo, že nejznámější světoví módní návrháři jsou gayové. Možná proto, že mají od přírody dvojí podstatu, která jim umožňuje navrhovat ženské šaty, jež jsou atraktivní pro muže a naopak.

Ti, co znají Hátima Rašída, by možná nesouhlasili. Nedalo se ale popřít, že má vybraný vkus a přirozené nadání pro výběr barev a oblečení. Dokonce i v ložnici se svými milenci byl Hátim víc než laciná napodobenina ženy, k níž se uchýlovala spousta homosexuálů: nepoužívá růž na tváře, neobléká si dámské noční košile ani umělá prsa. Spíš se snaží zkušeně podtrhnout krásu svého ženského já: na holém těle nosí průsvitné, barevně zdobené galábíje, vždy se pečlivě holí, lehce si maluje obočí černou tužkou a na oči nanáší nepatrné množství líčidla. Jemné vlasy si sčesává dozadu nebo si nechává padat kadeře

do čela. Vždycky se snaží zkrášlit tak, aby se podobal starověké soše krásného mladíka.

S podobně vybraným vkusem opatřil Hátim svému milenci Abdovi nový šatník: obepnuté kalhoty zvýrazňující jeho svaly, světlá trika a nátělníky, jež podtrhovaly jeho snědou tvář. Vždycky nosí rozhalenky, aby ukázal svalnatý krk a chlupatá prsa. Hátim na Abdovi v žádném případě nešetřil: dával mu spousty peněz, aby je posílal domů rodině, zařídil mu přímluvu u velitele, takže se těšil z lepšího zacházení a častěji dostával vycházky, které trávil s Hátimem, jako kdyby byli novomanželé na líbáncích. Vstávali pozdě, užívali si volna a lenošení. Chodívali na jídlo do luxusních restaurací, do kina a nakupovat. Pozdě v noci se spolu vraceli do postele, kde uspokojili svá těla, a poté lehávali v objetí v matném světle lampy. Často si až do rána povídali. Hátim na tyto chvíle plné lásky nikdy nezapomene.

Poté, co uhasil svou žízeň po lásce, tiskl se k Abdovu silnému tělu jako vyděšené děcko. Zabořil nos do jeho drsné tmavé pokožky jako kočka a vyprávěl mu o všem možném: o svém dětství, o otci, o francouzské matce a prvním milenci Idrísovi. Zajímavé bylo, že Abdo přes své mládí a neotesanost Hátimovým pocitům rozuměl a postupně jejich vztah začal víc a víc respektovat. Prvotní averze zmizela a nahradila ji sladká, provinilá touha. A pak tu samozřejmě byly ještě peníze, známosti, nové oblečení, skvělé jídlo a luxusní místa, o nichž se Abdovi ani nesnilo, nevěřil, že by se na ně jinak mohl kdy podívat. S chutí se v noci, když se vracíval v Hátimově doprovodu, procházel v elegantních šatech kolem řadových policistů a z dálky je zdravil, jako by se snažil sám sobě dokázat, že je něco víc než ti ubozí chudáci, kteří celé hodiny bezdůvodně a bezcílně stojí na slunci a v zimě.

Oba prožívali dny čirého štěstí. Pak se přiblížily Abdovy narozeniny. Abdo se snažil přesvědčit Hátima, že není žádný důvod je slavit, protože u nich v Horním Egyptě se slaví jen svatby

a obrázky, ale Hátim na oslavě trval. „Dneska večer mám pro tebe překvapení,“ oznámil mu s úsměvem cestou v autě.

„Jaké překvapení?“

„Buď trpělivý a za chvíli uvidíš,“ zamumlal Hátim s výrazem plným dětské hravosti a jel úplně jinudy než obvykle. Minuli ulici Saláha Sálima a vjeli do Madínat Nasr. Pokračovali v cestě, až dorazili do úzkých bočních uliček. Obchody byly zavřené a ulice osvětlená jen částečně, ale nově natřený plechový stánek se ve tmě leskl. Vystoupili z auta a zůstali před ním stát. Abdo uslyšel zacinkání a spatřil v Hátimově natažené ruce malý svazek klíčů.

„Na...“ prohlásil. „*Joyeux anniversaire...* všechno nejlepší. Tady máš dárek. Snad se ti bude líbit.“

„Nerozumím tomu.“

Hátim se halasně rozesmál.

„Ty můj prostáčku. Copak jsi natvrdlý? Tenhle stánek je tvůj. Musel jsem hodně zatlačit, abych ti ho na magistrátu opatřil. Jakmile skončíš službu, nakoupím ti zboží a ty tu budeš prodávat.“ Přistoupil k němu blíž. „Tak budeš, miláčku,“ zašeptal, „pracovat, vydělávat peníze a podporovat rodinu a zároveň můžeš zůstat se mnou, napořád.“

Abdo vykřikl, začal se smát, objal Hátima a zajíkově mu děkoval. Byla to krásná noc. Povečeřeli v rybí restauraci v Muhandisínu. Abdo spořádal téměř kilo krevet s rýží a během jídla vypili celé dvě láhve švýcarského vína. Účet za večeři se vyšplhal na víc než sedm set liber a Hátim ho zaplatil kartou. A když té noci skončili v posteli, Hátim z té sladké bolesti téměř plakal. Měl pocit, jako by se vznášel vysoko v oblacích, a přál si, aby ten okamžik nikdy neskončil. Po milování zůstali jako obvykle v posteli a tiskli se k sobě v matném mihotajícím se světle vysoké svíčky, jež vrhala stíny na protější zeď. Hátim dlouze mluvil o svých citech k Abdovi, který mlčel, zíral do prázdna a z ničeho nic se začal tvářit vážně.

„Co se děje, Abdo?“ zeptal se znepokojeně Hátim. „Tak copak?“

„Bojím se, pane Hátíme,“ prohlásil pomalu Abdo hlubokým hlasem.

„Čeho se bojíš?“

„Mocného a Převelikého Boha.“

„O čem to mluvíš?“

„Náš vznešený Pán... Bojím se, že nás za to, co děláme, potrestá...“

Hátim mlčel a ve tmě si ho prohlížel. Připadalo mu to zvláštní. Myslel si, že náboženství je to poslední, o čem by se mohl se svým milencem bavit.

„Co mají tyhle řeči znamenat?“

„Pane, celý život jsem byl zbožný a doma mi říkali šejch Abd Rabbih... Vždycky jsem se poctivě modlil v mešitě, o ramadánu a při všech dalších možných příležitostech jsem se postil. Pak jsem ale poznal vás a změnil jsem se.“

„Chceš se modlit, Abdo? Tak se modli...“

„Jak se mám asi modlit, když každou noc piju alkohol a spím s vámi? Mám pocit, že se na mě náš Pán zlobí a že mě potrestá...“

„Chceš tím říct, že nás Bůh potrestá, protože se milujeme?“

„Bůh takovou lásku zakazuje. Je to veliký hřích. Měli jsme u nás v mešitě imáma, jmenoval se šejch Daráwí, Bůh se slituj nad jeho duši. Byl to čestný a zbožný člověk. A ten v pátečním kázání říkával: Mějte se na pozoru před sodomíí, je to obrovský hřích, kvůli němuž se nebeský trůn otřásá zlostí.“

Hátim se už nedokázal dál ovládat, vyskočil z postele, rozsvítil a zapálil si cigaretu. V průsvitné košili na nahém těle a s pohlednou tváří vypadal jako krásná rozzlobená žena. Vyfoukl kouř. „Abdo,“ zvýšil najednou hlas, „opravdu si tě vážím. Ale copak jsem toho pro tebe už neudělal dost? Miluju tě, myslím na tebe a snažím se ti neustále pomáhat... A místo díků mě takhle trápíš?“

Abdo dál ležel s rukou pod hlavou a mlčky zíral do stropu. Hátim dokouřil cigaretu, nalil si sklenici whisky, vypil ji jediným douškem a posadil se vedle něj.

„Miláčku, poslyš,“ vysvětloval mu klidně, „náš Pán je veliký a jeho slitování nemá nic společného s tím, co omezení šejchové u vás na vesnici vykládají. Spousta lidí se modlí a postí, ale i krade a ubližuje ostatním. Ty Bůh potrestá. Ale nám dvěma, a o tom jsem přesvědčený, Bůh odpustí, protože my nikomu neubližujeme. Jen se milujeme. Abdo, netrap se tím tak. Dneska v noci máš narozeniny a měli bychom být veselí...“

Došlo k tomu v neděli večer. Busajna měla za sebou dva týdny v nové práci, během nichž učinil Zakí ad-Dasúqí všechny přípravné kroky: v prvé řadě ji pověřil několika úkoly – vytvořit nový telefonní seznam, zaplatit účty za elektřinu a uspořádat staré papíry. Potom si s ní začal povídat o sobě, o tom, jak se cítí osamělý a jak občas lituje, že se neoženil. Stěžoval si na svou sestru Daulat, popisoval jí, jak je smutný z toho, jak zle se k němu zachovala, a začal se vyptávat na její rodinu, na mladší sourozence. Sem tam s ní trochu flirtoval, pochválil jí elegantní šaty, účes, jenž zdůrazňoval její krásnou tvář, a dlouze si prohlížel její tělo. Podobal se zkušenému hráči kulečnicku, který provádí přesně vyměřené a sebejisté štouchy. Jeho signály přijímala s chápavým úsměvem (když srovnala svůj vysoký plat s naprosto nepodstatnou náplní své práce, bylo jí jasné, jakou úlohu má plnit). Několik dní se častovali různými narážkami. „Je mi v tvé společnosti moc dobře, Busajno,“ řekl jí jednou, když se chystala odejít. „Přál bych si, abychom spolu mohli zůstat na pořád.“

„Jak si přejete,“ odpověděla příjemně, aby mu dala dostatečný prostor. Vzal ji za ruku.

„Kdybych tě o něco požádal, udělala bys to pro mě?“ zeptal se.

„Pokud to bude v mých silách, pak samozřejmě.“

Zvedl její ruku k ústům a políbil ji, aby potvrdil to, co měl na mysli.

„Přijď zítra odpoledne,“ zašeptal, „aby nás nikdo nerušil.“

Busajna další den strávila nějaký čas v koupelně, holila si chloupky, drhla paty pemzou, zvláčňovala pokožku na rukou a celém zbytku těla, a přemítala o tom, co se stalo. Připadalo jí, že sexuální poměr se starým mužem, jako je Zakí ad-Dasúqí, by byl tak trochu zvláštní a podivný. Vybavilo se jí, jak někdy, když se dostane do jeho blízkosti, cítí z jeho oblečení pronikavou vůni doutníků a ještě jiné drsné starobylé aroma, jež jí připomíná vůni, které měla vždycky plný nos, kdykoliv se jako malá schovala do starého dřevěného šatníku své matky. Myslela i na náklonnost, již k němu cítila, protože byl gentleman a choval se k ní ohleduplně, a také jí ho bylo líto, protože žil v takhle vysokém věku úplně sám bez ženy a dětí.

Navečer za ním přišla do kanceláře, zjistila, že Abascharúna poslal pryč už dříve a čekal na ni o samotě. Před ním stála láhev whisky, sklenice a nádoba s ledem. Měl trochu zarudlé oči a v místnosti se vznášel alkoholový odér. Vstal, aby ji přivítal, potom se posadil a dopil zbytek sklenice.

„Slyšela jsi, co se stalo?“ zeptal se smutně.

„Snad nic zlého?“

„Daulat mě chce zbavit svéprávnosti.“

„Co to znamená?“

„To znamená, že požádala soud, aby mi zakázal nakládat s mým majetkem.“

„Bůh nás ochraňuj, proč?“

„Aby po mně dědila dřív, než zemřu,“ konstatoval hořce a nalil si další sklenici. Busajně ho bylo líto.

„Sourozenci se na sebe často zlobí, ale vždycky jim na sobě záleží.“

„To si jen myslíš. Daulat vidí jenom peníze.“

„Možná kdybyste si s ní, pane, promluvil...“

Zakí zavrtěl hlavou tak, že bylo jasné, že „to nemá cenu“.

„Napiješ se se mnou?“

„Ne, díky.“

„Pilas už někdy?“

„Nikdy.“

„Zkus jednu skleničku. Nejdřív ti to bude připadat hořké, ale pak se budeš cítit uvolněně.“

„Ne, díky.“

„Škoda, pití je moc příjemná věc. Cizinci ho dokážou mnohem lépe ocenit než my.“

„Všimla jsem si, že žijete úplně jako cizinec, pane.“

Zakí se usmál a zamilovaně a s něhou se na ni zadíval, jako kdyby byla prostořeké dítě.

„Prosím, neříkej mi ‚pane‘. Ano, jsem starý, ale nemusíš mi to pořád připomínat. Skutečně jsem celý život prožil s cizinci. Vzdělání jsem získal ve francouzských školách, většina mých přátel jsou cizinci, ve Francii jsem studoval a roky jsem tam žil. Znáš Paříž stejně dobře jako Káhiru.“

„Říká se, že je Paříž hezká.“

„Hezká? Paříž, to je celý svět!“

„Dobře, tak proč tam nežijete?“

„To je na dlouhé vyprávění.“

„Povídejte, copak nás něco honí?“ Zasmála se, aby ho rozveselila, a on se také poprvé usmál.

„Dobře,“ přisedla si k němu blíž, „proč jste nezůstal ve Francii?“ zeptala se.

„Měl jsem v životě udělat spoustu věcí jinak a neudělal je.“

„Proč?“

„To nevím. Když jsem byl mladý, tak ve tvém věku, měl jsem pocit, že můžu cokoliv. Plánoval jsem si život a byl jsem si vším jistý. A jak jsem stárnul, zjistil jsem, že člověk neovlivní skoro nic. Všechno je předurčené osudem.“ Cítil, jak ho zaplavuje smutek. Vzdychl. „Chtěla bys cestovat?“ zeptal se jí s úsměvem.

„Samozřejmě.“

„Kam bys chtěla jet?“

„Kamkoliv daleko z téhle díry.“

„Ty nenávidíš Egypt?“

„Samozřejmě.“

„Jak je to možné? Copak může někdo nenávidět svoji vlast?“

„Nikdy z ní nevzešlo nic dobrého, kvůli čemu bych ji měla mít ráda,“ prohlásila a odvrátila tvář.

„Člověk musí milovat svou vlast,“ vysvětloval Zakí zaníceně, „protože jeho vlast je jako jeho matka, copak může někdo nenávidět svou matku?“

„Tohle se hodí akorát do písniček a filmů. Zakí, lidé trpí.“

„Chudoba nebrání patriotismu. Většina egyptských vlasteneckých vůdců byla chudá.“

„Tak to bylo ve vaší době, dneska toho mají lidé plné zuby.“

„Kteří lidé?“

„Všichni. Například děvčata, s nimiž jsem chodila na obchodní akademii. Všechna se chtěla za každou cenu dostat ze země.“

„Až tak?“

„Ano.“

„Když nedokážeš najít štěstí ve své zemi, nenajdeš ho ani jinde.“ Tahle věta ze Zakího vylétla a on si uvědomil, jak je nepřijemná. Usmál se, aby trochu zmírnil její dopad na Busajnu, která se zvedla a zůstala stát.

„Vy to nechápete, protože si žijete dobře,“ prohlásila trpce, „až budete stát dvě hodiny na autobusové zastávce nebo třikrát přestupovat a denně se kodrcat jako hlupák, abyste se dostal domů, až se vám zřítí dům a vláda vás nechá s celou rodinou sedět ve stanu na ulici, až vám bude policista nadávat a zbije vás jen proto, že jedete v noci mikrobusem, až budete celý den obcházet obchody a hledat práci a na žádnou nenarazíte, až z vás bude mladý vystudovaný muž a v kapse nebudete mít víc než libru anebo dokonce vůbec nic, pak pochopíte, proč nenávidíme Egypt.“

Zavládlo mezi nimi tíživé ticho, a tak se Zakí rozhodl, že změní téma. Zvedl se z křesla a přešel k magnetofonu.

„Teď ti pustím nejkrásnější hlas na celém světě,“ prohlásil ve sele, „francouzskou zpěvačku Edith Piaf. Nejvýznamnější zpěvačku v historii Francie. Slyšela jsi o ní?“

„Já ale francouzsky neumím.“

Zakí naznačil rukou, že to vůbec nevadí, a zapnul magnetofon. Ozvala se taneční melodie a teplý, silný a čistý hlas Edith Piaf. Zakí pohupoval hlavou do rytmu.

„Tahle píseň mi připomíná krásné časy,“ vysvětloval jí.

„O čem zpívá?“

„Zpívá o dívce, která stojí uprostřed davu, lidé do ní strkají a natlačí ji k muži, kterého nezná. Jen co ho uvidí, začne k němu něco krásného cítit a přeje si, aby s ním mohla strávit zbytek života, dav ji ale najednou znovu strhává daleko od něj. Nakonec zůstane sama a člověk, kterého milovala, jí navždy zmizí.“

„To je smutné!“

„Ta píseň má samozřejmě symbolický význam. Člověk může hledat toho pravého nebo tu pravou celý život, a když se s ním nebo s ní konečně setká, znovu ho ztratí.“

Stáli vedle stolu, on mluvil a postupně se k ní přibližoval, položil jí dlaň na tvář a do nosu jí pronikla starobylá vůně.

„Líbí se ti ta píseň?“ zeptal se jí a vpíjel se do jejích očí.

„Je krásná.“

„Víš, Busajno, opravdu jsem potřeboval potkat ženu, jako jsi ty.“

Busajna mlčela.

„Máš nádherné oči.“

„Děkuju,“ zašeptala a zčervenala. Nechala ho, aby se k ní přiblížil natolik, že se jeho rty dotkly její tváře. Objal ji a brzy ucítila v ústech horkou chuť whisky.

„Kampak, princezno?“ drze se jí ráno zeptal Malák a zastoupil jí cestu k výtahu.

„Do práce,“ odpověděla a vyhnula se mu pohledem. Malák se rozchechtal. „Zdá se, že se ti v práci líbí?“ vyzvídal.

„Pan Zakí je dobrý člověk.“

„Všichni lidé jsou dobří. Co jsi podnikla v naší věci?“

„Zatím nic.“

„Jak to myslíš?“

„Zatím jsem neměla příležitost.“

Malák svraštil obočí, rozzlobeně se na ni zadíval a pevně jí sevřel ruku.

„Tak poslouchej, chytrolínko,“ zasyčel, „tohle není žádná hra. Tenhle týden tu smlouvu musí podepsat, jasné?“

„Jasně,“ odpověděla, vytrhla mu svou ruku a nastoupila do výtahu.

Na většině fakult začaly studentské protesty již brzy ráno. Přerušili výuku a zavřeli přednáškové sály. Poté se začali studenti pohybovat ve velkých skupinkách, křičeli a nesli transparenty odsuzující válku v Perském zálivu. Když zaznělo volání k polední modlitbě, sešlo se na prostranství před auditoriem pět tisíc studentů a studentek, aby se pomodlili (chlapci vepředu, děvčata za nimi). V čele stanul bratr Táhir, vůdce al-Gamá'a 'l-islámíja, a shromáždění posléze odrecitovalo modlitbu za zemřelé duše muslimských mučedníků v Iráku. Táhir v bílé galábíji a s černým důstojným plnovousem vystoupal vzápětí na vrchol schodiště naproti auditoriu.

„Bratři a sestry,“ křičel do megafonu, „sešli jsme se dnes, abychom zastavili vraždění muslimů v bratrském Iráku. Islámská obec ještě nezahynula, jak si její nepřátelé přejí. Prorok, Bůh mu žehnej, v jednom z hadíthů pravil: ‚Má obec bude požehnaná až do Soudného dne.‘ Řekněme to proto, bratři a sestry, dostatečně nahlas, aby naše slova slyšeli i ti, kteří vložili ruce

do nečistých rukou nepřátel poskvrněných krví muslimů. Mladí islámu, zatímco tu mluvíme, dopadají rakety nevěřících na bratrský Irák. Chlubí se, že zpustošili Bagdád a nezůstal po nich kámen na kameni, vykládají, že jej poté, co naprosto zdevastovali vodovodní a elektrickou síť, vrátili do doby kamenné. V každém okamžiku, bratři a sestry, jsou umučeny tisíce iráckých muslimů, americké bomby je stahují z kůže. Tragédie byla dokonána, když se naši vůdcové podrobili příkazům Ameriky a Izraele, místo aby muslimská vojska obrátila své zbraně proti sionistům, kteří uzurpovali Palestinu a znesvětili mešitu al-Aqsá. Naši vládcové vydali rozkazy, aby egyptští vojáci v Iráku vraždili své muslimské bratry a sestry. Moji bratři a sestry v islámu, vyslovte nahlas slovo pravdy. Vykřičte ho nahlas, aby ho slyšeli i ti, kteří prodali krev muslimů a nahromadili svá bohatství ve švýcarských bankách.“

Výkřiky se nesly ze všech stran, hesla provolávali studenti usazení na ramenou ostatních. Tisíce hrdel zapáleně opakovalo:

„Islámský, islámský... ne východní, ne západní!“

„Chajbar, Chajbar, židé! Muhammadovo vojsko se vrátí!“

„Naši vládcí, zrádci, kolik jste dostali za muslimskou krev?“

Táhir jim dal pokyn a oni utichli. „Včera se na televizních obrazovkách po celém světě objevila fotografie amerického vojáka, který se chystá odpálit raketu, jež zabije v Iráku naše lidi,“ ozval se znovu jeho zvučný hlas plný vzteku. „Víte, co tohle americké prase na raketu napsalo, než ji odpálilo? Napsalo tam: ‚Zdravím Alláha.‘ Muslimové, vysmívají se vašemu Bohu. Co s tím uděláte? Zabíjejí vás, zneuctívají vaše ženy a vysmívají se vašemu Pánu, Převelikému, Mocnému. Kradou vám vaši čest a mužství. Džihád, džihád, džihád. Ať slyší všichni naše slova! Ne téhle špinavé válce. Ne zabíjení muslimů rukama muslimů. Při Bohu, dříve zemřeme, než se islámská obec stane soustem v ústech nepřítel. Nejsme boty, které by si mohla Amerika podle chuti obouvat a zouvat.“

„Bůh je převeliký!“ křičel Táhír a hlas se mu ze všeho toho rozrušení lámal. „Bůh je převeliký! Pryč se sionismem! Smrt Americe! Pryč se zrádci! Islámský, islámský!“

Studenti vzali Táhíra na ramena a obrovský dav se pohnul směrem k hlavní univerzitní bráně. Demonstranti se chtěli dostat na ulici, aby se k nim mohli připojit další lidé, ale tam na ně už čekaly jednotky ústřední bezpečnosti. Jen co studenti vyšli na náměstí, vrhli se na ně vojáci s obušky v helmách a s plechovými štíty a začali je zběsile tlouct. Studentky se rozkřičely, mnoho studentů upadlo a bylo zraněno a po asfaltu tekla jejich krev. Otevřenou bránou se valili další a další studenti a mnohým se podařilo utéct. Snažili se uprchnout před vojáky, kteří je pronásledovali. Studenti, jimž se podařilo uniknout z univerzitního náměstí, se znovu shromáždili na mostě, kde se na ně vrhly další jednotky. Stovky se jich rozběhly k izraelské ambasádě, kde se vynořila spousta příslušníků zvláštních jednotek, ti začali po studentech házet granáty se slzným plynem. Celou scénu zahalil dým a pak se ozvala střelba.

Táha aš-Šázilí strávil na demonstraci celý den. Když začala bezpečnost zatýkat studenty před izraelskou ambasádou, podařilo se mu na poslední chvíli utéct. Podle plánu se Táha vypravil do kavárny Auberge na náměstí Sajjidy Zajnab, kde se setkal s několika bratry a vůdcem Táhírem, jenž shrnul události tohoto dne a zhodnotil je.

„Ti zločinci použili granáty se slzným plynem jako maskovací clonu a potom začali do studentů střílet ostrými. Váš bratr Chálid al-Harbí z právnické fakulty zemřel jako mučedník. Svěťujeme ho Bohu a žádáme jej, aby mu odpustil všechny hříchy, zahrnul ho svou milostí a dopřál mu místo v ráji, pokud je to Jeho vůle.“

Přítomní odrecitovali Fátihu za mučedníkovu duši a zavládl pocit smutku a sklíčenosti. Bratr Táhir jim potom rozdělil úkoly, které bylo potřeba další den splnit: spojit se se zahraničními zpravodajskými agenturami a potvrdit zprávu o mučednické smrti Chálida al-Harbího, vyhledat rodiny zatčených a zorganizovat nové demonstrace, jež budou začínat na místech, kde to bezpečnost nečeká.

Táha dostal za úkol napsat plakáty a brzy ráno je nalepit na zdi fakulty. Nakoupil kvůli tomu různobarevné fixy a několik archů čtvrtek. Zavřel se ve svém pokoji na střeše a ponořil se do práce. Dokonce se ani nešel pomodlit do svého koutu u výtahu a večerní a noční modlitbu vykonal o samotě. Vytvořil deset plakátů s texty a obrázky. Skončil až po půlnoci, byl strašně unavený a říkal si, že má před sebou jen pár hodin spánku, protože musí vyrazit na fakultu ráno před sedmou. Pomodlil se dvě tradicí předepsané prostrace poslední modlitby dne, zhasl, lehl si na pravý bok a odrecitoval obvyklou modlitbu před spaním: „Bože, v touze po Tobě a v bázni před Tebou jsem k Tobě obrátil svou tvář, svěřil svá záda pod Tvou ochranu a přenechal Ti své záležitosti. Není útočiště ani ochrany před Tebou, jen u Tebe. Bože, věřím v Knihu, již jsi zjevil, a v Proroka, kterého jsi poslal.“

Tvrdě usnul a měl pocit, že se mu něco zdá a že slyší různé hlasy. Otevřel oči a spatřil, jak se ve tmě pokoje pohybují přízraky. Najednou se rozsvítilo světlo a on uviděl, že před jeho postelí stojí tři mohutní muži. Jeden z nich k němu přistoupil a silou ho udeřil do obličeje. Pak ho chytil za hlavu a hrubě mu jí škulbl doprava. Táha poprvé spatřil mladého důstojníka.

„Jsi Táha aš-Šázilí?“ zeptal se ho posměšně.

Neodpověděl a tajně ho začali brutálně tlouct do hlavy a tváře. Důstojník zopakoval svou otázku.

„Ano,“ přitakal Táha slabě.

Důstojník se provokativně usmál. „Hraješ si na vůdce, ty zkurvysynu?“ prohlásil.

Tohle byl signál, po němž zasypala Táha další sprška ran. Zvláštní bylo, že se nijak nebránil, nekřičel, jen si rukama chránil obličej. Z jeho tváře se nedalo vůbec nic vyčíst, jako by ze všeho překvapení zcepeněl. Nijak se nestavěl na odpor ranám tajných, kteří ho popadli a vyvlekli ven z místnosti.

Mezi desítkami návštěvníků, kteří zaplnili restauraci Orient hotelu Gezira Sheraton, byste našli jen hrstku obyčejných lidí, kteří si o víkendu přichází v doprovodu snoubenek nebo manželek a dětí pochutnat na výborném kebabu. Většina stálých zákazníků patří ke společenské smetánce: vysoce postavení podnikatelé, ministři a bývalí i stávající guvernéri. Ti všichni se přichází do restaurace najíst a setkat se daleko od pohledů novinářů a zvědavců. Hlídkuje tu proto mnohem více policistů a každou významnou osobnost navíc doprovází osobní ochranka.

Kebabová restaurace hotelu Sheraton zastává v egyptské politice stejnou roli, jakou před revolucí sehrával Královský automobilový klub. Kolik politických rozhodnutí, smluv a zákonů, jež ovlivnily životy milionů Egyptanů, bylo připraveno a uzavřeno v této restauraci na stolech prohýbajících se pod hromadami grilovaného masa? Rozdíl mezi automobilovým klubem a kebabovou restaurací Sheratonu přesně vystihuje změnu, jíž během revoluce prošla vládnoucí egyptská elita. Aristokratickým ministrům zaniklé éry s jejich západním vzděláním a způsobu skvěle vyhovoval automobilový klub, kde zůstávali dlouho do noci v doprovodu manželek v sexy večerních róbách, vychutnávali si whisky a hráli poker a bridž. Kdežto velikánům současnosti s jejich převážně lidovým původem, přísným lpěním na dodržování náboženských předpisů na veřejnosti a obrovským apetittem k chutnému jídlu orientální restaurace Sheraton

naprosto vyhovuje, protože tu dostanou ten nejlepší kebab, kefte a nadívané holuby. Pak popíjí čaj a kouří ochucený tabák ve vodních dýmkách, které vedení restaurace začalo nabízet na základě jejich žádosti. Během jídla, pití a kouření se neustále probírají peníze a obchody.

Kamál al-Fúlí požádal hádždže Azzáma, aby se s ním sešel v kebabové restauraci hotelu Sheraton, kam Azzám dorazil v doprovodu svého syna Fauzího. Seděli, kouřili vodní dýmku a popíjeli čaj, dokud se neobjevil Kamál a-Fúlí se synem Jásirem a třemi osobními strážci, kteří začali obhlížet prostor. Jeden z nich k al-Fúlímu přistoupil, něco mu sdělil, ten souhlasně přikývl. „Promiňte, hádždži,“ požádal Azzáma poté, co se vřele objali na přivítanou, „musíme změnit stůl. Ochrance se nelíbí, jak je tohle místo odkryté.“

Hádždž Azzám přitakal, zvedl se a spolu se svým synem a al-Fúlím zamířili ke vzdálenému místu, které jim ochranka vybrala v zadní části restaurace vedle fontány. Ochranka se posadila ke stolu opodál, jenž stál přesně tak daleko, aby mohli al-Fúlího chránit a zároveň neslyšeli, o čem se baví. Rozhovor se točil kolem všeobecných témat: vzájemné dotazy na zdraví, děti a obvyklé stížnosti na to, jak jsou ze své práce a narůstajících povinností vyčerpaní.

„Mimochodem,“ sdělil al-Fúlí hádždži Azzámovi přátelsky, „vaše kampaň v Lidovém shromáždění proti nestydatým televizním reklamám je skvělá a má u lidí velký ohlas.“

„To jen díky vám, pane Kamále. Byl to váš nápad.“

„Chtěl jsem, aby vás lidé jakožto nového poslance znali. Píšu o vás ve všech novinách.“

„Bůh nám dopřej možnost odvděčit se vám za vaši laskavost.“

„O nic nejde, hádždži. Jste můj drahý bratr a Bůh to ví.“

„Myslíte si, pane Kamále, že bude televize na kampaň reagovat a zakáže ty odporné reklamy?“

„Budou muset,“ rozohnil se al-Fúlí jako správný poslanec. Mluvil jsem s ministrem informací na schůzce politbyra: téhle

špíně se musí učinit přítrž, naším úkolem je chránit morální rodinné hodnoty naší země. Kdo může souhlasit s tím, aby naše sestry a dcery sledovaly v televizi tanec a jiné nestoudnosti? A kde jsme? V Egyptě, v zemi al-Azharu!“

„Zajímalo by mě, kde jsou rodiny těch děvčat, co se objevují polonahé v televizi? Kde je jejich otec nebo bratr, že jim dovolí takhle nemravně se předvádět?“

„Kam se poděla jejich hrdost? Ten, kdo nechá svoje ženské příbuzné, aby se předváděly polonahé, je pasák, a Prorok, Bůh mu žehnej, pasáky proklel.“

„Osudem pasáků, těch především, je peklo,“ prohlásil hádždž Azzám a zbožně pokýval hlavou, „strašný osud. Bůh nás chraň!“

Tenhle rozhovor připravoval půdu, testoval puls a piloval schopnosti, stejně jako rozcvička na zahřátí, kterou před začátkem utkání provádí fotbalisté. Obavy se rozplynuly a osazenstvo bylo v dobrém rozpoložení, Kamál al-Fúlí se naklonil dopředu a usmál se.

„Mimochodem,“ prohlásil důležitým tónem a tlustými prsty si pohrával s náustkem vodní dýmky, „zapomněl jsem vám pogratulovat.“

„Pogratulovat k čemu?“

„K zastupování japonské automobilky Tasso.“

„Aha,“ vydechl slabým hláskem Azzám a okamžitě se mu rozsvítily oči. Pak sklonil hlavu a pomalu si potáhl z vodní dýmky, aby získal chvilku na přemýšlení.

„Ta záležitost ještě není dojednaná, pana Kamále,“ prohlásil potom a vážil při tom každé slovo, „žádost o zastupování jsem předložil teprve nedávno a Japonci si mě prověřují. Je možné, že mé zastoupení schválí, ale mohou ho i odmítnout. Kvůli Prokovovi, modlete se za nás k Bohu!“

Al-Fúlí se nahlas zasmál a plácl hádždže rukou do kolene.

„Ale no tak, starý brachu,“ pronesl přátelsky, „myslíte, že vám to budu věřit? Kdepak, drahý příteli, to zastoupení jste

tenhle týden získal. Abych byl přesný, souhlas přišel faxem ve čtvrtek. Co vy na to?“

Azzám se na něj mlčky díval. „Podívejte, hádždži Azzáme,“ pokračoval al-Fúlí vážně, „já jsem Kamál al-Fúlí, chlap rovný jako meč,“ což doplnil názorným gestem rukou, „moje slovo platí a myslím, že to z vlastní zkušenosti víte.“

„Kéž Bůh zachová naše přátelství.“

„Přejděme k věci! Z tohohle zastoupení budete mít hádždži ročně víc než tři sta milionů. Samozřejmě, že Bůh ví, že vám to přeju. Ale je to pro vás moc velké sousto.“

„Co tím myslíte?“ vyhrkl zostra Azzám.

„Že ho nemůžete sníst sám,“ opáčil al-Fúlí a tvrdě se na něj zadíval, „chceme čtvrtinu.“

„Čtvrtinu čeho?“

„Čtvrtinu zisku.“

„Kdo my?“

„Co je to za otázku?“ zasmál se nahlas al-Fúlí. „Chlape, vždyť to dobře znáte, přece vám nemusím nic vysvětlovat.“

„Co tím chcete říct?“

„Chci tím říct, že tu mluvím o Velkém muži. Velký muž požaduje účast na vašem zastoupení a chce čtvrtinu zisku. A vy víte moc dobře...! Když Velký muž něco chce, je třeba mu to dát.“

Neštěstí nechodívá samo.

Hádždže Azzáma to napadne, kdykoliv si na ten den vzpomene. Poté, co souhlasil s al-Fúlího požadavkem, odešel kolem desáté večer ze Sheratonu. Neměl jinou možnost, protože věděl, jak mocný Velký muž je. Pořád byl pěkně našťvaný, když si představil, že mu bude dávat čtvrtinu zisku. Obrovský projekt, který ho vysával a deptal, na který padly miliony, a pak se objeví Velký muž a jen tak si shrábne čtvrtinu zisku! Nespravedlnost

a šikana, mumlal si pro sebe rozčileně a rozhodl se, že se pokusí najít nějaké řešení, které by téhle tyranii zabránilo.

Auto mířilo k jeho domovu v Muhandisínu. Hádždž se otočil ke svému synovi Fauzímu. „Jeď domů a řekni matce, že dnes přespím jinde. Musím se spojit s několika lidmi kvůli té záležitosti s al-Fúlím.“

Fauzí mlčky přikývl a vystoupil před domem poté, co otcí políbil ruku. Ten ho poplácal po rameni. „Dá-li Bůh, sejdem se zítra brzy ráno v kanceláři,“ prohlásil hádždž.

Azzám se zabořil do sedadla auta a cítil se klidněji. Požádal řidiče, aby zajel k Jakobijánovu domu. Su'ád neviděl už několik dní, protože měl plné ruce práce s japonským zastoupením. Usmál se, když si ji představil, jak bude překvapená, až se u ní objeví. Jakou ji najde? Co teď asi sama dělá? Jak moc touží strávit s ní noc, noc, kdy si nemusí dělat starosti a probudí se odpočatý! Napadlo ho, že jí zavolá telefonem z auta, aby se mohla na schůzku přichystat, pak se ale rozhodl, že ji překvapí, aby viděl, jak ho přivítá.

Řidič odjel a on vystoupal k bytu, otočil tiše klíčem v zámku a vešel do haly. Slyšel, jak se ze salonu nesou nějaké hlasy, a pomalu se tam vydal. Našel ji ležet na gauči v červeném pyžamu a natáčkách s pletovou maskou na obličejí. Dívala se na televizi, a jen co si ho všimla, vykřikla na přivítanou, vyskočila z pohovky a objala ho. „To se dělá, hádždži,“ kárala ho, „měl jsi mi aspoň zavolat, abych se přichystala, nebo jsi mě chtěl vidět takhle ošklivou?“

„Jsi překrásná.“

Přítiskl se k ní, pevně ji objal a ona jako bodnutí ucítila jeho erekci. „No tak, hádždži,“ pronesla rozmařile, zaklonila hlavu a vysmekla se mu, „ty jsi ale nedočkavý, počkej, až si dojdou do koupelny a nachystám ti něco k jídlu.“

Strávili noc jako obvykle. Nachystala mu uhlíky a vodní dýmku, a zatímco se připravovala v koupelně, vykouřil několik kuliček hašiše. Pak si svlékl oblek, vykoupal se, vzal si na holé

tělo bílou galábíjí a pomiloval se s ní. Patřil k těm mužům, kteří dokážou zahnat starosti sexem. Té noci podal neobvykle vášnivý a vytrvalý výkon. Když skončili, políbila ho. „Staré koště nejlíp mete,“ zašeptala a třela se nosem o jeho. Nahlas se rozesmála a opřela se zády o pelest.

„Mám pro tebe hádanku,“ řekla vesele.

„Jakou hádanku?“

„Copak jsi už zapomněl? Hádanku, hádždži, způsob, jakým mi dokážeš, že mě miluješ.“

„Jistě, samozřejmě, omlouvám se. Mám dneska plnou hlavu jiných věcí. Tak jo, má paní, pověz mi tu hádanku.“

Su'ád se k němu otočila a mlčky se na něj zadívala, jako by se snažila odhadnout jeho reakci. Pak se jí na tváři objevil široký úsměv. „V pátek jsem byla u doktora,“ oznámila mu.

„U doktora? Jsi v pořádku?“

„Udělal se mi špatně.“

„To je mi líto.“

„Ale kdepak,“ zasmála se, „ukázalo se, že je to radostná únava.“

„Nechápu.“

„Gratuluji, miláčku. Jsem dva měsíce těhotná.“

Před Jakobijánovým domem zastavil velký nákladák. Kromě několika malých zamřížovaných okýnek byl celý uzavřený. Policajti vlekli Táha aš-Šázilího, tloukli ho a kopali těžkými botami, a než ho strčili do vozu, zavázali mu oči a železky spoutali ruce za zády. Cítil, jak mu tlak železa roztrhal kůži. Anton byl plný dalších zadržovaných, kteří celou cestu provolávali „Není boha kromě Boha... Islámský!... Islámský!“, jako by svým křikem přemoci strach a napětí.

Stráže je nechaly skandovat, ale auto jelo tak rychle, že studenti několikrát popadali jeden přes druhého. Pak najednou

zastavili. Slyšeli skřípání starých železných vrat. Auto kousek pomalu popojelo, znovu zastavilo, otevřely se zadní dveře a vrhla se na ně skupina hulákajících a nadávajících policistů. Sundali si opasky a bili jimi studenty, kteří s křikem padali ven z antonu. Pak uslyšeli štěkot policejních psů, kteří se na ně vrhli. Táha se pokusil utéct, ale skočil po něm veliký pes, srazil ho k zemi a sápal se mu tesáky po hrudi i krku. Táha se válel na zemi a snažil si před psími zuby chránit obličej. Říkal si, že je nenechají roztrhat psy, ale kdyby zemřel, dostal by se do ráje. Zatvrdil se a začal si recitovat koránské verše a vybavily se mu i útržky z kázání šejcha Šákira. Zjistil, že tělesná bolest dosáhne určitého vrcholu a pak začne pomalinku odeznívat.

Psi je nechali najednou být, jako by dostali nějaký povel. Nějakou dobu zůstali ležet na nádvoří a vojáci se na ně poté znovu vrhli, brutálně je mlátili a začali je jednoho po druhém odvádět. Táha cítil, že ho strkají dlouhou chodbou, pak se otevřely dveře a on se ocitl ve velké místnosti plné cigaretového kouře. Začal rozeznávat hlasy sedících důstojníků. Bavili se o normálních věcech a smáli se. Jeden z nich k němu přistoupil a praštil ho do týla.

„Jak se jmenuješ, mazánku?“ zařval na něj.

„Táha Muhammad aš-Šázilí.“

„Cože? Neslyším tě!“

„Táha Muhammad aš-Šázilí.“

„Mluv nahlas, ty zkurvysyne!“

Táha zakřičel z plných plic, ale důstojník mu dal další ránu a znovu se ho zeptal. Tohle se opakovalo ještě třikrát. Pak se na něj sesypal déšť ran a kopanců, až spadl na zem. Zvedli ho a poprvé se ozval klidný, chraplavý, rozvážný hlas. Hlas, na který Táha nikdy nezapomene.

„To stačí, hoši. Dost s tím bitím. Chlapec vypadá, že má všech pět pohromadě a je rozumný. Pojď sem, chlapče, pojď blíž.“

Postrčili ho směrem k místu, odkud hlas vycházel. Táha si byl jistý, že to musí být jejich velitel a určitě sedí za stolem uprostřed místnosti.

„Jak se jmenuješ, hochu?“

„Táha aš-Šázilí.“

Špatně se mu mluvilo a v puse cítil chuť krve.

„Táha, je na tobě vidět, že jsi dobrý chlapec ze slušné rodiny,“ ozval se velitel, „proč, synku, něco takového děláš? Viděl jsi, co se ti stalo? A to ještě nic nebylo! Víš, tihle hoši tě budou až do noci bít, a pak se půjdou domů najíst a vyspat. A přijdou jiní policajti a ti tě budou mlátit až do rána a ráno se z domova vrátí tihle policisté a zase tě budou tlouct až do noci. A tak to půjde, dokud tě neumlátí k smrti a nepohřbí tě tady, na místě, kde stojíš. V porovnání s námi nejsi nic, Táha. My jsme vláda. Chceš se srovnávat s vládou, Táha? Vidiš, do jaké bryndy ses to dostal. Poslyš, hochu, chceš, abych tě hned propustil? Chtěl bys jít za svojí rodinou? Máma s tátou o tebe už musí mít pořádnou starost.“

Poslední větu vyslovil, jako by ho to upřímně zneklidňovalo. Táha cítil, jak se mu celé tělo šíleně roztřásl. Ze všech sil se snažil, aby se nesespjal, ale nedokázal to. Vydal vysoký zvuk připomínající zavytí a usedavě, hořce se rozplakal. Důstojník přešel k němu a položil mu ruku na rameno.

„No tak, Táha. No tak, chlapče můj, nebreč. Bůh ví, že je mi tě vážně líto. Poslouchej, hochu, dáš nám nějaké informace o svojí organizaci a já, přísahám na svoji čest, tě hned propustím. Co ty na to?“

„Já nemám žádnou organizaci,“ rozkřičel se Táha.

„A proč jsi měl u sebe Chartu islámské akce?“

„Četl jsem ji.“

„Ale můj hochu, to je kniha pro organizace. No tak, Táha, nech se vést Bohem, pověz mi, jakou máš v organizaci funkci?“

„Já žádné organizace neznám!“

Znovu ho zasypaly rány. Táha cítil, jak bolest znovu dosáhla svého vrcholu a změnila se v představu, kterou jako by vnímal zvenčí.

„Proč to musí být takhle, chlapče můj?“ ozval se stále stejně klidný hlas velitele. „Pověz nám, co víš, a všechno tohle skončí.“

„Pane, při všemohoucím Bohu, já nic nevím.“

„Stačí, jak chceš...“

A jako kdyby to bylo nějaké heslo, jen co důstojník větu dořekl, sesypaly se na Táha ze všech stran rány. Potom ho chytli a mrštili jím na zem. Několik párů rukou mu začalo šátrat pod galábiji a stáhlo mu spodky. Ze všech sil se bránil, ale bylo jich víc. Rukama a nohama ho přišpendlili k podlaze. Pár silných rukou ho popadl za zadek a roztáhl mu půlky. Cítil, jak mu cpou do zadku něco tvrdého, jak mu rvou vnitřnosti, a začal křičet. Řval z plných plic. Řval, dokud neucítil, že mu praská hrdlo.

S příchodem zimy začal Abd ar-Rabbihovi nový život.

Skončilo mu období služby u policie, navždy svlékl uniformu, vyměnil ji za evropské šaty a začal pracovat v novém stánku. Brzy poslal do Horního Egypta pro svou manželku Hidju a synka Wa'íla, kterého jeho žena ještě kojila. Společně se zabydleli v místnosti na střeše Jakobijánova domu, kterou pro ně pronajal Hátim Rašíd. Abdovo zdraví se zlepšilo, nabral nějaké to kilo a bylo zřejmé, že se usadil. Už nevypadal jako vyhublý, nešťastný vojáček a začal se podobat spíše mladému úspěšnému káhirskému obchodníkovi, jemuž nechybělo sebevědomí, a měl plné ruce práce (přestože mu zůstal silný hornoegyptský přízvuk, dlouhé špinavé nehty a od kouření a zbytků jídla zažloutlé zuby, které si nikdy nečistil). Z prodeje cigaret, sladkostí a nealkoholických nápojů měl solidní příjem a lidé na střeše Abda s rodinou přijali tak jako všechny nové sousedy: přivítali je se směsí ostražitosti a zvědavosti, ale postupně si oblíbili Abdovu manželku Hidju, upravenou štíhlou ženu s tmavou pletí v černé galábiji s temně modrým tetováním pod bradou, která vařivala hornoegyptské jídlo (okru a chléb z prosa) a mluvila asuánským dialektem, jež s chutí napodobovali.

Abdo sousedům tvrdil, že u Hátima Rašída pracuje jako kuchař, ale nikdo mu nevěřil, protože všichni o Hátimově homosexualitě věděli a taky proto, že u něj minimálně dvakrát týdně přespával. Mezi sebou si z těch „nočních chodů“, které Abdo svému pánovi servíroval, dělávali legraci. Znali pravdu a nijak se tím nezabývali. Obecně k jakémukoliv deviantovi přistupovali podle toho, jak moc ho měli rádi. Pokud se jim přičil, postavili se proti němu a hájili ctnost, zlomyslně se s ním hádali a zakazovali dětem, aby se s ním přátelily. Ale když ho měli podobně jako Abd Rabbiha rádi, odpouštěli mu, chovali se k němu jako k zbloudilému, kterého je třeba litovat, a opakovali, že nakonec všechno je jen osud a že nesešel tak daleko od správné cesty milosrdného Boha. „Spousta lidí dělala mnohem horší věci a Bůh je napravil a stali se z nich světcí,“ říkali, pomlaskávali u toho a soucitně vrtěli hlavami.

Život Abd Rabbiha plynul bez větších problémů, ale jeho vztah s manželkou zůstával napjatý. Byla s novým, pohodlným životem spokojená, avšak něco temného a tíživého mezi nimi nepřestávalo doutnat. Občas šlehal plamen vysoko, pak pohasl a na čas se ztratil z dohledu, ale nikdy úplně nezmizel. Když se k ní vracel po noci strávené u Hátima, býval napjatý a nervózní, snažil se jí nedívat do očí a kvůli každé maličkosti se k ní choval hrubě. Jeho výpady snášela se smutným úsměvem, což ho ještě víc provokovalo.

„Tak už něco řekni, ty náno!“ křičival na ni.

„Bůh ti odpusť,“ odpovídala mu Hidja slabým hlasem a raději odešla, dokud se neuklidnil. Během vášnivých okamžiků v posteli mýšlil Abdo na svého milence Hátima a míval pocit, že mu Hidja čte myšlenky, a svou nervozitu si vybil na jejím těle. Miloval se s ní extrémně hrubě, jako kdyby jí chtěl ty myšlenky vytřást z hlavy nebo jako by ji silou trestal za to, že ví o jeho homosexualitě. Když bylo po všem, lehával na zádech, kouřil a zíral do stropu. Hidja ležela vedle něj a dál mezi nimi viselo to ostří, které nedokázali ignorovat ani přijmout.

Jednou podlehl Abdo nejasnému vnitřnímu nutkání. Všechno to předstírání ho unavovalo, tížilo ho na srdci jako kámen a v koutku duše si přál, aby se už Hidja přestala vyhýbat bolestné pravdě. Kéž by mu to vmetla do tváře a obvinila ho, že je sodomita. Osvobodilo by ho to od toho břemene, všechno by jí řekl a jasně jí vysvětlil, že se nedokáže bez Hátima obejít, protože potřebuje peníze.

„Hidjo, pan Hátim je dobrý člověk,“ prohlásil z ničeho nic. Nekomentovala to. „Víš to, ne?“ Ticho. „Proč mlčíš?“

„Protože není dobrý ani nic podobného. To jenom ty jsi čestný a on spoléhá na tvou práci.“

To stejně opakovala před sousedy. Mluvila rozčileně, protože narušil nepsanou dohodu, jež jí pomáhala bojovat se sklíčeností. Bylo mu trochu líto, že tak vybuchl.

„Ale stejně mu, ženo,“ pronesl klidně, „musíme být vděční. Tohle všechno máme jen díky jeho laskavosti.“

„To není z laskavosti. Každý si hledí jen svých zájmů. Víš to stejně dobře jako já. A Bůh nám odpusť Hátima, práci pro něj a každý den, který s ním strávíme.“

Její slova na něj silně zapůsobila. Mlčel, otočil hlavu ke zdi a Hidje ho bylo líto. Přitiskla se k němu, vzala jeho ruku do dlaní a políbila ji.

„Abú Wa'íle,“ zašeptala něžně, „kéž nám tě Bůh ochrání a sešle ti náš denní chléb čestným způsobem. Přála bych si, abys dával stranou nějaké peníze, za které by sis mohl otevřít vlastní stánek, a nikomu jsi nebyl nic dlužný. Ani Hátimovi, ani nikomu jinému.“

Po vzoru koloniálních velmocí usiloval Malák o expanzi a vliv. Neustále ho jakási naléhavá vnitřní síla pudí k tomu, aby ovládal všechno, co je v jeho dosahu, bez ohledu na to, jakou to má hodnotu, nebo na způsob, jakým toho dosáhne.

Ode dne, kdy dorazil na střechu, nepřestal expandovat do všech směrů. Začalo to malým opuštěným záchodem metr na metr napravo od vchodu. Jen co ho Malák spatřil, začal řešit, jak by se ho mohl zmocnit. Vyskládal před něj prázdné papírové krabice, pak je postupně začal skladovat uvnitř a nakonec na něj připevnil velkou petlici se zámkem a klíč si strčil do kapsy s tím, že v krabicích je zboží, jež by v případě, že by záchod zůstal otevřený, mohl někdo ukrást. Po záchodu si zabral velký kus střechy, kde vyskládal staré nefunkční šicí stroje. Obyvatelům střechy, kterým se to samozřejmě nelíbilo, sdělil, že šicí stroje čekají na kohosi, kdo je přijde při nejbližší příležitosti opravit. Tenhle člověk ale nikdy nebyl schopný dodržet termín schůzky a volával Malákovi na poslední chvíli, aby mu vysvětlil, že mu do toho něco nečekaného přišlo, a ujistil ho, že si stroje za týden, maximálně dva, určitě vyzvedne. Malák to odkládal tak dlouho, až se z toho stala hotová věc. Velký výklenek ve zdi střechy zabral naopak na jeden zátah. Tři truhláři na něj za necelou hodinu přidělali dřevěné dveře se zámkem, od něhož si Malák vzal klíč. Najednou tak získal další skříň, v níž mohl skladovat své zboží.

Malák si v těchto bitvách počínal jako zkušený politik. Všemi způsoby pohlcoval zlost a námitky obyvatel střechy: od uklidňování přes zlehčování situace po agresivní hádky v případě, že to bylo nutné (což často bylo). Měl štěstí, protože mu v tom hodně pomáhalo, že pan Hámid Hawwás poté, co rozeslal stížnosti snad všem odpovědným pracovníkům v zemi, nakonec uspěl a vrátil se do svého rodiště v Mansúře, a Malák se tak zbavil úporného protivníka, jenž by zaručeně jeho plány týkající se expanze sabotoval.

Jenže malé zisky v podobě záchodu nebo skříně uspokojovaly Malákovy realitní choutky asi tak, jako naplní vítězství v partii šachu velkého vojevůdce. Snil o tom, že provede zásadní úder, jenž mu přinese velké bohatství: například o hezkém pozemku, který by mohl zabrat, nebo o velkém bytě, jehož

nájemník by zemřel a on by ho získal pro sebe. Druhá možnost nebyla v centru města nijak vzácná. Často se stávalo, že když zemřel nějaký starý osamělý cizinec bez rodiny, zmocnil se jeho bytu Egypťan, který mu byl za života nejbližší – jeho žehlič prádla, kuchař nebo manžel jeho služebné. Pak se rychle do bytu nastěhuje a nechá si vystavit potvrzení o tom, že tam žije, vymění zámky a nechá si tam posílat doporučené dopisy, aby tento stav potvrdil. Domluví se s falešnými svědky, kteří před soudem potvrdí, že v bytě se zesnulým cizincem vždycky žil, a pověří některého z právníků, aby vedl dlouhý a pomalý spor s majitelem domu, jenž je nakonec většinou nucen přistoupit na urovnání s uzurpátorem bytu a přijmout částku, jež je mnohem nižší než skutečná hodnota bytu.

Naděje na podobnou šťastnou náhodu si pohrávala s Malákovými sny jako vítr s větvičkami stromů a v duchu si promítal, které byty v Jakobijánově domě by bylo možné zabrat. Nejsnáze dosažitelný mu připadal byt Zakího ad-Dasúqího. Šest pokojů, chodba, dvě koupelny a velký balkon na ulici Sulajmána Paši. Zakí byl navíc starý svobodný mládenec, který mohl každou chvíli zemřít. Byt si pronajímal a pronájem nelze dědit. A přítomnost jeho bratra Abascharúna v bytě Malákovi jeho počínání v rozhodující okamžik usnadní. Po důkladné rozvaze a rozsáhlých právních konzultacích přišel Malák s plánem: podepíše se Zakím ad-Dasúqím smlouvu o fiktivní firmě a zapíše ji na katastrálním úřadu. Smlouvu pak schová a předloží ji po Zakího smrti. Jakožto obchodního partnera ho díky ní nebudou moci z bytu zesnulého vyhnat. Ale jak to udělat, aby Zakí smlouvu podepsal? Tehdy začal uvažovat o Busajně as-Sajjid. Zakí má pro ženy slabost a mazaná ženská by z něj mohla vymámit podpis, aniž by si toho vůbec všiml. Malák Busajně za podpis Zakího ad-Dasúqího nabídl pět tisíc liber a dal jí dva dny na rozmyšlenou. Nepochyboval o tom, že bude souhlasit, ale nechtěl, aby bylo zřejmé, jak po té dohodě baží. Podle očekávání na to přistoupila.

„Když ti přinesu smlouvu, na které bude podpis Zakího ad-Dasúqího, co mi zaručí, že zaplatíš?“ zeptala se ho přímo.

Odpověď měl Malák nachystanou. „Hezky z ruky do ruky. Smlouvu si necháš u sebe, dokud nedostaneš celou částku.“

„Tak jsme domluvení,“ prohlásila Busajna a usmála se, „když nebudou peníze, nebude smlouva.“

„Přesně tak.“

Proč s tím Busajna souhlasila?

Proč by odmítala? Pět tisíc liber je slušná částka, za kterou by mohla sourozencům nakoupit vše potřebné a sobě pořídit výbavu. Navíc Malák získá byt až po smrti Zakího ad-Dasúqího, který by se o tom, co udělala, nikdy nedozvěděl. Nijak ho to nepoškodí, protože už bude mrtvý. A i kdyby mu to nějak ublížilo, proč by ho měla litovat? Je to koneckonců jenom stařec pokukující po děvčatech a nic jiného si nezaslouží. Přestala sympatizovat s lidmi a její city pokryla silná krusta lhodstevnosti. Byl to ten typ znechucení, které pocítují dospívající, nešťastní a devianti a jež jim znemožňuje navázat vztah s ostatními.

Po nějaké době se jí podařilo zbavit se výčitek svědomí a navždy pohřbila pocity viny, jež ji zaplavily pokaždé, když se svlékla před Találem, prala si šaty, které jí znečistil, a natahovala k němu ruku, aby si vzala svých deset liber. Zatvrdila se, zahořkla a otrkala a přestala si dělat starost s tím, co si o její pověsti šuškejí obyvatelé střechy. Věděla dost o jejich skandálech, a tak jí byla jejich předstíraná ctnost jenom k smíchu. Poměr s Találem měla proto, že potřebovala peníze. Věděla ale o ženách ze střechy, které své muže podváděly jen pro samotnou rozkoš. Navíc je ještě pořád panna a může si vzít jakéhokoliv slušného muže a umlčet tak všechny, kdo ji pomlouvají.

Busajna začala pracovat u Zakího ad-Dasúqího a čekala na chvíli, kdy z něj vymámí podpis. Nebylo to ale jednoduché, protože v něm nenašla ohavného starce, jehož si představovala. Naopak – choval se spíš jako milý gentleman, který s ní jednal s úctou. Nikdy s ním neměla pocit, že by plnila nějakou povinnost, za kterou dostává zapláceno, jako s Találem, jenž z ní strhával oblečení a bez jediného slova si pohrával s jejím tělem. Zakí k ní byl něžný, znal její rodinu, měl rád její malé sourozence, kterým kupoval spoustu drahých dárků. Vážil si jejích citů, se zájmem poslouchal, co mu říkala, a sám jí vyprávěl úžasné historky o minulých časech.

Dokonce ani sex s ním ji neznechucoval, jako tomu bylo s Találem. Zakí se jí dotýkal jemně, jako by se bál, že by jí mohl svými prsty ublížit, jako když hladí růži, jejíž okvětní lístky by při sebemenší hrubosti opadaly. Často jí líbal ruce (nikdy ji ani nenapadlo, že by jí někdy mohl nějaký muž líbat ruce), a když se jedné noci jejich těla poprvé spojila, přitiskla se k němu. „Buď opatrný. Jsem ještě panna,“ zašeptala mu něžně do ucha.

Tiše se zasmál. „Já vím,“ odpověděl.

Políbil ji a ona cítila, jak se její tělo v jeho ruku rozpouští. Měl vlastní magický způsob milování. Energičnost nahradil zkušenostmi jako starý hráč, jenž vynikající technikou vyvažuje slabost. Busajna si v duchu přála, aby byl jednou její manžel stejně něžný. Náklonnost k němu ji svým způsobem znepokojovala, neboť spolu s ní přicházela i provinilost. Vždycky se k ní totiž choval hezky a ona ho má podvést a ublížit mu. Tenhle milý muž, který s ní jedná tak něžně, rozmazluje ji a svěřují jí tajemství svého života, by si nikdy nedokázal představit, že by se chtěla zmocnit jeho bytu. Když o tom přemýšlela, pohrdala sama sebou a nenáviděla se. Podvést ho bylo pro ni stejně těžké jako pro chirurga operovat vlastní ženu nebo děti. Několikrát se pokusila jeho podpis získat, když se opil, jenže vždycky na poslední chvíli couvla. Nedokázala to. K vlastnímu překvapení si posléze vyhubovala a měla na sebe kvůli své neschopnosti

strašný vztek. Ve skutečnosti se však v jejím nitru stále svářily soucit se starým Zakím a na druhé straně nutková potřeba peněz. Nakonec se rozhodla, že při nejbližší příležitosti jeho podpis získá.

„Všimni si, že mám jenom zimní obleky. Na večírky jsem chodíval v zimě a v létě jsem jezdíval do Evropy.“

Seděli po večeři v restauraci Maxime, blížila se půlnoc a hosté se už vytratili. Busajna si oblékla nové modré šaty, které odhalovaly její bělostnou šíji a žlábek mezi ňadry. Zakí, uvelebený vedle ní, popíjel whisky a ukazoval jí sbírku starých fotografií. Zachycovaly ho jako atraktivního, elegantního mladíka, jenž s úsměvem drží v ruce skleničku uprostřed skupinky mužů v oblecích a krásných žen v odvážných večerních šatech. Před nimi byly rozestavěné slavnostní stoly s jídlem a lahvemi luxusního alkoholu. Busajna si fotografie fascinovaně prohlížela.

„Co to je?“ zvolala se smíchem a ukázala na jednu z nich. „To jsou vážně zvláštní šaty.“

„To je smoking. Dříve se ke každé příležitosti hodily jiné šaty. Ráno se nosily jedny, odpoledne druhé a večer třetí.“

„Víš, že jsi byl moc hezký? Trochu jako Anwar Wagdí.“

Zakí se hlasitě rozesmál a pak na chvíli ztichl. „Prožil jsem krásné dny, Busajno,“ řekl potom, „byla to jiná doba. Káhira se podobala Evropě. Čistá a elegantní, slušní a vychovaní lidé a každý věděl, kde je jeho místo. I já byl jiný. Měl jsem postavení, peníze, přátele na úrovni a také zvláštní místa, kde jsem trávil večery. Automobilový klub, Klub Muhammada Alího a klub Gezira. Kde jsou ty časy... Každá noc byla plná smíchu, večírků, pití a zpěvu. V Káhiře žila spousta cizinců. Většinu obyvatel centra tvořili cizinci, dokud je Abd an-Násir v šestapadesátém nevyhnal...“

„Proč je vyhnal?“

„Nejdřív vypověděl židy a ostatní cizinci dostali strach a odešli. Tak mě napadá, co si myslíš o Abd an-Násirovi?“

„Narodila jsem se až po jeho smrti. Ani nevím. Někdo tvrdí, že to byl hrdina, jiní, že zločinec.“

„Egyptu nikdy nevládl nikdo horší než Abd an-Násir. Zničil naši zemi a dovedl nás akorát k porážce a chudobě. Bude trvat dlouhé roky, než se podaří napravit škody, které napáchal na egyptském charakteru. Abd an-Násir moc dobře věděl, že Egypťané jsou zbabělci, oportunisti a pokrytci.“

„A proč ho teda mají lidi rádi?“

„Kdo tvrdí, že ho mají lidi rádi?“

„Spousta lidí, co znám, ho má ráda...“

„Každý, kdo má rád Abd an-Násira, je buď ignorant nebo z jeho doby těžil. Svobodné důstojníky tvořila parta kluků, spodina společnosti, chudáci a děti chudáků. Nahhás Paša byl správný chlap, kterému ležel na srdci osud chudých. Dovolil jim studovat na vojenské akademii a oni pak nakonec provedli v dvaapadesátém převrat. Vládli Egyptu, vykradli ho, vyplnili a vydělali na tom miliony. Jistěže mají Abd an-Násira rádi, však tuhle partu vedl.“

Mluvil zatrpkle a z rozčilení i hodně nahlas. Když si to uvědomil, usmál se. „Co jsi provedla, že tě zatěžuju politikou?“ prohlásil. „Co kdybychom si poslechli něco krásného? Christine, pojď sem, prosím... *Viens s'il te plaît.*“

Christine seděla u malého stolku vedle baru a s dioptrickými brýlemi na očích se probírala účty. Schwálně je nechala o samotě a teď k nim přišla s širokým úsměvem na tváři. Měla Zakího ad-Dasúqího moc ráda, upřímně ji těšilo, když ho viděla šťastného, a Busajna se jí moc líbila.

„Christine,“ zavolal na ni Zakí opilou francouzštinou a natáhl k ní ruku, „jsme staří přátelé, že ano?“

„Jistěže.“

„Takže... mi okamžitě splníš každé přání?“

Christine se zasmála. „Záleží na tom,“ namítla, „co to bude za přání.“

„Ať to bude cokoliv, musíš to udělat.“

„Když vypiješ půl láhve whisky jako dneska večer, musím si dávat dobrý pozor na to, co si budeš přát.“

„Chci, abys nám zazpívala.“

„Zazpívala? Teď? To nejde.“

Jejich rozhovor probíhal vřdycky naprosto stejně, jako by to byla nezbytná tradice: chce po ní, aby zazpívala, ona se omluví, on naléhá a ona protestuje, vysvětluje a nakonec souhlasí. Po pár minutách se Christine posadila k pianu, prsty se jí rozběhly po klaviatuře a záhy se ozvaly rozmanité melodie. Pak najednou zvedla hlavu, jako by uslyšela hlas, na nějž čekala, zavřela oči a s napjatou tváří začala hrát. Hudba se nesla celým prostorem a přidal se k ní její vysoký, čistý hlas. Úžasně zpívala píseň od Edith Piaf:

*„Ne, ničeho nelituji... vůbec ničeho...
Ani toho dobrého, co se mi přihodilo...
ani toho zlého...
Vše je pro mě stejné...
Svými vzpomínkami jsem zažehla oheň...
mé smutky i radosti, už je nepotřebuji...
Skončila jsem s minulostí, začínám od nuly,
abych tě mohla milovat.“*

Když ten večer skončili, přešli náměstí Sulajmána Paši a zamířili do kanceláře. Zakí byl namol a Busajna ho vzala kolem pasu, aby ho mohla podpírat. Ztěžklým jazykem jí popisoval, jak kdysi náměstí vypadalo. Zastavil se před zavřenými obchody. „Tady býval moc hezký bar,“ vykládal, „vlastnil ho nějaký Řek,

vedle stálo holičství a restaurace a tady obchod s koženým zbožím La Bursa Nova. Všechny krámy byly úžasně nablýskané a ve výlohách měly zboží z Londýna a Paříže...“

Busajna ho poslouchala a nervózně sledovala jeho kroky, aby nespadol na ulici. Šli pomalu. Když dorazili k Jakobijánovu domu, Zakí se zastavil. „Vidíš ten architektonický skvost!“ zvolal. „Tehle dům je přesnou kopií budovy, kterou jsem viděl v Paříži v Latinské čtvrti.“ Busajna se ho snažila něžně popostrkovat, aby přešli ulici, ale on pokračoval: „Víš, Busajno, mám pocit, jako by mi Jakobijánův dům patřil. Bydlím tu nejdéle ze všech. Zním minulost každého obyvatele a každý metr čtvereční tohoto domu. Strávil jsem v něm většinu života a prožil nádherné dny. Mám pocit, jako by byl součástí mě samotného. V den, kdy tenhle dům strhnou nebo se mu něco stane, zemřu.“

Pomalou a s obtížemi přešli ulici, vyšli schody a nakonec se dostali do bytu.

„Lehni si na gauč,“ vyzvala ho Busajna. Podíval se na ni, usmál se a pozvolna se posadil. Funěl a zdálo se, že se musí hodně snažit, aby zůstal při vědomí. Busajna se přinutila překonat rozpaky a přitiskla se k němu. „Mohl bys pro mě něco udělat?“ zeptala se svůdně.

Pokusil se jí odpovědět, ale byl tak opilý, že nemohl artikulovat. Zíral před sebe, úpěl a ji napadlo, že teď zemře. „Žádám v bance al-Ahlí o malou půjčku,“ vztáhla se a pokračovala, „deset tisíc liber. I s úrokem ji budu splácet pět let. Chtějí ručitele. Mohl by ses za mě, prosím, zaručit?“

Už předtím mu položila ruku na stehno a zašeptala to tak svůdně a chvějícím hlasem, že jí navzdory své opilosti přitiskl obličej na tvář a políbil ji. Považovala to za souhlas. „Mockrát děkuju, Bůh ti to oplatí!“ zvolala.

Vyskočila, rychle vyndala papíry z kabelky a podala mu pero. „Podepiš to tady, prosím.“

Nachystala skutečné podklady pro půjčku a mezi ně zasunula Malákovu smlouvu. Zakí začal s podepisováním. Držela

mu ruku, aby mu pomohla, ale on najednou přestal. „Koupelna,“ zamumlal ztěžklým jazykem s obličejem ztrhaným únavou.

Chvíli mlčela, jako by mu nerozuměla. Mávl rukou. „Musím do koupelny,“ vysvětloval s obtížemi.

Busajna odsunula papíry stranou a s námahou mu pomohla vstát. Opíral se o její ruku, dokud ho neodvedla do koupelny. Zavřela za ním dveře a otočila se k odchodu. Když došla do poloviny chodby, uslyšela, jak za ní něco hlučně dopadlo na zem.

Té noci byla kavárna Groppi na ulici Adlí plná do posledního místa. Většinu zákazníků tvořili mladí milenci, kterým vyhovuje tlumené světlo zahradních lamp, jež halí jejich tváře a oni si tak mohou šeptat vášnivá vyznání, aniž by je při tom někdo rušil nebo obtěžoval.

Do kavárny vešel podsaditý padesátník s širokými rameny ve velkém tmavém obleku, bez kravaty a v bílé košili s rozepnutými horními knoflíčky. Oblečení na něm viselo a nesedělo mu, jako by nebylo jeho. Muž se posadil ke stolku vedle dveří, objednal si šálek hořké kávy a mlčky se rozhlížel po kavárně. Sem tam se nervózně podíval na hodiny. Neuběhlo ani třicet minut a na místo dorazil štíhlý snědý mladík ve sportovním oblečení a zamířil ke stolku, u něhož statný muž seděl. Vřele se objali, posadili se a začali spolu tiše mluvit.

„Díkybohu, jsi v pořádku, Táha. Kdy tě pustili?“

„Před dvěma týdny.“

„Určitě tě sledují. Udělal jsi cestou sem to, co ti Hasán řekl?“

Táha přikývl. „Bratru Hasánovi můžeme naprosto důvěřovat,“ pokračoval šejch Šákir. „Když se se mnou budeš chtít spojit, dá ti vědět, kdy a kde se sejdeme. Obvykle vybíráme místa, která nevzbuzují podezření. Tady je například spousta

lidí a šero, což nám vyhovuje. Setkáváme se také ve veřejných parcích nebo restauracích a občas také v barech. Ale nezvykni si po nich vysedávat!“

Šejch Šákir se zasmál, ale Táha zůstal zamlklý. Zavládlo živé ticho.

„Státní bezpečnost vede zločinecké tažení proti všem islamistům,“ pokračoval šejch trpce, „zatýkání, mučení, popravky... Během zátahů po našich neozbrojených bratrech střílí a pak je dodatečně obviní, že bránili výkonu státní moci. Denně dochází ke skutečným masakrům. Ale krev těchto nevinných jim bude v Soudný den přičtena! Musel jsem opustit svůj byt a přestál jsem docházet do mešity. A jak vidíš, změnil jsem i svůj vzhled. Když už jsme u toho, co říkáš evropskému vydání šejcha Šákira?“

Šejch se nahlas zasmál, snažil se navodit veselou atmosféru, ale marně. Rozprostřel se mezi nimi hutný stín zasmušilosti a šejch se mu záhy poddal. Vzdychl: „Bůh mi odpust.“ „Buď silný, Táha,“ pokračoval, „můj chlapče, vím, jak ti je, a chápu tvou bolest. Chci, abys všechno, co ti provedli ti bezvěrci, přenechal Všemohoucímu Převelikému Bohu, a dá-li On, dostane se ti tak nejlepší odplaty. A věz, že ti, kdo jsou mučeni na stezce Boží, se dostanou do ráje. Vše, co se ti stalo, je jen nepatrnou daní, kterou bojovník ve svaté válce rád zaplatí, aby se pozvedlo slovo Pravdy, Mocné a Převeliké. Naši vládcové brání své zájmy a nezákonné bohatství, ale my hájíme Boží víru. My jsme ti, kdo žádají věčný život, oni chtějí ten světský. O své ubohé zboží přijdou, ale nám Bůh přislíbil Svou pomoc a on Svůj slib nikdy neporuší.“

Jako by Táha čekal na šejchova slova, aby dal průchod svému trápení. „Ponížili mě, mistře,“ ozval se chraplavě, „ponížili mě tak, že jsem měl pocit, že i toulaví psi mají víc důstojnosti než já. Provedli mi věci, o nichž jsem si nikdy nemyslel, že je jich nějaký muslim schopen.“

„To nejsou muslimové, učenci se shodli, že jsou to bezvěrci.“

„I kdyby to byli bezvěrci, copak v nich není ani špetka soucitu? Copak nemají syny a dcery a manželky, které milují a záleží jim na nich? Zatknout mě v Izraeli, ani Židi by mi tohle neudělali. Ani kdybych byl špion a zrádce své víry a země, tak by mi tohle neudělali. Ptám se sám sebe, jaký zločin by si zasluhoval takový odporný trest. Je dodržování Božího zákona nejtěžším zločinem? Občas jsem mívával ve vězení pocit, že to, co se mi stalo, není skutečné, že je to noční můra, že to všechno skončí, až se probudím... Kdybych neměl svou víru v Boha, Mocného, Převelikého, zabil bych se, aby to mučení nepokračovalo.“

Na šejchově tváři byla patrná bolest, mlčel a Táha zatnul ruku v pěst. „Zavázali mi oči, abych nevěděl, co jsou zač. Já ale přísahal Bohu, že je budu pronásledovat. Najdu je a jednomu po druhém se pomstím.“

„Chlapče můj, rádím ti, abys tuhle bolestnou zkušenost hodil za hlavu. Víím, že je to těžké, ale v téhle situaci je to jediná správná věc. To, co se ti stalo ve vězení, není nic výjimečného. Tenhle osud postihl všechny, kdo v naší nešťastné zemi veřejně hlásají pravdu. Nenese za to odpovědnost pár důstojníků, ale zločinecký bezvěrecký režim, jenž nám vládne. Je třeba, abys svou zlost obrátil proti samotnému režimu, ne proti jednotlivcům. Vznesený ve své vznešené Knize děl: *‘A věru máte nyní v poslu Božím příklad překrásný.‘* A Bůh pravil pravdu. V Mekce vedli proti Proroku Muhammadovi, Bůh mu žehnej, boj, uráželi ho a byli k němu opravdu hrubí, až si stěžoval Pánu. Řekl mu o své bezmoci a o tom, jak ho lidé ponižují. Navzdory tomu ale nepovažoval svůj boj za osobní mstu bezvěrcům, ale soustředil se na šíření Boží výzvy. Když pak Boží víra nakonec zvítězila, odpustil Prorok všem nevěřícím a propustil je na svobodu. Tohle je lekce, kterou se musíš naučit a zachovat se podle ní.“

„To byl Posel Boží, Bůh mu žehnej, nejlepší lidská bytost. Já nejsem Prorok. Nedokážu zapomenout, co mi ti zločinci udělali. To, co mi provedli, mě nepřestává pronásledovat. Nemůžu spát, od propuštění jsem nebyl ve škole a myslím, že už tam

ani nepůjdu. Celé dny jsem ve svém pokoji, s nikým nemluvíím a občas mám pocit, že přijdu o rozum.“

„Nepoddávej se tomu, Táha. Zatkli tisíce mladých muslimů a vystavili je strašlivému mučení, ale oni z vězení vyšli s ještě větším odhodláním bojovat s despotií. Skutečným záměrem režimu při mučení islamistů není jen jejich fyzické utrpení, chtějí je zničit psychicky tak, aby ztratili schopnost vést svatou válku. Když se poddáš svému trápení, dosáhnou tihle nevěřící svého cíle.“

Šejch si ho dlouze prohlížel a pak mu stiskl ruku, kterou měl položenou na stole. „Kdy se vrátíš na univerzitu?“ zeptal se.

„Nevrátím se.“

„Tý se ale musíš vrátit. Jsi pilný, vynikající student, a dá-li Bůh, čeká tě skvělá budoucnost. Odevzdej se Bohu a zapomeň, co se ti stalo. Vrať se ke studiu na své fakultě.“

„To nejde... Jak bych se mohl postavit před lidi poté, co...“ Táha najednou zmlkl, sklopil tvář. „Zneuctili mě, mistře,“ ztěžka vzdychl.

„Mlč.“

„Mistře, desetkrát mě zneuctili. Desetkrát!“

„Řekl jsem ti, abys mlčel, Táha!“ vykřikl zostra šejch, ale Táha praštil rukou do stolu, až se šálky s řinčením otráslly. Šejch vstal rychle od stolu.

„Seber se, Táha,“ zašeptal rozrušeně, „všichni se na nás dívají. Musíme odtud okamžitě odejít. Poslouchej, budu na tebe za hodinu čekat před kinem Metro. Dávej si pozor a pohlídej si, ať tě nikdo nesleduje.“

Během následujících dvou týdnů hádžďž Azzám přemlouval, vábil, vyhrožoval a byl i hrubý. Zkusil na Su'ád všechno, ale ona myšlenku na potrat rázně odmítala. Brzy jejich život naprosto ustrnul: žádná zamilovaná slůvka, žádná chutná jídla ani

kuličky hašiše a žádný sex. Mluvili jen o potratu. Každý den za ní přišel a posadil se proti ní. Mluvil s ní něžně a klidně, pak začal být čím dál tím rozčilenější a nakonec se pohádali.

„Na něčem jsme se dohodli a ty to nechceš dodržet!“

„Tak mě...“

„Od začátku jsme říkali, žádné těhotenství.“

„A ty jsi snad Bůh, abys povoloval a zakazoval? Zplodili jsme snad to dítě v hříchu?“

„Buď rozumná a dostaň nás z téhle polízanice. Bůh ti žehnej.“

„Ne.“

„Rozvedu se s tebou.“

„Tak se rozveď.“

Mluvil o rozvodu s hranou lhostejností, protože v hloubi duše si přál s ní zůstat, jenže mít v tak pokročilém věku dítě nepřicházelo v úvahu. A i kdyby na to přistoupil, jeho dospělí synové by to nedovolili. Jeho první žena hádždža Sáliha dokonce o jeho druhém manželství ani neví, jak by to před ní ale mohl utajit, když by se narodilo dítě?

Když hádždž Azzám ztratil naději, že by mohl Su'ád přesvědčit, nechal ji být, odjel do Alexandrie a sešel se s jejím bratrem Hamídem. Řekl mu, co se stalo. Hamído zaváhal a se skloněnou hlavou nějakou dobu přemýšlel.

„Poslyšte, hádždži, oba jsme slušní lidé a správná věc ještě žádné zlo nenadělala. Je pravda, že jsem její bratr, ale nemůžu po ní chtít, aby si to nechala vzít. Bůh potrat zakazuje a já jsem zbožný člověk.“

„Ale pane Hamído, přece jsme se dohodli!“

„Dohodli jsme se a my dohodu porušili. Jste v právu, pane. Jak jsme se přátelsky sešli, přátelsky se i rozejdeme. Dejte jí to, co jí podle Božího zákona patří, a rozvedte se s ní, hádždži.“

Výraz Hamídovy tváře připadal v tu chvíli Azzámovi podlý, falešný a odporný. Měl strašnou chuť dát mu facku, praštit ho, ale ovládl se. Zvedl se, vzteky to v něm jen vřelo a cestou zpátky do Káhiry ho najednou něco napadlo.

„Už zbývá jen jeden člověk a jsem si jistý, že mi pomůže,“ řekl si v duchu.

Šejch as-Sammán měl s příchodem války v Perském zálivu plné ruce práce.

Denně pořádal přednášky a besedy a psal zevrubné články do novin, v nichž vysvětloval, proč považuje islámské právo válku za osvobození Kuvajtu za legitimní. Vláda ho často zvala do televize a žádali ho, aby přednášel páteční kázání v největší káhirské mešitě. Šejch začal předkládat lidem všechny legitimní důkazy, které podporovaly souhlas arabských vlád s pozváním amerických jednotek, aby osvobodily Kuvajt od irácké okupace.

Hádždž Azzám sháněl šejcha as-Sammána celé tři dny, než ho konečně zastihl v jeho kanceláři při mešitě as-Salám v Mádínat Nasr.

„Co je vám, mistře?“ vyhrkl a nervózně zkoumal jeho tvář. „Vypadáte vyčerpaně.“

„Od chvíle, kdy vypukla válka, jsem skoro nespal. Každý den besedy a schůzky, a dá-li Bůh, odjedu za pár dní do Saúdské Arábie na mimořádnou konferenci muslimských učenců.“

„To ne, mistře, musíte dbát o své zdraví.“

„Všechno, co jsem udělal, je méně, než bych měl,“ zamumlal s povzdechem ctihodný šejch, „prosím Vznešeného, Převelikého Boha, aby mou práci přijal a vložil ji na váhy mezi mé dobré skutky.“

„Mohl byste cestu do Saúdské Arábie odložit a trochu si odpočinout.“

„Bůh chraň, abych to propásl. Kontaktoval mě šejch al-Ghámidí, vynikající znalec – ale před Bohem jsme si všichni rovni –, abych se s ostatními učenými bratry zúčastnil vydání právního prohlášení, jež umlčí všechny ty, kdo vyvolávají nepokoje. To

prohlášení rozpráší před lidmi jejich argumenty, a dá-li Bůh, uvedeme v něm všechny právní důkazy o přípustnosti povolání západních křesťanských vojsk na pomoc muslimům před bezvěrcem a zločincem Saddámem Husajnem.“

Hádždž Azzám při šejchových slovech souhlasně pokýval hlavou a na chvíli se rozhostilo ticho.

„A jak se máte vy?“ zeptal se poté přátelsky šejch a poplácal ho po rameni. „Řekl bych, že jste za mnou přišel kvůli nějaké záležitosti.“

„Nechci vás obtěžovat.“

Šejch se usmál a uvelebil své mohutné já v pohodlném křesle. „Vy mě přece nemůžete obtěžovat. Prosím, povídejte.“

Když dorazil hádždž Azzám s šejchem as-Sammánem do Su'á-dina bytu v Jakobijánově domě, zastihli ji v domácím oblečení. Rezervovaně šejcha as-Sammána přivítala a rychle zmizela uvnitř. Vrátila se za pár minut s šátkem na hlavě a na stříbrném podnosu nesla sklenice s ledově vychlazenou citronádou. Šejch se napil a nápoj si vychutnával se zavřenýma očima, jako by mu to poskytlo příležitost, jak se dostat k věci.

„Úžasná citronáda,“ prohlásil se smíchem a obrátil se k hádždži Azzámovi. „Vaše žena je úžasná paní domu. Děkujte, bratře, Bohu za takové požehnání!“

„Tisícera chvála a dík, mistře,“ navázal Azzám. „Su'ád je dobrá manželka a paní domu, ale je tvrdohlavá a protivná.“

„Tvrdohlavá?“ zeptal se šejch s hraným překvapením a obrátil se k Su'ád.

„Jistě vám hádždž řekl, co máme za problém,“ spustila naprosto vážně.

„Kéž Bůh nikdy nepřináší problémy! Poslyšte, má dcero, jste správná muslimka dodržující Boží zákony a náš Všemohoucí

Převeliký Bůh nařídil ženě, aby poslouchala ve všech světských záležitostech muže. Prorok Muhammad, Bůh mu žehnej, v jednom z kanonických hadíthů pravil: „Kdyby se mělo nějaké stvoření klanět jinému stvoření stejného druhu, pak bych přikázal, aby se manželka klaněla manželovi.“ A Prorok pravdivě promluvil.“

„Žena má ale poslouchat manžela v tom, co je dovolené, a ne v tom, co je zakázané!“

„Bůh nás ochraňuj před tím, co je zakázané, má dcero. Není možné poslouchat tvora, jenž odporuje Stvořiteli.“

„Dobře, tak mi povězte, mistře, chcete, abych šla na potrat?“

Na chvíli se rozhostilo ticho.

„Má dcero,“ usmál se šejch a prohlásil klidně, „na začátku jste se s ním dohodla, že nebudete mít děti. Hádždž Azzám je starší muž a okolnosti mu to neumožňují...“

„Ať se se mnou tedy rozvede podle Božího práva.“

„Pokud se s vámi během těhotenství rozvede, bude podle práva za to dítě zodpovědný.“

„Takže souhlasíte s tím, abych ho dala pryč?“

„Bůh chraň. Potrat je samozřejmě zakázaný, ale podle některých důvěryhodných právních názorů se ukončení těhotenství během prvních dvou měsíců nepovažuje za potrat, neboť duše vstupuje do plodu až ve třetím měsíci.“

„To říká kdo?“

„Věrohodné fatwy největších náboženských učenců.“

Su'ád se ironicky zasmála. „To musí být američtí šejchové,“ prohlásila trpce.

„Mluv se ctihodným šejchem slušně!“ štěkl na ni hádždž Azzám. Zpražila ho rozzuřeným pohledem. „Všichni bychom se měli chovat slušně,“ namítla.

„Bůh nás chraň před svým hněvem. Su'ád, má dcero, nepoddávejte se satanovi. Nemluví v této záležitosti na základě svého osobního názoru – Bože chraň –, předkládám vám uznávaný pohled náboženského práva. A uznávání učenci dospěli

k tomu, že pokud to okolnosti vyžadují, není potrat před třetím měsícem těhotenství považován za vraždu.“

„Takže když si to nechám vzít, nedopustím se žádného hříchu? A to říká kdo? Nevěřila bych vám, ani kdybyste přísahal na Korán!“

V tu chvíli háždž Azzám vstal a přešel k ní. „Říkal jsem ti, abys se ctihodným šejchem mluvila slušně!“ zařval na ni vztekle.

„Jakým ctihodným šejchem?“ vyskočila Su’ád, křičela a mávala rukama. „Vždyť je to úplně jasné! Zaplatil jsi mu, aby mi tu navykládal nějaké nesmysly. Potrat je v prvních dvou měsících v pořádku? Styďte se, šejchu! Kde se schováte před Bohem?“

Šejch as-Sammán takový nečekaný útok nepředpokládal. Zamračil se.

„Ovládejte se, dcero moje,“ pronesl varovně, „a dávejte si pozor, abyste nezašla moc daleko!“

„Do háje s vaším ovládním. Jste k smíchu, šejchu. Kolik vám zaplatil, abyste sem přišel?“

„Ty špinavá couro!“ zařval háždž Azzám a dal jí facku. Vykřikla a začala naříkat, ale šejch as-Sammán háždže chytil a vlekl ho pryč. Něco mu začal potichu vykládat. Brzy oba odešli a zabouchli za sebou dveře.

Su’ád je zasypala nadávkami a kletbami. Třásla se vzteky z toho, co jí šejch as-Sammán řekl, a taky z první rány, kterou jí Azzám v manželství uštědřil. Tvář ji od facky ještě nepřestala bolet a v duchu se rozhodla, že se mu pomstí. Zároveň ale cítila skrytou úlevu, protože ho donutila k otevřené konfrontaci. Všechna pouta, která je k sobě vázala a trápila je, se zpřetrhala. Uhodil ji a nadával jí. Odted’ mu bude dávat otevřeně najevo, jak jím pohrdá a nenávidí ho. Schopnost hádat se a klít pro ni byla nová, jako by v ní najednou vybuchla všechna zloba.

Nashromáždilo se v ní všechno, co si protrpěla, a nadešel čas zúčtování. Teď byla připravená zabít jeho nebo se nechat zabít, než by šla na potrat.

Když se trochu uklidnila, ptala se sama sebe, proč jí na tom těhotenství tak záleží? Jistě, věřila v Boha a potrat náboženství zakazovalo, a také se bála operace samotné, protože během ní spousta žen zemřela. Všechny tyhle důvody byly pravdivé, ale zároveň až druhořadé. Hluboce zakořeněná vrozená touha ji nutila těhotenství zuřivě bránit. Cítila, že s dítětem by mohla znovu získat svou důstojnost. Její život by dostal nový, úctyhodný smysl. Už by nebyla jen chudou ženou, kterou si milionář Azzám koupil, aby si s ní dvě hodiny odpoledne užil, ale stala by se z ní jeho skutečná manželka, kterou nemůže ignorovat a ponižovat. Byla by matkou jeho dítěte, chodívала by ven s jeho synem v náručí. Copak na to nemá právo?

Hladověla, žebrala, zažila hanbu a stokrát se odmítla vzdát, aby nakonec přistoupila na to, že věnuje své tělo starci, který byl ve věku jejího otce. Snášela jeho sklíčenost a deprese, tlustou vráscitou tvář a obarvené vlasy i jeho zvadlé mužství. Předstírala uspokojení a horoucí touhu. Potají se k ní plížil a mizíval, jako by byla jeho milénka. Spává sama ve studené posteli v děsivě obrovském bytě, kde každou noc nechává rozsvíceno, aby zahнала samotou. Toužila po svém synovi a denně kvůli němu plakala, pak nadešel Azzámův čas, ona se upravila a sehrála roli, za níž dostávala zapláceno.

Copak nemá nárok na to, aby se po všem tom ponížení cítila jako manželka a matka? Copak nemá právo na to, přivést na svět legitimního syna, který zdědí bohatství a navždy ji ochrání před hrůzami chudoby? Bůh jí seslal tohle těhotenství jako spravedlivou odměnu za trpělivost a ona se ho za žádnou cenu nevzdá. Tohle se honilo Su'ád hlavou.

Odešla do koupelny a svlékla se. Pod proudem teplé vody si uvědomila, že cítí něco zvláštního, nového. Že její tělo, které si tak často Azzám bral, znečistil ho a zhanobil, se najednou

osvobodilo a znovu patří jen jí. Její ruce, paže, nohy a prsa. Každý kousek jejího těla svobodně dýchal a uvnitř cítila slabý nádherný puls. Puls, který bude sílit a růst a den za dnem ji naplňovat, až přijde den, kdy porodí krásné dítě, jež jí bude podobné, zdědí majetek svého otce a vrátí jí čest a zajistí odpovídající postavení. Osprchovala se, utřela a oblékla si pyžamo. Pomodlila se večerní modlitbu a přidala několik nepovinných prostrací navíc. Sedla si do postele a četla Korán, dokud ji nepřemohla únava.

„Kdo je tam?“

Ze spánku ji vytrhl pohyb a mumlání před pokojem. Napadlo ji, že do bytu vlezl zloděj. Roztřásla se strachy a rozhodla se, že otevře okno a přivolá na pomoc sousedy.

„Kdo je tam?“ vykřikla znovu zostrá. Seděla potmě v posteli a napínala uši. Hlasy ale umlkly a zavládlo ticho. Rozhodla se, že se půjde podívat, co se děje, a spustila nohy z postele na zem. Strach ji ale naprosto paralyzoval a ona přesvědčila sebe samu, že si to všechno jenom vsugerovala. Zalezla si zpátky do postele, strčila hlavu pod polštář a nějakou dobu se snažila znovu usnout. Dveře pokoje se najednou rozlétly, až narazily do zdi. Vrhli se na ni. Ve čtyřech nebo v pěti, ve tmě nedokázala rozpoznat jejich obličej. Zaútočili na ni, jeden z nich jí ucpal ústa polštářem a jiní ji chytli za ruce a nohy. Vší silou se jim snažila vyklouznout, křičela z plných plic, a muži, jenž jí zacpával pusy, pokousala ruku. Její odpor byl ale zbytečný, pevně ji svázali a ona se nemohla ani pohnout. Měli sílu a výcvik. Jeden z nich jí vyhrnul rukáv pyžama, jež měla na sobě, a ona ucítila, jak jí do předloktí proniká cosi ostrého. Vlastní tělo jí připadalo slabší a slabší. Zavřela oči, cítila, jak se všechno kolem ní jako v nějakém snu vzdaluje a mizí.

Noviny *La Caire* vznikly v Káhiře před sto lety a stále sídlí ve stejném starém domě v ulici al-Galá'. Deník od svého založení vychází francouzsky a obrací se na frankofonní obyvatele města.

Když Hátim Rašíd odpromoval na filozofické fakultě, sehnala mu matka, Francouzka, práci v novinách. Ukázalo se, že má pro novinařinu vlohy. Rychle stoupal po profesním žebříčku a v pětáctyřiceti ho jmenovali šéfredaktorem. Provedl v novinách velké změny a kvůli egyptským čtenářům přidal arabsky psanou sekci. Denní náklad vzrostl na třicet tisíc výtisků, což je v porovnání s ostatními malými domácími tituly veliké číslo. Úspěch se dostavil jako zasloužený přirozený důsledek Hátimových schopností, pílě, užitečných kontaktů v různých společenských kruzích a po otci zděděné schopnosti plně se oddat práci.

Když si uvědomíme, že pod jeho vedením pracuje v novinách sedmdesát lidí (novináři, fotografové a administrativní pracovníci), napadne nás jako první, jestli vědí o jeho homosexualitě. A odpověď zní: samozřejmě. Protože Egypťané se zajímají o osobní životy ostatních a soustředěně se štourají v jejich tajemstvích, něco jako homosexualita nemůže zůstat ukryto. Všichni zaměstnanci novin vědí, že jejich šéf je na chlapy. Navzdory značnému znechucení a pohrdání, které vzbuzuje to, že je gay, zůstává orientace Hátima Rašída vzdáleným, vybledlým stínem jeho mocné profesionální image. Vědí, že je homosexuál, ale v každodenní spolupráci to nikdy nijak nepocítili, neboť se chová možná ještě seriózněji a přísněji, než je nezbytně nutné. Tráví s nimi každý den spoustu hodin a nikdy jim svou orientaci nedal sebemenším pohybem nebo pohledem najevo.

Během jeho působení na postu šéfredaktora se samozřejmě vyskytlo pár vulgárních incidentů: za jedním z nich stál líný a neúspěšný novinář, o němž Hátim napsal několik negativních

zpráv a chystal se ho z novin vyhodit. Novinář se o šéfredaktorově záměru dozvěděl a rozhodl se mu pomstít. Využil k tomu týdenní redakční poradou, kam chodili všichni novináři. Požádal o slovo, a když mu je Hátim dal, prohlásil ironicky: „Chtěl bych vám navrhnout, že by stálo za to, napsat něco o fenoménu homosexuality v Egyptě.“

Mezi přítomnými zavládlo napjaté ticho. Redaktor se nepokrytě usmíval tomu, jak Hátim ponížil. Ten mlčel, sklonil hlavu a prohrábl si rukou jemné vlasy (což dělal vždy, když ho někdo překvapil nebo když byl nervózní).

„Neřekl bych, že tohle téma čtenáře zajímá,“ prohlásil posléze klidně a opřel se v křesle.

„Naopak, je pro ně moc zajímavé, protože počet homosexuálů rapidně roste a někteří z nich momentálně zastávají v zemi vedoucí pozice. A vědecké studie dokazují, že se homosexualové na podobné posty nehodí kvůli duševní poruše, kterou homosexualita způsobuje.“

Byl to tvrdý, nemilosrdný útok a Hátim se rozhodl odpovědět stejným stylem.

„Tvoje tradiční myšlení je jedním z důvodů, proč jsi selhal jako novinář,“ odpověděl klidně.

„Homosexualita je teď moderní?“

„Ne, ale není ani problémem naší země. Můj drahý vzdělaný kolego, Egypt nezaostává kvůli homosexualitě, ale kvůli korupci, diktatuře a sociálním nespravedlnostem. Hrabat se lidem v soukromí je sprosté a pro zavedené noviny, jako je *La Caire*, naprosto nevhodné.“

Novinář se snažil něco namítat, ale Hátim ho ostře přerušil. „Konec debaty. Buď tak laskav a mlč, abychom mohli prodiskutovat další témata.“

Hátim tohle kolo zaslouženě vyhrál a všem předvedl svou vnitřní sílu a ukázal, že se nenechá vydírat. K dalšímu trapnému a ještě vulgárnějšímu excesu došlo, když se ho jakýsi elév pokusil vyprovokovat. Hátim zrovna dohlížel v tiskárně plně

spolupracovníků na výrobu novin, když k němu mladý novinář přišel a předstíral, že s ním chce něco probrat. Ukázal na nějaké papíry na stole a zezadu se k němu přitiskl. Hátimovi hned došlo, co tím pohybem myslel, a v klidu odešel. Dokončil svou obvyklou obchůzku tiskárny, a jakmile se vrátil do své kanceláře, mladíka si vyžádal. Všem ostatním v místnosti řekl, aby odešli. Eléva nechal několik minut čekat, zatímco si procházel nějaké papíry, aniž by mu nabídl, aby se posadil, nebo se na něj podíval. Nakonec zvedl hlavu a dlouze si ho prohlížel.

„Poslyš, buď se začneš chovat slušně, nebo tě okamžitě vyhodím, jasné?“ sdělil mu pomalu.

Elév se zatvářil překvapeně a nevinně. „To je poslední varování. Bez debat. Prosím, můžeš jít,“ prohlásil Hátim rozhodně, než se znovu ponořil do papírů.

Hátim Rašíd není žádná manekýna, je to talentovaný pilný člověk, který mnohé načerpal z vlastních zkušeností a jeho schopnosti a inteligence mu umožnily dosáhnout pracovního úspěchu. Navíc je to intelektuál, který plyně hovoří kromě arabštiny také anglicky, španělsky a francouzsky. Intenzivní četba ho přivedla k socialistickým myšlenkám, jež ho velice ovlivnily, a snažil se sprátelit s nejvýznamnějšími egyptskými komunisty. Na konci sedmdesátých let ho kvůli tomuto přátelství jednou předvedli vyšetřovatelé státní bezpečnosti k výslechu. Po několika hodinách ho propustili poté, co si do jeho složky poznamenali, že je „sympatizant, nikoli organizátor“. Jeho socialistické vzdělání vyplavalo několikrát na povrch během náborů do tajných komunistických organizací (Strany práce a Egyptské komunistické strany), ale straníky jeho obecně známá sexuální orientace odrazovala.

Tolik k osobě Hátima Rašída, jak ji zná veřejnost. Jeho tajný homosexuální život však představuje spíš zamčenou truhlu

nacpanou zakázanými, hříšnými, ale tak příjemnými hračkami. Každou noc ji odemkne, pohraje si, potom ji zamkne a touží na ni zapomenout. Usilovně se snaží homosexualitu ze svého života co nejméně vytěsnit. Ve dne žije jako normální novinář a vedoucí pracovník a v noci se celé hodiny v posteli oddává rozkoši. Říkává si, že většina mužů na celém světě má své zvláštnosti, jimiž uvolňují životní tlak. Znal lidi na nejvyšších postech: lékaře, konzultanty a vysokoškolské profesory, kteří milovali alkohol, hašiš, ženy nebo hazard a nijak to jejich úspěch nebo sebeúctu nesnižovalo. Přesvědčil sám sebe o tom, že homosexualita je něco podobného, určitá zvláštnost, jen trochu jiného druhu.

Miloval tuhle představu, uklidňovala ho a vracela mu rovnováhu a důstojnost. Vždy hledal nějaký trvalý milostný vztah, aby mohl své potřeby bezpečně uspokojovat v noci v posteli, neboť když žádného milence nemá, začne ho pronásledovat pokušení a dotěrná touha ho přivádí do nepříjemných situací. Prožil si nešťastné dny plné bolesti, kdy se ocitl na dně a chodíval na místa pro homosexuály, kde si ve svém ponížení vybíral mezi pochybnými typy a naprostou spodinou milence, s nimiž během jedné noci ukojil své touhy a nikdy už je potom znovu neviděl. Mnohokrát ho někdo okradl, nadával mu nebo ho vydíral. Jednou ho ve veřejných lázních ve čtvrti al-Husejn strašně zbili a ukradli mu zlaté hodinky a peněženku.

Po takových šílených nocích zůstává Hátim Rašíd několik dní doma. S nikým se nestýká, s nikým nemluví, hodně pije a přemýšlí o životě. Vracívá se v myšlenkách plných vzteku a nenávisti ke svým rodičům. Říká si, že kdyby se o něj trochu víc starali, nebyl by teď na tom tak, jak je. Ale oni byli příliš zaměstnaní svými pracovními ambicemi, hromaděním majetku a zajišťováním společenského postavení, a tak dopustili, aby ho zneužíval sluha. Idrísovi nikdy nic nevyčítal a ani na vteřinu nezapochoyboval o tom, že ho upřímně miloval. Přál si ale, aby jeho otec, doktor Hasan Rašíd, vstal jednou jedinkrát z hrobu a on mu mohl říct, co si o něm myslí. Jeho mohutná postava by

s tou svou důstojnou dýmku stanula před ním a dívala by se na něj skrz tlusté brýle. Nebál by se ho a zeptal by se: „Proč ses ty, velký vědec, který zasvětil celý svůj život občanskému právu, ženil a měl jsi dítě? Co se práva týče, byl jsi hvězda, ale neměl jsi nejmenší tušení, jak být správným otcem. Kolikrát jsi mi dal za celý život pusu? Kolikrát sis se mnou sedl a povídal si se mnou o mých starostech? Vždycky ses ke mně choval, jako bych byl nějaký skvost nebo cenný obraz, který sis pořídil, protože se ti líbil, a potom jsi na něj zapomněl. A když ti to čas od času tvůj nabitý pracovní program dovolil, vzpomněl sis na něj a chvilku jsi o něm přemýšlel, abys mohl znovu zapomenout...“

I své matce Jeannette by vmetl do očí pravdu: „Nebylas nic jiného než obyčejná servírka v malém baru v Latinské čtvrti. Bylas chudá a nevzdělaná a sňatkem s otcem sis společensky pomohla tak, jak se ti nikdy ani nesnilo. Navzdory tomu jsi dalších třicet let otcem pohrdala a odhánělas ho, protože byl Egypťan a ty Francouzka. Hrála sis na kultivovanou Evropanku mezi divochy. Nadávala jsi na Egypt a Egypťany a se všemi jsi jednala arogantně a hrubě. To, že jsi na mě kašlala, bylo součástí tvé nenávisti k Egyptu. Myslím, že jsi otce několikrát podvedla. Vlastně jsem si tím jistý. Minimálně s tajemníkem ambasády monsieur Bénardem. Vykecávala ses s ním po telefonu celé hodiny, válela ses u toho na posteli, tiskla sluchátko a šeptala do něj. Odháněla jsi mě, abych si šel hrát někam jinam, se sluchy, a z tváře ti při tom sálal chtíč. Bylas prachobyčejná coura, člověku stačí natáhnout v jakémkoliv pařížském baru ruku a může mít deset takových.“ V podobných chvílích se Hátima zmocňuje smutek a pohrdá sám sebou. Pláče jako malé děcko a občas přemýšlí o sebevraždě, ale nemá na ni dost odvahy.

Teď je ale zrovna v tom nejlepší rozpoložení. Jeho vztah s Abd Rabbihem slibně pokračuje a dostal se do zavedených kolejí. Stánkem a místností, kterou mu na střeše pronajal, si ho k sobě připoutal. Po fyzické stránce ho plně uspokojoval a úplně přestal chodit do baru Chez Nous a na další místa, kde

se scházeli homosexuálové. Naléhal na Abda, aby dokončil studia a stal se z něj respektovaný, vzdělaný člověk, který by dokázal ocenit jeho city a myšlenky a dokázal navázat trvalý vztah.

„Abdo, jsi inteligentní a citlivý člověk, když se budeš snažit, můžeš svou situaci zlepšit. Momentálně vyděláváš, tvojí rodině nic nechybí a vedeš klidný život. Ale peníze nejsou všechno. Musíš získat vzdělání a stát se respektovaným člověkem.“

Před chvílí se jako obvykle ráno pomilovali a Hátim vylezl po špičkách nahý z postele zasněným tanečním krokem a nalil si skleničku s výrazem plným života a uspokojení, který se mu po sexu vždycky objevil na tváři. Abdo dál ležel v posteli a smál se.

„Proč chcete, abych se vzdělával?“ zeptal se z legrace.

„Aby se z tebe stal respektovaný člověk.“

„Chcete říct, že teď respektovaný nejsem?“

„Samozřejmě, že jsi, ale musíš studovat, abys dostal osvědčení.“

„Jediné, co je osvědčené, je, že není boha kromě Boha,“ rozesmál se Abdo nahlas, ale Hátim se na něj káravě zadíval. „Mluvíš vážně, musíš se snažit. Už se, dodělej si základní a střední školu a začni studovat nějakou fakultu, třeba práva.“

„Pozdě bycha honit.“

„Abdo, takhle nemůžeš přemýšlet. Je ti čtyřicet, máš celý život před sebou.“

„Osud všech je předem daný.“

„Zase ty zpátečnické řeči! Svůj osud na tomhle světě si řídíš jen ty sám. Kdyby vládla v téhle zemi nějaká spravedlnost, někdo jako ty by studoval na státní náklady. Vzdělání, zdravotní péče a práce jsou na celém světě přirozenými právy každého občana. Ale egyptský režim záměrně nevzdělává chudáky, jako jsi ty, aby je mohl okrádat. Všimni si, jak si vláda vybírá řadové policisty z nejchudších a nejméně vzdělaných rekrutů. Kdybys měl, Abdo, vzdělání, nikdy bys nesouhlasil s tím, že budeš za těch pár drobných a v takových podmínkách pro státní policii pracovat. A pohlaváři zatím každý den okrádají lidi o miliony...“

„Takže vy chcete, abych těm chlapům zabránil krást? Nedomákal jsem se postavit veliteli kasáren a s těmihle bych se teď měl vypořádat.“

„Začni u sebe. Snaž se sám něco naučit. To je první krok k tomu, abys získal svá práva.“

Hátim se na něj dlouze zadíval. „A kdo ví? Možná z tebe bude jednoho dne právník, pan doktor Abd Rabbih?“ prohlásil zamilovaně.

Abdo vstal z postele, přešel k němu, vzal ho za ramena a políbil na tvář. „A kdo mi zaplatí školné? A kdo mi otevře kancelář, až dostuduju?“ zeptal se.

Hátimovy city se najednou naplno rozhořely. „Já, miláčku,“ přiblížil svou tvář k jeho a zašeptal, „nikdy tě neopustím a nikdy na tobě nebudu šetřit.“

Abdo ho objal a dlouze a vášnivě se líbali. Z dálky se k nim nesl nějaký hluk a pomalu si začali uvědomovat, že někdo bez ustání buší na dveře. Hátim vrhl na Abda nervózní pohled. Rychle na sebe něco hodili. Hátim byl u dveří jako první, nachystal si pro kohokoliv, kdo za nimi mohl stát, výraz plný arogantního vzteku. Potom se podíval kukátkem. „To je tvá žena, Abdo,“ řekl překvapeně.

Abdo rychle otevřel dveře. „O co jde, Hidjo?“ křičel vztekle. „Co tu děláš v tuhle dobu? Co chceš?“

S pláčem ukázala na dítě, které jí spalo v náručí. „Abdo, pomoz mi. Chlapec je v jednom ohni, pořád zvrací a celou noc pláče. Pane Hátíme, prosím vás... Sežeňte nám doktora, nebo nás vezměte do nemocnice.“

Když otevřela Busajna dveře koupelny, našla Zakího ad-Dasúqího ležet na zemi. Pozvracel si oblečení a nemohl se pohnout. Sklonila se k němu a vzala ho za ruku, kterou měl studenou jako led.

„Zakí, je ti špatně?“

Zamumlal pár nesrozumitelných slov a dál zíral do prázdna. Busajna přinesla židli, objala ho a posadila na ni. V tu chvíli zjistila, jak lehoučké je jeho tělo. Pak mu svlékla špinavé šaty, teplou vodou mu umyla obličej, ruce a hrudník. Brzy se mu trochu ulevilo a dokázal se s obtížemi postavit a s oporou jít. Uložila ho do postele, odešla do své boudy na střeše a hned se vrátila s horkým mátovým čajem, který Zakí vypil a tvrdě usnul. Noc strávila na gauči vedle něj a několikrát ho zkontrolovala. Pokládala mu horkou ruku na čelo a dávala mu prst pod nos, aby se ujistila, že dýchá. Zůstala vzhůru a rozhodla se, že pokud by se jeho stav zhoršil, zavolá doktora. Prohlížela si jeho starou tvář a poprvé viděla jeho prosté, skutečné já: drobného, mírného a hodného muže opilého namol, jenž vzbuzuje soucit jako děčko.

Ráno mu připravila lehkou snídani s teplým mlékem. Pak dorazil Abascharún, a když se dozvěděl, co se stalo, zůstal před svým pánem stát s nešťastně svěšenou hlavou.

„Kéž se brzy uzdravíte, pane,“ opakoval dokola utrápeně.

Zakí otevřel oči a pokynul mu, aby odešel. Potom se s obtížemi zvedl, opřel se zády o zeď a sklonil hlavu do dlaní. „Mám přišernou migrénu a hrozně mě bolí žaludek,“ zaúpěl tiše.

„Mám zavolat doktora?“

„Ne, není to nic vážného. Vypil jsem víc, než jsem měl. Nestalo se mi to poprvé. Dám si silného hořkého turka a bude mi dobře.“ Tvářil se, že je plný energie a síly. „Poslyš, dost s tou komedií,“ zasmála se, „jsi starý člověk a máš podlomené zdraví. Na ponocování a pitky už nemáš sílu. Musíš chodit brzy spát, jako lidi v tvém věku!“ Zakí se usmál a vděčně se na ni zadíval.

„Děkuju, Busajno,“ řekl, „jsi hodný, upřímný člověk. Nevím, co bych si bez tebe počal.“

Vzala jeho tvář do dlaní a políbila ho na čelo.

Políbila ho mnohokrát už předtím, ale tentokrát cítila, že je ten dotyk jiný. Když mu přitiskla rty na čelo, uvědomila si, že ho dobře zná, že miluje jeho drsnou, starobylost vůni a že už to

není ten cizí člověk, který jí vyprávěl o dřívějších časech. Už ho nevnímala ani jako otravného milence, jenž se od ní tak lišil. Teď jí byl blízký, jako kdyby ho znala celou věčnost. Jako by byl jejím otcem či strýcem, nositelem její vůně a krve. Chtěla ho pevně obejmout a vzít jeho slabé, křehké tělo do náruče, aby jí mohla zaplnit nos ona starobylá vůně, kterou si zamilovala.

To, co se mezi nimi odehrávalo, jí připadalo zvláštní a nečekané. Se studem si vzpomněla, že se ho ještě včera pokoušela podvést a vymámit z něj podpis. A pak ji napadlo, že ten včerejší podvod představoval její poslední pokus, jak se ubránit skutečným citům, jež k němu chovala. V duchu si přála před tou láskou utéct. Svým způsobem by pro ni bylo příjemnější, kdyby se jejich vztah omezil pouze na sex a peníze. On chtěl sex a ona peníze. Takhle si představovala hranice jejich vztahu, které však překročila, a teď se musela vyrovnat s tím, co skutečně cítila. Je jí to naprosto jasné. Přeje si, aby s ním mohla zůstat už napořád, postarat se o něj a ctít ho. Je mu tak vděčná a věří, že porozumí každému jejímu slovu. Vypráví mu o svém životě, o otci, matce a své staré lásce, Táha, dokonce mu do detailu popisuje tu odpornou záležitost s Találem a nestydí se před ním. Když mu to vypráví, cítí klid, jako by z ní spadlo těžké břemeno. Jak jen miluje jeho starou tvář, když jí se zájmem naslouchá, vyptává se na podrobnosti a komentuje její vyprávění.

Její city k němu sílily, až si to ráno uvědomila, že ho miluje. Žádné jiné slovo nemohlo popsat to, co skutečně prožívala. Nechovala k němu planoucí vášnivou lásku jako k Táha, tahle láska byla jiná. Klidná a pevná, měla blízko k pohodě, důvěře a respektu. Milovala ho a tohle poznání ji navždy osvobodilo od nerozhodnosti. Plně se mu odevzdala a prožívala s ním opravdové štěstí. Trávila s ním většinu dní a velkou část nocí, a když si před spaním přehrávala v hlavě, co se mezi nimi odehrávalo, usmívala se a zaplavovala ji vroucí láska.

Něco v ní ale nepřestávalo hlodat, kdykoliv si vzpomněla na svou zradu, když souhlasila s tím, že získá jeho podpis, aby

Malák získal Zakího byt. Zneužila jeho důvěru, aby mu ublížila. Nebo snad ne? Nebyl to její cíl? Využít jeho nepozornosti, když se opil, a shrábnout za to od Maláka pět tisíc liber? Cenu za zradu. Kdykoliv se jí v hlavě tohle slovo rozeznělo, vybavila si jeho milý úsměv, jeho zájem a starost o to, co cítí. Uvědomovala si, že se k ní vždycky choval s úctou a naprosto jí důvěřoval. Tehdy si připadala zákeřná, proradná a sama sebou pohrdala. Strhával ji vír sebeobviňování.

Dlouho ji tyhle pocity trápily, až se jednoho rána vydala za Malákem. Bylo brzy, zrovna otevřel obchod a před sebou měl postavenou sklenici čaje s mlékem, který pomalu popíjel. Postavila se před něj. „Pane Maláku, je mi to líto,“ vychrlila na něj, než ji stačila opustit odvaha, „nemůžu udělat to, na čem jsme se dohodli.“

„Nechápu.“

„Ta záležitost s podpisem od pana Zakího. Neudělám to.“

„Proč?“

„Proto.“

„To je tvé poslední slovo?“

„Ano.“

„Dobře... díky,“ řekl Malák klidně, napil se čaje a zadíval se jinam. Když od něj odcházela, měla pocit, že z ní spadla obrovská starost, divila se ale, jak klidně její omluvu přijal. Čekala, že se bude zlobit a běsnit, jenže on zůstal klidný. Jako kdyby to čekal, nebo měl něco za lubem. Pár dní z toho byla nervózní, brzy na to ale přestala myslet. Poprvé pocítila velikou úlevu, protože přestala Zakího podvádět a už před ním neměla co skrývat.

V osm ráno nastoupil šejch Šákir s Táha aš-Šázilím do vagonu metra směrem na Helwán. Během předchozích dní vedli dlouhé hovory, během nichž šejch Táha přesvědčoval, aby zapomněl

na to, co se mu stalo, a začal znovu žít svůj život. Táha ale nepouštěla pomstychtivost ani zlost a několikrát se zdálo, že se brzy zhroutlí.

„Tak co tedy chceš?“ rozkřičel se na něj šejch během poslední bouřlivé debaty. „Nechceš studovat, nechceš pracovat a nechceš se vidět s nikým ze svých kolegů a dokonce ani s rodinou. Co chceš, Táha?“

„Chci se pomstít těm, co mě napadli a ponížili mě.“

„Jak je poznáš, když jsi neviděl jejich obličej?“

„Po hlase. Rozpoznám jejich hlasy mezi stovkami jiných. Mistře, prosím vás, řekněte mi, jak se jmenuje velící důstojník, který na moje mučení dohlížel. Kdysi jste mi tvrdil, že víte, kdo to je.“

Šejch Šákir mlčky přemýšlel.

„Mistře, prosím vás, dokud nebudu znát jeho jméno, nebudu mít klid.“

„Nemůžu s jistotou říct, kdo to byl, ale u státní bezpečnosti na mučené obvykle dohlíží dva lidé: plukovník Sálíh Rašwán a plukovník Fathí al-Wakíl. Oba jsou to bezbožní zločinci a jejich osudem je peklo, jak hrozný to osud. K čemu ti pomůže, že budeš znát jméno toho důstojníka?“

„Pomstím se mu.“

„Hloupé řeči. To chceš strávit život hledáním někoho, koho jsi ani neviděl? To je šílený boj předem odsouzený k neúspěchu.“

„Dotáhnu to až do konce.“

„Sám budeš bojovat s celým režimem, který disponuje vojskem, policií a spoustou zbraní?“

„To říkáte vy? Vždyť jste nás učil, že opravdový muslim představuje celou náboženskou obec. Cožpak Požehnaný a Převeliký Bůh nepravil: ‚Kolikrát s Božím svolením přemohla malá skupina velkou?‘ A Všemohoucí Bůh pravdivě promluvil.“

„Ano, ale tvůj boj s režimem tě bude stát život. Zemřeš, můj synu. Jen co se jim postavíš, zabijí tě.“

Táha se odmlčel, díval se šejchovi do tváře. Zmínka o smrti ho zasáhla.

„Já už mrtvý jsem. Zabili mě ve vězení. Když vás zneuctí a smějí se u toho. Když vám dají ženské jméno a nutí vás, abyste na to nové jméno reagoval, a vy to kvůli hroznému mučení uděláte. Mně říkali Fauzija. Denně mě bili, dokud jsem před nimi neřekl: jsem žena a jmenuji se Fauzija. Chcete, abych na to všechno zapomněl a žil?“

Mluvil s hořkostí a kousal si spodní ret. „Poslyš, Táha,“ vyzval ho šejch, „tohle je poslední slovo, kterým si očišťuji svědomí před Všemohoucím Převelikým Bohem: zapojit se do boje proti tomuto režimu znamená jistou smrt.“

„Už se smrti nebojím. Jsem připravený stát se mučedníkem a doufám, že zahynu mučednickou smrtí a dostanu se do ráje.“

Zavládlo ticho. Šejch se najednou zvedl, přešel k Táha a chvíli si ho prohlížel. Pak ho pevně objal.

„Bůh ti žehnej, můj synu,“ usmál se na něj, „tohle dělá pravá víra s těmi, kdo ji mají. Poslouchej, teď se vrať domů a sbal si tašku, jako kdybys někam jel. Zítra ráno se sejdem a já tě odvezu.“

„Kam?“

„Neptej se,“ zašeptal šejch a jeho úsměv se ještě rozšířil, „a udělej, co jsem řekl. Všechno se včas dozvíš.“

Tenhle rozhovor proběhl včera. Táha věděl, že šejch svým počátečním odporem jen testoval pevnost jeho rozhodnutí. Teď seděli mlčky vedle sebe v přečpaném vagonu metra. Šejch pozoroval výhled za oknem a Táha se zadíval na spolucestující, ale vůbec je nevnímal. V duchu se neustále nervózně ptal sám sebe: kam ho šejch veze? Samozřejmě mu věřil, i tak ho ale svíral strach a pochybnosti. Cítil, že jeho život dospěl do zásadního, zlomového bodu.

A když mu šejch pošeptal: „Připrav se, na příští stanici Tura al-Asmant vystupujeme,“ cítil, že jak mu přeběhl mráz po zádech.

Stanice metra Tura al-Asmant se jmenuje podle cementárny, kterou tam ve dvacátých letech vybudovali Švýcaři. Po revoluci ji znárodnili a její výroba neustále narůstala, až se z ní stala jedna z největších cementáren v arabském světě. Stejně jako ostatní velké podniky i ji během éry *infitáhu* zprivatizovali a zahraniční firmy skoupily velkou část jejích akcií.

Linka nadzemního metra protíná cementárnu přímo uprostřed. Napravo stojí hlavní budovy a obrovské pece a nalevo se táhne rozlehlá poušť obklopená horami, v nichž jsou rozesety kamenolomy, kde dynamitem odstřelují velké kusy skal a veliké nákladáky je převáží na vypalování do cementových pecí.

Šejch Šákir s Táha vystoupili, prošli stanicí metra a zamířili k horám. Došli až do pouště, slunce páliło a vzduch byl plný prachu, jenž pokrýval všechno kolem. Táha cítil, jak mu vyschlo v ústech, a slabá neutichající bolest mu svírala žaludek. Udělalo se mu nevolno a rozkašlal se.

„Trpělivost přináší růže, hrdino,“ zažertoval šejch, „vzduch je tu plný cementového prachu. Brzy si na to zvykneš. Už jsme skoro na místě.“

Zastavili se před malou skálou a chvíli tam čekali, pak uslyšeli řev motoru a před nimi se vynořilo veliké nákladní auto určené k přepravě kamenů. Dojelo k nim a zastavilo. Za volantem seděl mladík v sepraných, původně modrých montérkách. Rychle se přivítal se šejchem, který se na něj pátravě zadíval.

„Bůh a ráj,“ řekl.

„Trpělivost a vítězství,“ odpověděl řidič s úsměvem.

To bylo heslo a šejch vzal Táha za ruku a oba vylezli do řidičovy kabiny. Všichni tři mlčeli a nákladák se prodíral horskou

silnicí. Míjely je další vozy, jež patřily cementárně, a řidič poté odbočil na vedlejší úzkou neupravenou cestu. Jeli po ní půl hodiny a Táha se už chystal, že šejchovi řekne o svých pochybnostech, ale všiml si, že je ponořen do četby malého svítisku Koránu, který držel v dlani. Nakonec se jako přelud objevila v dálce skupinka budov, jež postupně získávala jasnější obrysy. Malé domky byly postavené z červených cihel. Nákladák zastavil a šejch s Táha vystoupili. Řidič se s nimi rozloučil, otočil vůz a odjel.

Vypadalo to tam jako v uličkách slumu. Z toho místa čišela chudoba, voda vytvářela na prašných cestičkách kaluže, kolem domků pobíhaly slepice a kachny, děti si hrály bosé a přede dveřmi domů posedávaly zahalené ženy. Šejch kráčel s jistotou člověka, který dané místo dobře zná, a s Táha v závěsu vstoupil do jedné z budov. Prošli otevřenými dveřmi do prázdné prostorné místnosti, v níž kromě malého stolu a černé tabule na zdi nebylo vůbec nic. Na podlaze ležela žlutá rohož, na níž seděla skupinka mladíků s plnovousy v bílých galábíjích. Všichni se zvedli, aby se s šejchem Šákirem přivítali. Do jednoho ho postupně objali a políbili. Za nimi stál vysoký statný muž, o něco starší než oni, kolem čtyřicítky, s černým hustým plnovousem, jenž měl přes bílou galábíji oblečený tmavozelený plášť. Od levého očního víčka se mu přes celé čelo táhla jizva, stopa po starém vážném zranění, kvůli kterému nemohl pořádně zavřít oko. Muže potěšilo, že šejcha Šákira vidí.

„Mír s tebou,“ pozdravil ho chraplavým hlasem, „kdepak jste byl, mistře? Čekáme na vás už dva týdny.“

„Od vás, Bilále, mě mohou zdržet jen nejnaléhavější povinnosti. Jak se daří tobě a tvým bratrům?“

„Díky Bohu vede se nám dobře.“

„A co vaše práce?“

„Jak jste se dočetl v novinách. Jeden úspěch za druhým, díky Bohu.“

Šejch Šákir objal Táha. „Tohle je Táha aš-Šázilí, o kterém jsem ti, Bilále, vyprávěl,“ s úsměvem oznámil muži, „vzor zbožného

a odvážného mladého muže – nad Boha nikoho nevyvyšujeme.“
Táha udělal krok vpřed a potřásl si s mužem rukou. Měl pevný stisk a Táha se zadíval do jeho znetvořené tváře.

„Táha,“ dolehl k němu šejchův hlas, „představuji ti s Božím svolením tvého bratra v Bohu, šejcha Bilála, vůdce tábora. S ním se tu, dá-li Bůh, naučíš, jak dojít spravedlnosti a pomstít se všem tyranům.“

Su'ád se probudila a s námahou otevřela oči. Příšerně ji bolelo břicho, zvedal se jí žaludek a třeštila jí hlava. V krku měla sucho a škrábalo ji v něm a pomalinku jí začínalo docházet, že je v nemocnici. V prostorném pokoji s vysokým stropem stálo v rohu několik starých křesílek a malý stolek. Dvoukřídle dveře se dvěma malými kulatými prosklenými okénky připomínaly vchod na operační sál jako z egyptských filmů ze čtyřicátých let. Vedle postele stála tlustá zdravotní sestra s tupým nosem. Naklonila se k Su'ád a položila jí ruku na tvář.

„Díkybohu, jste v pořádku. Bůh vám požehnal. Utrpěla jste masivní krvácení.“

„Lhářko!“ přidušeně se na ni Su'ád rozkřičela a odstrčila ji od sebe. „Provedli jste potrat proti mé vůli. Ještě uvidíte!“

Sestra odešla z pokoje a Su'ád se zmocnil šílený vztek. „Zločinci, provedli mi potrat!“ křičela a kopala kolem sebe. „Zavolejte policii! Všechny vás nechám zavřít!“ Během chvilky se otevřely dveře a v nich se objevil mladý doktor. Přistoupil k ní, se sestrou za zády.

„Byla jsem těhotná a vy jste mi proti mé vůli udělali potrat!“ křičela na něj Su'ád.

Doktor se na ni usmál a bylo na něm vidět, že lže a bojí se. „Madame, silně jste krvácela,“ sdělil jí nervózně, „uklidněte se, rozrušení vám může ublížit.“

Su'ád znovu vybuchla, křičela, nadávala jim a plakala, až lékař se sestrou odešli. Pak se dveře znovu otevřely a objevil se v nich její bratr Hamído a syn hádždže Azzáma, Fauzí. Hamído se k ní rozběhl, políbil ji a ona se hořce rozplakala a přitiskla se k němu.

Hamído se zamračil, stiskl rty a mlčel. Fauzí si v klidu z opačného rohu pokoje přitáhl židli, posadil se na ni vedle postele a opřel se.

„Poslouchej, Su'ád,“ mluvil klidně a pečlivě vyslovoval každé slovo, jako by učil děti, „všechno je v rukou osudu. Hádždž Azzám se s tebou na něčem dohodl a tys dohodu porušila. Ten, kdo pochybil jako první, pochybil víc.“

„Bůh se pomsti tobě i tvému otci! Zločinci! Parchanti!“

„Drž hubu!“ křikl na ni ostře, mračil se a vypadal přísně a nemilosrdně. Chvilí zůstal potichu, pak vzdychl a pokračoval v přednášce: „Přes tvoji drzost se k tobě hádždž zachoval k Boží spokojenosti. Začala jsi krváčet a zemřela bys. Odvezli jsme tě do nemocnice a doktor musel provést potrat. Existují o tom nemocniční doklady a lékařská zpráva. Řekni jí to, Hamído.“

Hamído mlčky přikývl.

„Můj otec, hádždž Azzám, je bohabojný muž,“ pokračoval Fauzí, „rozvedl se s tebou a dal ti víc, než kolik ti podle práva přináleží, a Bůh mu to oplát. Zaplatili jsme to, co ti mělo v případě rozvodu podle Božích zákonů připadnout, stejně jako další náklady, a ještě jsme přidali něco navíc. Tvůj bratr Hamído má u sebe šek na dvacet tisíc liber. Nemocniční účet je vyrovnaný a všechny tvé věci jsme vynosili z bytu a pošleme ti je do Alexandrie.“

Rozhostilo se hluboké ticho. Zlomená Su'ád začala tiše plakat. Fauzí se zvedl a v tu chvíli vypadal tak mocně a rozhodně, jako by všechno na světě záviselo na tom, co teď poví. Udělal dva kroky ke dveřím, a pak se otočil, jako kdyby si na něco vzpomněl.

„Pane Hamído,“ dodal ještě, „uklidněte sestru, je psychicky labilní. To, co se stalo, je uzavřená kapitola. Do posledního

drobného dostala všechno, na co měla právo. A co jsme v dobrém začali, v dobrém i ukončíme. Kdybyste se vy nebo vaše sestra snažili dělat problémy nebo vyvolávat rozbroje, víme, co s vámi. Tahle země patří nám, Hamído, máme dlouhé prsty a k dispozici všechny prostředky. Vyberte si ten, který se vám zamlouvá.“

Pomalou odešel z pokoje a křídla dveří se za ním rozkývala.

Tak jako člověk smete dvěma prsty trochu prachu, který mu uvízl na elegantním obleku, a pokračuje dál v chůzi, zbavil se hádždž Azzám Su'ád a svojí lásky k ní. Vracívala se mu vzpomínka na její nádherné horké měkké tělo a musel vynaložit obrovské, bolestné úsilí, aby na ni zapomněl. Schválně si vybavoval její tvář plnou zlosti a nenávisti během posledního výstupu a představoval si ty problémy a skandály, s nimiž by se musel vypořádat, kdyby to celé neukončil. Utěšoval se tím, že v manželství s ní prožil krásné okamžiky a zároveň ho to moc nestálo. Přemýšlel i o tom, že by tuhle zkušenost mohl zopakovat, vždyť je tolik krásných chudých žen a manželství je bohužel aktem, jenž nikomu neubližuje.

Všechny tyhle myšlenky mu měly usnadnit, aby na Su'ád zapomněl. Občas se mu to dařilo, jindy ne. Vrhł se do víru práce, aby na ni nemyslel. Zastupování automobilky Taso mělo být oficiálně zahájeno za pár dní a se syny Fauzím a Mu'minem otevřel ve své kanceláři velitelské středisko, jako by se připravoval na válku. Dohlížel na organizaci velké oslavy v hotelu Semiramis a osobně pozval všechny důležité osobnosti země. Dorazili do jednoho: stávající i bývalí ministři, přední vládní činitelé a šéfredaktoři hlavních celostátních deníků. Jejich přátelství ho stálo několik desítek aut, která rozdál jako dárky, případně prodal za symbolickou cenu. Japonští představitelé firmy s tím souhlasili a v některých případech to i sami navrhovali. Večírek

trval až do pozdních hodin. Televize o něm odvysílala několik reportáží jakožto placenou reklamu a většina novin o něm vydala rozsáhlé články. Významný ekonomický redaktor novin *al-Achbár* popsal otevření obchodního zastoupení Tasa jako hrdinský vlastenecký krok, jež podnikl skutečný egyptský podnikatel Muhammad Azzám proto, aby rozbil monopol západních automobilek. Redaktor zapřísahal všechny egyptské podnikatele, aby si zvolili obtížnou, ale správnou cestu, jako to udělal hádždž Azzám, a přispěli tak k vzestupu Egypta a rozvoji jeho hospodářství. Celé dva týdny plnily stránky novin fotografie hádždže Azzáma a jeho prohlášení. Záběr z podepisování smlouvy o zastoupení byl jedinečný a výmluvný. Zachycoval obézního hádždže Azzáma, jeho buranský obličej s prohnáním, lstivým pohledem, vedle kterého seděl pan Jen Ki, předseda správní rady firmy Taso s typicky japonsky drobnou figurou, přímým pohledem a seriózní, uhlazenou tváří. Rozdílný vzhled obou mužů naznačuje, jak se liší to, co se odehrává v Egyptě, od dění v Japonsku.

Zastoupení přinášelo už od prvních měsíců fantastickou prodejnost, která předčila všechna očekávání, a hádždži Azzámovi z něj přitékaly zisky, jež vděčně přijímal jako Boží milost a věnoval z nich desetitisíce liber na almužny. Japonci přišli s nabídkou vedlejších projektů v podobě servisů v Káhiře a Alexandrii. Hádždž Azzám prožíval nejúžasnější dny svého života, které kalila jen jedna věc, již se marně snažil ignorovat. Al-Fúlí se ho pokoušel zastihnout a sejít se s ním. Azzám schůzku odkládal, dokud to bylo možné. Nakonec souhlasil, a když vyrážel na setkání do hotelu Sheraton, čekal, že nastanou problémy.

Hala, v níž bylo šero i ve dne, praskala ve švech a připomínala spíš třetí třídu vlaku do Horního Egypta než nemocniční

recepti. Postávající ženy s nemocnými dětmi, dusivý pach potu a podlaha i zdi špinavé tak, že špinavější už být nemohly. Několik sanitářů organizovalo chod vyšetřoven, nadávali ženám a s hádkami a křikem je v neutuchajícím zmatku odstrkovali.

Hátim Rašíd a Abdo sem přišli s Hidjou, která nesla dítě, jež nepřestávalo plakat. Chvilí zůstali stát uprostřed tlačence, poté Hátim odchytil jednoho sanitáře a dožadoval se schůzky s primářem nemocnice. Sanitář se na něj otráveně podíval a sdělil mu, že primář není přítomen. Abdo se skoro popral, když mu sdělili, že bude muset počkat, až na ně přijde řada, aby dítě někdo prohlédl. Hátim odešel k nejbližšímu veřejnému telefonu a vytočil několik čísel z malého notýsku, který nikdy nevyndával z kapsy. Výsledkem bylo, že dorazil zástupce primáře, vřele se s nimi přivítal a omluvil se za nepřítomnost svého nadřízeného. Zástupce byl tlustý čtyřicátník se světlou pleť a dobrosrdečnou, upřímnou tvář. Pečlivě dítě prohlédl.

„Jeho stav je bohužel vážný. Chlapec je dehydrovaný a má vysokou horečku.“

Sepsal papíry a dal je Abdovi, který ztrácel nervy, kouřil jednu cigaretu za druhou a nepřestával křičet na manželku. Vzal dítě do náručí a utíkal za zdravotní sestrou, na niž dolehlo lékařovo znepokojení z chlapcova stavu. Umístili ho na jednotku intenzivní péče a do ručičky mu zavedli infuzi s glukózou. Měl velmi bledou tvář, zapadlé oči a jeho pláč začínal slábnout. Všech se zmocnila svíravá tíseň.

„Léčba se projeví nejdříve pod dvou hodinách,“ odpověděla na Abdův dotaz sestra. „Bůh je mocný.“

Znovu zavládlo ticho, Hidja začala tiše plakat. Hátim se záhy otočil k Abdovi, strčil mu do kapsy hromádku bankovek a pohladil ho po rameni. „Vezmi si to, Abdo,“ vyzval ho, „na nemocniční výdaje. Prosím tě, kdybys cokoliv potřeboval, stačí říct. Musím jet do redakce, večer se ozvu, abych zjistil, jak se vám daří.“

„Kéž bych tě potkal už dávno.“

„Proč?“

„Celý můj život by vypadal úplně jinak.“

„Ještě žijeme, tak ho změň!“

„Co bych měl měnit, Busajno? Je mi pětasedesát, konec je na dohled.“

„To ti řekl kdo? Můžeš žít ještě dvacet třicet let. Život je v Božích rukou.“

„To bych si přál. Žít ještě dalších dvacet třicet let. Aspoň!“

Oba se začali smát. On svým chraplavým hlasem a ona melodicky, hrdelně a bez přestání. Leželi nazí v posteli a on ji držel v náručí. Cítil, jak ho na rukou lechtají její jemné husté vlasy. Ztratili před sebou naprosto všechen stud a trávili celé hodiny úplně nazí. Někdy mu připravila kávu, přinesla sklenici whisky, nachystala mezze a čas od času spolu spali. Miloval se s ní, ale většinou spolu jen takhle leželi. Zhasínal světlo v pokoji a prohlížel si její tvář ve slabé mihotavé záři ulice. V takových chvílích mu připadala až neskutečná, nádherné stvoření, noční bytost, která s prvními ranními paprsky zmizí stejně nečekaně, jako se objevila. Povídali si, její hlas zněl ve tmě hluboce, sladce a vřele.

„Kdy odjedeme?“ zeptala se naprosto vážně s pohledem upřeným do stropu.

„A kam?“

„Slíbil jsi mi, že spolu budeme cestovat.“

„Ještě pořád tuhle zemi nenávidíš?“ zeptal se a prohlížel si její tvář.

Přikývla a dál se dívala do stropu.

„Já tvoji generaci nedokážu pochopit. V mé době bylo vlastenectví jako náboženství. V boji s Angličany padlo tolik mladých lidí.“

Busajna se posadila a narovнала se.

„Demonstrovali jste, aby Angličané odešli? A oni odešli! To znamená, že je země v pořádku?“

„Chybí nám demokracie. Kdyby tu vládl skutečně demokratický režim, zůstal by Egypt velmocí. Tragédií Egypta je diktatura a nevyhnutelným důsledkem diktatury je chudoba, korupce a neúspěch ve všech oblastech.“

„To jsou velké řeči. Moje sny jsou stejně velké jako já. Spokojený rodinný život. Milující manžel, výchova dětí a malé, pohodlné bydlení místo toho na střeše. Chtěla bych odejít do čisté země, kde není špína ani chudoba a útlak. Víš, bratr jedné mé kamarádky třikrát propadl u maturity. Odjel do Holandska, vzal si nějakou Holandanku a usadil se tam. A říká, že v zahraničí není bezpráví jako u nás. Všem se dostane, na co mají nárok, a lidé si tam jeden druhého váží. Dokonce i k zametačům na ulici se chovají s úctou. Proto chci odjet, žít tam a pracovat: chci si vydělat práci a ne chozením do skladu s někým, jako je Talál, protože mi dá deset liber. Představ si, pokaždé mi dal deset liber. Cena dvou krabiček marlborek. Byla jsem tak hloupá.“

„Potřebovala jsi je, a když něco potřebuješ, nepřemýšlíš o tom. Busajno, nechci, abys žila v minulosti. Všechno, co se ti stalo, je jen jedna stránka, kterou prostě obrátíš. Mysli na budoucnost. Teď jsme spolu, je nám dobře a já tě nikdy neopustím.“

Na chvíli zavládlo ticho. „Za měsíc, maximálně za dva dostanu velkou sumu peněz,“ pokračoval Zakí, aby zahnal smutek, „a pak budeme cestovat.“

„Vážně?“

„Vážně.“

„Kam pojedeme?“

„Do Francie.“

Zavýskla a zatleskala jako dítě. „Ty se ale musíš dát dohromady,“ škádlila ho, „a dbát o svoje zdraví, aby ses mi tam někde nesložil. To by mi chybělo!“

Když se směje, svaly na obličejí se jí zatnou a na čele jí vystoupí krůpěje potu. V tu chvíli vypadá tak trochu divoce a zvláště, jako by ji štěstí překvapilo a ona se ho pokusila vši silou chytit, aby jí neuteklo.

„Tak jo, jsme domluveni?“ zašeptal Zakí a objal ji.

„Domluveni.“

Začal od jejích rukou. Líbal jí prsty, jeden po druhém, potom se přesunul k jejímu rameni, paži, pevným jemným prsům. Když dospěl ke krku a odhrnul jí husté vlasy, aby mohl vzít do úst její nádherné malinké ucho, cítil, jak pod ním její tělo hoří touhou.

Začalo to šepotem. Šepot je to správné slovo. Tichoučkový zvuk, který se nečekaně ozval a poté utichl, zatímco se Zakí vpíjel ve vášnivém polibku do Busajniných úst. Uběhlo pár vteřin. Objímali se, když se zvuk ozval znovu, tentokrát naprosto zřetelně. Dveře pokoje, v němž spali, byly otevřené a Zakímu problesklo hlavou, že někdo chodí v hale. Vyskočil nahý z postele, Busajna vyjekla a snažila se rychle vyhrabat za ním, aby se oblékla. Pak se odehrála strašná scéna jako z nějaké noční můry, hroživé okamžiky, na něž Zakí s Busajnou nikdy nezapomenou: světla v pokoji se rozsvítila a ve dveřích se objevil policejní důstojník v uniformě, za kterým stálo několik tajných v civilu. Z houfu vyšla Daulat se škodolibým úsměvem na tváři.

„Ostuda a trapnost!“ vrískala ostrým hlasem odporným jako smrt. „Každý den si vodí novou štětku a spí s ní. S tou špínou je konec, bratříčku, styd' se!“

„Drž hubu!“ zařval na ni bez přemýšlení Zakí, jen co se probral z šoku. Byl vzteky bez sebe. Stál tam nahý, třásl se a oči mu lezly rozčilením z důlků. Bezmyšlenkovitě sáhl po kalhotách.

„Co to má být?“ křičel, když si je oblékal. „Co je to za komedii? Kdo vám dovolil vejít do mojí kanceláře? Máte povolení státního zástupce?“ hulákal do obličejí mladému důstojníkovi, který se od začátku tvářil nepřátelsky.

„Budete mě učit, jak mám dělat svou práci?“ zeptal se důstojník klidně vyzývavým tónem. „Povolení státního zástupce nepotřebuju. Tady madame je vaše sestra, bydlí tu s vámi a podala na vás oznámení, protože v jejím domě provozujete smilstvo, a požaduje, aby to bylo potvrzeno, neboť vás chce nechat soudně zbavit svéprávnosti.“

„Co je to za řeči? Tohle je má soukromá kancelář a ona tu se mnou nebydlí!“

„Ale otevřela svým klíčem a pustila nás dovnitř.“

„I kdyby měla klíč, tohle je moje kancelář zapsaná na mé jméno!“

„To můžete uvést do protokolu.“

„Uvést co? Já vám zavařím. Zaplatíte za to, že narušujete soukromí lidí!“

„Soukromí štětěk, to máš pravdu!“ zvolala Daulat, poulila oči a ostražitě se k němu přibližovala.

„Řekl jsem ti, abys držela hubu!“

„Sám si ji drž, ty starý dobytku!“

„Madame, prosím, to stačí,“ okřikl důstojník Daulat s hravým rozhořčením, aby zamaskoval, že je na její straně.

„Poslyšte, pane,“ otočil se k Zakímu, „jste muž v letech, není důvod chovat se neurvale.“

„Co přesně chcete?“

„Provéřit situaci a zapsat vaši výpověď.“

„Jakou situaci chcete prověřovat? Říkám, že to na vás narafčila! Ta zmije vás využila!“

„Zjevně nemáte dostatek vychování. Poslyšte, naposledy vám říkám, nekomplikujte to.“

„Vy mi vyhrožujete? Stačí jeden telefonát a já vám ukážu, kde je vaše místo!“

„Takže tak? No dobře,“ řekl vztekle důstojník. „Vstávej, zlatíčko, vezmeme tebe i tu tvoji couru na stanici“ prohlásil.

„Varuji vás, abyste nepoužíval takové výrazy. Nemáte žádné právo nás zatknout.“

„Vím, na co mám a nemám právo.“ Důstojník se otočil k tajným. „Seberte je!“

Civilové čekali na tahle slova jako na heslo a vrhli se na Zakího a Busajnu. Zakí se jim bránil, vyhrožoval jim, hlučně protestoval, ale policisté ho drželi pevně. Jak táhli Busajnu ven, nepřestávala křičet, tloukla se rukama do obličeje a prosila o slitování.

Zpočátku sužovala Táha tíseň, brzy si ale, jak dny ubíhaly, na přísný táborový režim zvykl: vstát před úsvitem, pomodlit se, číst v Koránu, nasnídat se a pak tři hodiny tvrdého nepřetržitého tréninku (kvůli zdatnosti a bojovému umění). Bratři se poté sešli, aby se zúčastnili vyučování islámského práva a výkladu Koránu a hadíthů. Přednášel jim šejch Bilál a další učenci a odpoledne vždy patřilo výcviku v používání střelných zbraní. Bratři nastoupili do velkého autobusu, jenž měl na boku napsáno egyptská cementárna Tura, který je odvezl do hor, kde trénovali střelbu, výrobu výbušnin a jejich použití. Rytmus táborového života byl rychlý a vyčerpávající a na přemýšlení nezbyval čas. Dokonce i během rozhovorů po večerní modlitbě se debata obvykle stočila k náboženství a bratři předkládali právní důkazy o bezbožnosti režimu, nutnosti s ním bojovat a zlikvidovat ho.

Když nadešel čas jít spát, bratři se rozdělili a ženatí odešli do domů určených pro rodiny na úpatí hor, zatímco svobodní spali v malém domku, který byl pro ně vyčleněný. Až když zhasla světla a zavládlo ticho, Táha aš-Šázilí ležel a přehrával si potmě v hlavě události svého života. Jako by ve svých vzpomínkách nečekaně objevil zářivou sílu. Spatřil Busajnu as-Sajjid, zaplavila ho něha a občas se dokonce usmíval, když se mu vybavily krásné časy. Pak ale dostal vztek, když si vzpomněl na její tvář, jak mu s nezájmem během jejich posledního setkání říká:

„Mezi námi je konec. Každý si půjdeme svou cestou...“ Jako by se na jeho hlavu snesl neutuchající déšť ran, zaplavily ho vzpomínky na vazbu: bití, nadávky, pocit bezmoci, vyčerpání a naprosté beznaděje, který prožíval vždy, když ho znásilňovali a on propukal v pláč a žadonil, aby do něj přestali cpát ten tlustý klacek. Svůj tichý, přerývaný hlas, když na jejich rozkaz říkával „Jsem žena...“, a oni ho dál bili a ptali se ho, jak se jmenuje, a on jim mrtvým hlasem odpovídal „Fauzíja“ a oni se rozřehtali, jako by sledovali nějakou komedii.

Tohle všechno se Táha vybavovalo a kradlo mu to spánek. Zůstával vzhůru a drásal si rány, ve tmě se mu zkrivila tvář a zrychleně dýchal. Lapal po vzduchu, jako by běžel, a zmocňovala se ho příšerná nenávisť. Neuklidnil se, dokud si nevybavil hlasy důstojníků. Zařadil si je, označil a pečlivě uložil do paměti. Poté cítil palčivou touhu, pod jejímž tlakem se jeho tělo skoro třásl. Bažil po pomstě a představoval si, jak krutě ztrestá všechny, kteří ho mučili a znásilňovali. Tenhle hlad po pomstě ho naprosto ovládl a hnal kupředu, takže dělal v táborovém výcviku vynikající pokroky. Přestože byl mladý, v osobních soubojích předčil mnohé starší a trvalo jen pár měsíců, než začal excelovat ve střelbě z jednočinných, poloautomatických i automatických zbraní a dokázal snadno vyrobit kvalitní ruční granát. Všechny bratry rychlost, s jakou dělal pokroky, překvapovala. Když jednou při cvičných střelbách minul z dvaceti jen jedinkrát, přistoupil k němu šejch Bilál a poplácal ho po rameni.

„Bůh ti žehnej, Táha,“ pronesl a jizva v obočí mu cukala jako vždy, když byl rozrušený, „stal se z tebe ostrostřelec!“

„Kdy se můžu zúčastnit džihádu?“ zeptal se směle Táha. Čekal na příležitost, kdy se bude moct zeptat na to, co mu leželo na srdci.

Šejch Bilál se na chvíli odmlčel. „Nespěchej, můj synu,“ začal se ptát, „všechno má svůj čas.“

Rychle odešel, aby nemusel pokračovat v rozhovoru, a zanechal ho s tou neurčitou odpovědí. Táha prahl po pomstě

a měl pocit, že je připraven zúčastnit se akcí, tak proč všechno to oddalování? Nebyl o nic horší než jeho kolegové, kteří se zúčastnili džihádu a vraceli se hrdí na své činy a jejich bratři jim blahopřáli. Táha poté několikrát zašel za šejchem Bilálem, aby si s ním promluvil o tom, kdy se smí zapojit do připravovaných akcí. Ten pro něj měl však jen neurčité odpovědi a žádal jej o strpení.

„Brzy!“ rozčlil se při poslední příležitosti Táha a křičel na šejcha: „Brzy! Kdy se toho dočkám? Jestli se podle vás pro džihád nehodím, tak mi to řekněte, a já z tábora odejdu!“

Šejch Bilál se usmál, jako by ho zápal Táha těšil. „Spoléhej na Boha, Táha, a dá-li Bůh, dostane se ti dobrých zpráv.“

A skutečně. Ani ne za týden mu jeden z bratrů oznámil, že s ním chce šejch Bilál mluvit. Jen co dokončil polední modlitbu, pospíchal do šejchovy kanceláře, malé místnosti se starým stolem, několika omšelými křesly a rohoží z palmového listí. Na ní seděl šejch a četl si v Koránu. Byl tak pohroužen do recitace, že si na chvíli ani neuvědomil, že Táha stojí vedle něj. Pak ho s úsměvem přivítal a vyzval, aby se k němu posadil.

„Poslal jsem pro tebe v důležité záležitosti.“

„K službám.“

„Sloužit je třeba jen Bohu. Poslouchej, hochu, rozhodli jsme se, že tě oženíme,“ oznámil mu šejch nečekaně a zasmál se, ale Táha se k němu nepřipojil. Jeho snědá tvář se zachmuřila.

„Nechápu,“ namítl opatrně.

„Oženiš se, můj synu. Copak nechápeš, co znamená manželství?“

„Ne, mistře, nechápu,“ zvýšil Táha hlas, „nechápu. Protože vás prosím, abyste mi dovolil připojit se k džihádu, a vy tu mluvíte o manželství. Copak jsem sem přišel, abych se oženil? Vůbec tomu nerozumím, leda že si ze mě chcete utahovat.“

Poprvé se šejchova tvář stáhla zlostí. „Nehodí se, abys se mnou, Táha, mluvil tímhle způsobem, a žádám tě, aby ses napříště ovládal, jinak se na tebe budu zlobit,“ rozkřičel se.

„Chceš se pomstít za utrpení, které ti způsobili, a já ti říkám: nejsi jediný, koho státní bezpečnost mučila, mučili tisíce bratrů! Jak vidíš, sám nesu stopy mučení na své tváři, ale neztrácím každý den nervy a nekřičím na svoje šejchy. Myslíš, že ti bráním, aby ses zapojil do džihádu, ale Bůh ví, můj synu, že to není v mých rukou. Já o operacích nerozhoduji a dozvídám se o nich až na poslední chvíli. Vedu tábor, Táha, nejsem nejvyšší velitel. Dokonce nejsem ani členem poradního výboru Gamá'y. Chci, abys to pochopil. Oběma se nám uleví. Já o ničem nerozhoduji, jediné, co mohu, je navrhnout tvé jméno bratrům ve výboru Gamá'y. Tlačil jsem na ně a napsal jim spoustu zpráv o tvé odvaze a pokrocích ve výcviku, ale oni tě zatím do akce poslat nechtějí. Není to moje vina. Předpokládám, že tě brzy jmenují, dá-li Bůh.“

Táha s lehce svěšenou hlavou mlčel.

„Mistře, omlouvám se za svou vznětlivost,“ pronesl slabým hlasem, „Bůh ví, jak vás mám rád a vážím si vás, šejchu Bilále.“

„Netrap se tím, můj synu,“ zamumlal šejch Bilál a probíral růženec.

„Ta záležitost se svatbou mě opravdu překvapila,“ pokračoval Táha v přátelském duchu, jako by se snažil zahladit stopy po hádce.

„Co je na ní překvapivého? Manželství patří mezi obyčej, které Bůh lidstvu předepsal. Převeliký a Všemohoucí ho ustanovil pro blaho jedince i celé islámské společnosti. Jsi mladý, máš přirozené potřeby, manželství je zbožný skutek, a dá-li Bůh, on i jeho Prorok se ti za něj odvděčí. Posel Muhammad, Bůh mu žehnej, pravil v jednom z hadíthů: ‚Ti z vás, kdo mohou uzavřít manželství, uzavřete ho.‘ A on, Bůh mu žehnej, nám přikázal usnadnit a urychlit manželství, čímž se zabraňuje tomu, aby muslim upadl do hříchu. A my tu žijeme a umíráme na stezce Boží a Prorokově a s Božím svolením se od ní neodkloníme ani o píď. Vybral jsem pro tebe vhodnou a zbožnou sestru a já před Bohem nikoho nevyvyšuji.“

„To si mám vzít někoho, koho neznám?“ vyhrkl Táha bez přemýšlení. Šejch Bilál se usmál.

„Dá-li Bůh, poznáš ji,“ odpověděl. „Je to sestra Radwa, vzor dobré muslimky. Vdala se za bratra Hasana Núruddína z As-jútu, a když padl jako mučedník, Bůh se smiluj nad jeho duší, byla těhotná. Má s ním malého syna. Připojila se k nám, aby s námi žila život ve víře.“ Táha nic neříkal, bylo na něm vidět, že váhá.

„Bůh mě ochraňuj, můj synu, abych tě do něčeho tlačil. Setkáš se s Radwou, uvidíš její obličej a promluvíš si s ní, jak stanoví pravý zákon. Pak se naprosto svobodně rozhodneš. Táha, pročti si, prosím, knihu Manželství v islámu, kterou jsme vám rozdávali na hodině. Dozvíš se, můj synu, že sňatek s vdovou mučedníka a výchova jeho osiřelého potomka, dá-li Bůh, znásobí tvou odměnu.“

Chlapcův stav se kolem půlnoci zhoršil. Indikátory na obrazovkách na jednotce intenzivní péče začaly ukazovat nepravidelnost dechu a pulsu. Zavolali sloužící lékařku, která okamžitě přispěchala a předepsala injekci do žíly. Sestra ji dítěti píchla a jeho stav se trochu zlepšil. Za necelou hodinu na tom bylo ale zase špatně a krátce poté zemřelo.

Sestra se rozplakala a zakryla jeho malou tvář prostěradlem. Vyšla z pokoje, a jen co ji Hidja spatřila, zoufale, pronikavě vykřikla. Ten výkřik se nesl celou nemocnicí. Sesula se na zem, zakryla si hlavu rukama a nešťastně naříkala. Abd Rabbih se svěšenou snědou tváří tiskl zuby takovou silou, až bylo slyšet, jak jimi skřípe. Zmačkal krabičku cigaret. Roztrhal ji a tabák se mu mezi prsty sypal jako prach. Ze všech sil se snažil nebrečet, ale i tak mu z očí stékaly slzy. Pak všechnu snahu vzdal a rozvzlykal se nahlas. Všichni, kdo tam byli, plakali – uklízeči,

sestry, rodiny pacientů, dokonce i doktorka si sundala brýle, aby si utřela slzy. Abd Rabbih a jeho žena Hidja museli nechat mrtvolku dítěte v nemocniční márnici, dokud ji nebudou moct ráno pohřbít. Tím vznikla další bolestná scéna. Když se vedle dospělých těl ocitlo malé tělíčko, nedokázal si pomoci ani starý zřízenec (který byl na smrt zvyklý). „Není boha kromě Boha,“ opakoval rozrušeně třesoucím se hlasem spolu s „od Boha pocházíme a k Bohu se navracíme.“

V Jakobijánově domě se všichni tu zprávu nějak dozvěděli a zůstali celou noc vzhůru. Otevřeli dveře svých místností a seděli v tichu se sklopenými hlavami, jako by byli na smutečním shromáždění. Ti, kteří vlastnili magnetofon, pustili nahlas nahrávky Koránu, který se rozléhal po celé střeše.

Chvilí před svítáním se na střeše objevil Abd Rabbih s Hidjou, vyčerpaní a zničení bolestí. Všichni obyvatelé jim spěchali vyjádřit soustrast, což znovu roznítilo veškerý smutek. Muži objímali Abd Rabbiha a tiskli mu ruku. I ti nejhorší z nich to mysleli naprosto upřímně (jako opilý řidič Alí, ze kterého jako vždy táhl laciný alkohol, ale hořce plakal jako ztracené děcko). Když k trpícímu otci přistoupil starý vrátný aš-Šázilí, vysoký, seschlý muž s bílým knírem, s nímž měl skutečně přátelský vztah, aby mu potřásl rukou, Abd Rabbih ho pevně objal a zabořil tvář do jeho bílé galábíje.

„Strýčku, můj synek odešel...,“ vzlykal s hornoegyptským přízvukem.

Ženy věděly, jak dát najevo, že se stalo neštěstí: jejich zoufalé, pronikavé výkřiky rozrážely ticho a silou se bily do tváří, až padaly na zem. Jak tomu v podobných situacích bývá, začaly se všechny projevy bolesti pomalu utišovat. Muži tlačili na Abd Rabbiha, aby si šel se ženou na chvíli odpočinout, protože mají před sebou náročný den. Oba dva nakonec souhlasili a odešli do svého pokoje. Světlo ale zůstalo rozsvícené až do rána, protože ani jeden nemohl usnout. Místo toho spolu vedli dlouhý rozhovor, do něhož se záhy vkradla zloba, a nakonec přerostl

v agresivní hádku plnou trpkosti, jejíž ozvěna se nesla přes střechu. Hidjin rozzlobený hlas nabíral na intenzitě, zatímco Abdův byl slyšet čím dál méně, až utichl úplně. Další den ráno, jakmile byly vyřízeny všechny záležitosti kolem pohřbu a pietního aktu, sledovali obyvatelé střechy překvapeně velký nákladník, který v noci zastavil před vstupem do budovy. Viděli, jak Abdo pomáhá stěhovákům nosit z boudy jejich nábytek. Všichni se nervózně dožadovali vysvětlení a Abdo jim sdělil, že se stěhuje do jiné místnosti v Imbábě. Jeho sklíčený výraz a odtažitě chování jim ani neumožnily dát najevo překvapení nebo se s ním dostatečně srdečně rozloučit.

„Udělal jste chybu hned na začátku, Azzáme.“

„Bůh mě ochraňuj, pane Kamále! Na své slovo dám krk, ale ta záležitost potřebuje čas.“

Seděli v restauraci hotelu Sheraton a atmosféra jen jiskřila. Azzám začal mluvit o něčem jiném a Kamál al-Fúli se zamračil.

„Nesnažte se odvést řeč jinam! Nejsem malý. Souhlasil jste, ale dohodu jste porušil. Už jsou to tři měsíce, co jsem vám přinesl k podpisu smlouvu s Velkým mužem, a vy to pořád odkládáte!“

„Pane Kamále, měl byste se stydět, že mi něco takového předhazujete. Musím to probrat se svým japonským společníkem a čekám jen na vhodnou příležitost.“

„Co s tím mají společného Japonci? Tu smlouvu uzavíráte vy s Velkým mužem ohledně procenta ze zisku.“

„Pane, Japonci musí o všem vědět. Kdybych něco udělal za jejich zády, mohli by zastoupení zrušit.“

Kamál al-Fúli vyfoukl velký oblak kouře z vodní dýmky, odložil masivní náustek na stůl a nečekaně se zvedl. S ním vstal i jeho syn a od vedlejšího stolu členové ochranky.

„Zahráváte si s ohněm, Azzáme,“ prohlásil rozhodně, upral si šaty a chystal se odejít. „A mě to překvapuje, protože jste rozumný člověk. Měl byste si uvědomit, že ti, kteří vás dostali do parlamentu, vás z něj zase mohou odstranit.“

„Vyhrožujete mi, pane Kamále?“

„Přeberte si to, jak chcete.“

Hádždž Azzám vstal, natáhl ruku k al-Fúlího rameni a pokusil se ho obejmout. „Drahý pane, prosím vás, nepřehánějte to.“

„Sbohem.“

Al-Fúlí se obrátil k odchodu, ale hádždž Azzám ho chytil za paži. „Pane, proberme to. Při všemohoucím Bohu, já svůj slib dodržím.“

Al-Fúlí mu vztekle ruku vytrhl, ale Azzám k němu přistoupil ještě blíž. „Chtěl bych se sejít s Velkým mužem,“ zašeptal skoro prosebně.

„Velký muž se s nikým neschází.“

„Pane Kamále, prosím vás, abyste mi pomohl. Sejdu se s Jeho Excelencí a osobně vysvětlím, jak se věci mají. Při chlebu a soli, co jsme spolu jedli, vás, pane, prosím, neodmítejte mou žádost.“

Al-Fúlí ho probodl pátravým pohledem, jako by se do něj naposledy pokusil proniknout. „Uvidíme,“ prohlásil a odešel.

Pro hádždže Azzáma nebylo vůbec snadné jen tak se vzdát čtvrtiny zisku ze zastoupení, zároveň ale nemohl rovnou odmítnout. Usoudil, že dokud budou mít jen sebemenší naději, že zaplatí, nepustí se s ním do otevřené bitvy. Požádal o schůzku s Velkým mužem a trval na ní, aby získal čas, a pak měl také mlhavé tušení, že se mu podaří Velkého muže při osobním setkání přesvědčit, aby se spokojil s nižším podílem. Sledoval ještě jeden důležitý cíl: chtěl se především ujistit, že Velký muž skutečně

existuje. Není možné, že al-Fúlí používá jméno Velkého muže bez jeho vědomí? Nebylo to moc pravděpodobné, ale stejně...

Trvalo to několik týdnů a Azzám v bezpočtu telefonátů naléhal na al-Fúlího, aby mu domluvil schůzku s Velkým mužem. Pak se jednou ráno v Azzámově kanceláři rozdrnčel telefon. „Hádždž Azzám?“ uslyšel příjemný hlas sekretářky. „Spojím vás s panem Kamálem.“

„Schůzka s Velkým mužem proběhne ve čtvrtek v deset hodin ráno, buďte připravený v kanceláři, pošleme auto, které vás vyzvedne,“ oznámil mu al-Fúlí stručně.

Daulat připravila svůj plán velice pečlivě a svým vlivem a úplatky dokázala získat všechny policejní důstojníky na svou stranu. Se Zakím ad-Dasúqím zacházeli opravdu hrubě a drze. Nedovolili mu ani, aby si zavolal.

„Chová se jak Valentino,“ pošklebovali se mu. „Takže vy jste ten šejch, co propadl pití? Přístroj máte asi nadobro mimo provoz a musíte se spoléhat na ruční práci!“

Chechtali se na celé kolo, pak z toho dostávali záchvaty kašle a odplivovali si. Daulat se smála škodolibě s nimi, aby jim zalichotila a povzbudila je. Zakí mlčel a nijak na ně nereagoval. Zeď, kterou si kolem sebe snažil udržet, se, nic naplat, zřítíla. Pochopil, že by svým odporem jejich urážky jen podnítil, a bylo mu strašně líto Busajny, jež nepřestávala vzlykat.

„Tak co, ty světáku,“ pronesl se zadostiučiněním důstojník, který je zatýkal, „poučíš se z toho?“

„Vaše jednání je protizákonné,“ namítl Zakí mdle, „a já si na vás budu stěžovat.“

„To vás ta samolibost ještě nepřešla? Vy si do té pusy fakt nevidíte. Pane, měl byste se stydět – jednou nohou jste v hrobě. Někdo ve vašem věku by měl vysedávat v mešitě a ne se nechat

chytit nahatý, jak se válí na štětce. A vy máte ještě tu drzost něco nám vykládat.“

Busajna se snažila důstojníka nějak obměkčit. „Drž hubu, ty kurvo,“ vyjel na ni zostra, „nebo tě z fleku obviním z mravnostního deliktu!“

Oba rezignovali a odpovídali na důstojníkovy otázky. Zakí ve své výpovědi zdůraznil, že obvinění je vykonstruované a Daulat s ním v kanceláři nežije. Busajninu přítomnost vysvětlil tím, že je to dcera jeho přítele, jež se pohádala se svou rodinou, a on jí v kanceláři poskytl azyl, než se vše urovná. Pak protokol podepsal a podpis připojila i Busajna a Daulat jakožto navrhovatelka. Ta se vytratila hned poté, co poděkovala důstojníkům a ujistila se o tom, že se situace vyvíjí, jak má. Zakí po všech těch urážkách spolkl svou hrdost a začal důstojníka prosit, aby mu umožnil zatelefonovat si. Nakonec mu to dovolil a on se spojil se svým přítelem, bývalým soudcem, a požádal jej o pomoc. Ten záhy dorazil a s rozespalým obličejem vstoupil do kanceláře náčelníka stanice, jenž zavolal Zakího a vyzval ho, aby se posadil. Trval na tom, že mu nechá přinést kávu, a nabídl mu cigaretu (Zakí si svoje ve všem tom zmatku zapomněl v kanceláři). Náčelník se na něj podíval. „Samozřejmě,“ pronesl klidně s úsměvem, „se omlouvám za všechny potíže, které vám moji kolegové způsobili, ale to víte, ta událost se dotýká morálních zásad a takové věci bývají delikátní. Zdejší důstojníci dbají na tradice a všichni jsme, díky Bohu, věřící.“

Zakí na to nic neřekl. Zapálil si a prohlížel si důstojníka.

„Doufám, pane, že tuto záležitost můžeme uzavřít, byl bych vám vděčný,“ ozval se soudce.

„Přání Vaší Excellence je mi rozkazem, bohužel protokol už byl zaevidován pod pořadovým číslem a nelze ho vyřadit. Vaše Excellence zná tato opatření lépe než my. Jediné, co mohu udělat, je nechat ho s děvčetem dnes v noci odejít, ale ráno se musí dostavit na státní zastupitelství a já s prokurátorem promluví, a dá-li Bůh, od vyšetřování upustí.“

Zakí s Busajnou podepsali závazné prohlášení, že se ke státnímu zastupiteli dostaví, a když vyšli ze stanice, Zakí vděčně potřásl svému příteli rukou.

„Zakí, jsme jako bratři. Nemusíš mi děkovat,“ prohlásil soudce, „mimochoodem, tvoje sestra Daulat má zjevně dost velký vliv a všechny důstojníky má v kapse. Kdyby náčelník chtěl, mohl protokol roztrhat přímo před námi.“

Zakí se smutně usmál. „Netrap se tím,“ uklidňoval ho přítel, „hned zítra ráno zavolám na ředitelství a všechno se to srovná.“

Zakí mu ještě jednou poděkoval a s Busajnou se vydali směrem k Jakobijánovu domu. První ranní světlo se vplížilo do téměř liduprázdné ulice Sulajmána Paši. Kromě líně pracujících městských metařů a několika chodců, kteří buď vstali z nějakého důvodu velmi brzy nebo se teprve vraceli odněkud z večírku, nebyla nikde ani noha. Na Zakího padla obrovská únava, točila se mu hlava a zvedal žaludek. Nevřelo to v něm, nezlobil se, jen ho bolelo břicho, v hlavě měl prázdno a myšlenky se mu rozutekly. Začal se ho zmocňovat tíživý smutek jako rychle se stahující mračna před bouřkou. V hlavě si stokrát přehrával urážky a nadávky, jimž byl vystaven, a nikdy si neodpustí, že se nechal zlomit a poddal se jim. Bude porovnávat – snad aby sám sebe týral – úctu, která jej provázela celý život, a tohle ponížení, kterým ho na stanici naprosto zdrtili. Chovali se k němu, jako by byl nějaký kapsář nebo pasák. Nejvíc ho ale trápilo, že zcela rezignoval. Nebránil by se, ani kdyby ho bili. Proč se jim úplně poddal a změnil se v jejich rukou ve špinavý kus hadru? Kam zmizela jeho vůle a jak je možné, že mu byla jeho čest úplně ukradená? Měl jim klást odpor až do konce, děj se, co děj. Když už ne kvůli tomu, aby ubránil svou čest, tak alespoň kvůli té Busajnině, jíž zasadili smrtelnou ránu. Co si o něm teď myslí? Jak se jí bude moct podívat do očí, když ji nedokázal ochránit a nebránil ji ani jediným slovem? Mlčky kráčeli vedle sebe.

„Pojďme se nasnídat do Excelsioru,“ uslyšel najednou svůj vlastní chraplavý hlas, „musíš mít hlad.“

Neodpověděla. Mlčky ho následovala do velké restaurace naproti Jakobijánovu domu, jež zela po ránu prázdnotou. Byli tu jen uklízeči, kteří měli plné ruce práce s mytím podlahy, a v nejbližším koutě jediný host, starý cizinec, jenž popíjel kávu a pročítal francouzské noviny. Posadili se proti sobě ke stolu vedle okna, z něhož viděli roh křižovatky ulic Sulajmána Paši a Adlí. Zakí objednal dvakrát *thé complet* s koláčem, a dokud se nenapil čaje, vládlo bolestné, tíživé ticho. „Busajno,“ mluvil pomalu, jako by hledal cestu, „prosím tě, netrap se tím. Člověk se v životě dostane do spousty hloupých situací a není dobré se jimi neustále zaobírat. Egypťští policisté jsou jako vzteklí psi, bohužel mají díky stannému právu rozsáhlé pravomoci.“

To, co vykládal, znělo absurdně a nevhodně. Busajna seděla se svěšenou hlavou, před sebou čaj a koláč, kterých se ani nedotkla. Zakí si uvědomil, jak je nešťastná.

„Jen by mě zajímalo, kde vzala Daulat klíč od kanceláře?“ prohodil. „Naplánovala tuhle špinavost, aby mě zbavila svéprávnosti. Ale to jí nevyjde. Právník mě ujistil, že případ prohraje.“

Bojoval s nervozitou tím, že plácal páté před deváté. Snažil se proměnit svou bolestnou situaci v pouhá slova, teorie a domněnky. Možná se mu tak podaří najít cestu z tohoto trýznivého utrpení.

„Právník mi vysvětlil, jaké jsou zákonné podmínky pro to, abych byl zbaven svéprávnosti. Otázka svéprávnosti je velice složitá a soud o ní nevydává rozsudky jen tak. Daulat si ve své omezenosti myslí, že je to jednoduché.“

Busajna dál mlčela. Neřekla ani slovo, jako kdyby ohluchla a oněměla. Zakí se k ní naklonil přes stůl a poprvé si na světle všiml, jak je zsinálá a bledá, že má zarudlé oči a poškrábanou tvář a krk, stopy po zápase s tajnými. Láskyplně se na ni usmál a vzal její ruce do svých.

„Busajno, jestli mě miluješ, zapomeň na celou tu trapnou záležitost.“

Tolik něžnosti nedokázala snést. Jako by to byl poslední dotyk, jenž stačí k tomu, aby se zhroutila celá hora, která jen tak tak drží pohromadě. Rozplakala se.

„Celý život mám smůlu,“ zašeptala, „ve všem.“

Táha se s Radwou setkal za přítomnosti dalších sester. Viděl její odhalenou tvář a dlouze si povídali. Dozvěděl se, že je o tři roky starší než on. Líbilo se mu, kolik toho ví o náboženství, a to, jak klidně, příjemně mluví. Vyprávěla mu o sobě a svém prvním manželovi, Hasanu Núruddínovi, a o tom, jak ho zabili.

„V novinách psali, že začal střílet po důstojnících a oni museli palbu opřít,“ vysvětlovala mu. „Bůh ví, že té noci ze své zbraně nevystřelil ani jednou. Zabušili na dveře, a jen co otevřel, vypálili do něj několik dávek ze samopalů. Padl mučednickou smrtí a s ním další tři bratři. Zabili ho schválně. Kdyby chtěli, mohli je zatknout živé.“

Na tváři Táha se objevil smutek. „Podle nových pokynů mají zavraždit tolik islamistů, kolik se jim zlíbí,“ komentoval to hořce, „říkají tomu politika Rány do černého. Kdyby se takhle bezbožný režim postavil stejně brutálně k židům, mohl být Jeruzalém už dávno svobodný.“

Radwa svésila hlavu a zavládlo tíživé ticho.

„Po jeho mučednické smrti se mě má rodina snažila provdat,“ pokračovala, jako by mu chtěla na rovinu povědět o všem, co se jí v životě stalo. Dozvěděla jsem se, že potenciální ženich je bohatý inženýr, který se ale přestal modlit. Rodina se mě snažila přesvědčit, že po svatbě začne náboženské povinnosti dodržovat, ale já odmítla. Vysvětlovala jsem jim, že ten, kdo se nemodlí, je podle islámského práva nevěřící a nesmí se oženit s muslimkou. Oni na mě ale strašně tlačili a udělali mi ze života peklo. Problém je v tom, že moje rodina nedodrží náboženské

povinnosti. Jsou to dobří lidé, bohužel však ještě neprozřeli. Bála jsem se, aby kvůli mé víře nedocházelo ke sporům, a chtěla jsem, aby můj syn Abd ar-Rahmán vyrůstal v pokoře před Bohem. Spojila jsem se se šejchem Bilálem a poprosila ho, aby mi dovolil žít v táboře.“

„Co udělala tvá rodina?“

„Poslala jsem za nimi někoho, kdo je ujistil, že jsem v pořádku a při nejbližší příležitosti je navštívím. Modlím se k Bohu, aby mi odpustili, pokud jsem jim ublížila.“

Když ji poslouchal, cítil, že to, co říká, myslí vážně. Líbil se mu seriózní, upřímný výraz její krásné tváře. Mluvila jako provinilé dítě, které se k něčemu přiznává. Všiml si i jejího plného, souměrného těla a pevných oblých prsou (a za to, že na ně myslel, si vynadal a prosil Boha za odpuštění).

Po pár dnech si ho nechal šejch Bilál zavolat do své kanceláře a potřásl si s ním rukou na pozdrav. Pak se na něj s očekáváním zadíval a významně se usmál.

„Tak, co myslíš?“ zeptal se hlubokým hlasem, jako by navazoval na předešlý rozhovor.

„O čem?“

Šejch se nahlas zasmál. „Copak si už nevzpomínáš, o čem jsme mluvili, šejchu Táha?“ prohlásil. „O Radvě, chlapče!“

Táha mlčel, na tvář se mu vloudil úsměv a šejch ho poplácal po rameni.

„Gratuluji, můj synu,“ popřál mu.

Bratři se kolem Táha shlukli hned po čtvrtední večerní modlitbě a gratulovali mu. Ze zadního pokoje vyhrazeného ženám se ozýval radostný trylek. Sestry chystaly nevěstu a její věno dva dny. Po čtvrt hodině radostného trylkování a gratulací se šejch Bilál posadil, aby je oddal. Radwa pověřila bratra Abú Hamzu, svého příbuzného, jenž byl stejně jako ona z Asjútu, aby za ni podepsal manželskou smlouvu, a další bratři se nabídlí, že uzavření smlouvy dosvědčí. Šejch Bilál začal běžným projevem o manželství podle Božího zákona, pak vložil ruku

Táha do dlaně Abú Hamzy, přečetl smlouvy a oni je po něm zopakovali.

„Bože, požehnej jejich sňatku, veď je k pokoře vůči tobě a dopřej jim početné potomstvo,“ zamumlal šejch, když domluvili. Pak položil ruku Táha na hlavu. „Bůh ti žehnej a spoj tě s tvou ženou v dobrém.“

Bratři se přetlačovali, aby mohli ženicha obejmout a poblahopřát mu. Ozval se hlasitý radostný trylek a sestry za doprovodu bubínků zpívaly:

*Přišly jsme k vám, přišly jsme k vám,
pozdravte nás, my zdravíme vás.
Nebýt zlata rudého, nepřišla by do údolí vašeho,
nebýt hnědého obilí, vaše panny by se tak nelíbily.*

Táha se účastnil tradiční islámské svatby poprvé. A radost sester a jejich písně stejně jako nadšení bratrů při gratulacích na něj udělaly veliký dojem. Sestry potom doprovodily nevěstu do jejich nového domu: jedné prostorné místnosti s malou oddělenou koupelnou ve velké budově vyhrazené manželským pářům. V době, kdy cementárna patřila Švýcarům, v ní žili dělníci z kamenolomů. Dlouho byla opuštěná a zapomenutá, než ji objevilo několik islamistických dělníků z továrny a začali ji využívat jako tajný výcvikový tábor Gamá'y. Sestry odešly a v mešitě zavládlo ticho. Bratři zůstali sedět se ženichem, dobře se bavili a občas se něčemu nahlas zasmáli. Pak šejch Bilál vstal.

„Pojdme, bratři,“ vyzval je.

„O svatební noci bys neměl plýtvat energií na povídání.“

Rozloučili se, vyšli z mešity a Táha osaměl. Začínal se bát. Svou svatební noc si představoval všelijak. Potom se rozhodl spoléhat na Boha a nechat všechno plynout tak, jak bude Bůh chtít. Stejně ho ale znervózňovalo, že nemá se ženami žádné zkušenosti, kdežto jeho manželka už zkušená je a je možné, že bude těžké ji uspokojit. Jako by mu šejch Bilál četl myšlenky,

vzal si ho den před svatbou stranou. Mluvil s ním o manželství a jaká jsou v očích Božího zákona práva jeho ženy vůči němu. Ujistil ho, že neexistuje žádný důvod, proč by se měl muslim vyhýbat sňatku se ženou, která už byla vdaná. Nový manžel muslimky nesmí zneužívat jejího předchozího manželství jako slabého místa.

„Sekularisté nás obviňují z upjatosti a zkostnatělosti,“ prohlásil jedovatě, „přitom jsou sami zamindrákovaní. Když si některý z nich vezme rozvedenou ženu, nepřestávají ho pronásledovat myšlenky na jejího předchozího manžela. Chová se k ní špatně, jako by ji za její legitimní manželství trestal. Islám takové předsudky nezná.“

Táha pochopil, jak se má k Radvě chovat. Šejch s ním probral i to, co se odehrává mezi mužem a ženou, a vysvětlil mu jeden z veršů ze súry Kráva: „*Ženy vaše jsou pro vás polem; vcházejte tedy na pole své, odkud chcete, však učiňte předtím něco pro duše.*“ Ponořil se do rozboru výroku *učiňte předtím něco pro duše*, jímž nás náš Vznešený Všemohoucí Pán učí, jak lidsky a něžně zacházet se ženou. Šejch dokázal mluvit o nejmenších detailech sexu naprosto seriózně a důstojně a nevyvolával tak žádné rozpaky. Táha jeho slova moc pomohla, dozvěděl se spoustu věcí, o nichž neměl ani tušení, a měl ho o to radši. Říkal si, že kdyby tam s ním byl jeho vlastní otec, nemohl by pro něj udělat víc než šejch Bilál.

Svatební obřad skončil, bratři odešli a on zůstal sám. Vystoupal po schodech, zaklepal na dveře a vstoupil do nevěstina pokoje. Uviděl ji, jak sedí na okraji postele. Sundala si z hlavy hidžáb. Jemné vlasy jí splývaly na ramena a jejich čern v kontrastu s růžolící bělostí její pokožky ho fascinovala. Táha si poprvé všiml její nádherné šíje, drobných rukou a jemných konečků prstů. Prudce se mu rozbušilo srdce a odkašlal si.

„Mír s tebou,“ vypravil ze sebe.

Radwa se usmála, sklopila hlavu a začervenala se.

„I s tebou a Boží milost a Jeho požehnání,“ zašeptala něžně.

Hátim Rašíd se tu novinu dozvěděl druhý den. Zůstal v novinách, dokud nešlo do tisku první vydání, a domů se vrátil vyčerpaný kolem čtvrté hodiny ráno. V duchu si řekl, že si půjde lehnout a za Abdem se zajde podívat ráno. Vstal pozdě. Osprchoval se, oblékl a vydal se do nemocnice. U vchodu do budovy narazil na vrátného aš-Šázilího. „Abd Rabbih vám posílá klíče od boudy a stánku,“ oznámil mu stručně.

„Cože?“ vyhrkl Hátim překvapeně. Vrátný mu pověděl o úmrtí dítěte a o tom, co se poté odehrálo. Hátim si zapálil cigaretu. „Řekl vám, kam se stěhuje?“ zeptal se a snažil se vypadat klidně.

„Prý bude žít v Imbábč, ale odmítl nám dát novou adresu...“

Hátim se vrátil dovnitř, vystoupal na střechu a začal se všech vyptávat na Abdovo nové bydliště. Snášel jejích posměšné pohledy a nepřátelské odpovědi, které jako by mu vzkazovaly: Nech Abda na pokoji, už jsi mu toho udělal dost. Nezjistil nic. Večer čekal dvě hodiny v autě před zamčeným stánkem. Doufal, že si tam Abdo něco zapomněl a že si pro to přijde s náhradním klíčem, který si nechal. Ke stánku se vracel následující tři dny, Abdo se však neukázal.

Hátim se nevzdával. Hledal ho všude a u všech, kdo ho znali, ale marně. Dlouhý týden plný neúspěšného pátrání ho utvrdil, že Abdo nadobro odešel, a zaplavila ho vlna smutku a zoufalství. Zmítala jím bolest a zmatek: Abdo mu chyběl, jeho vášeň, silné pevné tělo, jeho dobrosrdečnost, nezkaženost, chraplavý hlas a hornoegyptský přízvuk. Zároveň jej ale chápal, protože věděl, jak moc svého syna miloval a jaký smutek mu jeho smrt způsobila. Litoval, že ho tehdy nechal v nemocnici a odešel do práce. Říkal si: Měl jsem odložit práci a zůstat v té těžké chvíli s ním. Potřeboval, abych tam s ním byl, ale styděl se mě o to požádat...

Hátimova bolest den za dnem narůstala. Začal mít pocit, že je opravdový smolař: dlouhá léta pocítoval zoufalství, než se mu podařilo najít klidného a citlivého partnera, který nedělal problémy. Jen co se jeho život ustálil, zemře dítě a Abd Rabbih zmizí. A Hátim aby začal na své nešťastné cestě od nuly. Zase se bude každou noc potulovat ulicemi v centru, aby sbalil nějakého řadového policajta, z něhož se možná vyklube zloděj nebo kriminálník, který ho, jako už tolikrát předtím, zbije nebo okrade. Znovu se vrátí do baru Chez Nous a bude hledat aktivního homosexuála a do lázní al-Gabaláwí ve čtvrti al-Husén, kde klofne nějakého pubertáka, který uspokojí jeho touhu, a on za to bude snášet jeho vulgaritu a hamižnost. Proč jen Abd Rabbih zmizel poté, co se do něj zamiloval, postaral se o něj a naplánoval jejich společný život? Skutečně pro něj bylo tak těžké být šťastný s jedním milencem? Kdyby byl zbožný, možná by věřil, že ho Bůh trestá za homosexualitu, ale znal minimálně dalších deset gayů, kteří vedli se svými milenci spokojený, klidný život. Tak proč musel Abdo opustit zrovna jeho?

Hátimův psychický stav se postupně zhoršoval. Ztratil chuť k jídlu, začal hodně pít a nevycházel z bytu. Do práce chodil, jen když to bylo opravdu nezbytně nutné, a zase se rychle vracel domů, do ticha, smutku a vzpomínek. Tady Abdo sedával, tady jedl a tady típal cigaretu. Tady si vedle něj lehával a Hátim ho hladíval a líbal každičký kousek jeho snědé tělo. „Jsi jenom můj, Abdo,“ šeptával roztřeseným hlasem plným planoucí touhou, „jsi nádherný černý hřebec...“

Hátim trávil celé noci ve vzpomínkách, přehrával si svůj vztah s Abdem minutu po minutě. Jedné noci si v oblaku alkoholu a bolesti na něco vzpomněl. Bylo to jako blesk z čistého nebe. „Hornoegyptan se v životě bez jiných Hornoegyptanů neobejde,“ prohlásil Abdo oněhdy z legrace. „Víte, ať přijdu kamkoliv, musím se zeptat, kde je nejbližší hornoegyptská kavárna.“

Hátim se vzpamatoval a s obavou se podíval na hodiny. Zjistil, že je něco po jedné v noci. Rychle se oblékl a za necelých

třicet minut se už vyptával chodců v Imbábě, kde je tam hornoegyptská kavárna, a po další půlhodině ji našel. Cítil, jak mu během té krátké vzdálenosti, která dělila místo, kde zaparkoval auto, od kavárny, začal na čele perlit pot a srdce mu tlouklo tak rychle, že se mu div nerozskočilo.

Kavárna byla malá a příšerně špinavá. Hátim vešel dovnitř a nervózně se rozhlédl kolem. Později přemýšlel o spojitosti mezi tím, po čem toužíme, a možnostmi, že se tato touha naplní. Jestliže si něco skutečně moc přejeme, splní se to? Tolik prahl po tom, aby Abda našel, až se mu to opravdu povedlo. Zahlédl ho, jak sedí v nejzazším koutě kavárny. Kouřil dýmku, na sobě měl tmavou plandavou galábíji a na hlavě velký hornoegyptský turban. V tu chvíli vyhlížel jako mohutný snědý důstojný džin, který se zhmotnil ze světa fantazie. Také to vypadalo, jako by se vrátil ke svému já, svému původu a kořenům. Jako by s evropským oblečením svlékl i tu prapodivnou nečekanou minulost s Hátimem Rašidem, který před ním chvíli stál bez jediného slova. Prohlížel si ho, jako by se ujišťoval a nemohl uvěřit, že tam opravdu je, jako kdyby jej chtěl polapit, aby znovu nezmižel. Poté se k němu vrhl. „Abdo! Konečně!“ vyhrkl tak zadýchaně, až se za ním všichni zákazníci otočili.

První noc se s ní miloval s naprostou samozřejmostí, jako by byla jeho manželkou už celé roky. V jeho rukou rozkvetla růže a on ji musel několikrát zalít, než uhasil její žízeň. Překvapilo ho to. Vybavoval si detaily svatby a ptal se sám sebe, jak je možné, že to šlo s Radwou tak snadno, když se nikdy předtím žádná žena nedotkl? Kam se poděly jeho obavy, váhání a strach, že se lže? Možná proto, že se s Radwou cítil dobře nebo že se přesně řídil radami šejcha Bilála, anebo jej povzbudily zkušenosti jeho ženy, která ho seznámila s tajnými, skrytými místy. Udělala to

zručně a šikovně, aniž by při tom ztratila přirozený ostych muslimky.

Táha o tom všem přemýšlel a dospěl k závěru, že manželství s touto ženou je velkým darem od našeho Převelikého Všemohoucího Pána, protože je dobře vychovaná, spolehlivá a oddaná islámu. Zamíloval se do ní, jejich život se dostal do zajatých kolejí a pravidelný denní režim ho uklidňoval: ráno odcházel, aby strávil celý den v táboře. Když se po večerní modlitbě vrátil, našel jejich pokoj uklizený a čekalo na něj teplé chutné jídlo. Rád s ní sedával u stolu a večereli spolu. Vyprávěl jí, co se ten den událo, a ona mu povídala o tom, co se dozvěděla od sester a dočetla v novinách (pokud mu nezbyl čas, aby si je přečetl sám). Smáli se kouskům a rošťárnám malého Abd ar-Rahmána, které končily, jen když se ho náhle zmocnila únava. Radwa ho potom odnesla do postýlky, kterou mu nachystala na podlaze pokoje. Potom se vracívala, aby sklidila zbytky jídla a pečlivě umyla nádobí.

Poté se omluvila a odešla do koupelny. Táha na ni čekával natažený na zádech na jejich staré kovové posteli. Zíral do stropu a srdce mu překypovalo sladkým napětím a vášní, které si tak oblíbil a každou noc na ně čekal. Tolik po ní toužil, po jejím svůdném těle osvěženém teplou vodou, zabaleném do velkého ručníku, pod nímž bývala úplně nahá. Nádherné okamžiky napjatého ticha přetékaného vzájemnou touhou, kdy se otáčela zády a upravovala před zrcadlem. Zmatené nesmyslné věty, které pronášela slabým hlasem a předstírala, že si chce o něčem povídat, jako by se snažila skrýt, jak po něm touží. Zachytil její signál a na nic nečekal. Přitiskl k sobě její štíhlé poddajné tělo, dráždil ji polibky a horkým dechem, až ho přemohla sladkost a on se v jejím náručí zbavil všeho smutku, vzpomínek, nenaplněných snů a neutuchající touhy po pomstě a příšerné nenávisti, již cítil vůči těm, kdo ho mučili. Mizely dokonce i podivné tělesné touhy, jež se ho zmocňovaly v místnosti na střeše a trýznily ho. Tomu všemu dával průchod v Radwině

těle, osvobodil se, uvolnil a zhasil oheň, jež vystřídal pevně zakořeněná klidná láska, která s každou nocí sílila.

Po milování si ji vděčně prohlížel a zaspával její ruce, tvář a vlasy polibky. Stal se z něj odborník na cestičky vedoucí po jejím těle a na jeho zákoutí. Dokonale ovládl jazyk jejího těla a jejich milování trvalo celé hodiny, během nichž se Radwina tvář několikrát rozzářila v extázi.

Měsíce nového společného života plynuly a Táha prožíval štěstí. Jednou v noci však spolu leželi v posteli a on zjistil, že se s ní nedokáže milovat jako obvykle, byl zmatený a nakonec to vzdal. Rozhostilo se mezi nimi ticho. Nečekaně vyskočil, tak prudce, až se pod nimi otřásla postel, a rozběhl se, aby rozsvítil. Radwa sáhla po šatech, aby zakryla svou nahotu. „Co se děje?“ zeptala se nervózně.

Mlčky se pomalu posadil na pohovku, svěsil hlavu a schoval ji v dlaních. Vypadal, jako by ho něco bolelo. Rozrušeně se k němu rozběhla.

„Táha, copak je?“

Možná za to mohla její upřímná starost, nervózně si poposedl a těžce vzdychl. „Radwo, prosím tě, nechápej to špatně,“ začal a vyhýbal se jejím očím, „jsem v našem manželství šťastný a tisíckrát děkuji Bohu, že mi dopřál tak zbožnou ženu, jako jsi ty. Já se ale k táboru nepřipojil, abych se oženil. Přišel jsem s šejchem Šákirem, abych bojoval. Už jsem tu celý rok. Dokončil jsem všechny druhy výcviku, a zatím mě nepověřili jediným úkolem. Bojím se, že moje odhodlání časem ochabne.“ Mluvil tiše smutným hlasem, pak se plácl rukou do stehna. „Kdyby šlo o svatbu,“ vyhrkl trpce, „vzali bychom se kdekoliv jinde než v táboře! Každý den se stokrát ptám sám sebe, proč tu vlastně jsem. Proč, Radwo? Jsem si jistý, že mě s tebou šejch Bilál oženil, aby odvedl mou pozornost od džihádu!“

Radwa se usmála jako moudrá, chápající matka a objala ho kolem ramen. „Hledej pomoc u Boha a vyžeň takové myšlenky z hlavy, protože ti je našeptává ďábel. Šejch Bilál je upřímný

muž, nikdy nelže, a kdyby tě shledal nehodným džihádu, už dávno by tě z tábora vyloučil. Stejně tak by tě neoženil se zkaženou ženou, která by tě odváděla od víry,“ v téhle chvíli se v jejím hlase objevila výčitka. „Jsem tvá manželka, Táha. Jsem první, kdo tě bude povzbuzovat k džihádu, a první, kdo bude hrdý, pokud zemřeš jako mučedník. Modlím se k Bohu, aby mi dopřál to stejné co tobě. Ze zkušenosti vím, že vojenské operace nejsou procházka ani hra. Podléhají přísnému dohledu a ví o nich jen několik bratrů z výboru Gamá’y.“

Táha otevřel ústa, aby něco namítl, ale předběhla ho a něžně mu položila ruku na ústa, jako by mu chtěla zabránit, aby cokoliv řekl.

„Trpělivost, Táha,“ zašeptala, „trpělivost. Bůh je s trpělivými.“

Ve čtvrtek ráno přesně v deset hodin zastavil před Jakobijánovým domem černý Mercedes Phantom, vystoupil z něj elegantně oblečený čtyřicátník a ptal se na hádždže Azzáma. Dovedli ho do jeho kanceláře a on ho pozdravil. „Gamál Barakát,“ představil se arogantně, „z pašovy kanceláře.“

Hádždž Azzám seděl vedle něj v autě a za celou dobu prohodili jen pár zdvořilostních frází. Azzám se ponořil do přebírání růžence a opakování modliteb. Věděl, že Velký muž žije u kanálu Marjút, ale nikdy si nepředstavoval, že by jeho dům mohl vypadat takhle: honosný zámek připomínající královská sídla, jež vidával jako dítě, vystavěný na vysokém kopci a připomínající nedobytnou pevnost. Obklopovaly jej zemědělské pozemky o rozloze nejméně sto feddánů. Od vjezdové brány to trvalo autu ke vchodu do zámku skoro půl hodiny a během cesty mezi zahradami a alejemi třikrát zastavili kvůli bezpečnostní kontrole, kterou prováděli členové ochranky. Byli to mohutní chlapi v oblecích s kravatami. Vzájemně se jeden druhému

podobali, za opasky měli zastrčené velké pistole a v rukou svírali bzučící elektrické přístroje na tyčích, jimiž pečlivě kontrolovali auto. Potom si dlouze prohlíželi hádždžův občanský průkaz a porovnávali ho s povolením, jež jim předložil tajemník. Tato trojnásobná procedura hádždže rozzlobila natolik, že už chtěl v posledním případě protestovat. Ovládl se a nic neřekl a auto nakonec začalo šplhat po široké klikaté cestě a dorazilo ke vstupním dveřím zámku. Tady se bezpečnostní opatření opakovala se stejnou pečlivostí a rozhodností. Tentokrát otevřeli hádždžovu aktovku, prohledali ji a požádali ho, aby prošel bezpečnostním rámem. Začínalo na něm být vidět, že je rozčilený.

„Bezpečnostní opatření jsou nezbytná,“ prohlásil tajemník.

Pak ho požádal, aby na něj počkal v hale, a odešel. Azzám nějaký čas čekal a prohlížel si kulaté mramorové sloupy, luxusní koberce s perskými vzory a křišťálové lustry zavěšené na vysokém stropě. Cítil, že je čím dál naštvanější a uraženější. Myslel na to, že se ho úmyslně snaží ponížít dlouhým čekáním a přehnanými bezpečnostními opatřeními. „Zachází se mnou jako s nulou a zároveň chtějí shrábnout moje peníze. Chtějí čtvrtinu zisku až pod nos a ani nepoděkují. Bídáci... Nevychovanci...“, rozčiloval se Azzám. Přemýšlel, že ze schůzky vycouvá. Měl chuť se zvednout, poslat pro tajemníka a oznámit mu, že odchází, děj se, co děj. Jenže v hloubi duše věděl, že to nepřichází v úvahu. I kdyby ho nechali čekat až do rána, neodvážil by se slůvkem protestovat. Dostal se do kruhu mocných a jediná chyba by znamenala jeho konec. Musí přijít s nějakou lstí, shromáždit všechny své zkušenosti, aby se nad ním Velký muž slitoval a snížil požadovaný podíl na méně než čtvrtinu. Nic víc udělat nemůže a za každou hloupost, které se dopustí, zaplatí okamžitě vysokou cenu.

Když za sebou nakonec uslyšel kroky, dostal takový strach, že se nedokázal otočit. Byl to jeden z členů ochranky a pokynul mu, aby ho následoval. Šli dlouhou chodbou a jejich kroky se odrážely na vyleštěné mramorové podlaze. Nakonec vstoupili

do velké místnosti, již dominovaly masivní dubový a vedle veliký konferenční stůl, kolem něhož stálo deset křesel. Člen ochranky pokynul Azzámovi, aby se posadil.

„Počkejte tu, dokud se vám paša neozve,“ prohlásil chladně a odešel.

Slovo „ozvat se“ vzbudilo v Azzámovi pochybnosti. Zajímal ho, jestli to znamená, že Velký muž není přítomen? Proč mu tedy nezavolal, neomluvil se ze schůzky a nechal ho čekat? Najednou uslyšel hlas, který rezonoval ze všech koutů místnosti. „Vítej, Azzáme,“ ozvalo se.

Vyskočil na nohy a vydechšen se otáčel kolem a hledal, odkud vychází hlas, který se lehce zasmál.

„Nelekej se,“ pokračoval, „já jsem někde jinde, ale můžu s tebou mluvit a vidím tě. Bohužel nemám moc času. Přejděme k věci. Proč ses chtěl se mnou sejít?“

Hážděl se vzpomatoval a plně se soustředil, aby přednesl proslov, který si připravoval dva týdny, ale ze všeho toho strachu se mu myšlenky vypařily z hlavy.

„Pane, jsem vaším služebníkem a jsem Vaší Excelenci k dispozici,“ s obtížemi ze sebe po nějaké době vysoukal, „zahrňte mě svou dobromyslností a celou zemi svým dobrodiním. Bůh vás zachovej Egyptu a ochraňuj vás. Naplňuje mě naděje, že mou záležitost posoudíte soucitně, pane. Mám spoustu povinností a Bůh ví, že na mně závisí mnoho domácností. Čtvrtina zisku je pro mě veliké břímě, pane.“

Velký muž mlčel a Azzám se osmělil. „Spoléhám na vaši velkorysost,“ pokračoval s úpěnlivými prosbami, „při Prorokovi, neposílejte mne pryč zničeného, kdyby Jeho Excelence snížila podíl například na osminu, byl bych velmi vděčný.“

Znovu zavládlo na chvíli ticho. „Poslyš, Azzáme,“ ozval se rozzlobený hlas Velkého muže, „nebudu tu s tebou marnit čas. Stanovený podíl platí pro tebe stejně jako pro ostatní. Do každého velkého podniku, jako je tvoje zastoupení, vstupujeme jako pětadvacetiprocentní partneři. Ten podíl je odměnou

za naši práci. Chráníme tě před berňákem, pojišťovnou, úřadem pro bezpečnost na pracovišti, kontrolním úřadem a tisíci dalšími institucemi, které mohou tvůj projekt pozastavit a v mžiku tě zlikvidovat. A zejména ty bys měl děkovat Bohu, že s tebou budeme spolupracovat, vzhledem k tomu, jak jsi namočen ve špinavém obchodu.“

„Špinavém?“ zopakoval Azzám nahlas a nesouhlasně cosi zamumlal, což Velkého muže vyprovokovalo. „Jsi vážně tak pitomý, nebo to jenom hraješ?“ varovně zvýšil hlas. „Tvé hlavní zisky pochází ze špinavých obchodů, ne z japonského zastoupení. Obchoduješ s tvrdými drogami a my o všem víme. Sedni si ke stolu a otevři složku se svým jménem. Najdeš tam kopie zpráv o svých aktivitách: vyšetřování státní bezpečnosti, protidrogového a kriminálky. Máme všechno. Pozastavili jsme vyšetřování a můžeme ho okamžitě obnovit a zničit tě. Sedni si, Azzáme, buď rozumný a přečti si tu složku. Pořádně si ji prostuduj a zapamatuj si, co v ní je. Vzadu najdeš kopii naší partnerské smlouvy, pokud ji budeš chtít podepsat, udělej to. Je to na tobě.“ Velký muž se ironicky zasmál a jeho hlas zmlkl.

Abdo ho nepřivítal nijak srdečně. Chladně si s ním potřásl rukou, aniž by vstal. Potom odvrátil tvář a zabral se do kouření dýmky. Hátim se na něj usmál. „Co je to za uvítání?“ zeptal se přátelsky. „Aspoň mi objednej čaj.“

Aniž by se na něj podíval, Abdo tleskl a požádal číšníka o sklenici čaje.

„Upřímnou soustrast,“ řekl mu Hátim. „Věříš v našeho Pána a jeho moc, ale copak ti smutek nad ztrátou syna brání se mnou vídat?“

„Dost, pane Hátime,“ vystartoval okamžitě Abdo. „Bůh nám odpust'. Náš syn zemřel mou vinou.“

„Co tím myslíš?“

„Že mě Bůh potrestal za to, že jsem s vámi hřešil.“

„Takže každého, komu zemře syn, Bůh trestá?“

„Ano. Náš Všemohoucí Převeliký Pán může poskytnout odklad, ale nezapomíná. Hodně jsem s vámi hřešil a zasloužím si trest.“

„Kdo ti tohle napovídal? Tvoje žena Hidja?“

„Co je vám do toho, jestli to byla Hidja nebo někdo jiný? Řekl jsem vám, že je mezi námi konec. Každý si půjdeme svou cestou. Už nikdy se spolu nevidíme,“ křičel přiškrceným, rozloženým hlasem a šermoval rukama, jako by chtěl za sebou spálit všechny mosty.

„Dobře, kamaráde,“ prohlásil Hátim po chvilce mlčení klidně a změnil svůj plán. „Platí. Odešel jsi ze střechy, opustil jsi stánek a chceš ukončit náš vztah, a já s tím souhlasím. Ale jak budeš živit sebe a svou ženu?“

„Bůh se o nás postará.“

„Samozřejmě, Bůh... Ale i když náš vztah skončil, je mojí povinností ti pomoci. I přesto, jak ošklivě ses ke mně zachoval, mi na tobě, Abdo, pořád záleží...“ Ticho. „Poslyš, našel jsem ti hezkou práci, abys na mě vzpomínal v dobrém.“

Abdo mlčel a bylo na něm vidět, že váhá. Dlouze si potáhl z dýmky, aby zamaskoval rozpaky.

„Ani se nezeptáš, o jakou práci jde?“ Opět ticho. „Doporučil jsem tě jako vrátného ve francouzském kulturním centru v al-Muniře. Je to slušná a snadná práce a měsíční plat je pět set liber.“

Abdo dál mlčel, nijak nereagoval ani nic nenamítal. „Abdo, zasloužíš si jen to nejlepší,“ pokračoval Hátim a cítil, že uspěje. Z příruční tašky vyndal pero a šekovou knížku, nasadil si brýle a šek vypsal. „Na, tady je šek na tisíc liber, abys měl z čeho platit výdaje, dokud nenastoupíš do práce,“ prohlásil s úsměvem. Chvilí zůstal sedět s nataženou paží, pak Abdo pomalu zvedl ruku a šek si vzal. „Díky,“ řekl tiše.

„Abdo, nikdy jsem tě do našeho vztahu nenutil. Jestli ses rozhodl, že mě opustíš, udělej to. Ale mám k tobě ještě jednu prosbu.“

„Jakou?“

Hátim se k němu naklonil tak, až se ho dotýkal, a položil mu ruku na stehno.

„Zůstaň se mnou dnes v noci,“ zašeptal vášnivě. „Jen tuhle noc, bude to naše poslední. Slibuju ti, Abdo, že když se mnou strávíš dnešní noc, už mě nikdy neuvidíš. Prosím tě.“

Seděli vedle sebe v autě ponoření do napjatého ticha. Hátim krok za krokem realizoval svůj plán. Předpokládal, že se mu nakonec podaří Abda přesvědčit, aby s ním zůstal, protože ten nedokáže odolat pokušení peněz a nové práci, a jen co znovu okusí rozkoš, obnoví jejich vztah. Abdo ospravedlňoval přijetí Hátimova pozvání okolnostmi, jež ho k tomu donutily. Od chvíle, kdy odešel ze stánku, nebyl schopen uživit sebe a svou ženu. Dokonce i čaj a tabák si bral na dluh od majitele kavárny, který pocházel ze stejné vesnice. Během necelých dvou měsíců si od známých Hornoegyptanů vypůjčil víc než tři sta liber a už měl plné zuby neúspěšného hledání slušné práce. Pracoval jako námezdní dělník, ale nezvládal to a po pár dnech odešel. Už nedokázal takhle těžkou práci snášet: celý den za pár mizených liber, ze kterých si ještě polovinu ukrade zprostředkovatel, tahat na zádech nahoru a dolů kýble malty a nesmět říct vůbec nic na všechny ty urážky a ponižování. Co měl tedy dělat? Práce, kterou mu Hátim nabízel, byla slušná a snadná a navzdory by ho zbavila strachu z chudoby. Bude s ním mít sex už jen jednou, jedinkrát ho uspokojí. Potom si dojde vybrat šek, zaplatí dluhy a to nejnnutnější. Jen co nastoupí do nové práce, ukončí jejich vztah a uzavře tuhle špinavou životní kapitolu. Bůh mu určitě odpustí a přijme jeho pokání. Při nejbližší příležitosti se vypraví na pouť do Mekky a vrátí se očištěný od hříchů jako v den, kdy ho matka porodila. Bude to poslední noc, kdy zhřeší, a od zítřka se bude kát

a držet správné cesty. Abdo se v duchu rozhodl, že o tom, že se viděl s Hátimem, Hidje neřekne. Kdyby se to dozvěděla, udělala by mu ze života peklo. Pravdou bylo, že od smrti jejich dítěte neminul jediný den, kdy by se s ním nehádala, neurážela ho a nesvolávala na něj Boží hněv. Zámutkem přišla o rozum, drásala Abdovy nervy a ničila mu život. Chovala se, jako kdyby zamordoval syna vlastníma rukama. Smutné na tom bylo, že nasákl pocitem viny a začal trpět nespavostí. Tohle všechno ale dnes v noci skončí. Naposledy uspokojí Hátimovo tělo, dostane práci a bude se kát.

Beze slova vešli do bytu a Hátim rozsvítil. „Je to tu bez tebe hrozné,“ rozpustile se obrátil na Abda. Ten se na něho okamžitě vrhl, snažil se ho svléknout, aby sex brzy odbyl a úkol splnil. Hátim si jeho spěch vyložil jako důkaz touhy a zachichotal se jako šťastná žena. „Trpělivost, Abdo,“ zašeptal koketně.

Rychle zmizel ve vedlejší pokoji. Abdo zatím otevřel bar, vyndal si láhev whisky, nalil si sklenici a bez ledu či vody ji do sebe obrátil. Nutně se potřeboval opít a během chvíle, kterou Hátim potřeboval na to, aby se zkrášlil, do sebe nalil pěkných pár sklenic. Alkohol na něj okamžitě účinkoval. Cítil, jak mu horká krev proudí v žilách, a připadalo mu, že je silný a dokáže všechno, co si jen zamane. V té chvíli vyšel Hátim z koupelny, na nahém těle měl saténové červené pyžamo, a vyzývavě odešel do kuchyně. Vrátil se s teplým jídlem, které položil na stůl. Nalil si skleničku, pomalu si ji vychutnával a svůdně olizoval její okraj. Pak položil Abdovi ruku na jeho silnou paži a zhluboka si povzdychl. „Tolik jsi mi chyběl,“ zašeptal.

Abdo jeho ruku odstrčil. „Pane Hátime, mezi námi je konec,“ oznámil mu opile. „Dnešní noc je naše poslední. Zítra ráno si každý půjdeme po svém, jasné?“

Hátim se usmál a přitiskl prst na Abdovy plné rty. „Přesně tak, můj venkovánku,“ koketně napodoboval jeho přízvuk.

Tentokrát se už Abdo neovládl. Objal Hátima, zvedl ho jako malé děcko a bez ohledu na jeho provokativní výkřiky a to,

jak se se smíchem bránil, ho hodil na postel, stáhl mu kalhoty a vrhl se na něj. Divoce se ho zmocnil. Nikdy předtím nebyl tak hrubý a Hátim několikrát nahlas vykřikl pod náporom bolesti a rozkoše. Během necelé hodiny ukojil Abdo svou touhu s Hátimem třikrát, aniž by řekl jediné slovo, jako by zaujatě plnil těžký úkol, ve snaze mít ho co nejdříve za sebou. Když bylo po všem, zůstal Hátim ležet nahý na břiše v extatických mdlobách se zavřenýma očima. Jako kdyby byl pod vlivem drog nebo spal a nikdy se nechtěl z toho krásného, sladkého snu probudit. Abdo ležel na zádech, díval se do stropu a beze slova vykouřil dvě cigarety. Pak vyskočil a začal se oblékat. Hátim si uvědomil, co dělá, a posadil se. „Kam jdeš?“ zeptal se nervózně.

„Odcházím,“ odpověděl Abdo bez zájmu, jako by bylo všechno vyřízeno. Hátim se zvedl a postavil se před něj. „Zůstaň tu přes noc a běž až ráno.“

„Nezůstanu tu už ani vteřinu.“

Hátim objal jeho nahé tělo. „Zůstaň kvůli mně,“ zašeptal.

Abdo ho od sebe nečekaně odstrčil takovou silou, až spadl do křesla vedle postele. „Zbláznil ses?“ řval na něj Hátim celý rudý. „Co do mě strkáš?“

„Každý si teď půjdeme po svém,“ namítl vzdorovitě Abdo.

Z Abdovy jasné odpovědi Hátim pochopil, že jeho plán selhal. Rozčílilo ho to.

„Dohodli jsme se, že tu strávíš noc,“ vyštěkl.

„To, na čem jsme se dohodli, jsem udělal a nic víc vám nedlužím.“

„Kdo si myslíš, že jsi?“

Abdo na to nic neřekl a beze slova se oblékl. Hátim měl čím dál větší vztek. „Odpověz! Kdo si myslíš, že jsi?“

„Člověk, jako vy.“

„Jsi jenom nevzdělanej, omezenej buran! Sebral jsem tě na ulici, umyl tě a udělal z tebe člověka!“

Abdo k němu pomalu přistoupil a zadíval se na něj opilýma

očima. „Dost,“ zasyčel výhrůžně, „dávejte si pozor, abyste nepřestřelil. Jasný?“

Ale Hátim se přestal ovládat, jako by ho posedl ďábel a hnal jej na kraj propasti. „Přišel jsi o rozum, Abdo?“ zeptal se a pohrdavě si ho měřil. „Jedním telefonátem tě můžu poslat do horoucích pekel.“

„To nemůžete.“

„Tak ti předvedu, jestli jo nebo ne. Jestli teď odejdeš, zavolám policajty a řeknu jim, že jsi mě okradl.“

Abdo na to nic neřekl, ale pak zavrtěl hlavou a udělal krok ke vchodovým dveřím, aby odešel. Věděl, že je silnější a že Hátim zůstane jen u vyhrožování. Natáhl ruku, aby otevřel dveře, ale Hátim ho chytil za galábíji. „Nikam nepůjdeš!“ křičel.

„Varuju vás, nechte mě jít!“

„Když jsem řekl, že zůstaneš, znamená to, že zůstaneš!“ hulákal Hátim a pověsil se mu na krk. Abdo se otočil, hravě sundal jeho ruce a vrazil mu pořádnou facku. Hátim na něj zůstal chvíli zírat a oči mu lezly z důlků, jako by se zbláznil.

„Uhodil jsi svého pána!“ začal na něj ječet, „ty slouhu! Ty zkurvysynu! Přísahám na život tvojí matky, žádná práce a žádný prachy. Ráno zavolám do banky a zablokuju vyplacení šeku. Můžeš ho uvařit ve vodě a vypít!“

Abdo zůstal chvíli stát uprostřed místnosti, zatímco si to srovnával v hlavě. Pak zběsile zavyl, jako nějaké vzteklé, divoké zvíře, a vrhl se na Hátima. Kopal do něj a mlátil ho rukama, pak ho popadl za krk a začal mu vši silou tlouct hlavou o zeď, dokud neucítil, jak mu mezi prsty teče horká, lepkavá krev.

Do policejního protokolu sousedé později uvedli, že si vzpomínají, že slyšeli z Hátimova bytu kolem čtvrté hodiny ranní nějaký hluk a křik, ale vzhledem k povaze Hátimova osobního života nijak nezasahovali.

*Ve jménu Boha milosrdného, slitovného.
Nechť tedy bojují na stezce Boží ti,
kdož kupují za život pozemský život budoucí!
A těm, kdož bojují na stezce Boží a budou zabiti či zvítězí,
těm dáme odměnu nesmírnou.
A co je vám, že nebojujete na stezce Boží
a za utištěné z mužů, žen a dětí,
kteří říkají: „Pane náš, vyved' nás z tohoto města,
jehož obyvatelé jsou nespravedliví!
Dej nám ochránce Těbou vybraného
a pošli nám pomocníka Těbou ustanoveného!“*

Šejch Bilál předčítal ze súry Ženy příjemným, sladce znějícím hlasem, jenž mocně působil na bratry, kteří se za ním modlili. Zmocnila se jich bázeň a opakovali po něm prosby bohabojných věřících. Po ranní modlitbě zůstal šejch Bilál sedět, přebíral růženec a bratři k němu přicházeli jeden po druhém, aby mu s láskou a úctou potřásli rukou. Když se k němu sklonil Táha aš-Šázilí, šejch ho přátelsky přitáhl blíž k sobě. „Počkej na mě v kanceláři,“ zašeptal, „dá-li Bůh, hned za tebou přijdu.“

Táha se vydal do kanceláře a ptal se sám sebe, copak od něj šejch může chtít? Řekla mu snad Radwa, co o něm povídal? Neustále zdůrazňovala, že šejcha Bilála miluje jako svého otce, ale měla ho ráda tak moc, že by mu vyradila, co o něm prohlásil její manžel? Jestli to udělala, pěkně jí to vytmaví a nikdy jí to neodpustí, protože žena musí uchovávat tajemství svého manžela. Jestli se ho šejch zeptá na to, co řekl Radwě, nebude zapírat. Zopakuje mu to, a pak děj se vůle Boží. Co mu šejch udělá? Přinejhorším ho vyžene z tábora. Tak at! Jaký má smysl zůstat v táboře, aby tam jedl, pil, spal a nic nedělal, když mu

šejch nedovolí zúčastnit se džihádu, ať ho raději z tábora vypoví a on se vrátí, odkud přišel.

Tímto směrem se ubíraly myšlenky Táha, když strčil do dveří šejchovy kanceláře a rozhodně vešel dovnitř. Zjistil, že už tam čekají dva bratři: bratr doktor Mahgúb, čtyřicátník, veterinář a příslušník průkopnické generace, která v sedmdesátých letech Gamá'u l-islámíju zakládala, a bratr Abd aš-Šáfí z Fajjúmu, jenž v Káhiře studoval práva, byl opakovaně zatčen a pronásledován bezpečností, až zanechal studií a začal žít v táboře. Táha si s nimi přátelsky potřásl rukou a všichni tři seděli a povídali si o běžných věcech, ale uvnitř je svírala nervozita a obavy. Pak dorazil šejch Bilál, podali si ruce a vřele se objali.

„Mladí islámu, toto je váš den,“ prohlásil s úsměvem a prohlížel si je, „poradní výbor Gamá'y vás vybral, abyste se zúčastnili důležité akce.“

Na chvíli se rozhostilo ticho. Potom začali bratři provolávat: „Není boha kromě Boha!“ a „Bůh je převeliký!“, objímali se a blahopřáli si. Největší radost měl Táha. „Díky Bohu!“ zvolal. „Bůh je převeliký!“ Šejch se usmíval ještě víc.

„Skvělé,“ pronesl. „Bůh vám žehnej a posilni vaši víru. Proto se před vámi nepřátele islámu třesou, neboť milujete smrt, jako oni milují život.“

Pak zvažněl, posadil se ke stolu a rozprostřel před sebou velký papír. „Nemáme čas,“ oznámil jim a hledal v kapse galábíje pero, „akce musí proběhnout dnes v jednu hodinu odpoledne, jinak budeme muset čekat minimálně další měsíc. Posadte se, moji synové, a všichni se maximálně soustředme.“

Za necelé dvě hodiny si už malý nákladák plně naložený propanbutanovými lahvemi razil cestu do čtvrti Fajsal poblíž pyramid. Za volantem seděl doktor Mahgúb, vedle něj Táha aš-Šázilí

a bratr Abd aš-Šáfí stál na korbě mezi hromadou lahví. Oholili se a oblékli jako prodavači plynových bomb. Podle plánu měli nejméně hodinu před akcí obhlížet místo a přirozeně se po ulici pohybovat, dokud nevyjde důstojník státní bezpečnosti z domu. Během chvíle, než dojde ode dveří k autu, ho měli jakkoliv zdržet, a poté na něj zahájit střelbu ze třech samopalů schovaných pod sedadlem řidiče. Dostali ještě další přísné pokyny: pokud by se důstojníkovi podařilo dostat do auta před uskutečněním akce, měli mu nákladákem odříznout cestu a zasypat ho ručními granáty. Poté měli vůz opustit, rozběhnout se každý jiným směrem a střílet do vzduchu, aby je nikdo nepronásledoval. Kdyby měli podezření, že je někdo sleduje, měl doktor Mahgúb, jakožto veliteli skupiny, pravomoc operaci okamžitě zrušit. V tom případě měli nákladák nechat v některé z bočních ulic a nezávisle na sobě se vrátit hromadnou dopravou do tábora.

Když vjeli do čtvrti Fajsál, zpomalili a bratr Abd aš-Šáfí začal tlouct hasákem do plynových láhví, aby obyvatelům oznámili svůj příjezd. Několik žen vyšlo na balkon, vyklonilo se z oken a zavolalo na nákladák. Několikrát zastavili a Abd aš-Šáfí roznosl láhve po bytech. Dostal zaplaceno a s prázdnými se vrátil do auta. Jednali podle pokynů šejcha Bilála, jenž kamufláž pečlivě připravil. Auto posléze vjelo do ulice Ákif, kde žil důstojník. Nějaká žena požádala z balkonu o plynovou bombu a Abd aš-Šáfí ji donesl. To poskytlo Mahgúbovi a Táha příležitost v klidu si místo obhlédnout. Důstojníkovu auto, modrý mercedes z konce sedmdesátých let, čekalo před vchodem do domu. Mahgúb si pečlivě zapamatoval vzdálenosti, okolní obchody, vchody a východy, a když se Abd aš-Šáfí vrátil, poodjeli s autem dál. Doktor Mahgúb se podíval na hodinky. „Máme ještě hodinu,“ sdělil jim, „co si dát sklenici čaje?“

Mluvil vesele, jako by je chtěl uklidnit. Zastavil před malou kavárnou v sousední ulici, všichni tři se posadili a upíjeli mátový čaj. Vypadali naprosto normálně a nemohli vzbudit žádné

podezření. Mahgúb hlasitě uskrl čaje. „Díky Bohu, všechno je v pořádku,“ prohlásil.

Táha a Abd aš-Šáfí tiše odpověděli: „Díky Bohu.“

„Víte, že bratři z výboru Gamá'y sledovali cíl celý rok?“

„Celý rok?“ zeptal se Táha.

„Při všemohoucím Bohu, celý rok. Bylo to velice obtížné, protože vysoce postavení důstojníci státní bezpečnosti dělají všechno možné, aby zůstali v utajení. Používají několik jmen a bydlí na několika různých místech. Stěhují se se svými rodinami po zařízených bytech a díky tomu je téměř nemožné se k nim dostat.“

„Bratře Mahgúbe, jak se ten důstojník jmenuje?“

„To ti nesmím říct.“

„Vím, že je to zakázané, ale moc bych si to přál vědět.“

„Co pro tebe to jméno změní?“

Táha se odmlčel a potom si Mahgúba chvíli prohlížel. „Bratře Mahgúbe,“ spustil rozčileně, „pustili jsme se do opravdového džihádu a Bůh nás možná poctí mučednickou smrtí a naše duše spolu vystoupí ke Stvořiteli. Nebo mi na prahu smrti nevěříš?“

To, co Táha řekl, udělalo na Mahgúba dojem. Měl Táha moc rád. „Sálih Rašwán,“ řekl tiše.

„Plukovník Sálih Rašwán?“

„Zločinec, nevěřící a krvelačný vrah. Těšilo ho dohlížet na mučení muslimů, je přímo zodpovědný za zavraždění mnoha bratrů ve vězení. Svým vlastním revolverem navíc popravil dvě nejzářivější hvězdy mladého islámu, bratra Hasana aš-Šarbásího, vůdce ve Fajjúmu, a bratra doktora Muhammada Ráfí'a, mluvčího Gamá'y. Chlubil se jejich zavražděním před zatčenými bratry ve věznici al-Aqrab. Ať se Bůh slituje nad všemi oddanými mučedníky, nechá je přebývat v širším ráji a spojí nás s nimi v dobrém.“

Za pět minut jedna zastavil nákladák s plynovými bombami naproti vchodu do domu. Abd aš-Šáfí slezl z korby a přešel

ke kabině řidiče. Z kapsy vyndal malý notýsek a předstíral, že s Mahgúbem, sedícím za volantem, prochází účty. Ponořili se do halasné debaty o počtu prodaných láhví. Vypadali naprosto normálně. Táha seděl připravený s rukou na klíce dveří, vchod do domu měl přímo před sebou a cítil, že mu srdce tluče, div se nerozskočí. Snažil se soustředit na jediný bod, ale v hlavě se mu rozlil burácející vodopád obrazů. Během minuty mu před očima proběhl celý jeho život, scéna za scénou: jeho pokoj na střeše Jakobijánova domu, vzpomínky na dětství, dobrosrdečné rodiče, starou lásku Busajnu as-Sajjid a manželku Radwu, na generála předsedajícího komisi na policejní akademii, který mu vyčetl zaměstnání jeho otce, na vojáky ve vězení, kteří ho bili a znásilňovali. Hořel touhou zjistit, jestli je to ten důstojník, jenž nařídil jeho mučení ve vězení. Mahgúbovi o tom ale neřekl, aby ho to nezneklidnilo a Táha z akce nevyhloučil. Upřeně pozoroval vchod do domu a vzpomínky se mu míhaly před očima. A pak se důstojník objevil. Vypadal tak, jak mu ho popsali: tlustý, s bílou pletí, na tváři měl ještě stopy spánku a teplé koupele. Kráčel pomalu a sebejistě a z koutku úst mu visela cigareta.

Táha rychle otevřel dveře, vystoupil a zamířil přes ulici. Musel ho za každou cenu zdržet, dokud po něm nezačnou bratři střílet. Táha v tu chvíli uteče, skočí do auta a odhodí granát, aby jim kryl na útěku záda. Přistoupil k důstojníkovi. „Promiňte, pane,“ oslovil ho a snažil se, aby jeho hlas zněl přirozeně, „kde najdu v ulici Ákif číslo deset?“

Důstojník povýšeně mávl rukou. „Támhle,“ zamumlal, aniž by se zastavil, a pokračoval k autu.

Byl to on, kdo dohlížel na jeho mučení, poručil vojákům, aby ho bili, rozedrali mu kůži bičí a narvali mu tyč do těla. Nepochyboval o tom. Stejný chraplavý hlas, lhostejný tón a slabé sípání způsobené kouřením. Táha nedokázal ovládnout svoje emoce, přiskočil k němu a jeho neartikulovaný výkřik zněl jako vzteklé zavrčení. Důstojník k němu obrátil vyděšený pohled. Tvář měl staženou strachy, jako by si uvědomil, co se děje.

Otevřel ústa, aby něco řekl, ale nepovedlo se mu to, protože ho najednou zasypaly dávky ze samopalů. Všechny zasáhly důstojníkovu tělo. Padl na zem v proudech valící se krve. Táha se přestal řídit plánem, zůstal stát, aby viděl důstojníka umírat. „Bůh je převeliký!“ vykřikl pak. „Bůh je převeliký!“ A vyskočil, aby se vrátil k nákladáku. Stalo se však něco nečekaného. V prvním poschodí se s řinčením vysypalo sklo. Vyklonili se z něj dva muži, kteří začali po autě střílet.

Táha došlo, co se děje, a snažil se držet hlavu co nejniž. Aby se vyhnul kulkám, kličkoval, jako je to učili při výcviku. Blížil se k nákladáku, střely kolem něj přely jako déšť. Dělili ho jen dva metry, když najednou ucítil v rameni a hrudi chlad. Bodal ho jako mráz a on se překvapeně podíval na své tělo a spatřil, že z něj stříká krev. Chlad se změnil v ostrou drásající bolest. Spadl na zem vedle zadního kola auta a bolestí se rozkřičel. Pak mu ale začalo připadat, že ta hrozná bolest pomalinku polevuje, a cítil, jak ho zaplavuje zvláštní klid, který jej halí do svého závoje. Začaly k němu doléhat vzdálené zvuky: zvony, zpěv a melodické ševlení. Opakovaly se a blížily se k němu, jako by ho vítaly v novém světě.

Restaurace Maxime byla od časného odpoledne vzhůru nohama.

K běžným zaměstnancům restaurace se připojilo na výpomoc ještě deset dalších pracovníků. Všichni drhli podlahu, zdi a toalety vodou se saponátem a dezinfekcí. Potom rozmístili stoly a židle po obou stranách restaurace, aby tak vznikla prostorná ulička vedoucí od vchodu k baru a uprostřed se vytvořil prostorný taneční parket. Vytrvale pracovali pod vedením Christine, která si oblékla volný sportovní oděv a pomáhala jim nosit věci, byl to její způsob, jak podnítit pracovní zápal. Občas

se ozvala její lámaná arabština. „Ty všechno odneseš sem!“ Bez ohledu na pohlaví oslovovala všechny v ženském rodě. „Pořádně to vyčisti. A ty co, jsi unavená?“

V sedm hodin se vše jen lesklo, na stolech byly rozprostřeny nové, zářivě bílé ubrusy, které pořídili speciálně pro tuto příležitost. Pak dorazily květinové koše a Christine dohlížela, aby přišly tam, kam měly. Malé kytice rozebrala a rozdělila do váz. Zaměstnancům přikázala, aby koše postavili před vchod a podél celé uličky. Pak vytáhla ze zásuvky psacího stolu starou elegantní ceduli, na níž stálo francouzsky a arabsky: Restaurace je dnes v noci rezervována pro soukromou oslavu. Christine ji přilepila na vchodové dveře. Naposledy nakoukla dovnitř, aby se ujistila, že restaurace vypadá, jak má, a pospíchala do svého bytu, aby se převlékla. Když se za hodinu vrátila v elegantních modrých šatech, s perfektním, decentním líčením a vlasy vyčesanými do drdolu ve stylu padesátých let, byla už kapela na místě a její členové se věnovali ladění nástrojů: hoboje, saxofonu, houslí a rozmanitých perkusí. Vydávali při tom nesourodý hluk jako nějaké gigantické hudební stvoření.

Hosté se začínali scházet. Dorazilo několik starých známých Zakího ad-Dasúqího. Některé z nich Christine znala. Se všemi si potřásla rukou a pozvala je k baru, kde se zdarma podávalo pivo a whisky. Hostů stále přibývalo. Přišly Busajniny kamarádky z obchodní akademie s rodinami, objevil se dokonce i šofér Alí, který okamžitě vyrazil k baru, žehlíř Sábir s manželkou a dětmi a mnoho dalších obyvatel střechy. Ženy měly na sobě lesklé šaty vyšívané zlatými nitěmi a zlatými a stříbrnými pajetkami. Děvčata ve věku na vdávání dorazila v nejlepších a nejelegantnějších šatech vědoma si příležitosti případného sňatku, již s sebou svatební oslava přináší. Obyvatelé střechy si v luxusní restauraci ve starobylém evropském stylu připadali nesví. Ženy se začaly postupně osmělovat a po straně si vyprávěly veselé historky a hlučně se smály, což se při dané příležitosti moc nehodilo.

Kolem deváté hodiny se otevřely dveře, rychle vešlo několik lidí, za nimiž klidně krácel Zakí ad-Dasúqí v černém elegantním obleku s velkým červeným motýlkem a bílé košili. Obarvené vlasy měl sčesané dozadu a nový účes, jenž mu navrhl holič, přinesl své ovoce. Zakí vypadal o deset let mladší. Šel trochu toporně a po dvou dvojitých whisky, jimiž se rozhodl zahájit večer, měl zarudlé oči. Jen se objevil na oslavě, začalo se odevšad nést volání, pískot a potlesk. „Gratulujeme!“ „Moc gratulujeme!“ Sem tam se ozval i osamělý radostný trylek. Zatímco mu všichni třásli rukou a blahopřáli, objevila se vedle něj Christine. Objala ho a vřele políbila.

„Vypadáš jako filmová hvězda,“ zvolala nadšeně. Vzdychna a zadívala se na něj. „Jsem za tebe tak šťastná, Zakí! Udělals to, co jsi měl udělat už dávno.“

Slavila se svatba Zakího ad-Dasúqího s Busajnou as-Sajjid, která se, jako všechny nevěsty, trochu zdržela kvůli účesu. Pak se objevila v bílých svatebních šatech. Dlouhou vlečku nesly její sestry a malý bratr Mustafá. Nevěsta všechny okouzila a propukla bouře radostných melodických tónů. Všichni byli šťastní, a když hudebníci dohráli svatební pochod, pokusila se Christine udržet evropský charakter oslavy. Posadila se k pianu, začala hrát La Vie en Rose od Edith Piaf a sladkým hlasem zpívala:

*Když mě vezme do náruči
a tiše mi šeptá, vidím svět růžový;
mluví o lásce běžnými slovy
a já si připadám důležitá;
vstoupil do mého srdce...*

Tančili jen novomanželé. Busajně se při tanci trochu pletly nohy a skoro klopýtla, ale ženich ji pevně vedl. Využil příležitosti a přitiskl ji k sobě, což hostům neuniklo a se smíchem to komentovali. Zakí si pomyslel, že Busajna vypadá ve svatebních

šatech jako překrásná neposkvrněná bytost, čerstvě zrozená toho dne, navěky zbavená špíny minulosti, která na ní ulpěla bez jejího zavinění.

Když píseň dozněla, snažila se Christine navrhnout další francouzské melodie, ale marně. Silný tlak většiny byl nakonec vyslyšen a kapela spustila orientální taneční muziku. V tom kouzelném okamžiku ženy a děvčata vyskočily, jako by konečně našly samy sebe, tleskaly, pohupovaly se do rytmu a spousta z nich si uvázala kolem boků šátek a tančila. Naléhaly na nevěstu, dokud nesouhlasila a nenechala si také přivázat šátek a nezačala tančit s nimi. Zakí ad-Dasúqí si ji zamilovaně a obdivně prohlížel. Nadšeně tleskal do rytmu, pomalu zvedal ruce nad hlavu a uprostřed výkřiků a smíchu hostů se k ní připojil.

Citace Koránu jsou z překladu Ivana Hrbka, Odeon, 1991.

JAKOBIJÁNŮV DŮM

ALÁ'A AL-ASWÁNÍ

Z arabského originálu *Imārat Ya'qūbiān*

vydaného nakladatelstvím The American University in Cairo Press

v roce 2002

přeložila Jitka Jeníková

Lektor doc. PhDr. František Ondráš, Ph.D.

Odpovědná redakce Martina Sendlerová

Obálka Jiří Mičkal

Sazba René Senko

Technický redaktor Petr Kovář

Tisk a knihařské zpracování

Těšínské papírny, s. r. o., Český Těšín

Jako svou 1173. publikaci

vydalo Nakladatelství JOTA, s. r. o.,

JOTA®

Škárova 16, 612 00 Brno

tel./fax: 539 086 580

e-mail: jota.cz

www. jota.cz

V Brně roku 2012

První vydání

Počet stran 246

ISBN 978-80-7217-949-7

